

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Byron, George Gordon.; af Byron ; oversatte af
Edv. Lembcke.

Titel | Title:

Udvalgte dramatiske Digte og Fortællinger

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Vol. 1

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Kjøbenhavn : forlagt af J. H. Schuboths
Boghandel, 1873-1876

Fysiske størrelse | Physical extent:

2 bd. :

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

UDVALGTE
DRAMATISKE DIGTE

OG

FORTÆLLINGER

AF

BYRON.

OVERSATTE AF EDV. LEMBCKE.

FØRSTE BIND.

(DRAMATISKE DIGTE.)

KJØBENHAVN.

FORLAGT AF J. H. SCHUBOTHES BOGHANDEL.

GRÆBES BOGTRYKKERI.

1873.

INDHOLD.

	Side
Sardanapal. En Tragedie	1
Manfred. Et dramatisk Digt	195
Kain. Et Mysterium	267
Marino Faliero, Hertug af Venedig. En historisk Tragedie	393

SARDANAPAL.

En Tragedie.

PERSONER.

Sardanapal, Konge af Ninive og Assyrien.

Arbakes, Satrap i Medien.

Beleses, kaldæisk Stjernetyder, Satrap i Babylon.

Salemenes, Kongens Svoger.

Altada, en assyrisk Hofmand.

Pania.

Zames.

Sfero.

Balea.

Zarina, Sardanapals Dronning.

Myrrha, en ionisk Slavinde, Sardanapals Elskerinde.

Kvinder fra Haremet, Vagt, Følge, kaldæiske Præster, Meder.

Handlingen foregaaer i en Hal i Kongeborgen i Ninive.

Første Act.

Første Scene.

En Hal i Kongeborgen.

(Salemenes alene.)

Salemenes.

Han har gjort Uret mod sin Dronning; men
dog er han hendes Husbond; — mod min Søster
har han gjort Uret; dog er han min Broder, —
imod sit Folk; dog er han jo dets Hersker;
hans Ven, ej blot hans Tjener maa jeg være.
Saaledes falde maa han ej. Jeg vil
ej se Semiramis' og Nimrods Blod
af Jorden sluges og et Kongerige
paa tretten hundred Aar faa Ende som
et Hyrdeeventyr. Opvækkes maa han.
Der ligger i hans kvindebløde Hjerte
et frejdigt Mod, som end Fordærvelsen
ej helt har kvalt, og dulgte Manddomskræfter,
tilbageetrængte, ej tilintetgjorte,
nedsunkne dybt i Lyst, men ikke drukned'.

Hvis han var født som Bonde, var han bleven
en Mand, der kunde naaet en Throne, — født
til Thronen efterlader han sig ingen,
ikkun et Navn, hvis Arv hans Sønner ikke
vil skatte højt. Og dog, han er endnu
ej helt fortabt; endnu han kan oprette
sin Ladhed og sin Skam blot ved at være
det, som han skulde, og det er saa let
som det, han er og ikke skulde være. —
Var det ej mindre brydsomt at beherske
sit Riges Folk end ødsle bort sit Liv?
at føre Hær end herske i et Harem? —
Han sveder over Glæder, der kun sløve;
sin Sjæl bedøver han og gyder ud
sin ædle Kraft ved Id, der ikke styrker
som Jagten, eller skjænker Ry som Krigen, —
Op maa han vækkes! ak! men ingen Røst
undtagen Tordenens kan vække ham. —

. (En sagte Musik høres udenfor.)

Hør! Tamburin, Lut, Lyre, Vellystklangen
af Strænges Vuggetoner, søde Røster
af Kvinder og, hvad mindre er end Kvinder,
maa klinge med som Gjenlyd af hans Fest,
imens Alverdens store Konge døser
med Roser kranset, og hans Krone ligger
henkastet skjødesløst til Bytte for
hver mandig Haand, som kun tør gribe den.
Ha, se! der kommer de! jeg mærker alt
de balsomsmurte Slavers Vellugtdampe;

se Pigerne, der funkler af Juveler,
hans Festkor og hans Kongeraad; de glimte
langs hen ad Hallen, og blandt Pigeflokken,
saa kvindepynetet og knap mindre Kvinde,
Semiramis', Manddronningens, Tronarving. —
Han kommer! skal jeg vente ham? ja sige
ham i hans Ansigt, hvordan Talen lyder
blandt alle brave Mænd om ham og hans.
Der kommer alle disse Trælle, førte
af Kongen, som er sine Trælles Tjener.

Anden Scene.

(Sardanapal kommer ind i kvindagtig Dragt med en Blomsterkrans om Hovedet, Kaaben skjødesløst hængende om ham, ledsaget af et Følge af Kvinder og unge Slaver.)

Sardanapal.

(til Nogle af Følget.)

Sørg for at Havehuset over Eufrat
er smykt med Blomsterkranse, oplyst, prydet
paa festlig Vis; i Midnatstimen vil
vi holde Nadver der; lad Intet mangle
og lad Galejen være klar. Nu kruser
en kjølig Vind den brede, klare Strøm;
ret snart gaa vi ombord. I skønne Nymfer,
der ej forsmåa at dele Glædens Timer
med mig: vi ses igjen den søde Stund,
da vi skal flokkes tæt som Himlens Stjerner,
og I en Himmel danne klar som deres.

Saalænge raade hver selv for sin Tid. —
Vælg du, min græske Myrrha; vil du følge
dem eller mig?

Myrrha.

Min Herre, —

Sardanapal.

O, «min Herre», —

mit Liv! hvi svarer du saa koldt? at faa
deslige Svar er Kongers onde Skjæbne.
Raad for din Tid; du raader jo for min; —
sig, vil du følge vore Gjæster, eller
borttrylle Øjeblikkene for mig?

Myrrha.

Min Konges Valg er mit.

Sardanapal.

Tal dog ej saa!

min allerbedste Glæde er at fremme
ethvert dit Ønske; jeg tør ikke nævne
min egen Attraa; du er altfor villig
til at opofre din for Andres Tanke.

Myrrha.

Jeg vilde gjerne blive; al min Lykke
er kun at se paa din; men —

Sardanapal.

Men? hvad men?

dit eget søde Bud og aldrig Andet
skal staa som Skranke mellem dig og mig.

Myrrha.

Jeg tror, det er den vante Tid til Raadet;
bedst, at jeg gaar.

Salemenes.

(træder frem.)

Den joniske Slavinde
har Ret; lad hende gaa!

Sardanapal.

Hvem svarer? — Broder! —

Du her?

Salemenes.

Din Dronnings Broder, Herre Konge,
din fuldtro Tjener.

Sardanapal.

(til Følget.)

Lad nu, som jeg sagde,
hver bruge Tiden, som han vil, til Midnat;
da ønsker vi at se Jer her igjen.

(Følget gaar; Myrrha vil gaa.)

Myrrha, jeg troede, at du vilde blive.

Myrrha.

Det har du ikke sagt, min høje Konge.

Sardanapal.

Men dine Blikke sagde det; jeg kjender
jo hvert et Glimt af disse græske Øjne;
de sagde, du vil ej forlade mig.

Myrrha.

Din Broder, min Monark! —

Salemenes.

Hans Hustrus Broder!

du græske Frille! — tør du nævne mig
og ikke rødme?

Sardanapal.

Ikke rødme! — Du
har ikke Øjne mer end du har Hjerte,
at du gjør hende purpurrød som Dagen,
der dør paa Kaukasus, naar Aftenrøden
paa Sneen kaster sine Rosenskygger,
og gjør saa til Bebrejdelse mod hende
din kolde Blindhed, der vil ikke se det! —
Min Myrrha, hvad? i Taarer?

Salemenes.

Lad dem flyde.

Hun græder jo for mer end Een, og selv
var hun jo Skyld i mere bittre Taarer.

Sardanapal.

Forbandet den, der voldte disse Taarer!

Salemenes.

Band ej dig selv! — det gjør alt Millioner.

Sardanapal.

Du glemmer dig; tving mig dog ikke til
at mindes, jeg er Konge.

Salemenes.

Gid du kunde!

Myrrha.

Min Konge, — Prins, — jeg beder, lad mig gaa.

Sardanapal.

Siden det maa saa være, og den Tølper
har krænket plumpt dit ædle Sind, saa gaa;
men husk, vi mødes snart; jeg misted heller
et Rige end dit Selskab.

(Myrrha gaar.)

Salemenes.

Det kan hænde,
du mister begge, og for evigt.

Sardanapal.

Broder,
mig selv kan jeg dog styre, da jeg hører
paa sligt et Sprog; men driv mig ikke ud af
mit lette Sind.

Salemenes.

Det er just ud af dette
dit lette, altfor lette, tomme Sind,
jeg vilde drive dig. O, kunde jeg
opildne dig, om saa det var mod mig.

Sardanapal.

Ha, ved Gud Baal! han vilde gjøre mig
til en Tyran!

Salemenes.

Det er du. Tror du da,
Voldsherredømmet viser sig alene
i Blod og Lænker? Lastens Tyranni,

Blødagtighedens Svaghed og dens Brøde, —
den vellystbløde Ladheds onde Følger,
Sløvheden — Ligegyldigheden — fostre
titusind Voldsmænd, som i Grusomhed,
paa anden Haand udøvet, overgaa
en kraftig Herskers værste Daad, om end
hans egen Færd er nok saa gram og haard.
Din Lyst har med sit falske Daaremønster
forført saavel, som den har undertrykt,
og har udmarvet al din Vældes Pomp
saavelsom dem, der skulde støtte den,
saa hvis en fremmed Fjende nu brød ind,
'hvad eller Oprør søndersled det Indre,
blev det til ligestort Fordærv; den første
har Folket ikke Hjerte til at møde;
det sidste vil de støtte heller end
bekjæmpe.

Sardanapal.

Hvad gjør dig til Folkets Talsmand?

Salemenes.

At jeg tilgav den Uret, Dronningen,
min Søster, led, — naturlig Kjærlighed
til mine spæde Søstersønner, — Troskab
mod Kongen, — han kan snart behøve den
i mer end Ord, — Huldskab mod Nimrods Stamme,
og end en Ting, du ikke kjender.

Sardanapal.

Hvilken?

Salemenes.

Et ukjendt Ord for dig.

Sardanapal.

Saa nævn det; jeg
vil gjerne lære.

Salemenes.

Dyden.

Sardanapal.

Ikke kjende
det Ord! — end aldrig blev et Ord dog kimet
saaledes ind i mine Øren, værre
end Pøbelskraalet og Trompetens Skingren;
din Søster har ej talt til mig om Andet.

Salemenes.

Til en Forandring af et kjedsomt Æmne,
saa hør om Lasten da.

Sardanapal.

Af hvem?

Salemenes.

Af Vinden,
ifald du kunde lytte til en Gjenlyd
af Folkets Røst.

Sardanapal.

Nu, jeg er føjelig,
det veed du jo; taalmodig; du har tidt
erfaret det; — sig, hvad opægger dig?

Sardanapal.

Salemenes.

Din 'Fare.

Sardanapal.

Tal.

Salemenes.

Hør: alle Folkefærd,
og det er mange, som din Fader gav dig
til Arv, de raabe højt i Harme mod dig.

Sardanapal.

Mod mig? hvad vil de Trælle da?

Salemenes.

En Konge.

Sardanapal.

Hvad er da jeg?

Salemenes.

I deres Øjne Intet,
i mine En, der kunde være Noget.

Sardanapal.

De drukne Skraalere! hvad fordre de?
har de ej Fred og Overflod?

Salemenes.

Den første
mer end der hædrer; af den sidste mindre,
end Kongen tror.

Sardanapal.

Hvem har da Skylden, uden
utro Satraper, som har slet ført Tilsyn?

Salemenes.

Og Kongen, for en Del, der aldrig skuer
ud over Slottets Mure, — eller rører
han sig derfra, saa er det til et Bjergslot
saalænge kun, til Sommerheden sagtnes.
O, hæderfulde Baal, som grundet dette
uhyre Rige og blev gjort til Gud,
eller ialtfald straaled som en Gud
gjennem dit Rygtes lange Rad af Aar!
se, han, der kalder sig din Æt, har aldrig
som Konge seet det Rige, du som Helt
har efterladt ham, vundet med dit Blod,
din Sved, din Tid, din Fare, — og hvortil? —
kun for at yde Skat til Sviregilder,
eller til dobbelt Plyndring for en Frille.

Sardanapal.

Jeg ser din Mening. Du vil drive mig
ud som Erobrer. Nu, ved alle Stjerner,
der tydes i Kaldæa! hvis det Pak
har ikke Ro paa sig, saa var de værd,
jeg skulde straffe dem med deres Ønske
og føre dem til Hæder.

Salemenes.

Hvorfor ikke?

Semiramis, — skjønt kun en Kvinde, — førte
Assyrerne til Ganges' Solskinsbred.

Sardanapal.

Ja, det er sandt, og hvordan kom hun hjem?

Salemenes.

Nu, som en Mand, — en Helt, — med skuffet Haab,
men ej besejret; kun med tyve Svende
brød hun sig Vej til Bactria.

Sardanapal.

Hvormange

lod hun da ligge der til Indiens Gribbe?

Salemenes.

Det taler vore Krøniker ej om.

Sardanapal.

Saa vil jeg tale for dem; heller maatte
hun vævet tyve Kjortler i sit Slot
end flyet til Bactrien med tyve Svende
og efterladt til Ulve og til Ravne
og Mennesker, — de værste af de tre, —
Hærskarere af sit taabelige Folk.
Er dette Hæder? saa lad mig kun evigt
i Skjændsel leve!

Salemenes.

Alle Heltesjæle

har ikke samme Lod; Semiramis,
den hundred Kongers vidtberømte Moder,
skjønt hun i Indien var sejerløs,
vandt Bactra, Persien, Medien til Riget,
som hun engang behersked, og du kunde
endnu beherske.

Sardanapal.

Jeg behersker dem;
hun undertvang dem kun.

Salemenes.

Maaske de trænger
snart mer til hendes Sværd end til dit Scepter.

Sardanapal.

Der var en Bakkhus — ikke saa? — jeg hørte
de græske Piger nævne saadan en;
de kalde ham en Gud, — det er at sige
en Grækergud, en Afgud, fremmed for
Assyriens Templer. Han erobrede
det Indiens gyldne Rige, som du taler
saa højt om, hvor Semiramis blev slagen.

Salemenes.

Den Mand har jeg hørt nævne, og du mærker,
han agtes for en Gud for sin Bedrift.

Sardanapal.

Og som en Gud vil jeg nu hædre ham,
ej stort som Mand. — Mundskjænk!

Salemenes.

Hvad mener Kongen?

Sardanapal.

At vise Hyldest mod din nye Gud
og gamle Sejerherre. — Bring mig Vin!

(Mundskjænken kommer ind.)

Bring mig det gyldne Bæger, tæt besat
med Ædelstene, Nimrods Bæger kaldet.
Gaa, fyld det; bring det snart.

(Mundskjænken gaar.)

Salemenes.

Er denne Stund
vel skikket til Fornyelse af Gildet,
som end er ej udsovet?

(Mundskjænken kommer ind med et Bæger.)

Sardanapal.

(tager Bægeret fra ham.)

Ædle Frænde,
hvis ikke de Barbarer, Grækerne,
fra fjerne Strande og fra Kanterne
af vore Riger, foer med Løgn, saa har
den Bakkhus jo erobret hele Indien?

Salemenes.

Ja, derfor blev han agtet for en Gud.

Sardanapal.

Nej, ikke saa! — af hele hans Erobring
staar et Par Støtter, der kan være hans
og kunde være mine, hvis jeg agted
dem værd at købe og at bringe hid,
som Mærker for det Hav af Blod, han udgjød,
for ødelagte Riger, knuste Hjerter.
Men her, i dette Bæger er hans Krav
paa Guddomsære, — denne Guddomsdrue,
hvis Sjæl han persed først og skjænked til

at glæde Menneskets, — en lille Bod
for al den Sejersjammer, han forvoldte.
Hvis den ej havde været, var han end
en Dødelig af Navn og i sin Grav,
og, som Semiramis, min Stammemoder,
et halvbeundret menneskeligt Skræmsel.
Se her er det, der gjorde ham til Gud; —
lad det nu gjøre dig til Menneske;
min barske, vrantne Broder, drik mig til:
for Grækerguden!

Salemenes.

Ej for alt dit Rige
vil jeg bespotte saa vor Fædretro!

Sardanapal.

Din Mening er; du agter ham for Heros,
fordi han udgjød Blod som Havets Strømme,
men ikke for en Gud, fordi han gjorde
en Frugt til Tryllesaften, der opliver
det tunge Sind, forynger Gubben, fylder
med Ild den Unge, faar den Trætte til
at glemme sin Besvær, den Fejge Faren,
oplader nye Verdener, naar denne
henvisner. — Godt! saa vil jeg drikke dig til
og ham, den ægte Mand, der har fuldbragt
i Godt og Ondt det Yderste, han evned,
til Undren for Alverden.

(drikker.)

Salemenes.

Vil du nu
begynde Gildet forfra?

Sardanapal.

Om jeg gjorde,
det var dog bedre end et Sejersminde;
thi det er uden Taarer kjøbt; men dette
er ikke nu min Agt; da du jo ikke
vil gjøre mig Besked, saa bliv da ved,
som du behager. — (til Mundskjænken.) Gaa, min Knøs.

Salemenes.

Jeg vilde
kun kaldt dig op af dine Drømme; heller
maa du af mig dog vækkes end af Oprør.

Sardanapal.

Oprør? af hvem? hvorfor? hvad Grund? hvad
Paaskud?

Jeg er en lovlig Konge, Ætling af
en Kongeslægt, der ingen Formænd kjendte.
Hvad har jeg gjort mod dig og mod mit Folk,
at du vil haane mig, de trodse mig?

Salemenes.

Jeg taler ikke om, hvad du har gjort
mod mig.

Sardanapal.

Men tror dog, at jeg har gjort Uret
mod Dronningen? ej sandt?

Salemenes.

Jeg tror? — Du har
gjort hende Uret!

Sardanapal.

Rolig, Fyrste! hør mig!

Hun nyder al sin Stillings Magt og Glands,
dens Højhed, Værgemaalet for Assyriens
Thronarvinger, en Dronnings Rang og Indtægt.
Jeg ægted hende, — som en Konge plejer, —
for Anstands Skyld, og elsked hende, som
en Ægtemand sin Hustru hyppigst elsker.
Hvis hnn og du har troet, jeg kunde bindes
som en kaldæisk Bonde til sin Mage,
saa har I hverken kjendt mig eller Konger,
ej heller Mennesker.

Salemenes.

Jeg beder, tal

ei mer derom; mit Blod forsmaar at klage,
og Salemenes' Søster vil ej nøde
sig Elskov til, selv af Assyriens Drot,
og hun forsmaar en Ømhed, som er delt med
en fremmed Frille og en jonisk Trælkvind.
Dronningen tier.

Sardanapal.

Hvorfor hendes Broder
ej ligesaa?

Salemenes.

Jeg bringer kun en Gjenlyd

af dine Rigers Røst, som den, der længe
forsømte dem, ej længe skal beherske.

Sardanapal.

De utaknemmelige, lumpne Trælle!
de knurre, for jeg spared deres Blod,
og ikke førte dem i Tusindvis
ud for at smuldre hen i Ørknens Støv
eller at lade Ganges' Bredder hvidne
af deres Ben, og tog ej blodig Told
af deres Liv med grumme Love, bygged
ej Pyramider eller Babelsmure
af deres Sved.

Salemenes.

Det var dog Mindesmærker
Folket og Fyrsten mere værdige
end Strængeleg og Sange, Fester, Friller,
bortslængte Skatte og forsmaaede Dyder.

Sardanapal.

Mit Sejerstegn er Byerne, jeg grunded:
Tarsus, Anchialus, paa een Dag bygged
jeg begge; — hvad mon den blodlystne Hex,
min tapre Stammemoder, hun den kydske
Semiramis, vel kunde gjøre mer,
undtagen ødelægge dem?

Salemenes.

Sandt nok;

for disse Byer giver jeg dig Æren;
et Lune bygged dem; et Mindevers

er sat, som bringer din og deres Skam
til fjerne Tider.

Sardanapal.

Hvad? min Skam? ved Baal!

godt er de Stæder bygte, men ej bedre
end dette Vers! — Sig, hvad du vil, mod mig,
mit Liv, min Styrelse, men Intet mod
den korte, sanddru Indskrift; det Par Linier
har jo i Korthed hele Jordelivet
til Indhold; hør kun: «Kong Sardanapal,
en Søn af Anakyndaraxes, bygged
paa een Da'g Tarsus og Anchialus.
Æd, drik, nyd Elskov; Resten er ej værd
et Fingerkneps.»

Salemenes.

Det var en værdig Lære,
en Indskrift fuld af Visdom, af en Konge
opstillet for hans Folk.

Sardanapal.

O, ja, du ønskede,
vel helst, jeg skulde opslaa Herrebud: —
«Lyd Kongen; — fyld hans Skat; — giv
Mandskab til
hans Hær; — spild Eders Blod, naar han
befaler; —
fald ned og tilbed ham; — staa op og træl!»
eller: «Her fældede Sardanapal
halvhundredtusind Fjender; dette Sted
er deres Gravsted og hans Sejersminde.» —

Lad en Erobrer gjøre sligt; mig er
det nok, om jeg kan lade Folket føle
lidt mindre Tryk af Jordens Nød og glide
til Graven uden Smertesuk; jeg tager
mig ingen Frihed, som jeg nægter dem;
Mennesker er vi Alle.

Salemenes.

Dine Fædre
blev ærede som Guder.

Sardanapal.

Ja i Støvet
og Graven, hvor de hverken ere Guder
ej heller Mennesker. Tal ej til mig
om dem! kun Ormene er Guder; de
holdt Maaltid jo paa dem, I kalde Guder,
og døde, da de fandt ej længer Næring.
De Guder er kun Mennesker; betragt
mig, deres Æt; — jeg føler tusind Ting
af Mennesket hos mig, af Guden Intet,
medmindre det er det, som I fordømme,
en Drift til Elskov og Barmhjertighed,
til at tilgive Daarligheden hos
min Slægt, og saa — paa menneskelig Vis,
at være mild imod min egen.

Salemenes.

Ak!

beseglet er Ninives Dom! Ve, Ve
den mageløse Stad!

Sardanapal.

Hvad frygter du?

Salemenes.

Af dine Fjender er du trindt omgiven;
om et Par Timer kan det bryde løs,
det Uvejr, der skal knuse dig og Dine —
og Mine; og den næste Dag er Nutid
for Belus' Stamme bleven Fortid.

Sardanapal.

Hvad

har vi at frygte for?

Salemenes.

Ærgjerrig Svig,
der har omspundet dig med Snarer; dog
end er der Hjælp; giv mig din Ring med Magt til
at knuse dette Rænkespind, saa lægger
jeg dine værste Fjenders Hoveder
for dine Fødder.

Sardanapal.

Hoveder? — hvor mange?

Salemenes.

Skal jeg da tøve for at tælle dem,
naar dit er selv i Fare? lad mig gaa;
giv mig din Ring; betro mig Resten.

Sardanapal.

Ingen

betror jeg Andres Liv i Enevold;

thi naar vi tage det, saa veed vi ikke,
hvad vi har taget eller, hvad vi give.

Salemenes.

Og vil du ikke tage deres Liv,
der tragte efter dit?

Sardanapal.

Et brydsomt Spørgsmaal.

Men jeg vil svare: Ja. — Kan det ej gøres
foruden dette? — sig, hvem du har mistænkt
og lad dem fængsle.

Salemenes.

Heller ønsked jeg,
du ikke spurgte mig; mit Svar udbredes
jo næste Øjeblik blandt Sladderflokken
af dine Friller; derfra flyver det
igjennem Borgen, lige ud i Staden,
og Alt er da forstyrret. — Vis mig Tillid.

Sardanapal.

Det veed du, jeg har altid gjort; tag Ringen.
(giver ham sin Seglring.)

Salemenes.

Jeg har endnu en Bøn.

Sardanapal.

Sig frem.

Salemenes.

At du

inat opgiver Festen i din Lysthal
ved Eufkrat.

Sardanapal.

Give slip paa Festen? Ikke
for alle de Forrædere, der rysted
en Trone nogensinde! Lad dem komme,
og gjøre, hvad de kan; jeg skal ej vige
for dem, ej rejse mig fra Bordet før,
ej svingte Bægret, ej bekranse mig
blot med een Rose mindre, ikke spille
een Glædens Stund; — jeg ræddes ej for dem.

Salemenes.

Men hvis det var fornødent, — ikke sandt?
saa vilde du jo væbne dig?

Sardanapal.

Maaske.

Jeg har et prægtigt Harnisk og et Sværd
af allerbedste Staal, dertil en Bue,
et Spyd, der kunde tjene Nimrod selv,
en Smule tungt, men svinges kan det dog.
Nu mindes jeg, at det er længe siden,
jeg brugte dem, selv kun paa Jagten. Broder,
du har vel seet dem?

Salemenes.

Er det Tiden nu
til saadant Fjas? — Men vil du bære dem,
ifald det gjøres nødigt?

Sardanapal.

Om jeg vil?

Ha! skal det være, — vil de frække Trælle

ej styres mindre strængt. saa skal jeg bruge
mit Sværd saavel, at de skal ønske det
forvandlet til en Ten.

Salemenes.

Dertil er alt
dit Spir forvandlet, sige de.

Sardanapal.

De lyver!

Men lad dem sige det; de gamle Græker,
som vore Fanger ofte synger om,
fortalte sligt om deres bedste Helt,
om Herkules, fordi han elskede
en lydsk Dronning; saa du ser, at Pøblen
af alle Folkefærd vil altid gribe
enhver Bagtalelse for at nedsætte
sin Hersker.

Salemenes.

Saadan har de ikke talt
om dine Fædre.

Sardanapal.

Nej, de voved ikke;
haardt blev de holdt til Slid og Strid og skifted
kun stundom deres Lænker for et Harnisk;
nu har de Fred og Tidsfordriv og Frihed
til Svir og Spot; det gaar ej mig til Hjerte;
jeg gav ej bort en fager Piges Smil
for al den Folkegunst, der nogensinde
har skilt et Navn fra Intet. Hvad er da

det fule Mundsvejr af den usle Hjord,
som er af Foret bleven overmodig,
at jeg skal agte deres Bifaldsskraal
og frygte deres Vredeshyl?

Salemenes.

Du sagde,
at de var Mennesker, og er de det,
maa deres Kjærlighed dog være Noget.

Sardanapal.

Det er jo mine Hundes med, ja mere,
thi de er mere tro; — men gjør din Gjerning;
du har min Seglring; — siden de vil trodse,
saa maa de aves, — dog ej alt for haardt,
før Nøden kræver det; jeg hader Smerte,
enten jeg lider eller volder den;
vi har jo i os selv alt mer end nok,
den ringe Tjener som den største Drot,
og skulde ej forøge for hverandre
den Vægt af jordisk Nød, Naturen gav os,
men heller mindske ved gjensidig Lindring,
de Kvaler, Skjæbnen lagde paa vort Liv;
men det forstaar de ikke eller vil ej
forstaa. Ved Baal! jeg gjorde, hvad jeg mægted,
til deres Lindring; jeg har ej ført Krige,
ej paalagt nye Skatter, ej gjort Indgreb
i deres Husliv; jeg har ladet dem
tilbringe deres Liv, som dem var tjenligst,
og tilbragt mit, som tjenligst var for mig.

Salemenes.

Du glemmer Kongens Pligter, og de siger,
du duer ikke til at være Konge.

Sardanapal.

De lyver; destoværre duer jeg
til intet Andet end til Konge; ellers
maatte for mig den ringeste blandt Meder
i mit Sted være Konge.

Salemenes.

Idetmindste

er der een Meder, som har Lyst dertil.

Sardanapal.

Hvad mener du? — Det er din Løndom; du
vil nødig spørges, og Nysgjerrighed
er ikke min Natur. Gjør du de Skridt,
der kræves; da Nødvendigheden byder,
godkjender jeg og hævder, hvad du gjør.
End aldrig har en Mand dog ønsket mere
i Fred at herske over Fredelige;
men ægger de mig, maatte de langt heller
manet den bistre Nimrod af sin Aske,
«den store Jæger». Disse Riger vil jeg
forvandle til en vældig Ødemark
for Dyr, der var, men, efter eget Valg
ej længer vilde være Mennesker.
Hvad de har seet af mig, bagtaler de;
hvad de kan faa at se, skal overgaa,

det Værste, som det lyster dem at sige;
og saa har de sig selv derfor at takke.

Salemenes.

Saa kan du endelig da føle?

Sardanapal.

Føle!

Salemenes.

Jeg vil ej spille Tiden med at svare
med Ord, men Gjerning. Hold den Kraft kun
vaagen,

der slumrer i dig, men er ikke død,
og du kan end som Hersker vinde Ry
og blive stor i Magt. Farvel!

(gaaer.)

Sardanapal.

Farvel!

Han gik, og paa sin Finger bærer han
min Ring, der er for ham et Scepter. Han
er stræng, som jeg letsindig; og de Trælle
fortjener at fornemme deres Herre.

Hvad Faren vel kan være, veed jeg ikke;
han fandt den; lad ham kue den. Skal jeg
da spille nu mit Liv, — den Smule Liv, —
paa Vagt mod alle dem, der kunde gjøre
det mindre? Den Pris er det ikke værd!

Det var at dø før Tiden kom, at leve
i Frygt for Død, paa Sporet efter Oprør,
mistænksom mod Enhver, der er omkring mig,

fordi han er mig nær; og mod den fjerne,
fordi han er saa fjern. Men om saa var,
om de nu rev mig bort fra denne Jord, —
og fra min Herlighed, — hvad er saa Jorden
og Jordens Herlighed? — Jeg har jo elsket
og levet og mangfoldiggjort mit Billed.

At dø er jo Naturens Lov ej mindre
end disse Støvets Gjerninger! — Sandt nok,
jeg har ej udøst Blod i strømmevis,
som jeg jo kunde gjort, indtil mit Navn
blev ensbetydende med Dødens Navn,
en Rædsel og et Séjersminde. Men
det skal dog ikke angre mig. Mit Liv
er Elskov; hvis jeg skal udgyde Blod,
saa skal det være tvungen. Hidindtil
er aldrig nogen Draabe flydt for mig
af en assyrisk Aare; ingen Hvid
af Ninives uhyre Skat er spildt
paa, hvad der kostede dets Børn en Taare.
Hvis de da hader mig, er det, fordi
jeg ikke hader; gjør de Oprør, er det,
fordi jeg ikke undertrykker dem.

O, Mennesker, I maa beherskes med
en Le og ikke med et Scepter, mejes
som Græsset; ellers faar vi ikke Andet
end usund Overflod, en raadden Høst
af Utilfredshed, der forgifter kun
den gode Jordbund og gjør Frugtbårheden
til Ørken. — Jeg vil ikke tænke mere. —

Kom hid! —

(En Tjener kommer ind.)

Træl, sig til Myrrha fra Ionien,
vi ønsker, hun skal komme til os.

Tjeneren.

Herre,

hun er her alt.

(Myrrha kommer ind.)

Sardanapal.

Saa gaa.

(Tjeneren gaar.)

Du skønne Væsen!

du forekommer fast mit Hjertes Ønske;
det slog af Længsel efter dig, og se,
der er du. Lad mig tro, en ukjendt Magt,
et sødt Forvarsel, bringer, skjønt usynligt,
paa Afstand Bud imellem os og drager
os til hinanden.

Myrrha.

Det er sandt.

Sardanapal.

Jeg veed,

der er en saadan Magt, men ej dens Navn;
hvad er det?

Myrrha.

I mit Fødeland en Gud,
og i mit Bryst en Følelse som Gunders,
ophøjet; dog, jeg tilstaar, den er jordisk;

thi den er ydmyg og dog lykkelig,
jeg mener, vilde være lykkelig;
men, —

Sardanapal.

Altid kommer Noget mellem os
og det, vi kalde Lykke; lad mig fjerne
den Skranke, som den Stammen i din Tale
forkynder, at der er for din, og min
er da beseglet.

Myrrha.

Herre! —

Sardanapal.

Herre, — Konge,
Hersker, — Monark; — det er det, altid dette;
tiltalt med Frygt og Bæven! — aldrig faar jeg
et Smil at se, undtagen naar engang
en yppig Fest beruser med sin Glands,
naar Gjøglerne har hævet sig ved Drikken
til mine Lige; eller jeg ved Sviren
fornedret mig til dem. Alt dette, Myrrha,
alle de Navne kan jeg høre paa:
Monark, Drot, Herre, Konge, — ja, der var
en Tid, jeg skatted dem, det er at sige,
jeg taalte dem, — af Hofmænd og af Trælle;
men stammes de af Læber, som jeg elsker,
af Læber, der har trykket sig mod mine,
saa gaar der mig et Gys igjennem Hjertet,
en kold Fornemmelse af alt det Falske
ved denne Rang, der kuer deres Hjerter,

jeg mest har Hjerte for. Saa maa jeg ønske,
jeg kunde lægge ned den dumme Tiara
og dele fjernt paa Kaukasus en Hytte
med dig og ingen andre Kroner bære
end Blomster.

Myrrha.

Gid vi kunde!

Sardanapal.

Og det føler

du med? — hvordan?

Myrrha.

Saa lærte du at kjende
hvad du kan aldrig kjende.

Sardanapal.

Og det er?

Myrrha.

Et Hjertes sande Værd, — et Kvindehjertes.

Sardanapal.

Jeg har jo prøvet tusind alt og tusind
og atter tusind.

Myrrha.

Hjarter?

Sardanapal.

Ja, det tror jeg.

Myrrha.

Ej eet! Den Tid kan komme, da du gjør det.

Sardanapal.

Det vil den. Hør mig, Myrrha; Salemenes
forkynder, — hvor han aner det, maa Belus,
vort store Riges Stifter, vide bedre
end jeg; — men Salemenes har forkyndt,
mit Rige er i Fare.

Myrrha.

Det var vel gjort.

Sardanapal.

Det siger du? du, hvem saa barsk han saared
og voved nylig med sin plumpe Haan
at jage bort fra mig og fik dig til
at græde og at rødme?

Myrrha.

Begge Dele

burde jeg mere hyppigt; det var vel gjort
at kalde mig tilbage til min Pligt.
Men Fare var det jo, du nævned, — Fare
for dig! —

Sardanapal.

Ja, skumle Rænkespind og Snarer
fra Meder, — utilfredse Krigerhobe,
og Folkefærd, — jeg veed ej hvad, — et Virvar
af Ting, — et Vilderede skjulte Trusler
og hemmelige Vink. Du kjender Manden; —
det er hans vante Skik; men han er brav.
Kom, vi vil ikke tænke meer paa dette,
men paa vor Nattefest.

Myrrha.

Det er dog Tid til
at tænke nu paa Andet end paa Fester.
Du har dog ej forsmaaet hans kloge Vink?

Sardanapal.

Hvad? — frygter du?

Myrrha.

Jeg? jeg er Grækerinde;
hvor skulde jeg da frygte for at dø?
jeg er Slavinde; skulde jeg da frygte
min Frihed?

Sardanapal.

Hvorfor er du da saa bleg?

Myrrha.

Jeg elsker.

Sardanapal.

Gjør jeg ikke det? Jeg elsker
dig langt, — langt mer end dette korte Liv
og dette store Rige; det kan være,
de trues begge; men jeg viger ikke.

Myrrha.

Det vil da sige, at du elsker hverken
dig selv ej heller mig; thi den, som elsker
en Anden, elsker for den Andens Skyld
sig selv. Det er letsindigt. Kongeriger
og Liv bør ej saaledes tabes.

Sardanapal.

Tabes?

og hvem er den forvovne Høvding vel,
der turde prøve paa at vinde dem?

Myrrha.

Og hvem er den, som ej tør prøve det?
Naar deres Hersker har forglemt sig selv,
vil de da mindes ham?

Sardanapal.

Myrrha!

Myrrha.

Rynk ikke

dit Bryn mod mig! Du har jo smilet til mig
saa tidt, at disse mørke Blikke føles
langt mere bittert end den største Straf,
de kunde varsle. — Konge, se jeg er
din Undersaat! Herre, jeg er din Trælkvind!
Mand, jeg har elsket dig! — har elsket dig,
jeg veed ej selv, ved hvilken gudsendt Svaghed,
skjönt Grækerinde, født til Kongers Fjende, —
Slavinde, som maa hade mine Lænker, —
en jonisk Pige, der kan ikke elske
en Fremmed uden at fornædres mere
ved denne Elskov end ved Lænkerne!
Dog har jeg elsket dig. Og var den Elskov
da mægtig nok til helt at overvælde
mit fordums Væsen, tør den da ej kræve
den Ret at frelse dig?

Sardanapal.

At frelse mig?

Min Skjønne! du er dejlig; Kjærlighed
er det, jeg søger hos dig, ikke Tryghed.

Myrrha.

Og hvor bor Tryghed uden Kjærlighed?

Sardanapal.

Jeg mener Kvindekjærlighed.

Myrrha.

Det Første
i Livet har i Kvindens Bryst sin Kilde;
de første Ord, I stammed, lærte I
af hendes Læber; Eders første Taarer
aftørred hun, og Eders sidste Suk
udaandes altfor tidt i Kvindens Øre,
naar Mænd veg for det hæderløse Hverv
ved deres Herskers sidste Stund at vaage.

Sardanapal.

Min fagertalende Ionerinde!
Dit Ord er som Musik, en tragisk Korsang,
som du har sagt er i dit Fædreland
den bedste Tidsfordriv. Men græd dog ikke, —
vær rolig.

Myrrha.

Nej, jeg græder ikke; men
jeg beder dig, nævn ikke mine Fædre
og deres Land.

Sardanapal.

Du nævner dem dog tidt.

Myrrha.

Ja, ja! en stadig Tanke strømmer over
i Ordet ubevidst; men naar en Anden
omtaler Grækenland, det saarer mig.

Sardanapal.

Godt; sig, hvordan du vilde frelse mig,
som før du sagde?

Myrrha.

Ved at lære dig
dig selv at frelse, og ej blot dig selv,
men disse store Riger fra den værste
af Krige, Borgerkrigens Raseri.

Sardanapal.

Men, Barn, jeg hader baade Krig og Krigsmænd;
i Fred og Gammen lever jeg; hvad kan
en Mand da gjøre mer?

Myrrha.

Ak, Herre, Hvermand
kan altfor ofte trænge til et Skin
af Krig for at bevare Fredens Væsen,
og for en Konge er det ofte bedre
at frygtes end at elskes.

Sardanapal.

Jeg har altid
attraaet det sidste kun.

Myrrha.

Og er nu Intet
af begge.

Sardanapal.

Siger du mig dette, Myrrha?

Myrrha.

Jeg mener Folkets Borgerkjærlighed,
Selvkjærligheden, som bestaaer deri,
at Folket holdes under Lovens Frygt,
og dog ej undertrykte; idetmindste
maa de ej tro det, eller hvis de tro det,
anse det for nødvendigt for at værne
mod værre Tryk, mod deres egen Daarskab.
En Drot for Fester, Blomster, Vin og Elskov
og Leg blev aldrig Ærens Konge.

Sardanapal.

Æren,

hvad er vel det?

Myrrha.

Spørg dine Fædres Guder.

Sardanapal.

De kan ej svare mig; naar deres Præster
skal tale for dem, gjælder det at bygge
lidt videre paa Templet.

Myrrha.

Kast dit Blik
paa Krøniken om dem, der grundet Riget.

Sardanapal.

Det kan jeg ikke; den er helt besudlet
med Blod. — Hvad vil du? Riget er jo grundlagt;
jeg kan ej blive ved med Rigsforming.

Myrrha.

Bevar dit eget.

Sardanapal.

Idetmindste vil

jeg nyde det. Kom, Myrrha, lad os gaa
 til Eufrat; Timen kalder, Skibet venter,
 og Sommerhallen, smykket til vor Hjemkomst,
 udstyret sømmeligt til Aftenfesten,
 skal straaale klart af Skjønhed og af Lys,
 til den for Stjernerne paa Himlen synes
 en Gjenbostjerne lig; og vi skal sidde
 med Blomsterkrandse smykkede som —

Myrrha.

Ofre.

Sardanapal.

Nej, som et Kongepar, som Hyrdefyrster
 fra Patriarkers Tid, der ikke kjendte
 bedre Juvelers Glands end Sommerkrandse,
 og Sejre kun, der ingen Taarer koste.
 Kom!

(Pania kommer ind.)

Pania.

Evigst leve Kongen!

Sardanapal.

Ej en Time

længer, end han kan elske. Hvor jeg hader
 den Tale, der gjør Livet selv til Løgn
 og smigrer Støv med Evighed. Nu, Pania,
 vær kort.

Pania.

Paa Salemenes Bud skal jeg
paany frembære denne Bøn til Kongen,
at han, ialtfald for idag, vil ikke
forlade Slottet; Overhøvdingen
vil, naar han kommer selv, fremføre Grunde
til Forsvar for sin Dristighed og muligt
opnaa Tilgivelse for, hvad han voved.

Sardanapal.

Hvad? indespærret? allerede Fange?
maa jeg da ikke aande Himlens Luft?
Sig Salemenes, om Assyrien
tilsammen i oprørske Myriader
om Muren rased, gik jeg ud endda.

Pania.

Jeg bøjer mig, og dog —

Myrrha.

O, Konge, hør! —

Hvor mangen Dag og Maaned laa du ikke
i fløjlsblød Ladhed inden disse Mure,
og lod dig aldrig se for Folkets Længsel,
mens Undersaattens Øje savned Kongen,
Satraperne hans Tilsyn, Guderne
den vante Hæder, og i Alting raaded
den dvaske Lovløshed, til i dit Rige
Alt laa i Slummer paa det Onde nær!
Vil du da nu ej tøve blot en Dag, —
en Dag, der kunde frelse dig? vil du

ej skjænke nu de Faa, der end er tro,
kun et Par Timers Tid, for deres Skyld,
for din, for dine Fædres gamle Slægt
og dine Sønners Arv!

Pania.

Hun taler Sandhed!

Saa strængt indskjærped Fyrsten mig at bringe
hans Bøn for Kongens eget høje Aasyn,
at jeg maa driste mig til at forene
min svage Røst med den, der nylig talte.

Sardanapal.

Det er umuligt!

Myrrha.

For dit Riges Skyld!

Sardanapal.

Bort! ti!

Pania.

For alle de Trofastes Skyld,
der flokkes vil til Værn for dig og dine!

Sardanapal.

Det er kun Drømme! der er ingen Fare; —
et vrantent Paafund kun af Salemenes,
der skal bevidne hans Tjenstivrighed,
og vise os, hvor højt vi har ham nødig.

Myrrha.

Ved Alt, hvad der er godt og ærefuldt,
følg dette Raad!

Sardanapal.

Forretninger imorgen.

Myrrha.

Ja, eller Død inat!

Sardanapal.

Saa lad den komme
uventet, mellem Lyst og glade Fester
og Skjemt og Elskov; lad mig falde som
en afbrudt Rose; det er meget bedre
end visne.

Myrrha.

Du vil altsaa ikke vige?
for Alt, hvad der har nogensinde vakt
en Drot til Daad, vil du nu ikke ofre
en usel Fest?

Sardanapal.

Nej!

Myrrha.

Gjør det da for min Skyld,
for min.

Sardanapal.

For din, min Myrrha?

Myrrha.

Aldrig før
bad jeg Assyrekongen om en Naade.

Sardanapal.

Du taler sandt, og om det var mit Rige,
den maa bevilges dig. Velan, for din Skyld,

jeg giver efter. Pania, saa gaa!
Du hører mig.

Pania.

Og lyder.

(Gaar.)

Sardanapal.

Jeg forbavses.

Hvad er din Grund, min Myrrha, til saa stærkt
at nøde mig?

Myrrha.

Din Sikkerhed, den Vished,
at Intet har formaaet din Frænde, Fyrsten,
til slig en Bøn, hvis ej en Fare svæved
over dit Hoved.

Sardanapal.

Og naar jeg nu selv
ej frygter den, hvi skulde du?

Myrrha.

Fordi
du ikke frygter, frygter jeg for dig.

Sardanapal.

Imorgen vil du smile ved at tænke
paa disse Drømme.

Myrrha.

Hvis det Værste kommer,
vil jeg jo være der, hvor Ingen græder,
og det er bedre end at kunne smile.
Og du?

Sardanapal.

Vil være Konge alt som hidtil.

Myrrha.

Hvor?

Sardanapal.

Hos Semiramis, hos Baal og Nimrod,
alene i Assyrien, hvad eller
et andet Sted med dem. Skjæbnen har gjort mig
til det, jeg er, — kan gjøre mig til Intet, —
men dette maa jeg være, eller Intet;
fornedret vil jeg ikke leve.

Myrrha.

Havde

du altid tænkt saaledes, var der Ingen,
der voved at fornedre dig.

Sardanapal.

Og hvem

vil det da nu?

Myrrha.

Har du slet Ingen mistænkt?

Sardanapal.

Mistænkt! — det er en Spejders Sag. — Vi spille
titusind kostelige Øjeblikke
med tomme Ord og tommere Bekymring. —
Slaver! smyk Nimrods Hal til Aftenfesten;
skal vi nu gjøre vort Palads til Fængsel,
vil vi dog bære vore Lænker lystigt.
Hvis vi er udelukkede fra Eufrat

og Sommerhallen paa dens skjønnne Bred,
her er vi trygge dog endnu. — Saa hør dog! —

(Gaar.)

Myrrha.

Hvorfor mon jeg dog elsker denne Mand?
Mit Hjemlands Piger elske jo kun Helte.
Men jeg har intet Fædreland! Slavinden
har mistet Alt undtagen sine Lænker.
Jeg elsker ham; det Led er tungest i
den lange Lænke, — det at elske den,
man ikke agter. — Vel! — den Stund er nær,
da han kan trænge til al Kjærlighed
og ingen finder. Nu at svinge ham,
var mere lavt, end i mit Hjemlands Mening
det havde været herligt, om jeg havde
med Dolken ramt ham paa hans Højheds Trone;
ingen af Delene blev jeg dog skabt til.
Kunde jeg frelse ham, jeg vilde elske
ej ham desmere, men mig selv, og dette
kan jeg vel trænge til; thi jeg er sunken
i mine egne Tanker ved min Elskov
til denne milde Fremmede. — Og dog,
jeg tror, jeg elsker ham nu mer, fordi
jeg ser, hans egne Landsmænd hade ham,
Barbarerne, de fødte Fjender af
det græske Blod. Hvis nu jeg kunde vække
en Tanke i hans Hjerte blot, som dem,
selv Frygierne følte, mens de stred
saa længe mellem Ilion og Havet,

saa slog han ned de Horder af Barbarer
og stod med Sejerskrands. — Han elsker mig,
og jeg, jeg elsker ham; Slavinden elsker
sin Herre, og hun vilde fri ham fra
hans Laster. Men hvis ej, veed jeg dog Raad
til Frihed; kan jeg ikke lære ham
at herske, kan jeg vise ham, hvorledes
en Konge kun kan skilles fra sin Trone. —
Men jeg maa ikke tabe ham af Syne.

(Gaar.)

Anden Act.

Første Scene.

Forsalen til Kongehallen i Slottet.

(Beleses alene.)

Beleses.

Solen gaar ned; den tøver, mens dens Blik
til Afsked dvæler paa Assyrriget.
Hvor rød den funkler blandt de tætte Skyer,
alt som det Blod, den varsler om! Du Sol,
der synker nu, I Stjerner, som staar op!
har ej forgjæves jeg holdt Vagt med Jer
og læst i Eders Straaler en for en
Klodernes Skjæbnebud, saa svart, at Tiden

gruer ved det, den bringer Jordens Folk, —
saa er nu af Assyriens Aar jo dette
den sidste Stund. — Hvor rolig dog! et Jordskjælv
burde jo varsle om saa stort et Fald; —
en Sommersol forkynder det. Den Skive
har paa sin uforgjængelige Tavle
forkyndt Kaldæas Stjernetyder Enden
paa det, som syntes uforgjængeligt.
Men, sanddru Sol! du flammende Orakel
for alle Levende, og Kilden til
alt Liv, Sindbillede paa ham, der gav det,
hvorfor indskrænker du din Kundskabsgave
blot til Ulykker? hvorfor varsler du
ej andre Dages Gry, der mere ligne
din Straaleglans, naar du gaar op af Havet?
hvi slynger du dog ej en Haabets Straale
igjennem Fremtids Aar, som Vredens Pil
du sender mod dens Dage? Hør! o, hør mig!
Din Dyrker er jeg jo, din Præst, din Tjener
har stirret paa dig, naar du steg og sank,
har bøjet under dine Middagsstraaler
mit Hoved, naar mit Blik ej turde vove
at møde dig; jeg har holdt Vagt for dig
og efter dig; dig har jeg bedet til
og ofret til, og gransket dig og frygtet
og spurgt dig, og du gav mig Svar, — men kun
saa vidt. — Imens jeg taler, synker den; —
den svandt og efterlod sin Skjønhed, ikke
sin Kundskab til det lykkelige Vesten,

der pranger i dens Dødsstunds Herlighed.
Dog, hvad er Døden vel i Herlighed?
en Aftenrøde kun, og Mennesker
maa glædes ved at ligne Guderne,
selv kun i Døden.

(Arbakes kommer ind ad en indre Dør.)

Arbakes.

Beleses, hvorfor
saa helt i Andagt sunken hen? Staar du
og stirrer for at følge Sporet af
din svundne Gud til skjulte Dagens Riger?
vor Gjerning er i Natten; — den er kommen.

Beleses.

Men ikke gaaet.

Arbakes.

Lad den rinde hen; —
vi er beredte.

Beleses.

Ja. Gid den var omme!

Arbakes.

Har Seeren nu Tvivl, hvem Stjernerne
selv straale Sejersvarsel?

Beleses.

Ikke Sejren
er det, jeg tvivler om, — men Sejerherren.

Arbakes.

Vel! lad din Kunst afgjøre det. Imens

har jeg beredt saa mange blanke Spær,
at vore Vaabenfæller, dine Stjerner,
fordunkles. Intet staar os mer i Vejen.
Hunkongen, denne — mindre end en Kvinde —
er nu paa Vandet med de andre Kvinder,
og Festen er beredt i Sommerslottet.
Det første Bæger, som han drikker, bliver
det sidste, Nimrods Stamme tømmer.

Beleses.

Den

var tapper.

Arbakes.

Den er svag; nu er den opslidt;
vi vil forbedre den.

Beleses.

Veed du det vist?

Arbakes.

Dens Ophavsmand var Jæger, — jeg er Krigsmand;
hvad er der vel at frygte for?

Beleses.

Krigsmanden.

Arbakes.

Og Præsten muligvis; men dersom dette
har været eller er din Mening, hvorfor
beholdt du ej din Frillekonge? hvorfor
opæggede du mig og drev mig frem
til denne Daad? Den er ej mindre din
end min.

Beleses.

Se op til Himmelen.

Arbakes.

Jeg ser.

Beleses.

Hvad ser du da?

Arbakes.

En dejlig Sommeraften
og Stjernerne, der flokkes.

Beleses.

Og blandt dem
se hist den første og den klareste,
der bæver, som den vilde vige fra
sin Plads paa Himlens Blaa.

Arbakes.

Vel?

Beleses.

Det er den,
der raader for dit Liv, din Fødselsstjerne.

Arbakes.

(berører sin Sværdskede.)

Min Stjerne bor i Skeden her; Kometer
skal blegne, naar den blinker. Lad os tænke
paa, hvad der kræves, for at dine Stjerner
og deres Varsler kan retfærdiggjøres.
Hvis vi faar Sejr, skal de faa Templer, — ja
og Præster, — du skal være Overpræst
for — hvilke Guder selv du vil. Altid

er de retfærdige, det mærker jeg;
den, som er taprest, agte de for frommest.

Beleses.

Ja, og den frommeste for tapper; — ikke
saa du mig vende Ryg til Slaget.

Arbakes.

Nej;

det tilstaar jeg: som Babyloniens Høvding
er du saa djærv i Kamp som kyndig i
Kaldæas Visdom. Vilde du da ikke
forglemme Præsten nu og være Krigsmand?

Beleses.

Hvorfor ej begge Dele?

Arbakes.

Desto bedre!

Og dog, jeg blues næsten, at vi faar
saa lidt at gjøre. Denne Kvindekrig
fornedrer Sejerherren selv. At styrte
en djærv og blodig Voldsmand ned fra Tronen,
kjæmpe med ham, Staal klirrende mod Staal,
det var som Helt at sejre eller falde;
men løfte Sværd mod denne Silkeorm,
og høre ham at klynke fejgt maaske, —

Beleses.

Tro ikke det; der bor i ham, hvad end
kan koste dig en Kamp; og om han var

Alt, hvad du tror, han har en tapper Livvagt,
ført af den kolde, barske Salemenes.

Arbakes.

Den gjør os ingen Modstand.

Beleses.

Hvorfor ikke?

Det er jo Krigsmænd.

Arbakes.

Ja! derfor maa der
en Krigsmand til at føre dem.

Beleses.

Og det
er Salemenes.

Arbakes.

Han er ikke Kongen.

Desuden hader han for Dronningens,
sin Søsters, Skyld den Kvindekarl, der hersker.
Han holder sig jo borte, ser du vel,
fra alle Fester.

Beleses.

Men fra Raadet ikke;
der er han stadig.

Arbakes.

Og forsmaaet stadig.

Hvad mer kan du forlange til at skabe
en Oprørsmand? en Daare til Behersker,
hans Slægt forhaanet og han selv forsmaaet;
hans Hævn er netop det, vi virke for.

Beleses.

Kunde han bringes til at tænke saa!
jeg tror det knap.

Arbakes.

Hvad om vi prøved ham?

Beleses.

Ja, — hvis der var belejlig Tid.

(Balea kommer ind.)

Balea.

Satramer,

Kongen befaler Jer at møde ved
hans Fest inat.

Beleses.

At høre er at lyde.

I Sommerhallen?

Balea.

Nej, i Slottet her.

Arbakes.

I Slottet? Det var ikke saa bestemt!

Balea.

Nu er det saa bestemt.

Arbakes.

Hvorfor?

Balea.

Jeg veed ej.

Tør jeg nu gaa?

Arbakes.

Bliv.

Beleses.

(afsides til Arbakes.)

Tys! lad ham kun gaa.

(højt til Balea.)

Tak Kongen, Balea, kys Sømmen af hans kongelige Kjortel; sig: hans Slaver vil samle Krummerne, som han i Naade strør fra sit kongelige Bord, den Stund, — det var jo Midnat?

Balea.

Ja, og Stedet er i Slottet, Nimrods Hal. I ædle Herrer, jeg bøjer mig for Jer og tager Afsked.

(Gaar.)

Arbakes.

Mig huer ej den bratte Skiften Sted; der er en Løndom; hvorfor skifter han?

Beleses.

Skifter han ikke tusind Gange daglig? Intet er mere lunefuldt end Ladhed; den gaar i sine Indfald flere Mile end nogen Høvding paa sit Tog, naar han vil lede Fjenden vild. — Hvi grunder du?

Arbakes.

Han elsked dette muntre Havehus; det var hans Sommer-Yndlingssted.

Beleses.

Han elsked
sin Dronning — og dertil tretusind Friller. —
Alt har han elsket skiftevis, undtagen
Visdom og Ære.

Arbakes.

Dog — det huer mig
slet ikke. Har han skiftet sin Beslutning, —
saa maa vi gjøre ligesaa; vort Angreb
var let i den afsides Hal, besat
kun af en søvnig Vagt og drukne Hofmænd;
Men her i Nimrods Hal —

Beleses.

Ja saa; jeg troede,
den stolte Krigsmand frygted for at stige
for let op paa en Trone; — bliver du
mismodig ved at finde et Par Trin
lidt mere slibrige, end vi har ventet?

Arbakes.

Naar Timen kommer, skal du se, hvorvidt
jeg frygter eller ikke; du har seet
mit Liv paa Spil, — jeg spilled lystigt om det;
men her staar mer paa dette Kast, — en Krone.

Beleses.

Jeg har jo spaaet dig, du vil vinde den;
saa fremad da til Held!

Arbakes.

Ja, var jeg Spaamand,
det havde jeg vel spaaet mig selv. — Hvem der?

(Salemenes kommer ind.)

Salemenes.

Satraper!

Beleses.

Fyrste!

Salemenes.

Det var heldigt mødt; —
Jer begge søgte jeg, men andensteds
end her i Slottet.

Arbakes.

Hvorfor det?

Salemenes.

Det er

ej Timen.

Arbakes.

Timen? — hvilken Time?

Salemenes.

Midnat.

Beleses.

Midnat, min Herre?

Salemenes.

Er I ikke budne?

Beleses.

O! — jo; — det glemte vi.

Salemenes.

Er det sædvanligt,
at glemme Herskerens Indbydelse?

Arbakes.

Vi fik den først for nylig.

Salemenes.

Og hvorfor
er I da her?

Arbakes.

Vi kommer i vort Ærind.

Salemenes.

I hvilket Ærind?

Arbakes.

Statens; vi har Adgang
til Kongens Højhed; men vi traf ham ikke.

Salemenes.

Og jeg er ogsaa her i Ærinde.

Arbakes.

Tør vi erfare, hvorpaa det gaar ud?

Salemenes.

At fængsle to Forrædere. — Vagt! hid!

(Vagt kommer ind.)

Satraper, Eders Sværd!

Beleses.

(overgiver sit Sværd).

Se her, min Herre,
her er mit Værge.

Arbakes.

(drager Sværdet.)

Tag da mit!

Salemenes.

(træder nærmere.)

Det vil jeg.

Arbakes.

Men Klingen i dit Hjerte; — Fæstet slipper
ej denne Haand!

Salemenes.

Du trodser? — Godt! det sparer
en Rettergang og falsk Medlidenhed.
Vagt! hug ham ned, den Oprørsmand!

Arbakes.

Vagt! — Ja —

alene tør du ej.

Salemenes.

Alene? Ha,

du taabelige Træl, hvad har du vel
af aaben Magt, en Fyrste skulde frygte?
vi frygte dine Rænker, ej din Kraft;
din Tand er Intet, naar dens Gift er borte, —
kun Slangens, ikke Løvens. — Hug ham ned!

Beleses.

(træder imellem.)

Arbakes, raser du? har ikke jeg
nedlagt mit Sværd? sæt heller du, som jeg,
din Lid til vor Monarks Retfærdighed.

Arbakes.

Nej, heller stoler jeg paa Stjernerne,
du sladrer om, og denne ringe Arm
og dør som Konge i det mindste over
mit Legem og mit Aandedræt, — saavidt
at ingen Anden skal slaa dem i Lænker.

Salemenes.

(til Vagten.)

I høre ham og mig. Saa tag ham ikke
til Fange; — dræb ham!

(Vagten angriber Arbakes, der værger sig tappert og behændigt
og driver dem tilbage.)

Salemenes.

Hvordan? skal jeg da gjøre Bødlens Gjerning?
Se, Krystere, hvordan I skulde fælde
en Oprørsmand!

(angriber Arbakes,)

(Sardanapal kommer ind med Følge.)

Sardanapal.

Stand, siger jeg, hvis I
har Livet kjært! Hvad? døve eller drukne?
Mit Sværd! — O, Snak! jeg bærer intet Sværd. —
Hid, Knøs, giv mig dit Værge. —

(Han griber en af Drabanternes Sværd og styrter sig imellem
de Kjæmpende.)

I mit Slot?

hvad hindrer mig vel i at kløve Jer
i tvende Stykker, frække Ufredsmænd?

Beleses.

Din Retfærd, Herre.

Salemenes.

Eller — Svaghed.

Sardanapal.

(hæver Sværdet.)

Ha!

Salemenes.

Hug til! — naar blot du vil gjentage Hugget
paa den Forræder der, — som jeg vil haabe,
du sparer kun en Stund til Pinebænken; —
jeg er tilfreds.

Sardanapal.

Hvad? han? hvem tør beskylde
Arbakes?

Salemenes.

Jeg!

Sardanapal.

I Sandhed! Fyrste, du
forglemmer dig. Hvem gav dig Ret dertil?

Salemenes.

(viser Kongens Ring.)

Du.

Arbakes.

(forvirret.)

Kongens Ring!

Salemenes.

Ja! lad nu Kongen selv
stadfæste det.

Sardanapal.

Jeg gav den ikke fra mig
til dette Brug.

Salemenes.

Du gav den fra dig til
din Sikkerhed; — og jeg har brugt den til
dit Bedste. Døm nu selv. Her er jeg kun
din Træl; — fornylig stod jeg i dit Sted.

Sardanapal.

Stik Eders Sværd i Skeden!

(Arbakes og Salemenes stikke deres Sværd i Skeden.)

Salemenes.

Mit er i Skeden. Men jeg beder dig,
gjem ikke dit; det er det Kongespir,
du nu alene sikkert har tilbage.

Sardanapal.

Det falder tungt, og Fæstet gjør mig ondt
i Haanden. — (til Vagten.) Der, tag du dit Sværd
tilbage.

Nu sig, I Herrer, hvad betyder dette?

Beleses.

Derpaa maa Fyrsten svare.

Salemenes.

Det betyder
Troskab af mig, Forræderi af dem.

Sardanapal.

Forræderi — Arbakes! — Beleses —

Forræderi! Det var en Sammensætning,
som jeg kan ikke tro.

Beleses.

Hvor er Beviset?

Salemenes.

Det vil jeg svare paa, saasnart som Kongen
fratager din Medskyldige sit Sværd.

Arbakes.

Det Sværd var draget vel saa tidt som dit
imod hans Fjender.

Salemenes.

Og nu mod hans Broder,
og om en Timestid imod ham selv.

Sardanapal.

Det er umuligt; han har ikke vovet —
Nej, nej! sligt vil jeg ikke høre paa.
De tomme Kjævlerier klækkes ud
ved Hofferne af lumpne Rænkespind
og mere lumpent, lejet Pak, der lever
af at bagtale Ædelinges Liv.
Min Broder, du maa være bleven skuffet.

Salemenes.

Lad ham først overgive dig sit Sværd
og ved den Lydighed erkjende sig
som Undersaat, saa vil jeg gjøre Rede
for Alt.

Sardanapal.

Ja, hvis jeg kunde tro, — men nej!
det er umuligt. Mederen Arbakes,
den djærve, tro, paalidelige Krigsmand,
den bedste Hovedsmand af alle dem,
der styre vore Folkefærd! — Nej, jeg
vil ikke haane ham ved sligt et Bud,
at overgive mig det Sværd, han aldrig
har overgivet vore Fjender. — Høvding,
behold dit Værge.

Salemenes.

(rækker Kongen Ringen.)

Konge, tag din Ring
tilbage.

Sardanapal.

Nej, behold du den; men brug den
med mere Maadehold.

Salemenes.

Jeg brugte den,
min Konge, til din Ære, og jeg giver
den nu tilbage, da jeg ikke kan
beholde den til Ære for mig selv.
Giv du Arbakes den.

Sardanapal.

Det skulde jeg;
han bad mig aldrig om den.

Salemenes.

Tro du mig,

han faar den uden dette tomme Skin
af Ærefrygt.

Beleses.

Jeg veed ej, hvad der har
saa stærkt indtaget Fyrstens Sind imod
to Tjenere, der viger ej for Nogen
i Nidkjærhed for Rigets Vel.

Salemenes.

Ti stille,
du rænkefulde Præst, troløse Krigsmand!
I dig forener du de værste Laster
hos Jordens tvende frygteligste Stænder.
Gjem dine glatte Ord og Gjøglerprækner
til dem, der ikke kjende dig. Din Fælle
har dog ialtfald syndet dristigt, uden
de Kneb, du lærte i Kaldæa.

Beleses.

Hør ham,
min Konge, — Søn af Belus! han bespotter
det Hellige, der dyrkes i det Land,
som bøjer Knæ for dine Fædre.

Sardanapal.

O!

giv ham kun Syndsforladelse for dette;
jeg kræver ej Tilbedelsen af Døde;
jeg føler, at jeg selv er dødelig,
og tror, den Slægt, jeg har mit Udspring fra,
er, — hvad jeg ser, — en Askehob.

Sardanapal.

Beleses.

Min Konge!

tro ikke det; de er hos Stjernerne,
og, —

Sardanapal.

Du skal samles med dem der, før de
staar op, ifald du præker længer! — Ha!
det er jo sort Forræderi!

Salemenes.

Min Herre, —

Sardanapal.

At holde mig en Forelæsning om
Assyriens Gudevæsen! — lad ham gaa! —
giv ham hans Sværd.

Salemenes.

Min Herre, Konge, Broder!

jeg beder, tø.

Sardanapal.

Ja vist, og høre Prækner,
og døves af Rabalder om de Døde
og Baal og al Kaldæas Stjernevisdom.

Beleses.

Min Konge, ær de høje Stjerner!

Sardanapal.

O!

jeg elsker dem; jeg frydes ved at vogte
paa deres Gang paa Himlens hvalte Blaa;

jeg fryder mig ved deres Dobbeltglands
i Eufrats bævende, sølvblanke Vover,
naar Midnatsbrisen kruser let den brede,
rullende Strøm og sukker gjennem Sivet,
der bræmmer Bredden; men om de er Guder,
som Nogle sige, eller Guders Bolig,
som Andre tro, eller kun Nattens Lamper,
Verdener eller Verdnens Lys, det veed
jeg ikke, og det er mig lige kjært.
I min Uvished er der noget Sødt,
som ej jeg bytted for Kaldæas Visdom;
desuden veed jeg, Alt, hvad Støvet kjender
over og nedenfor sig selv, er — Intet.
Jeg ser dem straale, føler deres Skjønhed; —
naar paa min Grav de skinne, veed jeg Intet
af begge Dele.

Beleses.

Høje Konge, sig
for «Intet» heller «Mere».

Sardanapal.

Jeg vil vente
paa denne Kundskab, Præst, om du tillader.
Tag du imidlertid dit Sværd og vid,
jeg foretrækker dog din Krigsfærd for
din Præken, — skjønt jeg ynder ingen af dem.

Salemenes.

(afsides.)

Hans Kvindesind har røvet ham Forstanden;
saa maa jeg redde ham imod hans Vilje.

Sardanapal.

Saa hør mig nu, Satraper, og især
du, Præst, fordi jeg mere mistror dig
end Krigeren, og vilde helt mistro dig,
hvis ej du halvt var Krigsmand; lad os skilles
med Fred, — jeg siger ej Tilgivelse;
den skjænkes jo kun Skyldige; det vil
jeg ikke kalde Jer, skjønt Eders Liv
beror paa dette Aandepust af mig,
ja, paa min Frygt, det farligste for Jer.
Men frygt ej; jeg er mild og ikke frygtsom,
og derfor lev. Var jeg, hvad Nogle tro,
saa dryppede nu Eders Hoveder
de sidste Draaber af besmittet Blod
fra Slottets høje Porte ned i Støvet; —
det blev al deres Del af Kongeriget,
hvis Krone de saa graadigt tragted efter. —
Men nok om det. Som sagt, jeg vil nu hverken
fordømme, heller ej frikjende Jer, —
skjønt bedre Mænd end I og jeg staa rede
til at beskylde Jer; og overlod jeg
nu Eders Dom til mere strænge Hænder
og alle Slags Beviser, maatte jeg
ofre to Mænd, som, hvad de nu end er,
engang var tro. Gaa, I er fri.

Arbakes.

Min Konge,

den Mildhed —

Beleses.

(afbrydende.)

Er dig værdig, og, skjønt vi
er skyldfri, takke vi —

Sardanapal.

Præst, gjem til Belus
din Tak og Pris; hans Æt behøver ingen.

Beleses.

Men brødefri —

Sardanapal.

Ti! — Brøden er højrøstet.

Hvis I er tro, saa har I jo lidt Uret
og maatte føle Mismod nu og ikke
Taknemlighed.

Beleses.

Det maatte vi, hvis Retfærd
blev altid øvet af de høje Magter
paa Jorden; men Uskyldighed maa tidt
modtage Retten, som det blot var Naade.

Sardanapal.

Det er en prægtig Sætning til en Tale,
skjønt ej ved denne Lejlighed. Gjem den
til at forsvare Kongens Sag for Folket.

Beleses.

Jeg haaber, der er ingen Grund til Klage.

Sardanapal.

Ej Grund maaske, men mange Klagere, —
og hvis ved dine Forskninger paa Jorden

du træffer nogen Saadan, eller læser
om sligt paa Himlen i et Løndomsglimt
af Stjernerne, som er din Krønike,
saa mærk dig det: der gives værre Ting
imellem Jord og Himmel end en Hersker,
der styrer Mange og dog dræber Ingen,
der hader ej sig selv og elsker dog
sin Næste nok til selv at skaane dem,
der ikke vilde skaane ham, hvis de
engang blev Herrer, — hvilket dog er tvivlsomt. —
Satraper, I og Eders Sværd er fri;
gaa, hvor I lyster; men fra denne Stund
har jeg ej længer Brug for dem og Jer. —
Følg med mig, Salemenes.

(Gaar med Salemenes og Følget.)

Arbakes.

Beleses!

Beleses.

Hvad er din Mening?

Arbakes.

At vi er fortabte.

Beleses.

At vi har vundet Riget.

Arbakes.

Hvad? mistænkte!

med Sværdet hængt os over Hovedet
kun i et Haar, og det i evig Skjælven,

til at nedblæses af hans Herskeraande,
der spared os, — hvorfor, det veed jeg ikke.

Beleses.

Spørg ej, hvorfor; men lad os drage Nytte
af dette Pusterum. Endnu er Timen
vor egen og vor Magt den samme; Natten
er den, vi havde fastsat; han har Intet
forandret uden vor Uvidenhed
om al Mistanke til en saadan Vished,
der gjør enhver Opsættelse til Vanvid.

Arbakes.

Og dog —

Beleses.

Du er endnu i Tvivl?

Arbakes.

Han skaaned
vort Liv; ja frelste det fra Salemenes.

Beleses.

Hvorlænge vil han skaane det? indtil
den første drukne Stund.

Arbakes.

Sig heller ædru.

Dog handlede han ædelt; kongeligt
han skjænkede os det, som vi havde nedrigt
forbrudt.

Beleses.

Sig dristigt.

Arbakes.

Lidt af begge Dele
maaske; men det har rørt mig; og hvad end
skal hænde, — jeg gaar ikke videre.

Beleses.

Og mister Verden!

Arbakes.

Mister Alt undtagen
min egen Agtelse.

Beleses.

Jeg blues ved
at skyldte slig en Spindekonge Livet.

Arbakes.

Vi skyldte ham det ikke desto mindre,
og mer jeg vilde blues, om jeg tog
hans Liv, der skjænkede os vort.

Beleses.

Taal kun

Alt, hvad du vil. I Stjernerne staar skrevet
en anden Skrift.

Arbakes.

Om end de kom herved
og viste Vej i hele deres Glans,
jeg fulgte ikke.

Beleses.

Det er Svaghed — værre
end gamle Kvinders, der med Rædsel drømme

om Spøgelser og vaagne op i Mørke. —
Ret saa, — ret saa!

Arbakes.

Mig tykkes, han saa ud
som Nimrod, mens han talte; netop som
den stolte Kongebilledstøtte staar
som Herren over Kongerne rundt om,
beherskende, mens de kun pryde, Templet.

Beleses.

Jeg sagde dig, du havde altformegget
foragtet ham, og at der boede i ham
dog noget Kongeligt; — hvad saa? han er
en mere værdig Fjende kun.

Arbakes.

Og vi
des mer uværdige. — O, havde han
dog ikke skaanet os!

Beleses.

Ja saa! vil du
saa gjerne ofres?

Arbakes.

Nej; men bedre var det
at være død end leve utaknemlig!

Beleses.

O, hvilke Sjæle dog der gives! Du
fordøjed godt, hvad Nogle kalde Oprør,
og Taaberne Forræderi, — og se,

med Et, fordi med eller uden Aarsag
den tankeløse Sviregast med Pral.
nu træder mellem dig og Salemenes,
er du forvandlet til — hvad skal jeg sige —
Sardanapal! jeg kjender intet Navn
saa haanligt.

Arbakes.

Den, der havde dristet sig
kun for en Time siden til at bruge
det Navn om mig, han havde holdt sit Liv
i liden Pris; — men, som det er, maa jeg
tilgive dig, som han jo tilgav os; —
det havde selv Semiramis ej gjort.

Beleses.

Nej, — Dronningen holdt ikke af at dele
sin Kongemagt, selv ikke med en Husbond.

Arbakes.

Nu maa jeg trofast tjene ham.

Beleses.

Og ydmygt?

Arbakes.

Nej, stolt; thi jeg er ærlig; jeg skal staa
ved Tronen nærmere end du ved Himlen,
og højere om end ej saa hovmodig.
Gjør, hvad din Indsigt byder dig; du har
Lovbøger, lønlig Visdom og Fortolkning
af Ret og Uret, som jeg ikke har
til min Vejledning; jeg maa gaa den Vej,

et ærligt Hjerte viser mig; nu veed du
min Mening.

Beleses.

Er du færdig?

Arbakes.

Ja — med dig.

Beleses.

Og vil maaske forraade mig saavel som
forlade mig?

Arbakes.

Det er en Præstetanke,
og ingen Krigsmands.

Beleses.

Kald den, hvad du vil;
men hold nu op med denne Kiv og hør mig.

Arbakes.

Nej; — thi din fine Kløgt er mere farlig
end Fjendens Fylking.

Beleses.

Vel; skal det saa være,
saa gaar jeg ene.

Arbakes.

Ene?

Beleses.

Troner rumme

kun En.

Arbakes.

Men denne er besat.

Beleses.

Med værre

end Tomhed, med en Hersker, som foragtes.
Betænk dig vel, Arbakes; jeg har hjulpet,
opmuntret, elsket og tilskyndet dig,
ja, jeg har villet tjene dig, i Haab om
at tjene og at frelse Assurs Rige.

Selv Himlen syntes gunstig; Alt var med os
indtil det sidste, til din Aand krøb sammen
i dum Blødagtighed. Men nu langt heller
end se mit Land hensygne, vil jeg være
dets Frelser eller dets Voldsherskers Offer,
hvad eller begge Dele; stundom er
jo begge Dele Eet; men hvis jeg sejrer,
saa bliver jo Arbakes til min Tjener.

Arbakes.

Din Tjener!

Beleses.

Hvorfor ikke? bedre end
at være Slave, en benaadet Slave
af Hun-Sardanapal.

(Pania kommer ind.)

Pania.

I ædle Herrer,
jeg bringer Bud fra Kongen.

Arbakes.

Det er adlydt,
før det er udtalt.

Beleses.

Ikke desto mindre
lad os dog høre det.

Pania.

Begiv Jer strax
i denne Nat hver til sit Satrapi,
til Babylonien og Medien.

Beleses.

Med vore Hære?

Pania.

Min Befaling gjælder
Satraperne og deres Tjenerskab.

Arbakes.

Men —

Beleses.

Kongens Bud maa lydes; sig, vi rejse.

Pania.

Jeg fik Befaling til at se Jer rejse,
men ikke til at bringe Eders Svar.

Beleses.

(afsides.)

Ja saa! (højt.) Godt; vi vil følge dig herfra.

Pania.

Jeg gaar for at besørge Æresvagten,

der sømmer sig for Eders Rang, og venter
paa Eders Bud til den bestemte Tid.

(Gaar.)

Beleses.

Lyd nu!

Arbakes.

Ja, det forstaar sig.

Beleses.

Ja, til Porten,
der stænger Slottet, som er nu vort Fængsel;
ej længer.

Arbakes.

Sandelig, du traf det Rette;
i hele Rigets store Omkreds gaber
et Fængsel ved hvert Skridt for dig og mig.

Beleses.

En Grav.

Arbakes.

Ha, hvis jeg tænkte det, saa skulde
jeg grave med mit gode Sværd en til
foruden min.

Beleses.

Det kan faa nok at gjøre.
Men jeg vil haabe bedre, end du spaar;
nu lad os komme bort, som vi kan bedst.
Du er dog enig med mig i at tyde
det Budskab som en Dødsdom?

Arbakes.

Ja, hvordan

skal det vel ellers tydes? det er jo
en Regel iblandt Østerlands Monarker:
Tilgivelse og Gift, Naaden og Sværdet, —
en langvejs Rejse og en evig Søvn.
Mangen Satrap har i hans Faders Tid, —
thi han er eller var dog hidtil blodfri, —
det tilstaar jeg; —

Beleses.

Men vil ej, kan ej være
det nu.

Arbakes.

Det frygter jeg. Mange Satraper
saa i hans Faders Tid jeg drage ud
til mægtige Provinser; — deres Grave
staa nu ved Vejen; hvordan det gik til, —
men de blev alle syge undervejs;
den Rejse var saa lang og tung.

Beleses.

Lad os
blot naa til Stadens frie Luft, saa vil vi
forkorte Rejsen.

Arbakes.

Muligvis den bliver
forkortet alt ved Porten.

Beleses.

Nej, det vil

de neppe vove; det er deres Agt
at lade os i Løndom dø, men ikke
i Slottet eller inden Byens Mure,
hvor vi er kjendte og maaske har Venner;
ifald de vilde dræbt os her, saa var vi
nu ikke blandt de Levende. Afsted!

Arbakes.

Hvis blot jeg kunde tænke, det var ikke
mit Liv, han eftertragted! —

Beleses.

Daare, kom! —

hvad andet skulde Herskermagten vel,
naar den er skræmmet, eftertrage? kom
lad os gaa til vor Hær og bryde op.

Arbakes.

Til vore Enemærker?

Beleses.

Nej, men til
dit Kongerige. Vi har Tid og Mod
og Haab og Magt og Midler, som de lod os
beholde fuldeligt ved deres Halvhed.

Arbakes.

Og jeg, som nylig angred, maa nu falde
tilbage til min Brøde.

Beleses.

Selvforsvar
er Dyd; al Ret har kun det ene Bolværk.

Bort! lad os komme bort fra dette Sted;
her bliver Luften tyk og kvælende,
og Murene har en Natskyggeduft. —
Bort, lad dem ej faa Tid til lang Betænkning.
Vor raske Bortgang viser jo Tjenstiver;
vor raske Bortgang hindrer vor Beskytter,
den brave Pania, fra at fremskynde
sit Hverv, der gjaldt først nogle Mil herfra.
Nej, der er intet andet Valg end — bort!

(Gaar med Arbakes, der følger modstræbende.)

(Sardanapal og Salemenes komme ind.)

Sardanapal.

Alt er helbredet nu, og uden Blod;
det er jo dog det værste Vrægebilled
af Lægedom; ved disse Mænds Forvisning
er vi nu trygge.

Salemenes.

Ja, som den, der træder
paa Blomster, er for Øglen, der har snoet sig
om deres Rod.

Sardanapal.

Men sig, hvad vil du da,
at jeg skal gjøre?

Salemenes.

Gjøre om, hvad du
har gjort.

Sardanapal.

Tilbagekalde min Benaadning?

Sardanapal.

Salemenes.

Og sætte Kronen fast, som vakler nu
paa dine Tindinger.

Sardanapal.

Det var en Grumhed.

Salemenes.

Men sikkert.

Sardanapal.

Sikker er jeg. Hvilken Fare
kan de paa Grændsen volde?

Salemenes.

Men der er de
end ikke, og de kom der aldrig, hvis
mit Raad var blevet hørt.

Sardanapal.

Dig har jeg hørt
med Upartiskhed, hvorfor ikke dem?

Salemenes.

Du faar det vel at mærke; som det er,
vil jeg gaa bort og holde Vagten færdig.

Sardanapal.

Og ser vi dig igjen ved Festen?

Salemenes.

Herre,
undskyld mig; — jeg er ingen Helt ved Bægret;
paalæg mig hver en Tjeneste undtagen
Bakkhantens.

Sardanapal.

Men det er dog godt at holde
et Gilde af og til.

Salemenes.

Og det er godt,
at Nogle holde Vagt for dem, der holde
for ofte Gilde. Tør jeg gaa?

Sardanapal.

Ja. — Tøv

et Øjeblik, min kjære Salemenes,
min Broder og min bedste Undersaat,
en bedre Fyrste end jeg selv er Konge.
Du burde været Herskeren, og jeg —
jeg veed ej hvad, og det er ligemeget;
men tro dog ikke, jeg er følesløs
for al din redelige Kløgt, din barske,
og dog velmente, skjønt tidt dadlende,
Taalmodighed med al min Daarlighed.
Har mod dit Raad jeg skaanet disse Mænd, —
jeg mener deres Liv, — saa var det ikke,
fordi jeg tvivled om, dit Raad var gavnligt;
men lad dem leve; vi vil ikke kives
om deres Liv; — lad dem forbedre det.
Deres Forvisning vil dog unde mig
den sunde Søvn, som ej var skjænket mig
ved deres Død.

Salemenes.

Nu staar du Fare for

at sove ind for evigt, for at spare
Forrædere en flygtig Dødsqual, som
ombyttes nu med mange Aars Misgjerning.
Bring dem endnu til Ro.

Sardanapal.

Nej, frist mig ikke;
jeg gav mit Ord.

Salemenes.

Det kan tilbagekaldes.

Sardanapal.

Det er et Kongeord.

Salemenes.

Og derfor skulde
det klare Sagen helt. Den halve Skaansel,
Forvisning, tjener kun til at opirre;
fuldstændig skulde en Benaadning være;
thi ellers er det ingen.

Sardanapal.

Hvem var det,
der overtalte mig, dengang jeg havde
sat dem i Frihed eller dog ialtfald
kun fjernet dem fra Hoffet; — hvem tilskynded
mig til at sende dem til deres Poster.

Salemenes.

Sandt nok; det havde jeg forglemt; ja, Herre,
hvis nogentid de havde naaet saavidt, —
saa maatte du bebrejde mig mit Raad.

Sardanapal.

Og hvis de ikke naar saavidt, — betænk det! —
i god Behold, — forstaar du, — i Behold
og Sikkerhed, — saa tag dig selv ivare.

Salemenes.

Tillad, jeg gaar; for deres Sikkerhed
skal blive sørget.

Sardanapal.

Gaa da nu og tænk
lidt mere kjærligt om din Broder.

Salemenes.

Herre,

min Konge skal jeg altid trolig tjene.

(Gaar.)

Sardanapal.

Den Mand har altfor strængt et Sind, saa haardt,
men højt som Fjeldet, fri for hver en Plet
af denne Hverdagsjord, — imens mit Ler
er mere blødt, med Blomster svangert. Men,
alt som vort Stof er, maa vor Frugt jo være.
Har denne Gang jeg faret vild, saa var det
dog til den Side, hvor Vildfarelsen
vil tynges mindre paa — hvad skal jeg kalde
den Sands, — den holder ofte Regnskab med mig
og volder ofte Smerte, stundom Glæde;
det er som om det var en Aand, der havde
sin Plads nærvæd mit Hjerte, for at tælle
dets Pulsslag, ej fremskynde dem, og gjøre

mig Spørgsmaal, som end ingen Dødelig
voved at gjøre mig, ej heller Baal,
Orakelguden selv, skjønt i sin Højhed
hans Marmoraasyn stirrer alvorsfuldt,
naar Aftenskyggerne hans Pande mørkne
til et forandret Udtryk, saa det stundom
ser ud, som Støtten vilde til at tale.
Bort med de Drømme! jeg vil være glad; —
der kommer Glædens rette Sendebud.

(Myrrha kommer ind.)

Myrrha.

Min Konge; Himmelen er overtrukken
og samler dumpe Tordener i Skyer,
der synes rask at nærme sig og varsle
med brudte Lyn et mægtigt Uvejr. Vil du
forlade Slottet?

Sardanapal.

Uvejr, siger du?

Myrrha.

Ja, kjære Herre.

Sardanapal.

For min egen Skyld
var jeg ret vel tilfreds med at omskifte
det milde Skuespil og agte-paa
Naturens Kamp; men det var lidet tjenligt
for vore pyntede Veninders Silke
og deres glatte Kinder. Sig mig, Myrrha,
er du af dem, der frygte Skyers Brag?

Myrrha.

Hvor jeg har hjemme, æres deres Røst
som Varselstegn fra Zeus.

Sardanapal.

Zeus? — ja, det er
jo Eders Baal, — den Egenskab at tordne
har vor jo med; der falder af og til
en Tordenkile ned og vidner om
hans Guddomsmagt, skjønt den jo stundom rammer
hans egne Altre.

Myrrha.

Ondt var dette Varsel.

Sardanapal.

Ja, — for hans Præster. — Godt; vi gaar inat
ej uden Slottets Mure; men vi holde
vor Fest herinde.

Myrrha.

Tak ske Zeus, at han
har hørt den Bøn, du ikke vilde høre!
Ja, Guderne har mere Godhed for dig,
end du har for dig selv; den Torden lod
de glimte mellem dig og dine Fjender
for at beskjerme dig mod dem.

Sardanapal.

Barnlille,

hvis der er Fare, er det vel den samme
bag disse Mure som paa Strømmens Bred.

Myrrha.

Nej, disse Mure er jo høje, stærke
og vel bevogtede. Forræderiet
maa trænge gjennem mangen kroget Gang
og mægtig Port; men hist i Haveslottet
er intet Værn.

Sardanapal.

Og heller ej i Slottet
og ej paa Fæstningen og ej paa Toppen
af Kaukasus, i Skyers Hegn, hvor Ørnen
har Bo i utilgjængelige Kløfter, —
hvis der er Svig paafærde; — Pilen finder
jo Luftens Konge; Staalet naar vel Jordens.
Men vær kun rolig; disse Mænd er nu, —
om de var skyldfri eller ej, — forviste
og langt paa deres Vej.

Myrrha.

De lever altsaa?

Sardanapal.

Saa blodgridsk? du?

Myrrha.

Jeg vilde ikke sky
at se dem rammes af retfærdig Straf,
der staa dig efter Livet; ellers var
jeg mit ej værd. Desuden har du hørt
den ædle Salemenes.

Sardanapal.

Det er sært;

den Ømme og den Strænge er mig begge
imod og drive mig til Hævn.

Myrrha.

Det er
en Grækerdyd.

Sardanapal.

Men ikke kongelig,
og jeg vil ikke eje den; men hvis
jeg øver den engang, saa maa det være
mod Konger, mine Lige.

Myrrha.

Det har de
forsøgt at blive.

Sardanapal.

Myrrha, dette er
for kvindeligt; det har sin Rod i Frygt.

Myrrha.

For dig.

Sardanapal.

Men desuagtet er det Frygt;
jeg har bemærket, naar dit Kjøn er ægget
engang til Vrede, er det i sin Angst
hævngjerrigt til et Overmaal af Stivsind,
som jeg vil ikke efterligne; men
jeg troede, du var hævet over dette
som over Østens Kvinders Barnesvaghed.

Myrrha.

Jeg praler ikke, Herre, af min Elskov

og mine Egenskaber; jeg har delt
din Herlighed og vil din Skjæbne dele.
Maaske oplever du, at een Slavinde
er mere tro end Folkets Tusinder;
dog det forbyde Guderne! Jeg er
tilfreds med, at du elsker mig i Tro
paa mine Følelser, langt heller end
jeg vil bevise dig dem i din Sorg,
der dog vel neppe veg for al min Omhu.

Sardanapal.

Sorg kan ej komme der, hvor Elskov er
fuldkommen, uden for at løfte den
og svinde selv for det, den ikke mægted
at skræmme. — Lad os gaa; det er paa Tiden,
og vi maa være rede til at møde
de budne Gjæster, som vor Fest skal smykke.

(De gaa.)

T r e d i e A c t .

Første Scene.

Kongehallen festlig oplyst. Sardanapal og hans Gjæster
ved Bordet. Uvejrr udenfor; Torden høres af og til
under Festen.

Sardanapal.

Skjænk i! saaledes er det ret; her er
mit sande Rige, mellem klare Øjne

og lykkelige, skjønnne Aasyn; her
kan Sorgen ikke naa.

Zames.

Og ingensteds; —
hvor Kongen er, der straal'er Glæden klart.

Sardanapal.

Er det ej mere værd end Nimrods Jagter
og end min vilde Stammemoders Tog
mod Riger, som hun ikke kunde væрге,
naar de var vundne?

Altada.

Men, hvor vældige
de var, som al din høje Slægt, har ingen
blandt dine Formænd naaet Sardanapals
den stolte Højde, som har sat sin Lyst
i Fred, den eneste og ægte Hæder.

Sardanapal.

Og Glæde, min Altada; Æren er kun
en Vej til den; hvad er det, vi begjære?
Livsnydelse! vi har forkortet Vejen
dertil, ej traadt den gjennem Askedynger
og gjort en Grav ved hvert et Fodtrin.

Zames.

Nej,

hver Sjæl er lykkelig, hver Røst velsigner
Fredskongen, som gjør Verden til en Festhal.

Sardanapal.

Veed du det vist? jeg har dog hørt helt Andet;
der tales om Forrædere.

Zames.

Forræder

den, der tør sige det! — det er umuligt.
Hvad Grund?

Sardanapal.

Hvad Grund? Nej, du har Ret; — fyld
Bægret;

vi vil ej tænke paa dem; der er Ingen;
og er der Nogen, er de borte.

Altada.

Gjæster,

stem i med mig! knæl ned og drik et Bæger
paa Held for Kong — nej mer end Hersker —
Guden

Sardanapal!

Zames og Gjæsterne.

(knæle og raabe:)

I Vælde større end
hans Fader Baal! vor Gud Sardanapal!

(Et stærkt Tordenbrag; Nogle fare op i Forfærdelse.)

Zames.

Hvi staar I op? det stærke Drøn betyder
hans Fædre Guders Bifald.

Myrrha.

Nej, en Trusel.

Taaler du, Herre, denne rasende
Formastelse?

Sardanapal.

Formastelse? — Nu, hvis
Stamfædrene, der herskede før mig,
kan være Guder, hvorfor skulde jeg
da gjøre Stammen Skam? — Men staa kun op,
I fromme Venner, spar Tilbedelsen
til Tordneren; jeg ønsker kun at elskes,
ej at tilbedes.

Altada.

Begge, begge Dele
maa du af hver en trofast Undersaat.

Sardanapal.

Mig tykkes, Tordnen tager til; det er
en rædsom Nat.

Myrrha.

O ja, for dem, der savne
et Slot til Ly for deres Dyrkere.

Sardanapal.

Sandt nok, min Myrrha; kunde jeg forvandle
mit Rige til et Ly for dem, der lide.

Myrrha.

Saa er du ingen Gud, naar ej du mægter
at føre frem saa godt, saa stort et Forsæt
som det, du ønsked nu.

Sardanapal.

Og Eders Guder,
der kan, men gjør det ej?

Myrrha.

Tal ej om det;
udæsk dem ikke.

Sardanapal.

Du har Ret; de ynder
saalidt som Mennesker at dadles. Venner,
det faldt mig ind, hvis der var ingen Templer,
tror I da, Nogen holdt sin Andagt under
den aabne Himmel, nemlig, naar i Vrede
den slynger Lyn som nu.

Myrrha.

Paa Bjerget beder
jo Perseren.

Sardanapal.

Ja vist, naar Solen skinner.

Myrrha.

Jeg kunde spørge: hvis dit Slot laa øde
med styrtet Tag, hvormange Smigrere
slikked vel da det Støv, hvor Kongen laa?

Altada.

Den skjønnne Grækerinde er for bitter
imod et Folk, hun ikke kjender ret.
Assyrerne veed ej af anden Glæde

end deres Konges, og at hylde ham
er deres Stolthed.

Sardanapal.

Tilgiv, mine Gjæster,
den skjøne Grækerindes raske Tale.

Altada.

Tilgive, Herre! nej, vi ære hende
højt over alle Ting, næsteften dig. —
Hør! hvad var det?

Zames.

Det? kun en Knagen var det
af Porte langt herfra, som Vinden ryster.

Altada.

Det klang som Klirren af — hør, nu igjen!

Zames.

Den tætte Regn, der trommer ned paa Taget.

Sardanapal.

Ej Andet. — Myrrha, Elskede, har du
din Lut istand? syng mig en Sang af Sapfo,
du veed jo, hun, som i dit Fødeland
sprang —

(Pania kommer ind med Sværd og Klæder blodbestænkte og i
Uorden. Gjæsterne staa op i Forvirring.)

Pania.

Vogt paa Portene! giv Agt med Flid
paa Ydermurene! — Grib Eders Vaaben!

til Vaaben! Kongen er i Fare! — Herre,
tilgiv mit Hastværk; det er Troskab.

Sardanapal.

Tal.

Pania.

Det er, som Salemenes frygtede;
de troløse Satraper —

Sardanapal.

Du er saaret; —

et Bæger Vin! — kom dog til Aande, Pania.

Pania.

O, Intet; — kun et Kjødsaar; jeg blev træt
af Hast for at advare Kongen mere
end saaret ved hans Forsvar.

Myrrha.

Men, fortæl,

Oprørerne?

Pania.

Saasnart Arbakes naaede
med Beleses til Byen, vægred de sig
ved at gaa frem, og da jeg vilde bruge
den Magt, der var betroet mig, kaldte de
paa deres Folk, der strax brød ud i Oprør.

Myrrha.

Alle?

Pania.

Kun altfor mange.

Sardanapal.

Spar kun ikke
paa frie Ord og spar ej mine Øren
for Sandhed.

Pania.

Mine egne Faa var tro,
og hvad der blev tilovers af dem, er det
endnu.

Myrrha.

Og er da det den hele Styrke,
som end er tro?

Pania.

Nej, Baktterne, der føres
af Salemenes, — han var netop dengang
paa Vejen, dreven af sin stærke Mistro
til Mediens Høvdinge, — en mandstærk Hær,
de byde kraftig Oprørshoben Spidsen,
de fægte Fod for Fod og slaa en Kreds
om Borgen, hvor de vil med samlet Styrke
beskytte Kongen. — (nølende.) Det er paalagt mig —

Myrrha.

Betænk dig ikke nu.

Pania.

Fyrst Salemenes
besværges Kongen om at ruste sig,
om kun et Øjeblik, og vise sig
for Krigerne; blot Synet af ham kunde

udrette mer i dette Øjeblik,
end hele Skarer kunde gjøre for ham.

Sardanapal.

Ha! — bring mit Harnisk!

Myrrha.

Vil du?

Sardanapal.

Om jeg vil? —

Skynd Jer! — men tag ej Skjoldet med; det er
for tungt; et let Brystharnisk og mit Sværd.
Hvor er Oprørerne?

Pania.

Knap hundred Favne
fra Ydermuren raser Kampen vildest.

Sardanapal.

Saa kan jeg hugge ind til Hest. — Hå, Sfero,
min Hest! — der er jo Rum nok i vor Borggaard
og ved den ydre Port til at opstille
Halvdelen af Arabiens Ryttere.

(Sfero gaar.)

Myrrha.

O, hvor jeg elsker dig!

Sardanapal.

Ja, derom har
jeg aldrig tvivlet.

Myrrha.

Men nu kjender jeg dig.

Sardanapal.

(til en Tjener.)

Bring ogsaa Landsen. — Hvor er Salemenes?

Pania.

Hvor Krigeren bør være, der hvor Kampen er tættest.

Sardanapal.

Skynd dig til ham, — er der Vej endnu og aabent Samkvem mellem Borgen og Hæren?

Pania.

Dengang jeg forlod ham, var der, og jeg er uden Frygt; thi vore Folk stod fast, og Fylkingen var sluttet.

Sardanapal.

Sig ham,

at han skal skaane sig for Øjeblikket, at jeg vil ikke skaane mig, — og sig, jeg kommer.

Pania.

I det blotte Ord er Sejr.

(Gaar.)

Sardanapal.

Altada, — Zames, — ud! tag Rustning paa! i Vaabenkamret ligger Alting færdigt; sørg for, at Kvinderne faa sikkert Ly i de afsides Kamre; sæt en Vagt og byd den strængt at blive paa sit Sted

til sidste Mand; — før du Befaling, Zames.
Altada, rust dig og kom hid igjen;
din Plads er hos mig selv.

(Zames og Altada gaa med de Øvrige undtagen Myrrha.)

(Sfero og Flere komme ind med Kongens Vaaben.)

Sfero.

Din Rustning, Herre.

Sardanapal.

(tager Rustningen.)

Giv mig min Brynje, — saa; mit Belte; nu
mit Sværd; jeg glemte Hjelman; — hvor er den?
godt; — nej, den er for tung; du tager fejl —
det var ej den, jeg mente, men den anden
med Kongesmykket om.

Sfero.

Jeg tænkte, Herre,
de kostelige Stene gjorde den
for kjendelig til at dit hellige Hoved
tør voves under den; — og tro mig, denne
er af et bedre Malm, skjønt ej saa rig.

Sardanapal.

Du tænkte! blev du ogsaa Oprørsmand?
du har at lyde; gaa igjen og — nej,
det er for sent, — saa gaar jeg uden den.

Sfero.

Saa bær dog denne.

Sardanapal.

Bære Kaukasus!

den er et Bjerg paa mine Tindinger.

Sfero.

Den ringeste blandt dine Krigsmænd, Herre,
gaar ej i Slag saaledes udsat. Alle
vil kjende dig; thi Uvejret har lagt sig,
og Maanen bryder frem i al sin Glands.

Sardanapal.

Jeg gaar jo for at kjendes, og desfør
vil det jo ske. — Mit Spyd! — nu er jeg væbnet.

(vil gaa, men standser.)

Sfero, — jeg glemte, — bring mig Spejlet.

Sfero.

Spejlet,

min Konge?

Sardanapal.

Ja, det af poleret Kobber,
af Byttet, der blev bragt fra Indien; skynd dig!

(Sfero gaar.)

Sardanapal.

Myrrha, søg til et sikkert Sted; hvorfor
gik du da ikke med de andre Piger?

Myrrha.

Fordi mit Sted er her.

Sardanapal.

Og naar jeg gaar, —

Sardanapal.

Myrrha.

Jeg følger.

Sardanapal.

Du? i Slaget?

Myrrha.

Om saa var,
saa var det ej den første græske Pige,
der gik ad denne Vej. Her venter jeg
paa din Tilbagekomst.

Sardanapal.

Men dette Sted
er stort og søges først, ifald de sejre;
og om saa var, at jeg kom ej tilbage, —

Myrrha.

Vi mødes dog.

Sardanapal.

Hvorledes?

Myrrha.

Paa det Sted,
hvor Alle mødes skal tilsidst, i Hades,
hvis, som jeg tror, der er hinsides Styx
en anden Kyst; hvis ikke, saa i Asken.

Sardanapal.

Det har du Mod til?

Myrrha.

Jeg har Mod til Alt
uden at overleve, hvad jeg elsked,

og blive Bytte for en Oprørsmand.

Nu gaa, og hold dig mandigt.

(Sfero kommer med Spejlet.)

Sardanapal.

(spejler sig.)

Brynjen klæder

mig godt, og Beltet bedre;

(prøver Hjelmen igjen og kaster den bort.)

men den Hjelm

slet ikke. Jeg ser ikke ilde ud,

tror jeg, i denne Stads; nu skal den prøves.

Altada! hvor er nu Altada?

Sfero.

Herre,

han venter udenfor; han har dit Skjold.

Sardanapal.

Ja vist; jeg glemmer, han er min Skjoldbærer

med Fødselsret fra Slægt til Slægt nedarvet —

Kys mig, min Myrrha! — end engang, — end
eengang! —

elsk mig, i hvad der sker! Min bedste Hæder

skal være den at blive mere værd

din Elskov.

Myrrha.

Gaa, til Sejr!

(Sardanapal og Sfero med Følget gaa.)

Nu er jeg ene;

nu gik de Alle, og hvor Faa maaske

af Alle kommer hjem. Lad ham blot sejre,

og lad mig dø! hvis han ej sejrer, dør jeg;

thi jeg vil ikke overleve ham.

Han har omsnoet mit Hjerte; jeg veed ikke, hvorledes og hvorfor. Dog ej, fordi han

er Konge; thi hans Kongedømme vakler under hans Trone nu, og Jorden gaber

kun for at skjænke ham en Grav, ej mere.

Dog elsker jeg ham mere. O, tilgiv,

du store Zeus, en unaturlig Elskov

til en Barbar, der kjender ej Olympus!

Ja nu, nu elsker jeg ham langt, langt mere

end — Hør! — Krigsraab! Det forekommer mig,

det nærmer sig. Ifald saa skulde være, —

(Hun tager en lille Flaske frem.)

den snilde Kolkhergift-drik, som min Fader

har lært at lave paa Euxinus' Kyst

og lært mig at bevare, skal befri mig!

Den havde længe førend denne Stund

befriet mig, hvis jeg ikke havde elsket,

indtil jeg glemte halvt, jeg var en Trælkvind; —

hvor Alle, uden Een, er Trælle, stolte

af deres Trældom, naar de atter tjenes

af noget Lavere i Trældomsrækken;

der glemme vi, at Lænkerne, der bæres

som Pryd, er ikke destomindre Lænker.

Igjen det høje Raab! — nu Sværdeklirren, —

og nu, — og nu, —

(Altada kommer ind.)

Altada.

Sfero! — saa hør dog — Sfero!

Myrrha.

Han er ej her; hvad vil du ham? — hvor gaar det med Slaget?

Altada.

Voldsomt, uafgjort.

Myrrha.

Og Kongen?

Altada.

Som Konge. Hvor er Sfero? jeg skal hente en anden Landse og hans egen Hjelm; han kjæmper jo endnu med blottet Hoved og altfor udsat. Hver en Krigsmand kjender hans Ansigt, Fjenden med. Hans Silke-Tjara og lange Haar i Maanens fulde Lys gjør ham til altfor kongeligt et Maal. Hver Pil er sigtet mod de fagre Lokker og fagre Træk og mod det brede Baand, der kroner begge.

Myrrha.

Guder, I, som slynge Lynstraaler over mine Fædres Land, beskyærm ham! — Blev du sendt af Kongen selv?

Altada.

Af Salemenes; han har lønligt givet mig dette Ærind; den sorgløse Hersker veed Intet om det. — Kongen! — Kongen fægter just, som han holder Gilde. — Sfero, hør! —

Saa vil jeg søge ham i Vaabenkamret;
der maa han være.

(Gaar.)

Myrrha.

Det er ingen Skam, —
nej, ingen Skam at elske denne Mand.
Jeg ønsker næsten nu, hvad aldrig før
jeg ønskede, at han var en Græker. Hvis
Alkiden blev beskjemmet ved at bære
i Lydien Omphales Kvindedragt
og føre hendes usle Tøn, — saa er
tilvisse den, der springer frem med eet
som en Herakles, skjønt i Kvindekunster
opfostret fra sin Ungdom til sin Manddom,
og styrter sig fra Gildet ud i Slaget,
som om det var en Elskovsseng, han er
vel værd, en Grækerpige skulde være
hans Hjertenskjær, en Grækerskjald hans Sanger,
et græsk Gravmæle frede om hans Minde.

(En Hovedsmand kommer ind.)

Hvorledes gaar det nu med Slaget?

Hovedsmanden.

Tabt!

tabt, næsten uden Redning! — Zames! hvor
er Zames?

Myrrha.

Ved den Vagt, der staar til Værn
for Kvindeboligen. —

(Hovedsmanden gaar.)

Han gik og sagde
ej mer end: Alt er tabt! Behøver jeg
at vide mer? I disse Ord, de faa,
opsluges der et Rige og en Konge,
en Kongerække, tretten Slægtled gammel,
Tusinders Liv og alle deres Velfærd,
der blev ilive, og med alt det Store
blev jeg til Intet, lig den lille Boble,
der brast med Bølgen, som har baaret den.
I alt Fald er min Lod dog i mit Væрге;
den stolte Sejerherre skal ej tælle
mig blandt sit Bytte.

(Pania kommer ind.)

Pania.

Myrrha, bort med mig!
tøv ikke; vi tør intet Øjeblik
forspilde; — mer er os ej levnet.

Myrrha.

Kongen? —

Pania.

Har sendt mig for at føre dig herfra
hinsides Floden ad en Lønvej.

Myrrha.

Altsaa

han lever?

Pania.

Og han bød mig sørge for

dit Liv og bede dig, at du vil leve
for hans Skyld, til han kan forenes med dig.

Myrrha.

Vil han da vige?

Pania.

Ikke før det Sidste.

Endnu gjør han Alt, hvad Fortvivlelsen
kan gjøre, og han værger Skridt for Skridt
om Borgen selv.

Myrrha.

Saa er de altsaa her? —

ja, deres Krigsraab skingrer højt igjennem
de gamle Haller, som af Oprørsgjenlyd
blev aldrig end vanhelliget før denne
dødsvangre Nat. Farvel, Assyriens Stamme!
Farvel nu, hele Nimrods Æt! selv Navnet
er ikke mere.

Pania.

Bort med mig, — bort!

Myrrha.

Nej!

her vil jeg dø! — Gaa bort og sig din Konge,
at jeg har elsket ham indtil det Sidste.

(Sardanapal og Salemenes komme ind med Krigsfolk. Pania
forlader Myrrha og slutter sig til dem.)

Sardanapal.

Skal det saa være, vel, saa vil vi dø,
hvor vi blev født, i vore egne Haller.

Slut Rækkerne, staa fast! Et sikkert Bud
har jeg sendt ud at hente Zames Vagt;
den er hel frisk og tro; den er her snart.
Endnu er ikke Alting ude. Pania,
sørg vel for Myrrha.

(Pania vender tilbage til Myrrha.)

Salemenes.

Vi har Pusterum;
endnu engang til Angreb, mine Venner;
end eengang for Assyrien!

Sardanapal.

Sig heller
for Baktrien! Trofaste Baktrier,
herefter vil jeg være Eders Konge,
og vi vil styre dette Rige sammen
som Skatteland.

Salemenes.

De kommer! — hør! — de kommer!

(Arbakes og Beleses komme ind med Oprørerne.)

Arbakes.

Til Angreb! frem! nu har vi dem i Garnet.
Hug ind! hug ind!

Beleses.

Frem! Himlen kæmper selv
for os og med os. — Fremad!

(De angribe Kongen og Salemenes med deres Folk. Zames kommer til Hjælp med Vagten. Oprørerne drives ud og forfølges af Salemenes o. s. v. Idet Sardanapal vil slutte sig til Forfølgelsen, træder Beleses ham imøde.)

Beleses.

Ha, Tyran!

nu vil jeg ende denne Krig.

Sardanapal.

Ja vist,

min tapre Præst, min dyrebare Spaamand,
taknemlige, trofaste Undersaat!
jeg beder, overgiv dig; jeg vil heller
se dig bevaret til en værdig Dom
end væde Hænderne i helligt Blod.

Beleses.

Din Stund er kommen nu.

Sardanapal.

Nej, din; jeg læste,

skjönt uerfaren Stjernetyder, nyligt
i Stjernerne, og mens jeg forsked rundt
i Dyrekredsen, fandt jeg der din Skjæbne
i Skorpionens Tegn; det varsler om,
at du skal knuses nu.

Beleses.

Af dig dog ikke.

(De fægte; Beleses bliver saaret og afvæbnet.)

Sardanapal.

(løfter Sværdet.)

Kald nu paa dine Stjerner! vil de fare
fra Himlen for at frelse deres Seer
og deres Tiltro? —

(En Flok Oprørere trænge ind. befri Beleses og angribe Kongen, som atter bliver befriet af en Flok af sine Folk, der drive Oprørerne ud.)

Ha! den Skurk var dog
en Spaamand. — Efter dem! — Sejren er vor!

(Forfølger Fjenden med sine Folk.)

Myrrha.

(til Pania.)

Forfølg! hvi staar du her og ej i Rækken
af dine Vaabenbrødre, mens de sejre
foruden dig?

Pania.

Men det var Kongens Bud,
at jeg tør ej forlade dig.

Myrrha.

Mig? tænk

kun ej paa mig; — der tør ej mangle nu
een Stridsmands Arm. Jeg kræver ingen Vagt,
behøver ingen. Hvad? Vagt for en Kvinde,
naar Verden staar paa Spil? Gaa, siger jeg,
eller du er til Skamme! — Vel, saa gaar
jeg selv, den svage Kvinde, midt ind i
den vilde Kamp, saa kan du vogte mig
der, — hvor du skulde værne om din Herre.

(Gaar.)

Pania.

Bliv, Pige! borte er hun; hvis der nu
tilstødte hende Noget, var det bedre,
jeg havde mistet Livet; Kongen skatter
langt mere hende end sit Rige, skjønt

han værger ogsaa det; kan jeg da gjøre mindre end han, der aldrig svaeng et Sværd før nu? Myrrha, vend om; jeg lyder dig, om end jeg er ulydig mod min Hersker.

(Gaar.)

(Altada og Sfero komme ind ad en modsat Dør.)

Altada.

Myrrha! — hvad? borte? — medens Kampen rased, var hun her dog, og Pania ligesaa.

Kan Noget være tilstødt dem?

Sfero.

Dem begge

saa jeg i god Behold, da Fjenden flygted fornylig; de har sagtens taget Tilflugt til Haremmet.

Altada.

Hvis Kongen vinder Sejr, som det jo nu ser ud til, og han savner sin egen Grækerinde, blir vor Lod nok værre end de fangne Oprørsmænds.

Sfero.

Saa lad os gaa paa Spor; langt borte kan hun ikke være, og naar hun er funden, er hun vor ømme Hersker mere værd end hans gjenvundne Rige.

Altada.

Baal har selv

ej kjæmpet mere vældigt for at vinde

et Rige, end hans silkebløde Ætling
for at bevare det; han spotter Alt,
hvad Ven og Fjende spaaede; han er lig
den lummerhede Sommerdag, der varsler
en Uvejrsaften, og som bryder ud
i Tordener, der feje Luften ren
og oversvømme Jorden. Denne Mand
er uransagelig.

Sfero.

Ej mer end Andre.

Enhver er Søn af Tidens Medfør; kom,
Slavinden maa vi finde eller vente
at lide haardt for hans Bedaarelse
og dømmes uden Brøde.

(De gaa.)

(Salemenes kommer ind med Krigsfolk.)

Salemenes.

Denne Sejr

er stolt; fra Borgen slog vi dem tilbage,
og vi har aabnet en fuldstændig Adgang
for vore Folk, der staa hinsides Euftrat,
som end maaske er tro; det maa de være,
naar de har hørt om denne Sejr. Men hvor er
den rette Sejerherre? hvor er Kongen?

(Sardanapal kommer ind med Krigsfolk og Myrrha.)

Sardanapal.

Her, Broder.

Salemenes.

Uskadt, haaber jeg.

Sardanapal.

Ej ganske;
men nok om det; vi har befriet Borgen, —

Salemenes.

Og Staden, haaber jeg; vor Styrke samles,
og jeg har sendt en Sværm af Parther frem,
som end var holdt tilbage, alle friske
og hel kamplystne; de skal styrtes over
Tilbageetoget, at det snart kan blive
til Flugt.

Sardanapal.

Det er det alt; ialtfald drog de
saa rask afsted, at jeg med mine Baktrer
ej kunde følge dem, skjønt ej vi spared
paa Hastværk. Jeg er træt; giv mig et Sæde.

Salemenes.

Der staar din Trone, Herre.

Sardanapal.

Den er ikke
et Hvilested for Legem eller Sjæl;
giv mig et Hynde; kun en Bondestol,
hvad det saa er; —

(Et Sæde sættes frem.)

saa, — nu kan mere frit
jeg drage Vejret.

Salemenes.

Denne store Time

er bleven i dit Liv den hæderligste
og lyseste.

Sardanapal.

Og den møjsommeligste.

Hvor er min Mundskjæk? — bring mig en Drik
Vand.

Salemenes.

(smilende.)

Det er den første Gang, han end har faaet
et saadant Bud; selv jeg, den strængeste
af dine Raader, vilde nu tilraade
en mere purpurfarvet Drik.

Sardanapal.

Blod sagtens?

men deraf er der udøst nok, og Vinen, —
inat har jeg først lært at sætte Pris paa
det rene Element. Tre Gange drak jeg
af det, tre Gange hug jeg ind paany
paa Fjenderne med større Kraft, end Druen
mig skjænkede nogentid. Hvor er den Krigsmand,
der i sin Hjelm mig bragte Vand?

En Krigsmand.

Dræbt, Herre!

der foer en Pil igjennem Hjernen paa ham,
just som han rystede de sidste Draaber
af Hjelman for at sætte den om Panden.

Sardanapal.

Dræbt! uden Løn! og dræbt for at husvæle

min Tørst! o, det er haardt; den stakkels Træl!
Havde han levet kun, han skulde svælget
i Guld; al Jordens Guld opvejed ikke
den Driks Livsalighed; thi jeg var tørbrændt
af Tørst som nu.

(Mundskjænken bringer Vand; han drikker.)

Nu lever jeg igjen; —
fra nu af vil jeg gjemme Vinpokalen
til Elskovs Timer; Vandet er for Krigen.

Salemenes.

Og dette Bind, du har om Armen, Herre?

Sardanapal.

En Skramme af den tapre Beleses.

Myrrha.

O, han er saaret!

Sardanapal.

Det har lidt at sige.

Dog nu, da jeg er kjølet, er det mig
lidt stift og smertefuldt.

Myrrha.

Og du forbandt det —

Sardanapal.

Nu, med mit Hovedbaand; for første Gang
har dette Smykke været mig til Andet
end til Besvær.

Myrrha.

(til Følget.)

Kald flux en Læge hid,

en af de kyndigste! — Kom ind, jeg beder,
lad mig bese dit Saar og pleje det.

Sardanapal.

Gjør det; nu piner det mig nok; men hvad
veed du om Saar? — dog, hvorfor spørger jeg? —
Veed du, min Broder, hvor jeg nylig traf
den søde Pige?

Salemenes.

Blandt de andre Kvinder,
i Flok som skræmmede Gazeller.

Sardanapal.

Nej;

den unge Løves Moder lig, der raser
paa Kvindevis, — og Kvindevis betyder
forfærdeligt; thi hver en Lidenskab,
der gaar til Overmaal, er kvindelig, —
og farer løs paa Jægeren med Ungen, —
saaledes drev hun Krigerne med Røst
og Vink, med Flagrehaar og Øjets Lyn,
til at forfølge.

Salemenes.

Virkelig?

Sardanapal.

Du ser,

i denne Nat blev fler end jeg til Krigsmænd.
Jeg standsede for at betragte hende
med Kindens Glød, de store, sorte Øjne,
der lyned gennem hendes lange Lokker,

hvoraf hun var ombølget; Aarerne,
der svulmed blaa langs ad den klare Pande,
og Næseboret udspændt over Maalet,
de skilte Læber, hendes Røst, der brød
igjennem Drønet som en Lut, der trænger
igjennem Cymblens Skingren, gjennemskrattet,
men ikke druknet i den høje Raslen;
og Armen, som hun svang, den blænded mere
ved sin medfødte Hvidhed end det Staal,
hun holdt i Haanden, vristet nylig fra
en falden Krigsmand, — Alting stilled hende
i Hærens Øjne som et Guddomsbud
om Sejren, eller Sejrgudinden selv
nedstegen for at hilse os som Sine.

Salemenes.

(afsides.)

Det er for meget; Elskovsrusen er
nu atter over ham, og Alt er tabt,
hvis ej hans Sind kan vendes bort. (højt.) Men,
Herre,
tænk paa dit Saar; du sagde nys, det smerted.

Sardanapal.

Javist; men derpaa bør jeg ikke tænke.

Salemenes.

Jeg har besørget alt Fornødent; nu
vil jeg faa Melding om, hvad der er udført
af det, jeg bød; saa kommer jeg igjen
og hører, hvad du mer har at befale.

Sardanapal.

Godt.

Salemenes.

(afsides til Myrrha, idet han gaar.)

Myrrha!

Myrrha.

Fyrste!

Salemenes.

Du har vist inat
en Sjæl, som, — var han ej min Søsters Husbond, —
men jeg har ingen Tid; — du elsker Kongen?

Myrrha.

Sardanapal.

Salemenes.

Men ønsker, at han skal
fremdeles være Konge?

Myrrha.

At han ikke
skal være mindre, end han burde være.

Salemenes.

Velan da: dersom han skal være Konge
og Din og Alt det, som han burde eller
han ikke burde, dersom han skal leve,
saa lad ham ikke atter synke hen
i kjælen Lyst. Du ejer større Magt
over hans Aand, end Vidsoms Raad forinden
og Oprørs Rasen uden disse Mure;
vogt du ham for Tilbagefald.

Myrrha.

Unødigt

var Salemenes' Ord for at tilskynde
mig til at gjøre det; jeg skal ej svigte.
Alt, hvad en Kvindes Svaghed kan, —

Salemenes.

Det er

en Kraft, almægtig over sligt et Hjerte
som hans; udøv den da forstandigt.

(Gaar.)

Sardanapal.

Myrrha!

hvad nu? Du hvisker med min strænge Broder?
jeg bliver skinsyg snart.

Myrrha.

(smilende.)

Og det med Grund,
min Herre; thi der aander ej paa Jorden
en Mand, som mer er værd en Kvindes Elskov,
en Krigsmands Tillid, Kongens Agtelse,
Folkets Ærbødighed og hele Verdens
Beundring.

Sardanapal.

Ros ham kun, men ej saa varmt.

Jeg bør ej høre disse søde Læber
oplades til Veltalenhed for Noget,
der sætter mig i Skygge. — Men sandt er det.

Myrrha.

Kom nu og faa dit Saar forbundet. — Støt dig paa mig.

Sardanapal.

Ja, Elskede! men ej af Smerte.

(De gaa.)

Fjerde Act.

Første Scene.

(Sardanapal ligger sovende paa en Løjbænk; hans Søvn er af og til urolig. Myrrha sidder ved hans Leje.)

Myrrha.

Jeg stjal mig til hans Hvilested, hvis dette er Hvile, — en forstyrret Febersøvn. Skulde jeg vække ham? — dog nej, nu synes han mere rolig. O, du Hvilens Gud, som hersker over lukte Øjenlaage og milde Drømme eller dyb, dyb Søvn, et Dyb, hvor intet Lod kan finde Bund, vær du din Broder Døden lig, — saa stille, saa ubevægelig; thi da er vi jo lykkeligst, — og allerlykkeligst er vi maaske, der hvor din mørke, tavse,

uvækkelige Tvillingbroder hersker. —
Han rører sig igjen; der farer atter
over hans Træk et Smertens Gys, som naar
et Vindstød kruser brat den dovne Sø,
der laa saa rolig under Bjergets Skygge,
eller som Blæsten tumler Høstens Løv,
der faldefærdigt hænger svagt og stille
ved sine kjære Grene. — Han maa vækkes. —
Dog ej endnu; hvem veed, hvorfra jeg kalder
ham op? Det synes Smerte; men om nu
jeg vækker ham til endnu større Smerte?
Maaske kun Nattekampens Feberspænding
og Smerten i hans Saar, skjønt det er let,
er Grunden til det Hele og forvolder
mig mere Kval at se end ham at føle.
Nej, lad Naturen bruge moderligt
sin egen Lægedom, og lad mig vente
og understøtte, ej forstyrre den.

Sardanapal.

(vaagner.)

Nej, om I saa fordobled Stjernes karen
og gav mig den til Arv og til at dele
med Jer, — jeg købte ej for denne Pris
et Evighedens Kongedom. — Bort! bort!
du gamle Jæger efter Oldtids Dyr!
og I, der jagede Medskabninger
som Dyr, — før blodbestænkte Dødelige,
og nu end mere blodbestænkte, Guder,
hvis Eders Præster ikke løj! og du,

Troldkvind, der drypper af det sorte Blod
og tramper over Indiens Lig, bort! bort! —
Hvor er jeg? — hvor er Spøgelserne? — hvor —
nej — det er intet Blændværk; dette kunde
jeg kjende mellem Alt, hvad Dødninger
i Nattens Mulm fra deres mørke Dyb
tør sende op til Gru for dem, der leve.
Myrrha!

Myrrha.

Ak! du er bleg, og paa din Pande
staa Draaber tæt som Nattens Dugg. Tys, rolig,
min Elskede! din Tale er som fra
en anden Verden, og du er jo Herre
i denne. Fat kun Mod; Alt vil gaa godt.

Sardanapal.

Din Haand, — ja — det er din, af Kjød og Blod!
grib, — tryk, — end fastere, til jeg kan føle,
jeg er mig selv!

Myrrha.

Kjend idetmindste mig
som den, jeg er og evigt bliver, — Din.

Sardanapal.

Jeg veed det nu; jeg kjender atter Livet.
Ak, Myrrha! jeg var der, hvor vi skal komme.

Myrrha.

Min Herre!

Sardanapal.

Ja, i Graven har jeg været,

hvor Ormene er Konger, og hvor Konger er, — men jeg troede ikke, det var dette; jeg troede, det var Intet.

Myrrha.

Og det er det,
undtagen for den Fejge, der indbilder
sig, hvad maaske var aldrig til.

Sardanapal.

O, Myrrha!

kan Søvnens vise sligt, hvad kan da Døden
ej aabenbare!

Myrrha.

Intet Ondt kan Døden
os vise, som jo Livet alt har vist
dem, der i Legemet har levet længst.
Hvis virkelig der er et Land, hvor Aanden
vedbliver, er det legemløst som Aand;
og hvis en Skygge flager om af denne
Jordklump, der skrider tungt imellem Himlen
og vore Sjæle, og som lænker os
til Jorden, — hvad det Skygebilled end
kan frygte, Døden skal det ikke frygte.

Sardanapal.

Jeg frygter ikke Døden; men jeg følte, —
jeg saa en Hær af Døde.

Myrrha.

Jeg har seet
det samme. Støvet, som vi træde paa,

har været levende og jammerfuldt.

Men tal: hvad har du seet? tal ud; det vil
adsprede Taagen om dit Sind.

Sardanapal.

Mig tyktes —

Myrrha.

Tøv; du er træt og vaandefuld, — udmattet; —
det svækker baade Kraft og Mod; prøv heller
igjen at sove.

Sardanapal.

Ikke nu; — jeg vilde
saa nødig drømme, skjønt jeg veed jo nu,
at det, jeg drømte, var en Drøm; — formaar du
at høre det?

Myrrha.

Alt tør jeg høre, Drømme
om Liv og Død, naar jeg kan dele dem
med dig, som om det var den fulde Sandhed.

Sardanapal.

Jeg siger dig, at det saa ud som Sandhed;
imens jeg aabned Øjet, saa jeg dem
paa Flugten; — thi da flygted de.

Myrrha.

Fortæl.

Sardanapal.

Jeg saa, jeg mener, drømte, at jeg var
her, — her, — hvor nu vi er, som vi var Gjæster,
jeg selv en Vært, der agted sig for Gjæst,

og ønsked hele Laget frit og lige;
men paa min højre og min venstre Haand,
i dit og Zames' og de Andres Sted,
sad der paa venstre Haand en Skikkelse
som Døden mørk og stolt; — jeg kunde ikke
gjenkjende den, hvorvel jeg havde seet den,
skjønt ej jeg vidste, hvor; dens Ansigt var
en Jættes; Øjet klart, men det stod stille;
hans lange Lokker bølgede ned over
hans Kjæmpeskuldre, og et vældigt Kogger
steg op derfra med Pile, fjerede
af Ørnens Vinge; strittende de keg
gjennem hans Slangehaar. Jeg bad ham fylde
det Bæger mellem os; han svared ikke; —
jeg fyldte det; han tog det ej, men stirred
paa mig, indtil jeg skjælved ved hans Øjes
det stive Blik. Jeg sendte ham et vredt,
et Kongeblik; han gav det ej tilbage,
men saa kun paa mig med det samme Aasyn,
der mere skrækked mig, fordi det var
helt uforandret; og jeg vendte mig
og vilde ty til venligere Gjæster,
og søgte dem tilhøjre, hvor du plejed
at være. Men —

(Han standser.)

Myrrha.

Hvad var der i mit Sted?

Sardanapal.

Der, paa din Stol, — din egen Plads ved Festen, —

dit søde Ansigt søgte jeg i Kredsen; —
men i dit Sted sad et graahaaret, vissent,
blodøjet, blodighaandet Hexeskræmsel,
i Dragt en Kvinde, Kronen om sin Pande,
af Alder rynket, dog med Hævnens Haanblik
og Lystens Grin; — mit Blod blev Is i Aaren.

Myrrha.

Er dette Alt?

Sardanapal.

Ved hendes højre Haand, —
den magre Haand, ret som en Fugleklo,
stod der et Bæger, boblende af Blod; —
tilvenstre stod et andet, fyldt — hvormed,
det saa jeg ikke; men jeg vendte mig
fra det og hende. Men langs hele Bordet,
sad der en Rad af Uslinger med Kroner,
forskjellige at se, men ens i Udtryk.

Myrrha.

Fornam du ej, at det var kun et Syn?

Sardanapal.

Nej. Det var saa haandgribeligt; jeg kunde
berørt dem. — Fra den Ene til den Anden
saa jeg, i Haab om dog tilsidst at finde
eet Ansigt, som jeg kjendte, før jeg saa dem.
Men nej; — de vendte sig imod mig Alle
og stirred, — hverken spiste eller drak,
men stirred, til jeg blev til Sten, som de
halvt syntes mig at være, dog med Liv;

jeg følte Liv i dem og Liv i mig.
En egen, ræddelig Samfølelse
var der imellem os, som om de havde
mistet en Del af Døden for at komme
til mig, og jeg den halve Del af Livet
for at faa Plads hos dem. Vi boede i
en Verden skilt fra Himmel og fra Jord. —
Og gid jeg heller maa se Døden hel
end den Tilværelse!

Myrrha.

Og hvad blev Enden?

Sardanapal.

Til sidst sad jeg, af Sten som de; — da rejste
sig Jægeren og Hexen, og de smiled
til mig; ja, Jægerens det kjæmpestore,
men ædle Aasyn smilede til mig, —
hans Læber, — thi hans Øjne rørtes ikke, —
og Kvindens tynde Læber løste sig
til Noget som et Smil; de To stod op,
og med dem rejste sig de Kronede
paa begge Sider, som til Efterligning
af deres Skyggeherskere, kun Dukker
i Døden selv. — Men jeg blev siddende;
fortvivlet Mod krøb gjennem hvert et Lem;
til sidst var al min Frygt forbi; jeg lo
de tomme Skygger op i deres Øjne.
Men da — da lagde Jægeren sin Haand
paa min; jeg tog og trykked den; — da smelted

den bort i min, imens han selv svandt bort
og efterlod kun Mindet om en Helt;
thi saadan saa han ud.

Myrrha.

Og var Stamfader
til Helte og til dig.

Sardanapal.

Ja, Myrrha, men
den Kvinde, - hun, som blev tilbage, hun
foer løs paa mig og brændte mine Læber
med sine væmmelige Kys; da slynged
hun Bægrene paa begge Sider ned;
mig tyktes, deres Gift flød rundt omkring os,
til hvert af dem blev til en rædsom Strøm.
End holdt hun fast; de andre Gjenfærd stod
saa døde som en Række Billedstøtter
i vore Templer; men hun holdt mig fast
omfavnet, mens jeg veg med Gru tilbage,
som om jeg var ej hendes fjerne Ætling,
men hendes egen Søn, der dræbte hende
for hendes Blodskam. Da — da — mylred tæt
i formløst Kaos alt Afskyeligt.
Jeg var et Lig, men dog bevidst, — begravet
og gjenopvakt, — af Ormene fortæret,
af Flammer rensat og i Luften vejret!
jeg kan ej samle mer af mine Tanker,
undtagen, at jeg længtes efter dig

og søgte dig i alle disse Kvaler —
og vaagnede og fandt dig.

Myrrha.

Og du skal
bestandig ved din Side finde mig,
her og for evigt, hvis det Sidste kommer.
Men glem nu dette, — det er ikkun født af
de sidste Tiders Indtryk paa et Legem
uvant til Idræt og dog overvældet
med Idræt, der vel kunde prøve selv
den Stærkeste.

Sardanapal.

Jeg har det bedre; nu,
da jeg ser dig igjen, er det, jeg saa,
som Intet.

(Salemenes kommer ind.)

Salemenes.

Kongen alt saa tidlig vaagen?

Sardanapal.

Ja, Broder, gid jeg ikke havde sovet!
Mig tyktes, alle vore Stammefædre
stod op og drog mig ned til sig. Min Fader
var med iblandt dem; men han holdt sig borte,
hvorfor, det veed jeg ej, og lod mig staa
imellem Jægeren, vor Stammes Ætmand,
og hende, Mordersken, sin Husbonds Bane,
som du har kaldt berømmelig.

Salemenes.

Det kalder.

jeg ogsaa dig nu, du har vist en Aand
saa stor som hendes. Naar det gryr ad Dag,
er det mit Raad, vi rykke frem og atter
gaa løs paa Oprørsflokken, som endnu
staar samlet, slagen, men ej helt betvungen.

Sardanapal.

Hvor lider Natten?

Salemenes.

Nogle mørke Timer
er end tilbage; brug dem til at hvile.

Sardanapal.

Nej, ikke nu, hvis Natten ej er omme;
den Drøm har varet Timer, tykkes mig.

Myrrha.

Knap een; jeg vaaged hos dig; tung var Timen,
men kun en Time.

Sardanapal.

Nu saa lad os raadslaa;
imorgen vil vi rykke ud.

Salemenes.

Men først

har jeg en Bøn.

Sardanapal.

Den er bevilget.

Salemenes.

Hør den,
før altfor let du svarer, og den er
for dine Øren kun.

Myrrha.

Jeg gaar, min Fyrste.

(Gaar.)

Salemenes.

Denne Slavinde har fortjent sin Frihed.

Sardanapal.

Kun Frihed! den Slavinde har fortjent
en Plads paa Tronen.

Salemenes.

Tilgiv, Herre, — Tronen
er end ej ledig, og om den, med hvem du
har delt den, kom jeg for at tale med dig.

Sardanapal.

Om Dronningen?

Salemenes.

Netop. Jeg ansaa det
for sikkert, at før Dag hun drager bort
med sine Børn til Paflagonien,
som Cotta raader for, vor Frænde; der
kan hun i alt Fald sikre dine Sønner
og mine Søstersønner deres Liv
og dermed deres Ret til Kronen, hvis —

Sardanapal.

Jeg falder, — som sandsynligt. — Vel betænkt!
lad dem med sikkert Følge drage bort.

Salemenes.

Det er besørget, og Galejen færdig
til at gaa ned ad Eufkrat; men vil du
ej, før de drage bort, se —

Sardanapal.

Mine Sønner?

det kunde gjøre mig for blød om Hjertet;
de stakkels Drenge vilde græde; hvad
har jeg at svare dem til Trøst, undtagen
med tomme Løfter og med tvungne Smil?
du veed, jeg kan ej hykle.

Salemenes.

Men dog føle!

det tror jeg idetmindste; med eet Ord:
din Dronning beder om at se dig, før
I skilles ad — for evigt.

Sardanapal.

Til hvad Nytte?

i hvilken Hensigt? jeg vil tilstaa Alt,
Alt, hvad hun kan begjære, — dette Møde
undtagen.

Salemenes.

Du forstaar dig, eller burde
forstaa dig nok paa Kvinder, siden du

har gransket dem saa stadigt, til at vide,
at hvad de kræver i en Hjertesag
er mere værd for deres Følelser,
hvad eller Lune, end den hele Verden.
Jeg dømmes om min Søsters Bøn som du;
men hun har ønsket det, — hun er min Søster, —
du hendes Husbond; — vil du tilstaa den?

Sardanapal.

Det kan ej gavne; men lad hende komme.

Salemenes.

Jeg gaar.

(Gaar.)

Sardanapal.

Vi har forlænge levet skilte
til nu igjen at mødes, — mødes nu!
Har jeg ej Sorger nok og Kvaler nok
at bære ene? skal vor Sorg vi dele,
vi som har ophørt med at dele Elskov?

(Salemenes fører Zarina ind.)

Salemenes.

Mod, Søster! gjør vor Æt nu ej den Skam
at skjælte; kom ihu, hvorfra vi stamme. —
Min Konge, Dronningen er her.

Zarina.

Forlad mig,
min kjære Broder.

Salemenes.

Naar du ønsker det.

(Gaar.)

Zarina.

(afsides.)

Ene med ham! Hvor mange Aar randt hen, skjønt vi er end saa unge, siden sidst vi mødtes; de har hvilet paa mit Hjerte som Enkestand. Han elskede mig ikke. Hvor lidt forandret han dog synes! — blot mod mig forandret; — var Forandringen gjensidig kun! — han taler ej; — han ser knap paa mig; — intet Ord — og intet Blik; — hans Ord og Blik var altid før saa milde, koldsindige, men ikke strænge. — Herre!

Sardanapal.

Zarina!

Zarina.

Nej, ej dette Navn! sig ikke Zarina; — denne Tone, — dette Ord udsletter lange Aar og det, der gjorde dem længere.

Sardanapal.

Det er for sent at tænke paa svundne Drømme; lad os ikke gjøre Bebrejdelser; — jeg mener — gjør mig ikke Bebrejdelser — den sidste Gang —

Zarina.

Og første; —
jeg har ej før gjort dig Bebrejdelser.

Sardanapal.

Nej, det er sandt; og denne Klage rammer
min Sjæl langt mere tungt end — men vort Hjerte
er ikke i vor Magt.

Zarina.

Vor Haand ej heller;
men begge gav jeg dig.

Sardanapal.

Din Broder sagde,
du ønskede at se mig, før du drog
fra Ninive med —

Zarina.

Vore Sønner; — ja,
jeg vilde takke dig, fordi du ikke
har skilt mit Hjerte ved det Eneste,
det har endnu at elske, — disse dine
og mine Børn, der ligne dig og se
paa mig, som du har seet paa mig — engang;
men de har ej forandret sig.

Sardanapal.

Det vil
de aldrig; gjerne saa jeg, at de blev
taknemlige.

Zarina.

Jeg elsker disse Børn,

ej blot med Moderhjertets blinde Ømhed,
men med en Kvindes Kjærlighed. De er
det sidste Baand nu mellem os.

Sardanapal.

Tro ikke,
at jeg har miskjendt dig; lad dem kun ligne
din egen Stamme mer end deres Fader.
Til dig betror jeg dem; opdrag dem til
en Trone, eller, hvis den nægtes dem, —
du har vel hørt om Nattens vilde Tummel?

Zarina.

Jeg havde halvt forglemt den, og jeg kunde
budt hver en Nød velkommen, din undtagen,
hvorved jeg vandt at se dit Aasyn atter.

Sardanapal.

Vor Trone, — det er ej af Frygt, jeg taler, —
er stedt i Fare; mulig skal de aldrig
beklæde den; men lad dem derfor dog
ej tabe den af Sigte; jeg vil vove
Alt for at give den i Arv til dem;
men hvis det slaar mig fejl, saa maa de vinde
den kjækt tilbage, og naar den er vunden,
med Visdom bruge den, og ej som jeg,
der har forspildt mit Kongedom.

Zarina.

Af mig

skal ingen Tid de høre Andet end,
hvad der kan hædre deres Faders Minde.

Sardanapal.

Lad dem faa Sandheden-at høre heller
af dig end af en overmodig Verden;
i Modgang vil de kun for snart erfare,
hvor Mængden haaner kroneløse Fyrster,
og føle, alle deres Faders Synder
er deres. — Mine Drenge! — Var jeg barnløs,
saa kunde jeg dog bære det.

Zarina.

O, sig

ej det! — forgift ej al den Fred, jeg har
tilbage, ved det Ønske, at du ikke
var Fader. Hvis du sejrer, vil de herske
og ære ham, der frelste dem det Rige,
han selv saalidet brød sig om, og hvis —

Sardanapal.

Det tabes, vil Alverden raabe højt:
«det kan I takke Eders Fader for!»
og deres Røst vil klinge højt i Gjenlyd
og bande mig.

Zarina.

Det vil de aldrig gjøre,
men ære højt hans Navn, hvis Kongedød
mer fremmed i hans sidste Stund hans Minde,
end mange Fyrster i en Rad af Dage,
der mærke Tidens Flugt, men ikke bringe
en Saga frem.

Sardanapal.

Vor Saga nærmer sig
maaske sin Ende; men hvad end har været,
skal idetmindste Enden blive lig
Begyndelsen, — navnkundig.

Zarina.

Vær dog ikke
forvoven, — skaan dit Liv; lev kun for dem,
der elske dig.

Sardanapal.

For hvem da? En Slavinde,
der elsker mig af Lidenskab, — jeg vil
ej kalde det Ærgjerrighed, — hun har
seet Troner vakle, og hun elsker dog, —
for et Par Venner, der har sværmet med mig,
indtil vi er som eet; thi hvis jeg falder,
saa er de Intet, — for en Broder, som
jeg har fornærmet, — Børn, jeg har forsømt, —
en Hustru, som —

Zarina.

Som elsker.

Sardanapal.

Og tilgiver?

Zarina.

Det har jeg aldrig tænkt paa; jeg kan ikke
tilgive, før jeg har fordømt.

Sardanapal.

Min Hustru!

Zarina.

Velsignet være du for dette Ord!
jeg ventede aldrig mer at høre det —
af dig.

Sardanapal.

O, du vil høre det af Folket.
Ja, disse Trælle, som jeg fostred, fødte,
opnæred, forede med Fred og fyldte
med Overflod, til de blev Konger selv,
ja Herskere hver i sit Hus, — de stimle
nu frem i Oprørshobe og begjære
hans Liv, der gjorde deres Liv til Gammen,
imens de Faa, som jeg har intet Krav paa,
blev tro! ja, det er sandt, men som et Jertegn.

Zarina.

Altfor naturligt er det dog maaske;
thi Godhed bliver Gift i slette Hjerter.

Sardanapal.

Og gode Hjerter vende Ondt til Godt.
Saa lykkelig er Bien ej, der samler
sin Honning kun af sunde Blomster.

Zarina.

Høst

da Honningen; spørg ej, hvorfra den stammer;
men vær tilfreds; — du er ej helt forladt.

Sardanapal.

Derom forvisser mig mit Liv. Hvorlænge,
tror du, hvis ikke jeg endnu var Konge,

jeg vilde være Dødelig, at sige,
hvor Dødelige er, og ikke der,
hvor de skal komme hen?

Zarina.

Det veed jeg ikke;
men lev for min, — jeg mener, vore Børns Skyld.

Sardanapal.

Min ædle, forurettede Zarina!
jeg er Omstændigheders, Luners Slave, —
bortvejret af hvert Aandepust! Paa Tronen
fandt jeg min Plads saalidet som i Livet.
Jeg veed ej, hvad jeg kunde være bleven,
men føler, jeg er ikke, hvad jeg skulde. —
Saa lad det ende. Men tag dette med dig:
hvis jeg var ikke skabt til ret at skatte
en Kjærlighed som din, et Sind som dit,
ja selv ej til at fængsles af din Skjønhed, —
mens mangen mindre Skjønhed fængslede mig, —
ikkun fordi Tilbedelsen var Pligt,
og jeg bar Had til Alt, der lignede Lænker
for mig og Andre, — det maa selv Oprøret
bekjende, — hør dog dette Ord, maaske
mit sidste: større Agt har Ingen baaret
for dine Dyder, skjønt han ej forstod
at høste Gavn deraf, — som naar en Bjergmand
traf paa en Aare Jomfruguld: han har
opdaget, hvad der ikke gævner ham;
han fandt det; men det er ej hans; det er

en Overherres, der har sat ham til
at grave, ikke til at dele Skatten,
der funkler for hans Fod; han tør ej løfte
ej veje den, men krybe frem og grave
den mørke Jord.

Zarina.

O, har du endelig
opdaget, at min Kjærlighed er værd
din Agtelse, — jeg kræver ikke mer, —
saa lad os sammen drage bort, og jeg, —
o, lad mig sige vi, — vil finde Lykke
endnu. Assyrien er ikke Verden;
en Verden skal vi finde for os selv,
og vi skal blive mere lykkelige,
end jeg var nogensinde, eller du,
imedens hele Riger lød dit Bud.

(Salemenes kommer ind.)

Salemenes.

Nu maa jeg skille Jer; Minuterne,
der ej tør spildes, fly.

Zarina.

O, grumme Broder!
du vejer Øjeblikke ud, saa høje,
saa salige.

Salemenes.

Saa salige?

Zarina.

Han var
saa kjærlig mod mig, at jeg kan ej tænke
paa at forlade ham.

Salemenes.

Saa ender altsaa
den Kvindeafsked, som den Slags jo plejer,
med ingen Rejse. Det var det, jeg tænkte,
og derfor gav jeg efter tvertimod,
hvad godt jeg aned; men det er umuligt.

Zarina.

Umuligt?

Salemenes.

Bliv og dø!

Zarina.

Ja, med min Husbond.

Salemenes.

Og Børn.

Zarina.

Ak!

Salemenes.

Hør mig, Søster, som min Søster.

Alt er beredt til fuld Betryggelse
for dig og Drengene, vort sidste Haab;
det er ej blot et Hjertespørgsmaal, skjønt
det var alt meget; — men det gjælder Riget;
Oprørerne gav meget for at faa
Herskerens Børn i Vold og dermed knuse —

Zarina.

Ak! nævn det ikke!

Salemenes.

Godt, saa hør: naar de
er sikre, hvor ej Mederne kan naa dem,
er Oprørsmændene jo gaaet glip
af deres Hovedmaal, Udryddelsen
af Nimrods Æt. Om denne Konge falder,
hans Sønner leve dog til Sejr og Hævn.

Zarina.

Men kunde jeg ej blive her alene?

Salemenes.

Hvad? slippe dine Børn, — med to Forældre,
og dog forældreløse, — langt fra dig,
i fremmed Land, saa unge?

Zarina.

Nej, — mit Hjerte
vil briste!

Salemenes.

Jeg har sagt dig Alt; — bestem dig.

Sardanapal.

Zarina, han har Ret, og vi maa vige
en Stund for Tidens Tvang. Hvis her du bliver,
saa kan du miste Alt; men gaar du bort,
saa frelser du den bedste Del af det,
der er tilovers, for os begge og
for de trofaste Hjerter, som dog slaar
endnu i disse Riger.

Salemenes.

Tiden trænger.

Sardanapal.

Saa gaa. Hvis nogensinde mer vi mødes,
er jeg maaske dig mere værd; — hvis ikke,
saa husk, min Brøde, om end ej forsonet,
er endt. Og dog, jeg frygter, din Natur
vil sørge over det frostsvedne Navn
og Støv, der engang i Assyrien
var mægtigst, mer end — men nu bliver jeg
igjen kvindagtig, og det maa jeg ikke;
nu maa jeg lære Barskhed. Mine Synder
var alle af den bløde Slags. — O, skjul
din Graad; forbyde dig at græde vil
jeg ikke; — Euftrat kunde lettere
jo standses i sin Kilde end en Taare,
der udsprang fra et ømt og trofast Hjerter; —
men lad mig ikke se dem; de berøver
mig al min Manddom, netop da jeg atter
var bleven Mand. Broder, før hende bort.

Zarina.

O, Gud! jeg ser ham aldrig mer!

Salemenes.

(vil føre hende bort.)

Min Søster,

nu maa du lyde mig!

Zarina.

Her maa jeg blive! —

Bort! du skal ikke holde mig! — Skal han da dø alene? — skal jeg leve ene?

Salemenes.

Han skal ej dø alene; men du har alene levet mange Aar.

Zarina.

Nej, det er ikke sandt; jeg vidste jo, han leved, og leved af hans Billed — slip mig!

Salemenes.

(drager hende bort.)

Nej,

saa maa jeg jo som Broder bruge Magt; tilgiv mig.

Zarina.

Aldrig! Hjælp! Sardanapal! vil du da se mig reven bort fra dig saaledes?

Salemenes.

Ja! — saa er jo Alting tabt igjen, hvis dette Øjeblik ej vindes.

Zarina.

Min Hjerne svimler, — mine Øjne svigte; — hvor er han?

(Falder i Afmagt.)

Sardanapal.

(nærmer sig.)

Nej — slip hende! — hun er død, — og du har myrdet hende!

Salemenes.

Det er kun

en Afmagt efter Sorgens Overmaal;
i Luften vil hun komme sig. — Jeg beder,
hold dig tilbage. — (afsides.) Dette Øjeblik
maa jeg benytte til at bringe hende,
hvor hendes Børn er bragt ombord, paa Floden,
paa Kongeskibet.

(Bærer Zarina ud.)

Sardanapal.

Endnu dette! — dette

endnu maa jeg da lide, — jeg, som aldrig
med Forsæt og med Vilje har forvoldt
en Sjæl paa Jorden Smerter! — Dog, det er
ej sandt: hun elsked mig; jeg elsked hende. —
Du skjæbnesvangre Elskov, hvorfor dør
du ej med eet i Hjerter, du med eet
har sat i Brand? — Zarina! jeg maa bøde
dyrt for den Jammer, jeg har voldt dig. Havde
jeg aldrig elsket uden dig, saa havde
jeg været uden Modstand Hersker over
hyldende Folkefærd. — Til hvilken Afgrund
en eneste Forvildelse fra Sporet
af Menneskenes Pligter dog kan føre
selv dem, der kræve Menneskenes Hylding
som deres Fødselsret og finde den,
indtil de selv forspilde den!

(Myrrha kommer ind.)

Du her?

Hvem bød dig komme?

Myrrha.

Ingen; — men jeg hørte langt borte fra en Røst af Ve og Jammer; saa troede jeg —

Sardanapal.

Det hører ikke med til dine Pligter her at komme ind, før du er kaldet.

Myrrha.

Skjönt jeg kunde minde maaske om mere milde Ord af dig, — hvorvel de ogsaa var bebrejdende, — der dadled mig, fordi jeg altid frygted Paatrængenhed, — saa gaar jeg mod mit Ønske og mod dit Bud at komme uden Hensyn til Tid og til Omgivelser, ukaldet.

Sardanapal.

Nej, da du er her nu, saa bliv. — Jeg beder, tilgiv mig; Modgang har mit Sind forbitret, saa jeg er bleven vranten; agt det ikke; snart skal jeg atter være lig mig selv.

Myrrha.

Jeg venter med Taalmodighed, hvad jeg skal se med Glæde.

Sardanapal.

Knap et Øjeblik
før du kom ind i Hallen, gik Zarina,
Assyriens Dronning, bort herfra.

Myrrha.

Ha !

Sardanapal.

Hvorfor

blev du saa rystet?

Myrrha.

Gjorde jeg ?

Sardanapal.

Godt var det,

at du kom ad en anden Indgang. Ellers
havde I mødt hinanden. Dette Slag
blev hun dog skaanet for.

Myrrha.

O, jeg kan føle
for hende!

Sardanapal.

Det er altfor meget, — over
Naturen, — det er ikke menneskeligt,
ej muligt. Du kan ikke ynke hende,
og hun kan ikke andet end —

Myrrha.

Foragte

den yndede Slavinde? ikke mer
end jeg bestandig har mig selv foragtet.

Sardanapal.

Foragte! hvad? du, hvem dit Kjøn misunder?
som hersker over Verdens Herres Hjerte?

Myrrha.

Og var du tyve tusind Verdnens Herre,
saavist som du sandsynligvis vil miste
den ene, du beherskede, — jeg har
fornedret mig saameget ved at være
din Slegfredviv, som om du var en Bonde, —
ja mere, hvis den Bonde var en Græker.

Sardanapal.

Du taler kjækt.

Myrrha.

Og sandt.

Sardanapal.

I Modgangs Time

blir Alting dristigt mod den Mand, der falder;
men, da jeg end dog ikke helt er falden,
ej heller nu i Stemning til at høre
Bebrejdelser, maaske fordi jeg har
fortjent dem altfor tidt, saa lad os skilles,
mens der endnu er Fred imellem os.

Myrrha.

Skilles!

Sardanapal.

Er ikke alle Mennesker,
der fordum leved, skilte, og skal ikke
Alle, som leve nu, engang dog skilles?

Myrrha.

Hvorfor?

Sardanapal.

Til Sikkerhed for dig; jeg sender dig tryk med væbnet Følge til dit Land, med Gaver, som, hvis ej du havde været i Et og Alt en Dronning, skulde gjøre din Medgift værd et Kongerige.

Myrrha.

Tal

dog ej saaledes.

Sardanapal.

Dronningen er rejst; det gjør dig ingen Skam at følge. Jeg vil ene falde; — jeg begjærer ingen Deltagere undtagen i min Glæde.

Myrrha.

Og jeg ej anden Glæde end, at aldrig vi skilles. Du skal ikke drive mig fra dig.

Sardanapal.

Betænk det vel; maaske det bliver forsilde snart.

Myrrha.

Saa lad det blive det; da kan du ikke fjerne mig fra dig.

Sardanapal.

Det vil jeg ikke heller; men jeg troede, du ønskede det.

Sardanapal.

Myrrha.

Jeg?

Sardanapal.

Nylig talte du
om din Fornedrelse.

Myrrha.

Og føler den
dybt, — dybere end Alt, undtagen Elskov.

Sardanapal.

Saa fly derfra.

Myrrha.

Det kalder ej det Svundne
tilbage; — det kan ej gjengive mig
min Ære og mit Hjerte. Nej, her staar jeg
og falder; sejrer du, saa lever jeg
og glædes ved din Sejers Glands; men bliver
din Lod en anden, vil jeg ikke græde,
men dele den. Du tvivled ikke om mig
for et Par Timer siden.

Sardanapal.

Ikke om
dit Mod, ej heller om din Kjærlighed
før nu, og Ingen skulde faa mig til
at tvivle om den, uden du. Det Ord —

Myrrha.

Var kun et Ord. O, lad Beviset være
i mine Gjerninger, som vandt din Ros

i denne Nat, og i min Færd herefter,
hvor end din Skjæbné fører dig fremdeles.

Sardanapal.

Jeg er tilfreds; jeg stoler paa min Sag
og tror, vi end kan sejre og igjen
faa Fred; — den Sejr alene er min Attraa.
For mig er Krigen ingen Ros, Erobring
er ingen Hæder. At jeg nødes til
paa denne Vis min Ret at hævde, tynger
langt mere paa min Sjæl end al den Uret,
som disse Mænd mig vilde kue med.
Jeg glemmer aldrig, aldrig denne Nat,
om end jeg leved, til jeg kunde føje
Erindringen om den til fler. — Jeg troede,
mit milde Herredømme skulde blevet
en liflig Fredstid mellem Krøniker
af Blod; en grønklædt Plet imellem øde
Aarhundreder, som Efterslægten skulde
se med et Smil tilbage paa og ære,
ja sukke, naar den ikke kunde kalde
Sardanapals den gyldne Tid tilbage.
Jeg troede, at mit Rige skulde blevet
et Paradis, hver Maaned kun et Tidsrum
af nye Glæder. Pøblens Skraal tog jeg
for Kjærlighed, og Venners tomme Mundsvejr
for Sandhed, — Kvindelæber for min Løn,
den eneste; — det er de og, min Myrrha!
Kys mig. — Nu lad dem tage Liv og Rige!
Dem begge skal de faa, men aldrig dig!

Myrrha.

Nej, aldrig! Mennesket kan røve fra
sin Broder Alt, hvad stort er eller glimrer;
Riger kan falde, — Hære vige, — Venner
kan svigte, — Trælle fly og Alle svige, —
mest de, der skyldte mest, — kun ej et Hjerte,
der elsker uden Egenkjærlighed!
Her er det, — prøv det nu. .

(Salemenes kommer ind.)

Salemenes.

· Jeg søgte dig; —
hvordan? hun her igjen?

Sardanapal.

Kom ikke nu
tilbage til Bebrejdelser; mig tykkes,
dit Ansigt taler om langt større Ting
end Synet af en Kvinde.

Salemenes.

Den blandt Kvinder,
som jeg i denne Stund har Tanke for,
er tryk og borte; Dronningen er nu
ombord.

Sardanapal.

Og har det godt? sig ogsaa dette.

Salemenes.

Ja; hendes korte Svaghed er forbi;
hun er nu rolig, taareløs og tavs;
det blege Aasyn, det ildfulde Øje

sendte et Blik til hendes Børn, der slumred,
og blev saa fæstede paa Borgens Taarne,
imens den hurtige Galej gled ned
i Stjerneskjæret ad den raske Strøm; —
hun sagde Intet.

Sardanapal.

Gid jeg ikke følte
mer, end hun sagde!

Salemenes.

Nu er det for sent
at føle; dine Følelser kan ikke
udslette blot een enkelt Hjertekval; —
men, for at give dem en anden Retning:
vid, jeg har faaet sikker Melding om,
at de oprørske Meder og Kaldæer,
af begge deres Høvdinge anførte,
er atter under Vaaben nu og ruste
i sluttet Række sig til Slag; det synes,
at fler Satraper har forstærket dem.

Sardanapal.

Hvad! endnu flere Oprørsmænd? Lad os
saa komme først.

Salemenes.

Nu var det neppe klogt,
skjønt det var først vor Hensigt. Dersom de,
jeg har sendt sikre Bud til, støde til os
imorgen Middag, har vi Styrke nok til
at vove Angreb, ja Forfølgelse;

men indtil da er det mit Raad at vente
paa deres Angreb.

Sardanapal.

Denne Venten er mig
forhadet; vel synes det saa trygt at fægte
bag høje Mure og at styrte Fjender
i dybe Grave, eller se dem sprælle
paa Spiger, satte for at fange dem; —
jeg lider det dog ikke; lunken tykkes
mig da min Sjæl; men gaar jeg løs paa dem, —
om de var stillet op paa Bjerge, skulde
jeg vel faa Tag i dem, hvad eller dø,
mens Blodet strømmed hedt.

Salemenes.

Du taler som
den unge Krigsmand.

Sardanapal.

Jeg er ingen Krigsmand;
men kun en Mand; tal ej om Krigerstand
til mig; det Ord er mig modbydeligt,
saavelsom de, der bryste sig dermed;
men vis mig, hvor jeg kan gaa løs paa dem.

Salemenes.

Vov ej for rask dit Liv; det er jo ikke
som mit og andre Undersaatters Liv.
Om det kun drejer hele Krigen sig;
kun det frembringer, tænder den, — kan slukke,
forlænge, — ende den.

Sardanapal.

Saa lad os ende
dem begge; det kan være, det er bedre
end at forlænge noget af dem. Jeg
er kjed af et af dem, maaske af begge.

(Trompetklang udenfor.)

Salemenes.

Hør!

Sardanapal.

Lad os svare, ikke lytte.

Salemenes.

Men

dit Saar?

Sardanapal.

Det er forbundet; det er lægt; —
jeg havde glemt det. Kom! — en Læges Kniv
var gaaet dybere; den Træl, der gav det,
han burde blues ved saa svagt et Hug.

Salemenes.

Nu, saa gid Ingen føre denne Stund
et bedre sigtet Hug.

Sardanapal.

Ja, hvis vi sejre;
hvis ikke, overlader de kun mig
en Daad, de kunde sparet deres Konge.
Nu, frem imod dem!

(Trompeten lyder igjen.)

Salemenes.

Jeg er med dig.

Sardanapal.

Flux

bring mig min Rustning! hører I, min Rustning!

(De gaa.)

F e m t e A c t.

Første Scene.

Kongehallen i Slottet.

(Myrrha og Balea.)

Myrrha.

(ved et Vindve.)

Saa gryr engang dog Dagen. Hvilken Nat
var dens Forløber dog! hvor skjøn paa Himlen!
om end et Uvejr afbrød den en Stund,
den blev kun skjønnere ved den Afvexling!
hvor styg paa Jorden! der blev Fred og Haab
og Kjærlighed og Fester i en Time
nedtraadt af Menneskenes Vildhed til
et menneskeligt Kaos, der end ikke
er opløst i særskilte Elementer;
end kives de! Kan Solen da staa op

saa klar og rulle Skyerne tilbage
til Taagedunster, prægtigere end
den skyfri Himmel selv, med gyldne Taarne,
Snebjerge, Bølger mere purpurskjære
end Oceanets, saa der staar paa Himlen
et prægtigt Gjøglebillede af Jorden,
saa ligt, at man kan tro det blivende,
saa flygtigt, at det knap kan kaldes andet
end Drømmesyner, i saa let en Flugt
spredes det over Evighedens Hvælving,
og tager dog i Sjælen Bo og bringer
Sjælen til Ro og blander sig med Sjælen,
til Morgenskjær og Aftenrøde bliver
en Stævnemødets Stund for Sorg og Elskov;
men hvo der agter ej paa den, han kjender
de Riger ej, hvor disse Tvillingaander, —
der gjør vort Hjerte rent og kysk, indtil
vi ej vil bytte deres milde Dadel
for al den Glædeslarm, der nogentid
har rystet Luften med sit Raab, — hvor de
opbygge deres Slotte, for at de,
der kjærligt dyrke dem, kan hvile sig
og drage Aande kun en flygtig Stund; —
men i den korte, svale Ro indaande
de nok af Himlen til, at de kan bære
de andre Jordens tunge Hverdagstimer,
og drømme dem i rolig Taalmod bort,
om end de synes, som den hele Skare,
der drager Trældoms Aande, sysselsatte

hver med sin Lod af Glæde eller Smerte,
to Navne for een Følelse, som kun
vor indre, hvileløse Kval vil give
forskjellig Klang, skjønt deres Indhold flyr
vor største Stræben efter Livets Lykke.

Balea.

Du grunder der hel rolig; kan du saa
betragte denne Solopgang, som er
maaske vor sidste?

Myrrha.

Det er derfor jeg
betragter den og dadler mine Øjne,
der aldrig ser den mer maaske, fordi
de saa paa den saa ofte, altfor ofte,
uden den Hyldest og Henrykkelse,
der skyldes den, fordi, hvis den ej var,
var hele Jorden skrøbelig, som jeg er
i denne Skikkelse. Kom, se paa den,
Kaldæas Gud; naar jeg betragter den,
omvendes jeg jo næsten til at tro
paa Eders Baal.

Balea.

Som nu i Himlen, hersked
han engang over Jorden.

Myrrha.

Og langt mere
behersker han den nu; end aldrig ejed

en jordisk Hersker halvt den Magt og Glands,
der samles i en enkelt af hans Straaler.

Balea.

Forvist er han en Gud.

Myrrha.

Vi Græker tro

det samme, og dog tænker jeg mig stundom,
den straalrige Klode maatte være
en Guders Bolig snarere end en
af de udødelige Herskere.

Nu bryder den igjennem alle Skyer
og fylder mine Øjne med et Lys,
der lukker Verden ude. Jeg kan ikke
se Noget mer.

Balea.

Hør! hørte du en Lyd?

Myrrha.

Nej, det var kun Indbildning; udenfor
Borgmuren kjæmpe de og ikke, som
i Midnatskampen sidst, i Slottets Sale.
Paladset er jo blevet til en Fæstning
siden det lumske Overfald, og her
i Midten, hegnede af store Gaarde
og Kongehaller vældigt byggede
som Pyramider, og som en for en
maa tages, før de trænge frem saavidt,
som sidst de kom, her er vi indestængte
saa vel fra Farens Lyd som og fra Æren.

Balea.

De kom dog før saavidt.

Myrrha.

Ved Overrumpling,
og Tapperhed slog dem tilbage; nu
har vi jo baade Mod og Vagtsomhed
til Værn.

Balea.

Gid Held da være med dem!

Myrrha.

Det
er Manges Bøn og Fleres Frygt; det er
en angstfuld Stund; jeg kjæmper for at holdé
den borte fra min Tanke. Ak! forgjæves!

Balea.

Man siger, Kongens Færd i sidste Slag
forfærded Oprørsmændene ej mer,
end den forbavsed hans trofaste Mænd.

Myrrha.

Let er det at forbavse og forfærde
den store Hob, der er en Trællehorde;
men tapper var hans Færd.

Balea.

Og dræbte han
ej Beleses? jeg hørte Krigsmænd sige,
han hug ham ned.

Myrrha.

Den Usling segnede,
men han blev frelst, maaske for at besejre
den, der i Strid betvang ham, som han skaaned
ham i hans Nød og vovede sin Krone
ved denne slet betænkte Mildhed.

Balea.

Hør!

Myrrha.

Ja, du har Ret; nu nærmer der sig Skridt,
men langsomt.

(Nogle Krigsmænd komme ind, bærende Salemenes, saaret, med
et afbrudt Kastespyd i Siden; de sætte ham ned paa et af
Sæderne i Salen.)

Myrrha.

I Guder!

Balea.

Alt er ude!

Salemenes.

Det er Løgn!

Hug ned den Træl, der siger det, ifald
det er en Krigsmand.

Myrrha.

Skaan! — det er han ikke;
han er kun en Hofsommerfugl, der flagrer
i Kongens Glands.

Salemenes.

Saa lad ham leve da.

Myrrha.

Det vil du ogsaa, haaber jeg.

Salemenes.

Jeg ønskede

at leve denne Time og at se
Udfaldet; men jeg tror det knap. — Hvorfor
bar I mig hid?

En Krigsmand.

Paa Kongens Bud; dengang
da Spydet traf dig, segned du og daaned;
han bød os strængelig at bære dig
til denne Hal.

Salemenes.

Det var ej ilde gjort;
thi mens i denne kolde, svimle Døs
jeg laa som dræbt, saa kunde vore Krigsmænd
af Synet rystes; — dog — det er forgjæves.
Jeg føler, Livet synker.

Myrrha.

Lad mig se
paa Saaret; jeg er ikke helt ukyndig;
det hører med til vor Opdragelse,
hvor jeg har hjemme; der er altid Krig;
det hærder os til slige Syn.

Krigsmanden.

Bedst var det
at trække Spydet ud.

Myrrha.

Nej, nej, lad være!

det er ugjærligt.

Salemenes.

Det er da forbi?

Myrrha.

Med Blodet, der maa følge rask, naar Jernet
uddrages, er jeg bange for dit Liv.

Salemenes.

Jeg ikke for min Død. Sig, hvor var Kongen,
dengang I bar mig fra det Sted, hvor jeg
blev ramt?

Krigsmanden.

Paa samme Sted, opmuntrende
med Vink og Stemme de modfaldne Mænd,
der havde seet dit Fald og vakled.

Salemenes.

Hvem
har du hørt nævne som min Eftermand?

Krigsmanden.

Jeg har ej hørt det.

Salemenes.

Il da strax og sig ham,
det var min sidste Bøn, at Zames faar
min Høvdingpost indtil Foreningen,
som var vort Haab, men som endnu er opsat,
med Ofratanes, vor Satrap i Susa.

Her lad mig ligge; vore Folk er ikke
mandstærke nok til at undvære Jer.

Krigsmanden.

Men, Herre —

Salemenes.

Bort! en Hofmand og en Kvinde
har jeg jo her, det bedste Kammerselskab.
I vilde ikke se mig dø paa Valen,
og jeg vil ej se ørkesløse Krigsmænd
omkring mit Leje. Bort! gjør som jeg bød!

(Krigsmændene gaa.)

Myrrha.

Du kjække, hæderfulde Aand! skal Jorden
da miste dig saa snart?

Salemenes.

Du gode Myrrha,
det var den Død, jeg vilde valgt, hvis dermed
jeg kunde reddet Kongen eller Riget;
nu har jeg dog ej overlevet dem.

Myrrha.

Du bliver mere bleg.

Salemenes.

Giv mig din Haand.
Det brudte Spyd forlænger kun min Smerte,
og støtter dog ej nok paa Livet til,
at jeg kan gjøre Gavn; jeg drog det ud

og Livet med, hvis blot jeg kunde høre,
hvorledes Kampen gaar.

(Sardanapal kommer ind med Krigsfolk.)

Sardanapal.

Min bedste Broder!

Salemenes.

Slaget altsaa tabt?

Sardanapal.

Du ser mig her.

Salemenes.

Jeg vilde heller se dig

saaledes.

(Han trækker Spydet ud af Saaret og dør.)

Sardanapal.

Og saaledes vil man se mig,
hvis ej Undsætningen, det svage Rør,
der støtter vort betrængte Haab, snart kommer
med Ofratanes.

Myrrha.

Fik du ej det Bud,
at i sin Død din Broder bad om Zames
til Eftermand?

Sardanapal.

Det fik jeg.

Myrrha.

Hvor er Zames?

Sardanapal.

Død.

Myrrha.

Og Altada?

Sardanapal.

Døende.

Myrrha.

Og Pania?

og Sfero.

Sardanapal.

Pania lever end; men Sfero
er flygtet eller fangen. Jeg er ene.

Myrrha.

Og Alt er tabt?

Sardanapal.

Skjønt vore Mure kun
er tyndt besatte, kan de dog vel modstaa
den Magt, de har endnu, og Alt undtagen
Forræderi; men Slag i aaben Mark —

Myrrha.

Jeg troede, Salemenes agted ikke
at vove noget Angreb, før vi fik
Forstærkning af den Hjælp, vi vente paa.

Sardanapal.

Mit Magtsprog tvang ham.

Myrrha.

Kjæk var da din Fejl.

Sardanapal.

Men skjæbnesvanger. O, min Broder! gjerne
gav jeg de Riger hen, hvis Pryd, hvis Sværd,
hvis Skjold, hvis Æres Værn du var alene,
for at tilbagekalde — men jeg vil
ej græde over dig; din Sørgefest
skal være, som du vil, at der skal sørges.
Det smerter mig dog mest, at du gik bort
fra Livet i den Tro, jeg var istand til
at overleve, hvad du døde for,
vor Stammes lange Kongevælde. Vinder
jeg den igjen, saa giver jeg dig Blodet
af Tusinder og Millioners Taarer
til Bod, — de Godes Taarer høre dig
alt til, — hvis ikke, mødes vi jo snart, —
om ellers Aanden i os lever hisset; —
du læser min og dømmer mig nu rigtigt.
Lad mig end engang trykke denne Haand,
som end er varm, og slutte dette Hjerte,
der ikke mere slaar, til mit, der banker
saa tungt. (Han omfavner Liget.)

— Saa, bring nu Liget bort.

En Krigsmand.

Hvorhen?

Sardanapal.

Ind i mit Kammer; læg det under min
Tronhimmel, som om Kongen laa der selv;
naar det er gjort, saa kan vi tale om
den Ligfærd, som vi skyldte slig en Aske.

(Krigsmændene gaa ud med Salemenes's Lig.)

(Pania kommer ind.)

Sardanapal.

Nu, Pania, har du stillet Vagter ud
og udført min Befaling?

Pania.

Jeg har adlydt.

Sardanapal.

Bevare vore Krigsmænd Modet?

Pania.

Herre? —

Sardanapal.

Det Svar forstaar jeg! naar en Konge spørger
to Gange, og han paa sit Spørgsmaal faar
til Svar et Spørgsmaal, er det jo et Varsel.
Er de modfaldne?

Pania.

Salemenes' Død

og Oprørshærens Jubel ved hans Fald
har fremkaldt —

Sardanapal.

Raseri og ej Forsagthed, —

det burde det; men vi skal finde Midler
til at opvække dem.

Pania.

Et saadant Tab

kunde formørke selv en Sejr.

Sardanapal.

Ak, hvem

kan føle det som jeg! Dog, er vi end
bag disse Mure stængte, de er stærke,
og udenfor dem har vi Venner, som
vil bryde deres Vej igjennem Hære
og gjøre deres Herskers Bolig atter
til det, den var, et Slot og intet Fængsel
og ingen Fæstning. —

(En Hovedsmand kommer ind.)

Onde Varsler læser
jeg paa dit Ansigt. Tal!

Hovedsmanden.

Jeg tør ej.

Sardanapal.

Tør ej?

naar Millioner tør med Sværd i Haand
staa frem i Oprør! det er sært. Bryd dog
den Lydighedens Tavshed, som har Sky for
at ryste sin Behersker; vi kan høre
end værre Ting, end du kan melde.

Pania.

Tal,

du hører.

Hovedsmanden.

Muren tæt ved Strømmens Bred
er styrtet ned ved Eufrats bratte Stigen,
der nu, opsvulmet fra de store Bjerge,

hvorfra den springer ud, ved sidste Regnskyl
fra denne uvejrsvangre Egn, er strømmet
udover Bredden og har ødelagt
vort Bolværk.

Pania.

Det er et usaligt Varsel!
der gaar et Ord fra gamle Tider af:
«at Staden aldrig skulde bukke under
for Mennesker, før Floden blev dens Fjende.»

Sardanapal.

I Varslet kan jeg finde mig, men ikke
i Ødelæggelsen. Hvormeget er der
brudt ned af Muren?

Høvedsmanden.

Vel en tyve Stadier.

Sardanapal.

Og alt det ligger nu tilgjængeligt
for Fjendens Angreb?

Høvedsmanden.

Strømmens Raseri
maa vel for Øjeblikket hindre Stormen;
men naar den synker til sit vante Leje,
og Baadene kan færdes som sædvanligt,
er Slottet deres.

Sardanapal.

Det skal aldrig ske!
om Mennesker og Guder, Elementer

og Varsler nu har rejst sig imod En,
der aldrig har udæsket dem, skal aldrig
min Faders Hus dog vorde til en Hule
for Ulve til at flokkes i og tude.

Pania.

Hvis du tillader, vil jeg gaa til Stedet
og gjøre det Fornødne for at sikre
det aabne Rum, saavidt som Tid og Evne
gjør muligt.

Sardanapal.

Gjør det strax og meld mig atter,
saa snart som grundig Undersøgelse
tilsteder det, hvordan det virkelig
staar til med Vandets Indbrud.

(Pania og Hovedsmanden gaa.)

Myrrha.

Altsaa gjør

selv Bølgerne nu Oprør mod dig?

Sardanapal.

De

er ikke mine Undersaatte, Pige,
og da de ej kan straffes, faar man vel
tilgive dem.

Myrrha.

Det glæder mig at se,
at dette Jertegn ej har rystet dig.

Sardanapal.

Jeg frygter ikke mer for Jertegn; Intet

kan de mig sige, som jeg jo har sagt
mig selv fra Midnat af. Fortvivlelsen
betænker sligt forud.

Myrrha.

Fortvivlelsen?

Sardanapal.

Nej, ikke just Fortvivlelsen; naar vi
veed Alt, hvad der kan komme, og forstaar
at møde det, fortjener vor Beslutning,
hvis den er fast, vel at betegnes med
et mere ædelt Ord. Dog hvad er Ord
for os? vi er snart færdige med dem
og med alt Andet.

Myrrha.

Kun een Daad undtagen, —

den sidste for hver Dødelig og største,
den Gjerning, der skal sætte Kronen paa
Alt, hvad der er og var og engang vorder,
det Ene, som al Menneskenes Slægt
har fælles, hvor forskellige de er
i Byrd, i Tungemaal, Natur og Kjøn,
Træk, Farve, Himmelstrøg og Følelser
og Indsigt, uden noget andet Fælles
end det, vi stræbe til, hvorfor vi fødtes
og følge Traaden i den dunkle Vildgang,
der kaldes Livet.

Sardanapal.

Da vor Traad er nu

snart løben ud, saa lad os være glade.
Hvo Intet har at frygte mer, har vel
Ret til et Smil ad det, der før ham skrækked,
som Børn, naar Busemanden er afsløret.

(Pania kommer ind igjen.)

Pania.

Det er, som det var meldt; jeg har opstillet
en dobbelt Vagt, idet jeg tog fra Muren,
hvor den var stærkest, den fornødne Bistand
til Værn for Gabet, der var sprængt af Vandet.

Sardanapal.

Min gjæve Pania, du har trolig gjort
din Skyldighed; nu er det snart tilende
med Baandet mellem os. Tag denne Nøgle,

(Giver ham en Nøgle.)

den aabner Døren til et lønligt Rum
bag Sengen i mit Kammer; — nu har den
en mere ædel Byrde, end den hidtil
har baaret, skjønt saa lang en Række Konger
har hvilet paa dens gyldne Leje; thi
den bærer for en Stund det, som fornylig
var Salemenes. — Ransag det Løngjemme,
som der du finder; det er fyldt med Skatte;
tag dem til dig og dine Fæller. Nok
faar I at bære der, skjønt I er mange.
Giv mine Slaver fri; lad alle dem,
der bo i Slottet, af hvad Kjon de er,
forlade det i denne Stund. Skyd saa

de kongelige Baade ud; — de bygtes
engang til Lyst; nu tjene de til Frelse; —
gaa saa ombord; den brede Flod, højt svulmet,
beherskes ikke, — den er mere mægtig
end Kongen, — af Belejrerne. Nu fly;
Held være med dig!

Pania.

Hvor du fører os,
hvis selv du følger din trofaste Vagt.

Sardanapal.

Nej, Pania, det er umuligt. Gaa,
og overlad mig til min Sjæbne.

Pania.

Aldrig

var jeg ulydig før; men nu —

Sardanapal.

Saa trodse

mig Alle nu, og Frækhed indenfor
vil efterabe Oprør udenfor!

Spørg ikke mere nu; det er mit Bud,
mit sidste Bud; vil du modsætte dig?
du?

Pania.

Men endnu, — endnu dog ikke?

Sardanapal.

Godt;

saa sværg at lyde, naar jeg giver Tegnet.

Pania.

Det lover jeg med tungt, men trofast Hjerte.

Sardanapal.

Godt. Lad nu bringe Grønebundter hid,
Grankogler, vissent Løv, Alt hvad der kun
kan fænge Ild og blusse ved een Gnist.
Bring ogsaa Cedertræ, kostbare Salver
og Kryderier, ogsaa store Planker,
til Næring for et vældigt Baal; dertil
bring Røgelse og Myrrha; — thi det er
et prægtigt Offer, Baalet rejses for; —
lad det saa dynge op om Tronen der.

Pania.

Min Herre! —

Sardanapal.

Jeg har talt, og du har svoret.

Pania.

Og uden Ed jeg kunde være tro.

(Gaar.)

Myrrha.

Hvad er din Agt?

Sardanapal.

Snart skal du faa at vide,
hvad hele Verden aldrig vil forglemme.

(Pania kommer tilbage med en Herold.)

Pania.

Min Konge, som jeg gik paa din Befaling,

blev den Herold bragt for mig; han begjærer
at høres.

Sardanapal.

Lad ham tale.

Herolden.

Kong Arbakes —

Sardanapal.

Hvad? allerede kronet? men bliv ved.

Herolden.

Og Beleses, den salvede Guds Præst —

Sardanapal.

For hvilken Guddom eller hvilken Dæmon?
med nye Konger rejses nye Altre. —
Men tal; du kom jo for at eftersladre
din Herres Vilje, ikke for at svare
paa min.

Herolden.

Saa og Satrapen Ofratanes —

Sardanapal.

Han er jo en af Vore.

Herolden.

Jeg forsikrer,

at han er nu i Sejerherrens Lejr;
se her hans Seglring.

(Viser en Ring.)

Sardanapal.

Det er hans. Et værdigt

Trekløver! Stakkels Salemenes! Du er død i rette Tid, at du har seet en Mened mindre. Denne Mand var din trofaste Ven og den af mine Mænd, jeg troede bedst. — Bliv ved.

Herolden.

De byde dig
dit Liv og frit at vælge selv en Bolig
i en af Rigets fjernere Provinser,
bevogtet vel og under Opsyn, men
dog ikke indespærret, hvor du kan
i Fred tilbringe Livet, dog paa Vilkaar,
at de tre unge Prinser udleveres
som Gidsler.

Sardanapal.

O, de ædle Sejerherrer!

Herolden.

Jeg venter paa dit Svar.

Sardanapal.

Svar, Træl? hvorlænge
har Trælle sat en Frist for Kongers Dom?

Herolden.

Fra den Tid, de blev fri.

Sardanapal.

Oprørstrompet!

du idetmindste skal fornemme Straffen
for Højforræderi, skjønt kun dets Redskab.

Pania, lad hans Hoved kaste ned
fra Muren ind i Oprørshærens Rækker,
hans Lig i Floden. Bort med ham!

(Vagten griber Herolden.)

Pania.

End aldrig

adlød jeg dine Bud med større Glæde
end denne Gang. Afsted med ham, I Svende!
besmit ej denne kongelige Hal
med en Forræders Blod; bring ham til Ro
derudenfor.

Herolden.

Eet Ord kun, Herre Konge!
Mit Kald er helligt.

Sardanapal.

Og hvad er da mit,
at du tør komme her og byde mig
nedlægge det?

Herolden.

Jeg lød kun Herrebud;
min Vægring vilde bragt mig samme Fare
som nu min Lydighed.

Sardanapal.

Jeg ser, der gives
da nye Konger af en Times Væxt,
saa strænge som de Herskere, hvis Svøb
var Purpur, og som Tronen bar fra Fødslen
til deres Manddomsaar!

Herolden.

Mit Liv afhænger
af dine Læbers Aande. Dit, — jeg taler
i Ydmyghed; men muligt er det, — dit
kan ogsaa være truet af en Fare,
knap mindre nær; var det da sømmeligt
for Nimrodsættens sidste Stund at dræbe
en fredelig og vaabenløs Herold,
der lød sit Kald, og krænke ikke blot
alt det, som Mennesker har holdt for helligt
imellem Mand og Mand, men og det Baand,
der endnu mere helligt knytter os
til Himlens Guder?

Sardanapal.

Han har Ret. — Slip ham. —
Den sidste Gjerning i mit Liv skal ikke
i Vrede øves. Kom, min Ven, se her,

(Tager et Guldbæger fra et Bord og rækker ham det.)

tag dette gyldne Bæger. Skjænk din Vin
deri og tænk paa mig, hvad eller smelt det
til Klumpør og tænk saa paa Ingenting,
undtagen deres Vægt og Værd.

Herolden.

Jeg takker

dig dobbelt, for mit Liv saavel som for
den kostelige Gave, der vil gjøre
det rigere. Men skal jeg ikke bringe
et Svar?

Sardanapal.

Jo, — jeg begjærer Vaabenstilstand
en Time for at overveje.

Herolden.

Kun

en Time?

Sardanapal.

Kun en Time; naar den Tid
er løben ud, og dine Herrer ikke
faa mer at høre fra mig, kan de skjønne,
jeg vrager deres Vilkaar, og saa handle
derefter.

Herolden.

Jeg skal ej forsømme troligt
at bringe Budskab om din Vilje.

Sardanapal.

Hør!

endnu et Ord!

Herolden.

Jeg skal ej glemme det,
hvad det end er.

Sardanapal.

Bring Beleses min Hilsen,
og sig ham, før et Aar er omme, stævner
jeg ham herfra at møde mig.

Herolden.

Hvorhen?

Sardanapal.

I Babylon; derfra skal han ialtfald
uddrage for at møde mig.

Herolden.

Jeg skal
adlyde dig til mindste Tøddel.

(Gaar.)

Sardanapal.

Pania! —

Nu, kjære Pania! — rask, — gjør, hvad jeg bød.

Pania.

Min Herre, Svendene er alt paa Vej.
Der ér de.

(Krigsmænd komme ind og opdyngte et Baal omkring Tronen.)

Sardanapal.

Højere, I gode Svende,
og tættere; sørg for, at Grunden bliver
saadan, at ej den lader rask udblusse
sin altfor lette Flamme eller slukkes
og kvæles af tjenstivrig Hjælpssomhed.
Lad Tronen være Hjertet i det Hele;
jeg vil ej efterlade den til dem,
der følge mig, undtagen fyldt med Flammer,
der ej kan slukkes. Byg det Hele op,
som om det gjaldt os om at tænde Ild
i vore gamle Fjenders stærke Taarn. —
Nu syner det! hvad siger du nu, Pania?

er dette Baal stort nok til Ligfærd for
en Konge?

Pania.

For et Kongerige! Nu
forstaar jeg dig.

Sardanapal.

Og dadler mig?

Pania.

Nej, men

lad mig antænde det og dele det
med dig.

Myrrha.

Det Hverv tilhører mig.

Pania.

En Kvinde?

Myrrha.

En Krigsmand skal jo gaa i Døden for
sin Konge; hvorfor ej en Kvinde med
sin Elsker?

Pania.

Det er sælsomt!

Myrrha.

Men dog ikke

saa sjeldent, som du mener, Pania.

Lev du imidlertid. — Farvel! Dødsbaalet
er færdigt.

Pania.

Blues maa jeg ved at lade

min Konge her tilbage med en Kvinde
som eneste Ledsager i hans Død.

Sardanapal.

Kun altfor mange Forbud er der gaaet
for mig til Graven. Gaa din Vej; bliv rig.

Pania.

Og lev i Uselhed.

Sardanapal.

Tænk paa dit Løfte; —
ubrødeligt og helligt er det jo.

Pania.

Nu — saa — Farvel!

Sardanapal.

Ransag mit Kammer godt;
betænk dig ikke paa at tage Guldet.
Husk, hvad I levne her, det levner I
kun til de Nidinger, der dræbte mig;
og naar I har bragt Alting sikkert bort
til Eders Baade, blæs saa een lang Tone
i Hornet, medens I forlade Borgen.
For fjern er Flodens Bred, og Strømmens Bulder
for højt, til at dens Gjenlyd tydeligt
kan naa herhid fra Bredden. Flygt saa bort —
og mens du sejler bort, se dig tilbage;
men stands dog ej paa Farten ned ad Eufrat.
Men, hvis du naar til Paflagoniens Land,
hvor Dronningen er tryg med mine Sønner

ved Cottas Hof, sig hende, hvad du saa,
da du tog Afsked, og bed hende mindes,
hvad jeg har sagt til hende ved en Afsked,
der var end mere fuld af Sorg.

Pania.

O, ræk mig

den kongelige Haand og lad mig trykke
den kun endnu en Gang til mine Læber,
og disse stakkels Krigsmænd, der nu flokkes
om dig og vilde gjerne dø med dig!

(Krigsmændene og Pania trænge sig omkring Kongen og kysse
hans Hænder og Bræmmerne af hans Kappe.)

Sardanapal.

I, mine bedste, mine sidste Venner!
lad os ej tage Kraften fra hverandre,
men skilles strax; ethvert Farvel, der er
for evigt, burde være kort; thi ellers
gjør det en Evighed af Øjeblikke
og tynger Livets sidste, bitre Sandskorn
med Taarer. — Gaa! Held med Jer! tro kun mig,
jeg trænger ikke nu til Ynk; ialtfald
langt mere før end nu; — Fremtiden er jo
i Guders Haand, — hvis der er Guder til;
det faar jeg snart at se. Farvel! — Farvel!

(Pania og Krigsmændene gaa.)

Myrrha.

De Mænd var tro; det er en Trøst, at dog
vort sidste Blik skal møde deres Aasyn,
der elske os.

Sardanapal. —

Og dem, vi elske, Skjønne! —

Men hør mig! hvis i dette Øjeblik, —
vi staa jo nu paa Randen, — du fornemmer
et indre Gys for Springet gjennem Flammen
til Fremtids Land, saa sig det; jeg skal ikke
des mindre elske dig, ja mer maaske,
fordi du følger din Natur. Endnu
er der jo Tid for dig at slippe bort.

Myrrha.

Skal jeg saa tænde en af Faklerne,
der ligger i en Dynge under Lampen,
som evigt brænder her i Sidehallen
foran Baals Alter?

Sardanapal.

Gjør du det. Er dette
dit Svar?

Myrrha.

Du skal nu se det.

(Gaar.)

Sardanapal.

Hun er fast. —

I Fædre, som jeg nu skal møde, rensat
maaske ved Døden fra de værste Pletter
af denne altfor jordiske Natur,
jeg vilde ikke efterlade Eders
ældgamle første Bolig til at skjændes
af frække Oprørsmænd; har jeg end ikke

bevaret Arven, som I gav mig den,
dog denne Del deraf, den skønneste,
den, som var Eders Skat og Eders Bolig,
en hellig Arv af Vaaben og af Minder,
af Sejersmærker og af Fjendebytte,
som de nu vilde have svælgnet i,
den tager jeg med mig til Jer i dette
Opslugningsselement, der mest har Lighed
med Sjælen; thi dets Flammekræfter lader
den mindste Del af Stoffet ufortæret; —
og Lyset af det kongelige Dødsbaal
skal være ikke blot en Søjle, dannet
af Røg og Ild, der for en Dag belyser
Synskredsen og saa bliver til et Bjerg
af Aske, — men et Lys, der skal belære
Aarhundreder, oprørske Folkefærd
og vellystbløde Fyrster. Tiden skal
udslukke mangt et Folks Erindringer
og mangel Helts Bedrifter, styrte Rige
paa Rige ned, som dette første Rige,
til Intet; men dog skal den skaane denne
min Daad og stille den til Prøve frem,
som Faa tør efterligne, Ingen dog
foragte, — men maaske advares for
et Liv, der fører til en saadan Ende.

(Myrrha kommer ind med en tændt Fakkel i den ene Haand og
et Bæger i den anden.)

Myrrha.

Se, nu er Faklen tændt, der lyser os
til Stjernerne.

Sardanapal.
Og Bægeret?

Myrrha.

Det er
mit Hjemlands Skik at byde Guderne
Drikoffer.

Sardanapal.

Og min Skik er den at gyde
Drikoffer ud blandt Mennesker. Jeg har
ej glemt den Skik, og skjønt vi er alene,
vil jeg dog drikke end en Gang til Minde
om mangeln svunden Glædesfest.

(Han tager Bægeret, tømmer det og klinger med det omvendte
Bæger, idet en Draabe falder til Jorden.)

Jeg vier
den ædle Beleses den sidste Draabe.

Myrrha.

Og hvorfor dvæler nu din Tanke mere
ved dette Navn end hans, der var medskyldig
i hans Forræderi.

Sardanapal.

Den Anden er
blot Krigsmand, kun et Redskab, som en Slags
levende Sværd i Haanden paa sin Ven;
denne er Mesteren, hvis Traad bevæger
den Krigerdukke; men nu bort med begge
af mine Tanker! — Tøv, min Myrrha! vil du
for Alvor følge mig, frit, uden Frygt?

Myrrha.

Tror du, en Grækerpige tør ej vove
for Elskov, hvad en indisk Enke trodser
kun for en Skik?

Sardanapal.

Saa vente vi da kun
paa Tegnet.

Myrrha.

Hvor det nøler med at klinge!

Sardanapal.

Og nu Farvel! eet sidste Favnetag!

Myrrha.

Eet Favnetag, men ej det sidste; eet
er der endnu.

Sardanapal.

Ja, Luen vil slaa sammen;
da skal vor Aske blandes.

Myrrha.

Og saa ren,
som nu min Elskov er til dig, skal, rensed
fra Jordens Slakker, jordisk Lidenskab,
min blege Aske blande sig med din.
Een Tanke er der dog, som smerter mig.

Sardanapal.

Nævn den.

Myrrha.

At ingen venlig Haand vil samle
i samme Urne Begges Støv.

Sardanapal.

Desbedre!

Før maa det bæres bort af Himlens Vinde
og spredes hen i Luften end besmittes
end mer af Menneskers, — Forræderes
og Trælles Hænder. I mit flammende
Palads og i de rygende Ruiner
af Kjæmpemurene har vi os sat
et mere ædelt Minde, end Ægypten
har taarnet op i sine Murstensbjerge
for sine døde Konger — eller Kvæg;
thi Ingen veed, om disse stolte Bavter
staar over Konger eller over Apis,
den Oxegud. Nu nok om Mindesmærker,
der har forglemt just det, de skulde melde.

Myrrha.

Farvel da nu, du Jord! og du, paa Jorden
den elskeligste Plet, Farvel, Ionien!
vær du fremdeles fri og skjøn og fjern
fra Ødelæggelsen. Min sidste Bøn
var for dit Held, og mine sidste Tanker
tilhørte dig, undtagen een.

Sardanapal.

Og den?

Myrrha.

Er din.

(Panias Horn lyder udenfra.)

Sardanapal.

Hør!

Myrrha.

Nu!

Sardanapal.

Farvel, da nu, Assyrien!

Jeg elsked dig, mit, mine Fædres Hjem,
og mere som mit Hjem end som mit Rige;
jeg mætted dig med Fred og Glæde. Dette
er nu min Løn! nu skylder jeg dig Intet,
ikke en Grav engang.

(Han bestiger Baalet.)

Nu, Myrrha!

Myrrha.

Er

du nu beredt?

Sardanapal.

Ja, som den Fakkelt, du
har i din Haand.

(Myrrha tænder Baalet.)

Myrrha.

Nu er det tændt; jeg kommer!

(Idet hun vil styrte sig i Flammerne, falder Tæppet.)

MANFRED.

Et dramatisk Digt.

PERSONER.

Manfred.

En Gemsejæger.

Abbeden af St. Mauritius.

Manuel }
Herman } Manfreds Tjenere.

Alpernes Fe.

Arimanes.

Nemesis.

Parcerne.

Aander.

Handlingen foregaar blandt Alperne, dels paa Manfreds Borg,
dels i Omegnen.

Første Act.

Første Scene.

Et gotisk Galleri. Midnat.

(Manfred alene.)

Manfred.

Lampen maa fyldes; — men endda den brænder
ej nær saa lang en Tid, som jeg maa vaage. —
Min Slummer, — naar jeg slumrer, — er ej Søvn,
men en Forfølgelse af een evig Tanke,
som ej kan vises bort. Mit Hjerte holder
en evig Nattevagt: mit Øje lukkes
kun for at vende Blikket indad, — og
dog lever jeg; dog ligner jeg i Skabning
og Aasyn Mennesker af Kjød og Blod.
Men Sorg blev jo den Vises Læremester.
Kummer er Viden; den, som mest forstaar,
maa sørge dybest ved den bitre Sandhed.
Kundskabens Træ er ikke Livets Træ.
Filosofi og alskens Videnskab,
det Underfuldes Løndom, Verdens Visdom

har jeg forsøgt, — og i min Aand jeg føler
en Kraft til at tilegne mig Alt dette; —
men det er ikke nok. — Jeg har gjort Godt
mod Mennesker, nydt Godt blandt Mennesker;
men det var ikke nok. — Jeg har havt Fjender,
og trodset alle, og betvunget mange;
men det var ikke nok. — Godt, Ondt, Liv, Kræfter
og Lidenskaber, — hvad hos andre Væsner
jeg saa, — var mig som Regn i Sand fra hin
navnløse Stund. Jeg kjender ej til Skræk;
jeg er fordømt til ej at føle Frygt,
ej Hjertets bange Slag i Haab og Attraa,
ej Kjærlighed til nogen Ting paa Jorden! —
Nu til min Prøve! — —

Hemmelige Magter!

I Aander af det grændseløse Alt,
hvem jeg har søgt i Mørke som i Lys;
I, der omkredse Jorden og bebo
de højere Luftregioner, I,
for hvem den ubestigelige Bjergtind
er Tilholdssted og Hjem, som kjende grant
hvert lønlige Dyb i Jorden og i Havet! —
Jeg maner Eder ved de Trolddomsruner,
som gav mig Magten over Eder: — Frem! — —
De vil ej komme? — Vel da: — Ved hans Røst,
som kaldes Eders Fyrste, — ved det Tegn,
hvorfor I skjælve, — ved hans stærke Bud,
som er udødelig, — flux kommer frem! — —

(Pause.)

Nu, hvis saa er: — Aander af Luft og Jord!
I skal ej saa mig gjække. Ved en Magt,
langt dybere end Alt, hvad end er paakaldt,
en vældig Trolddomskraft, hvis Fødested
er en fordømmelsebetyngt Stjerne,
en udbrændt Klodes glødende Ruin,
et Helvede, der vandrer gennem Rummet, —
ved den Forbandelse, der hviler paa
min Sjæl, — ved Tanken i mig og omkring mig, —
jeg maner og jeg tvinger Eder: Kom!

(En Stjerne viser sig i den mørke Del af Galleriet; en Stemme høres.)

Første Aand.

Dødelige, paa dit Kald,
fra min luftighøje Hal, —
som mig Aftenskyen bygger,
og som Solens Nedgang smykker
med Azur og med Karmin,
blandet for min Bolig fin, —
hid til dig, hvis frække Galder
mægtigt manende mig kalder,
red jeg paa et Stjernes kud:
Dødelige, sig dit Bud!

Anden Aand.

Mont Blanc er Bjergenes høje Drot;
de ham kroned i gammel Tid
i Kaaben af Skyer, paa Klippernes Slot,
med Krandsen af Sneen hvid;

om hans Lændegjord
Skovbeltet sig snor;
Lavinen er i hans Haand; —
men, før den ruller
med Tordenbulder,
jeg den standser og holder i Baand.
Den kolde Gletscher har ingen Ro,
gaar fremad Dag for Dag; —
den gaar eller bliver i sit Bo
alt efter mit Behag.
Jeg er den stærke Bjergets Aand:
det maa vel bøje sig
og bæve til Grunden under min Haand:
og du, hvad vil du mig?

Tredie Aand.

Under dybeste Vande,
hvor Bølgen har Ro,
hvor Vinden er fremmed,
i Søslangens Bo,
hvor sig Havfruen smykker
med Muslingeskaller,
som en Storm over Havet
klang fjernt mig din Galder;
i Koralborgens Stilhed
gav Gjenlyden Svar. —
For Havdybets Hersker
dit Bud aabenbar!

Fjerde Aand.

Hvor det slumrende Jordskjælv
paa Ildbolstre laa,
hvor Søer af Jordbeg
høit sydende gaa;
hvor Andernes Rødder
i Jorddybet gro,
mens de svimlende Tinder
mod Himlen sig sno;
der drev fra min Vugge
din Kalden mig ud;
din Trolddom betvang mig;
jeg venter dit Bud.

Femte Aand.

Vinden er min Ganger god;
jeg sporer Stormens Harm;
Orkanen jeg tilbage lod,
den er af Lynild varm;
til dig jeg foer
over Hav og Jord
i Blæst paa den flyvende Sky;
en Flaade jeg saa
saa stoltelig gaa:
den skal synke før Morgengry!

Sjette Aand.

I Nattens Skyggeland har jeg mit Hjem:
hvi piner mig din Magt for Lyset frem?

Syvende Aand.

Den Stjerne, som behersker dig,
før Jorden blev, har adlydt mig.
En Klode mere skjøn og klar
omkredset Solen aldrig har;
saa fri og regelfast dens Vej:
en bedre favned Rummet ej. —
Dens Time kom, og brat den blev
en formløs Ildkolos, der drev
som regelløs Komet, en Gru
og Skræk for Universet nu.
Den drives end af medfødt Fart,
men uden Maal og uden Art,
vanskabt med fjendtligt Flammeskjær,
et Rædselstegn blandt Stjerner Hær. —
Og du, født under dennes Magt,
Orm, hvem jeg lyder med Foragt!
nødt af en Kraft, som ej er din,
og som skal gjøre dig til min,
en Stund jeg her nedstige maa,
hvor svage Aander ydmygt staa
omkring et Væsen, lavt som dig; —
du Støvets Søn, hvad vil du mig?

Alle syv Aander.

Jord, Luft, Hav, Bjerge, Vinde, Nat, din Stjerne
dit Vink adlyde; Støvets Barn, befal!
du maned deres Aander fra det Fjerne: —
hvad vil du, Søn af Dødelige? — tal!

Manfred.

Forglemmelse!

Første Aand.

Af hvad? af hvem? hvorfor?

Manfred.

Af det, som i mit Indre bor; der læs det; —
I veed det, og jeg kan ej nævne det.

Aanden.

Vi kan kun give dig, hvad vi besidde:
kræv Land og Rige, Magten over Jorden,
den hele, eller hvilken Del du vil, —
et Tegn, der tvinger Elementerne,
som vi beherske, — byd, og hvad du attraar
er dit.

Manfred.

O, Glemsel, Selvforglemmelse! —
de skjulte Riger, I saa gavmildt byde,
kan I fra dem ej hente det, jeg fordrer?

Aanden.

Det hører ej til vor Natur og Evne;
men — du kan dø. —

Manfred.

Vil Døden skjænke mig det?

Aanden.

Vi kan ej dø, og vi forglemme ikke;
vi ere evige; Fortid som Fremtid
er os nærværende. — Forstod du Svaret? —

Manfred.

I spotte. Men den Magt, som Eder drev
herhid, har Eder med det samme gjort
til mine. — Slaver, trodser ej min Vilje!
Aanden, Bevidstheden, Prometheus-Gnisten,
Lysfunken i mit Væsen er saa klar,
indtrængende, vidtflyvende som Eders
og viger ej for Eders, om den end
er klædt i Støv: flux svarer, eller lærer
at kjende mig! —

Aanden.

Vi have svaret alt:
vort Svar er i dit eget Ord.

Manfred.

Hvorledes?

Aanden.

Er, som du siger, din Natur som vor,
saa var det Svaret: det, som kaldes Død
blandt Jordens Sønner, kommer os ej ved.

Manfred.

Forgjæves har jeg altsaa manet Jer;
I kan ej, eller vil ej hjælpe mig?

Aanden.

Vi byde, hvad vi have; det er dit.
Betænk dig, før du os forsmaar; forlang
Magt, Højhed, Kongedom, langvarigt Liv — —

Manfred.

Fordømt! — hvad skulde jeg med Liv? — det har alt nu for længe varet mig. — Afsted! —

Aanden.

Stand! — Vi staa her beredte dig at tjene; betænk dig! — er der ingen anden Gave, som kunde have Værd i dine Øjne?

Manfred.

Nej, ingen! — Dog, lad, før vi skilles, mig Ansigt til Ansigt Eder se. — Jeg hører kun Eders Stemmer, skønne Vemodstoner, som Harpeklang paa Søen, og jeg ser en klar og rolig Stjerneskikkelse, men Intet mere. Kommer, som I ere, i vante Skikkelser, Een eller Alle.

Aanden.

Vor Skikkelse er Elementernes, af hvilke vi er' Væsenet og Sjælen; men vælg en Form: i den vil vi os vise.

Manfred.

Jeg kan ej vælge; ingen jordisk Form er hæslig eller skøn for mig. — Lad den, som mægtigst er blandt Eder, vælge selv den Skikkelse, ham tykkes bedst. — Kom frem!

Syvende Aand.

(viser sig i en skøn Kvindeskikkelse.)

Se!

Manfred.

Gud! — hvis det er sandt, hvis ej du er
kun Drøm og Blændværk, kunde jeg endnu
vorde lykkelig. — Lad mig favne dig,
og lad os atter være — —

(Skikkelsen forsvinder.)

Ha! mit Hjerte!

(Han synker afmægtig til Jorden.)

En Stemme.

(synger følgende Besværgelse:)

Naar paa Vandet Maanen bæver,
naar i Græsset Orme brænde,
Blaalys over Graven svæver,
Lygtemænd paa Mosen rende,
Stjernes kud i Natten fare,
Ugleskrig hverandre svare,
naar sig intet Blad i Lunden
røre tør i Midnatsstunden: —
da skal mig din Aand fornemme,
kjende mig paa Tegn og Stemme.

Er din Søvn end nok saa haard,
dog din Sjæl ej Hvile faar:
der er Skygger, som ej svinde,
Tanker, som du ej kan binde,
og en Magt, du aldrig saa,
er dig nær i hver en Vraa,
er omkring dig som et Lin,
hyller som en Sky dig ind;

og for evig er din Aand
fangen i dens Trolddoms Baand.

Skjøndt dit Øje mig ej ser,
skal det mærke, jeg er nær,
skal det spejde rundtomkring
efter en usynlig Ting:
og, naar da dit Hoved du
vender brat med lønlig Gru,
skal du undres, at jeg ej
er som Skyggen paa din Vej;
af en Magt du er forfulgt,
som er i dit Indre dulgt.

Og til Kvaler uden Haab
har dig døbt en Trolddomsdaab,
og med List en Luftens Aand
har dig fanget i sit Baand;
Vinden hvisker med en Røst,
som forstyrrer al din Lyst;
aldrig Nattehimlens Fred
over dig skal dale ned;
skinner Dagen paa din Sti,
skal du ønske den forbi.

Af dine falske Taarers Kraft
jeg lavet har en Dødens Saft,
og af dit sorte Hjerteblood
jeg perset har en Gift saa god,

og af dit onde Smil jeg tog
den lurende, giftsvangre Snog,
og af din Læbes Trolddom fik
det Hele først sin rette Skik:
hver Gift jeg prøved, stærk og fin; —
jeg kjender ingen, stærk som din.

Nu ved dit Smils giftfyldte Braad
og ved din afgrundsorte Daad
og ved dit Blik, der lyver Dyd,
og ved din fule Skadefryd
og ved din Hyklerkunst, saa stor,
at selv du paa dens Blændværk tror,
og ved din Brødes tunge Vægt,
hvorved du er med Kain i Slægt:
jeg maner og jeg kogler ind
et Helved i dit eget Sind.

Jeg salver dig af Skaalen, som
indvier dig til Kval og Dom:
aldrig Slummer, aldrig Død
lindre skal din Sjælenød;
dog skal Døden for din Hu
stande nær, men som en Gru. —

Kogleriet rundtomkring dig
fængsler i sin skjulte Ring dig;
Bryst og Hjerne gennemisner
Trolddomsordet: Snart du visner!

Anden Scene.

Jomfrubjerget. — Morgen.

(Manfred alene paa Klipperne.)

Manfred.

De Aander, jeg har manet, svigte mig; —
den Trolddom, jeg udgransked, slaar mig fejl;
den Lægedom, jeg haabed, blev min Kval.
Ej mer jeg fæster Lid til Trolddoms Hjælp:
over det Svundne har den ingen Magt,
og, førend det er skjult i Glemsels Mørke,
med Fremtiden jeg Intet har at skaffe. —
Du Moder Jord! — du friske Morgengry! —
I Bjerge! — hvorfor er I dog saa skjøne?
jeg kan ej elske Jer. — Du milde Sol,
Alverdens klare Øje, du, som aabner
dig over Alle og forlyster Alle, —
du skinner ikke mig i Hjertet ind!
I høje Fjelde, paa hvis stejle Brink
jeg staar og ser ved Strømmens Bred dybt nede
de høje Graner svundne hen til Buske
i Frastandstaagen, mens et Spring, et Trin,
et Aandedræt, en Skjælven vilde bringe
mit Hjerte paa den haarde Klippeseng
til evig Hvile! — hvorfor standser jeg?
Jeg føler Driften, — og jeg styrter ikke;
jeg Faren ser og triner ej tilbage;
mit Hoved svimler; — men min Fod er fast:
der er en Magt, som holder mig tilbage,

en Skjæbne, som mig dømmer til at leve, —
hvis det kan kaldes Liv at bære i sig
en rædsom Aandens Tomhed og at være
sin egen Sjæls Begravelse; thi jeg
har ophørt at undskyldte for mig selv
min Daad; det er det Ondes sidste Svaghed.

(En Ørn flyver forbi.)

Ja, du bevingede Skykløver, du,
hvis muntre Flugt gaar højest imod Himlen,
vel maa du svæve mig saa nær: — jeg er
jo snart dit Rov og føder dine Unger. —
Du svandt; mit Øje kan ej følge dig;
men dit ser endnu nedad, fremad, opad,
saa skarpt og gjennemtrængende. — Hvor skjønt! —
hvor skjønt er denne Verden dog at skue!
hvor herlig i sig selv og i sin Virken!
Men vi, som kalde os dens Herrer, vi,
halv Støv, halv Guddom, lige slet istand til
at stige eller dale; i vort Væsen
dens Elementer blande sig og stride:
Hovmod og Lavhed i eet Aandedræt,
Strid mellem dyrisk Trang og dristig Stræben,
til Døden vinder Magten, og vi vorde,
hvad vi tør ikke nævne for os selv,
og ikke tilstaa for hverandre.

(Et Alpehorn høres i Frastand.)

Hør!

Bjergrørets simple Tone klinger gennem
den frie Luft; her Patriarkers Tid

er ikke blot et Hyrdesagn. — O, hør
den milde Klokkeklang fra Hjorden hist!
Hvor denne Gjenlyd strømmer i min Sjæl! —
O, gid jeg var en levende Musik,
en liflig Tones legemløse Aand,
en Glædesfølelse, der bliver til
og dør med Tonen, som har kaldt den frem
til Livet! — —

(En Gemsejæger kommer op ad Klipperne.)

Jægeren.

Ja, just denne Vei sprang Gensen;
paa lette Fod behændigt slap den bort;
min Fangst idag vil neppe lønne mig
mit farefulde Arbejd. — Hvem er der?
han driver ej mit Haandværk, — og dog staar han
saa højt som selv blandt os Fjeldbønder her
de bedste Jægere kun naa. Hans Anstand
er mandig ædel, og hans Mine synes
stolt som en Odelsbondes, her i Frastand.
Jeg vil gaa nærmere.

Manfred.

(uden at se Jægeren.)

Et saadant Liv!

Graahovedet af Kummer, døende, —
som disse svedne Graner, af een Vinter
fordærvet, uden Bark og uden Grene,
en visnet Bul paa en forbandet Rod,
med Livskraft nok til just at føle Døden! —

At være saadan, — evig saadan kun,
og have været anderledes! — Furet
af Rynker, som ej Aar, men Øjeblikke
grov ind, og Timer, — til Aarhundreder
udpinte, — slige Timer maa jeg leve! —
I vaklende Isfjelde, I Laviner,
som ved et Aåndepust tidt styrter ned
med Bjerges Vægt! — ha, kommer, knuser mig!
Jeg hører Eders Fald, snart over mig,
snart under mig, med Tordendrøn; men mig
Gaa I forbi og falde kun paa det,
der elsker Livet, — paa den unge Skov
og paa den fredelige Landmands Hytte. —

Jægeren.

Nu kommer Taagen snart herop fra Dalen;
jeg vil advare ham; han kunde let
paa eengang miste Sporet og sit Liv.

Manfred.

Hvor Taagen koger op om Gletscherne; —
forneden bølger Skyen hvid og svovlet
lig Skummet af det dybe Helvedes
oprørte Hav, hvis Bølger brydes mod
en levende Strandbred, hvor de Fordømte
som Strandens Stene ligge dyngevis; —
jeg svimler! —

Jægeren.

Jeg maa nærme mig forsigtigt;
kom jeg for pludselig, det kunde let

forskrække ham; — jeg synes allerede,
han famler.

Manfred.

Det har stundom hændt sig, at
et Bjerg er faldet, saa det efterlod
en Kløft i Skyerne og rysted vældigt
i Faldet sine Alpebrødre, fyldte
med Ødelæggelse de rige Dale
og standsed Strømmen med sit bratte Slag,
der knuste Vandene til Skum og tvang dem
at søge sig et andet Løb. — Saaledes
faldt fordem det ældgamle Rosenberg; —
hvi stod jeg ej derunder? —

Jægeren.

Vogt dig, Ven!

dit næste Skridt kan bringe Døden. — Staa
for Guds Skyld ikke der paa Skrænten! —

Manfred.

(uden at høre ham.)

Ja!

det havde været ret en Grav for mig! —
der vare mine Ben dog blevne gjemte,
ej spredte rundt paa Klipperne til Spil
for Vindene, som nu, — som nu de vorde, —
i dette Spring. — Farvel, I aabne Himle!
Se ikke paa mig saa bebrejdende! —
I blev ej til for mig! — Jord, tag mit Støv! —

(Idet han vil springe ned fra Klippen, griber Jægeren ham med
et pludseligt Tag og holder ham fast.)

Jægeren.

Holdt, Rasende! — om du er kjed af Livet,
saa plet ej vore rene Dale med
forbrydersk Blod! — Følg med! jeg slipper ej!

Manfred.

Ha! jeg er hjertesyg. — Hold ej saa fast! —
Jeg er saa mat! — Hvor Bjergene sig dreje
i Hvirveldands! — Jeg svimler! — Hvem er du?

Jægeren.

Det skal jeg siden sige dig: nu følg mig!
Skyerne samles; — der, — støt dig paa mig; —
sæt Foden her, — her, — tag min Stav, —
hold fast

et Øjeblik i Busken, giv mig Haanden,
og hold dig ved mit Bælte; — sagte, — godt!
vi naa min Hytte paa en Timestid.

Afsted! snart faa vi sikrere Fodfæste
og en Slags Fodsti, som Vandskyllet os
har lavet siden Vinter. — Kom! — godt gjort!
du skulde have været Jæger. — Kom!

(Imedens de med Besværlighed stige ned ad Klipperne, falder
Tæppet.)

Anden Act.

Første Scene.

En Hytte blandt Berneralperne.

(Manfred. Jægeren.)

Jægeren.

Nej tøv dog lidt; — du maa ej gaa saa snart.
Dit Legem og din Sjæl staar end kun slet
hinanden bi; — bliv nogle Timer blot:
naar det er bedre med dig, vil jeg vise
dig Vejen; — men hvorhen?

Manfred.

Behøves ikke.

Jeg kjender Vejen vel og trænger ikke
til videre Ledsagelse. —

Jægeren.

Din Dragt

og Anstand tyde hen paa fornem Byrd. —
En af de Riddersmænd, hvis Klippeslotte
ud over Dalen lude? — er du Herre
til et af dem? — jeg kjender neppe mere
af dem end Portene; min Vej har sjeldent
i disse gamle Haller ført mig ind
til Drikkelag med Svendene ved Arnen;
men Stierne, som gaa fra vore Bjerge

til deres Porte, kjender jeg fra Barnsben. —
Nu, hvilket hører dig til? —

Manfred.

Ligemeget.

Jægeren.

Vel, Herre! tilgiv mig mit Spørgsmaal; men
vær nu ved frejdigt Mod! — kom, smag min Vin;
den er af gammel Høst; blandt Gletscherne
den tidt har optøet mine Aarer; lad den
nu varme dine; kom, gjør mig Besked.

Manfred.

Bort, bort! der er jo Blod paa Bægeret! —
faar det da aldrig, — aldrig Fred i Jorden? —

Jægeren.

Hvad mener du? — din Sands forvirres.

Manfred.

Blod!

mit Blod! — den rene, varme Strøm, som i
min Faders Aarer rulled og i — vore,
dengang, da vi var unge, da vi havde
eet Hjerte kun og elskede hinanden, —
som det er Synd at elske; det blev udgydt;
men højt det stiger op og farver Skyen,
som skjuler og tillukker Himlen for mig,
hvor du ej er, og hvor jeg aldrig kommer! —

Jægeren.

Dit Ord er sært, og din Indbildning fylder

det tomme Rum med Syner; men, hvad end du gruer for og lider, — der er Trøst: — den hellige Kirkes Hjælp, — Taalmodighed, —

Manfred.

Taalmodighed, Taalmodighed! — det Ord blev skabt for Trældyr, ej for Skyens Ørn! — præk den for Væsner, der er skabte af det samme Muld som du: jeg hører ej til dine Lige. —

Jægeren.

Gud ske Tak! jeg vilde for Wilhelm Tells berømte Navn ej høre til dine; — men, hvad end dig trykker: bæres det maa; den vilde Rasen gavner Intet.

Manfred.

Og bærer jeg det ikke? — Se, jeg lever!

Jægeren.

En Krampespænding er ej kraftigt Liv.

Manfred.

Jeg siger dig: jeg mange Aar har levet, ja mange, lange Aar; men det er Intet mod dem, jeg tælle maa: Aarhundreder, Tidsaldre, Evigheder, — og Bevidsthed med Ildtørst efter Døden — end ej slukt!

Jægeren.

Hvad? knap har Manddomsald'ren sat sit Præg paa dit Aasyn; jeg langt ældre er end du.

Manfred.

Tror du, Tilværelse beror paa Tiden?
Ja; men dens Afsnit ere Gjerninger;
og mine have gjort mig mine Dage
og mine Nætter uforgjængelige,
uendelige, alle eens, som Sandet
paa Havets Bred, utallige Atomer,
een øde, kold, ufrugtbar Strand, hvor kun
de vilde Bølger bryde sig, men Intet
dit Øje møder uden Lig og Vrag
og Klipper og den bitre, salte Søtang.

Jægeren.

O, Ve! han raser; men jeg kan dog ikke
forlade ham.

Manfred.

Ja, gid jeg raste! da
var det, jeg ser, kun en forvirret Drøm.

Jægeren.

Sig da, hvad ser du, eller tror at se?

Manfred.

Jeg ser mig selv og dig, -- en Alpebonde,
din simple Dyd, dit gjæstfri Hjem, din Sjæl
saa stolt og fri som from taalmodig, din
Selvagtelse, paa rene Tanker grundet,
med Sundhed dine Dage, dine Nætter
med Søvn velsignede, dit Arbeid, adlet
ved Farer, men uskyldige, dit Haab om
en sorgfri Alderdom, en rolig Grav

med Kors og Krands paa den grønne Tue
og Sønnesønners Kjærlighed til Gravskrift: —
det ser jeg, — og jeg ser mit eget Indre; —
dog det er nok; min Sjæl har Braaden følt.

Jægeren.

Og vilde du din Lod for min bortbytte?

Manfred.

Nej, det var Uret, Ven! jeg vil ej bytte
med noget Væsen; — jeg formaar at bære,
(endskjønt med Dødsqual er det dog at bære,)
i Livet, hvad der vilde dræbe Andre
isøvne, hvis de drømte det.

Jægeren.

Og med

den ømme Følelse for Andres Smerte
du skulde være en Ugjerningsmand?

Nej, en saa ædel Mand har vist ej hævnnet
sig grumt paa sine Fjender?

Manfred.

Ha, nej, nej!

kun dem, der elsked mig, fordærved jeg,
dem, som jeg elsked højest. — Aldrig slog jeg
en Fjende uden til mit Selvforsvar;
men min Omfavnelse var dræbende.

Jægeren.

Gud skjænke dig sin Fred og lade Bod
og Anger snart din Sjæl helbrede; jeg
vil bede for dig.

Manfred.

Det behøves ikke;
men jeg tilgiver dig din Medynk. — Nu
Farvel! jeg gaar; — tag dette Guld og Tak!
Nej, ti! du har fortjent det; — følg mig ikke,
jeg veed min Vej; Bjergfaren er forbi;
endnu engang, jeg beder dig, følg ikke!

(Gaar.)

Anden Scene.

En lavere Alpedal. Et Vandfald.

(Manfred alene.)

Manfred.

Det er ej Middag end; Solbuen staar
med alle Himlens Farver over Strømmen;
og Søversøjlen ruller bølgende
ned over Klippens lodret bratte Fald
og vifter med de glimrende Skumstrimer
lig Halen af den hvide Kjæmpeanger,
Dødsenglen rider paa, som der staar skrevet
i Aabenbaringen. — Mit Blik alene
nu nyder dette underskønne Syn. —
Her gad jeg bo, i denne skønne Ørk,
og dele Magten over disse Vande
med Stedets Aand. — Jeg vil paakalde hende. —

(Han tager Vand i sin hule Haand og kaster det iveau, idet han
mumler Besværgelsen. Efter en Pause viser Alpefeen sig
under Straalebuen paa Strømmen.)

Du skjønneste Fe, med dine Solskinsløkker
og Øjets Straaleblik! i dig er Jordens
mindst dødelige Datters Ynde vorden
en overjordisk renere Natur. —

Som Kinden af et Barn, der slumrer sødt
ved Moderbarmens Bølgen lullet ind, —
som Purpurskjæret, Sommeraftenen kaster
paa Gletscherens jomfruelige Sne,
mens Jorden rødmer højt ved Himlens Favntag,
saa gyder sig et Ungdomsrosenskjær
over dit Himmelaasyn og beskjemmer
Solbuens Skjønhed, der omhvælver dig.
Du skjønneste Fe! din rolig klare Pande, —
et Billed af den Sjælens Ro, der bærer
i sig Udødeligheds Vidnesbyrd, —
forkynder mig, at du tilgiver gjerne
en Jordens Søn, som med de skjulte Magter
tør stundom omgaas, om han ved sin Kunst
dig maner frem for at betragte dig
et Øjeblik.

Feen.

Jordsøn, jeg kjender dig
og Magterne, der give dig din Magt.
Jeg veed, du er en Mand af mange Tænder,
i Godt og Ondt hver Skranke brydende,
fordærvende og selv Fordærvelsen
hjemfalden; — jeg har ventet dig; — hvad vil du?

Manfred.

Din Skjønhed kun betragte, Intet mer.

Mig Jordens Ansigt tirret har til Vanvid;
derfor jeg tyede til dens Dyb, besøgte
dens Herskeres dybt skjulte Boliger;
men der var ingen Hjælp for mig; jeg søgte
hos dem, hvad de ej kunde skjænke; nu
jeg søger ikke mer.

Feen.

Hvad fordred du,
hvortil de Mægtigste ej havde Magt,
de skjulte Rigers Herskere?

Manfred.

En Gunst, —
dog, hvi gjentage det! det var forgjæves.

Feen.

Det veed jeg ikke, før du nævner det.

Manfred.

Vel! skjønt det martrer mig, din Vilje ske!
min Kval vel finder Ord. — Alt fra min Barndom
min Aand var fjernt fra Menneskenes Aander,
betragted Jorden ej med deres Øjne:
deres Ærgjerrighed var ikke min;
det Maal, de stræbte til, var ikke mit;
i Glæder, Sorger, Lidenskaber, Evner
var jeg dem fremmed; omendskjønt jeg var
dem lig i Skikkelse, jeg kunde aldrig
dog føle Sympati med Kjød og Blod,
og blandt de Skabninger, der omgav mig,
var der kun Een, som, — dog, om hende siden. —

Som sagt, med Mennesker og deres Tanker
jeg plejed liden Omgang; i dets Sted
min Glæde var i Ørkenen, paa Bjergets
isdækte Tind den skarpe Luft at aande,
hvor ingen Fugl tør bygge, intet Insekt
henflagrer over Fjeldets golde Sten, —
at styrte mig i Strømmens Brusen og
at kjæmpe mod den vilde Bølgevirvel
i Elvens eller Oceanets Brænding, —
derved min Kraft sig tidlig glæded, eller
at følge gennem Natten Maanens Vandring
og Stjernehærens Tog, at stirre paa
Lynildens Glimten, til den blinded Øjet;
betragte Løvets Hvirveldands og lytte
i Høst til Aftenvindens dybe Sang: —
sligt var min Tidsfordriv, — og Ensomhed;
thi kom der i min Vej et af de Væsner,
jeg hørte til — og haded at tilhøre,
saa følte jeg mig draget ned til dem
og ganske Støv igjen. — Jeg gennemforsked
paa min ensomme Vandring Dødens Huler;
dens Grund jeg søgte i dens Virkninger
og drog af Knokler, Støv og Hjerneskalder
forvovne Slutninger. I hele Aar
jeg grubled lange Nætter over Oldtids
forglemte Visdom, og med Tid og Møje
og skrækkelige Prøvelser, — Selvpinsler,
der give Herredømmet over Luften
og Aanderne, som Jord og Luft bebo,

og som det grændseløse Rum befolke, —
mit Blik fortroligt blev med Evigheden
lig Magernes i fordums Tid, lig hans,
der maned Eros og Anteros op
fra Kildens Dyb i Gadara, — som jeg
nu maner dig, — og med min Viden steg
min Videtørst, min Evne og den Lyst
jeg nød ved denne klare Skuen, — indtil — —

Feen.

Bliv ved!

Manfred.

O, jeg har pralende forlænget
min Tale kun, for ej, alt som jeg nærmer
mig Middelpunktet af mit Hjertes Ve, —
dog til Forsøget! — Jeg har ikke nævnet
Forældre, Brud, Ven eller noget Væsen,
til hvem Naturen bandt mig; om end slige
jeg havde, var de det dog ej for mig; —
dog var der Een — —

Feen.

Skaan ej dig selv; bliv ved!

Manfred.

Hun var mig lig i Aasyn; hendes Øjne,
Haar, Ansigtstræk, ja selve Stemmens Klang
man sagde, ligned min, men Alting mildnet
til Harmoni og Skjønhed, og hun havde
den samme Lyst som jeg til ensom Grublen
og dunkle Granskninger, en Aand, som mægted

Alverden at omfatte, — dertil Evner
af blidere Natur end mine: Mildhed
og Smil og Taarer, som jeg ikke havde,
og Kjærlighed, — den havde jeg til hende, —
og Ydmyghed, — den har jeg aldrig havt. —
Mig hørte hendes Fejl til; hendes Dyder
tilhørte hende selv; jeg elsked hende —
og dræbte hende! —

Feen.

Med din Haand?

Manfred.

Nej, med

mit Hjerte, som fik hendes til at briste;
det skued ind i mit og visnede; —
min Haand har udgydt Blod, men ikke hendes; —
og dog flød hendes Blod; jeg saa derpaa,
og kunde ikke standse det!

Feen.

Og derfor,

et Væsen af den Slægt, som du foragter
og gjerne stolt dig hæved over for
at blande dig med os, — derfor forsmaar du
vor høje Videns Herlighed og synker
i usel Jordiskhed tilbage! — Bort!

Manfred.

Du Luftens Datter, hør mig! Fra hin Time —
dog, Ordet er kun som et Aandepust. — —

Betragt min Slummer! — kom og sid hos mig
en vaagen Nat! — min Ensomhed ej mer
er Ensomhed: af Furier den vrimler. —
Jeg har i Mørket skaaret Tænderne,
til Dagen kom, og derpaa har jeg martret
mig selv, til det blev Aften; — jeg har bedet
om Vanvid, som en Naade, men forgjæves. —
Jeg trodsed Døden: — i Naturens Oprør
veg Vandene tilbage for mig; Faren
gik mig forbi; en ubarmhjertig Dæmons
iskolde Haand holdt fast mig ved et Haar,
et eneste, som ikke vilde briste! —

I Fantasiens Hav, i min Indbildnings
det rige Væld, — den var engang en Krösus
i Skaberkraft, — jeg styrtede mig dybt;
men som en Ebbestrømning trak den mig
paany ned i min Tankes Afgrundsdyb.
Jeg styrted mig i Livets Tummel; Glemsel
jeg søgte overalt, undtagen hvor
den findes, og det maa jeg lære først.
Min Videnskab, min Kunst, saa sent erhvervet,
saa overjordisk, er kun jordisk her.
Af min Fortvivlelse er jeg en Fange;
og lever, — lever endnu stedse.

Feen.

Muligt

jeg kunde hjælpe dig.

Manfred.

Din Magt da maatte
de Døde vække eller gjemme mig
hos dem: gør det, og brug, hvad Tid, hvad Maade,
hvad Kval du vil, naar kun det er den sidste.

Feen.

Det staar ej i min Magt; men vil du sværge
mig Lydighed og mine Bud at øve,
det kunde hjælpe dig til det, du ønsker.

Manfred.

Jeg vil ej sværge! — Lyde? — hvem? — de Aander,
der lyde selv mit Vink? — at være Træl
af mine Trælle? — aldrig!

Feen.

Er dét Alvor?

Har du ej bedre Svar? — Betænk dig vel,
og tøv, før du forsmaar mig..

Manfred.

Jeg har talet.

Feen.

Saa maa jeg da forsvinde, — tal!

Manfred.

Forsvind! —

(Feen forsvinder.)

Manfred.

(alene.)

Bestandigt gjækkes vi af Tid og Frygt;
hver Dag sig stjæler paa os og bestjæler

os med det samme, og dog leve vi,
med Had til Livet og med Gru for Døden.
Af al den Tid, vi trælle hen i dette
fordømte Aag, — den tunge Livets Byrde,
hvorunder Hjertet krymper sig, imedens
det synker snart af Sorg, snart banker stærkt
af Smerte eller Lyst, som ender sig
i Dødskval eller i Bedøvelse, —
af alle svundne, alle Fremtids Dage, —
thi et Nærværende har Livet ikke, —
hvor faa der er, ja mindre selv end faa,
paa hvilke Hjertet ikke svulmer højt
af Længsel efter Døden og dog bæver
tilbage som for Vinterstrømmens Bad,
endskjønt dens Gys kun varer et Sekund. —
Min Kunst tilbyder mig endnu et Middel:
de Døde kan jeg mane, spørge dem,
hvad det da er, vi bære saadan Frygt for;
det værste Svar kan dog kun være Graven,
og det er Intet. — Hvis de nægte Svar, —
Profeten svared Endors Hex fra Graven,
og Spartas Drot tvang Byzantinerpigens
søvnløse Aand at varsle ham hans Skjæbne;
han dræbte ubevidst den Elskede,
og fik i Døden ej Tilgivelse,
skjøndt Zeus af Fyxia til Hjælp han kaldte,
og i Figalia opfordred alle
Arkadiens Nekromanter for at nøde
den vrede Skygge til Forsoning, eller

at sætte Grændser for sin Hævn; — hun gav
et Gaadesvar; men det blev opfyldt. — —

Havde

jeg aldrig levet, da var den, jeg elsker,
endnu ilive; eller havde aldrig
jeg elsket, var endnu min Elskede
skjøn, lykkelig og lykkebringende. —
Hvad er hun nu? — et Offer for min Synd? —
Noget, jeg ej tør tænke? — eller Intet? —
Faa Timer end! — jeg kalder ej forgjæves.
Og dog, — nu ræddes jeg for det, jeg vover.
Før har jeg aldrig bævet for at se
en Aand, god eller ond; — nu skjælver jeg;
en iskold Dugg har lagt sig paa mit Hjerte. —
Dog, jeg kan øve det, jeg gruer for,
og trodse jordisk Frygt; — snart er det Nat.

Tredie Scene.

Toppen af Jomfrubjerget.

Første Parce.

Alt stiger Maanen stor og rund og klar,
og her paa Sne, hvor ingen Dødelig
har sat sin Fod, gaar sporløst gennem Natten
vort Fjed, henover Gletscherens Krystalhav,
den vilde Sø med brudte Bølgetoppe;
den ligner Havets stormoprørte Flade,
Malstrømmens Hvirvel, stivnet brat til Is. —

Denne fantastisk stejle Fjeldtop, af
et Jordskjælvs Lune skabt, hvor Skyen plejer
at standse paa sin Flugt og hvile sig,
her holdes vore Nattefester, her
jeg venter mine Søstre paa vor Vej
til Arimanes' Hal; thi denne Nat
er det vor store Fest. — Hvor mon de tøve?

En Stemme.

(udenfor.)

Voldsmanden var avet,
fra Tronen afsat,
i Afmagt begravet,
forglemmt og forladt:
til Liv jeg ham vakte;
jeg løste hans Baand;
jeg Sværdet ham rakte
og styrked hans Haand.

Men Nationers Fortvivlen, med Lig uden Tal
han betaler min Bistand og hævner sit Fald.

Anden Stemme.

(udenfor.)

Der sejled en Snekke, den sejled saa fast;
men jeg levned ej Sejl, og jeg levned ej Mast;
der blev ej tilovers den ringeste Fjæl,
og der blev ej tilovers en levende Sjæl;
kun en eneste Svømmer ved Haaret jeg holdt,
og det er en Tjener, af hvem jeg er stolt:
en Niding paa Land, og en Røver paa Sø; —
han fremmer min Vilje, han skal ikke dø.

Første Parce.

(svarende.)

Staden sover;
Dagen sig hæver
med Taarer derover: —
trykkende, truende
Pestskyen svæver:
Tusinder blegne; —
Titusind skal segne;
de Sunde skal gruende
fly fra de Svage;
men Intet afvender
Smitten, som dræber; —
Rædsel og Klage
paa alle Læber;
Jammer og Nød
alt Folket omspænder.
Held den, som er død,
som den Sorg ej har seet! —
I een Nat er det skeet:
et Rige jeg hærget, min Kraft at prøve;
jeg har øvet det før og skal atter det øve.

Alle tre Parcer.

Menneskets Hjerte vi holde i Haand,
vort Fodtrin er hans Grav;
vi skjænke vor Træl kun Liv og Aand,
for at tage igjen, hvad vi gav.

Første Parce.

Vel mødt! — Hvor tøver Nemesis?

Anden Parce.

Hun øver
et eller andet Størværk; men jeg veed
ej, hvilket: jeg har selv havt Arbejd nok.

(Nemesis kommer.)

Tredie Parce.

Der er hun.

Første Parce.

Sig, hvor har du været? — Du
og mine Søstre komme sent inat.

Nemesis.

Forfaldne Troner har jeg gjort istand,
har ægteviet Daarer, gjenindsat
fordrevne Kongeslægter, skjænket Mænd
Hævn over deres Fjender og beredt
dem Anger over deres egen Hævn,
til Vanvid drevet Vismænd, indblæst Tosser
Orakeltaler, som paany skal Verden
beherske; thi de gamle var af Mode,
og Dødelige voved selv at tænke,
at veje Kongers Værd og tale højt
om Frihed, den forbudne Frugt. — Afsted!
det bliver sildigt. Op i vore Skyer!

(De forsvinde.)

Fjerde Scene.

Arimanes' Hal.

(Arimanes tronende paa en Flammekugle, omgiven af
Aander.)

Hymne af Aanderne.

Hil vor Monark, Drot over Luft og Jord;
paa Skyer skrider han og over Vande;
Naturen lyder ham; hans Magtensord
kan Elementerne til Kaos blande;
han aander: — Stormen farer over Sø;
han taler: — Himlen svarer ham i Torden;
han aabner Øjet: — Solens Glands maa dø;
han rører sig: — med Bragen revner Jorden;
Vulkaner bryde frem ved hvert hans Trin;
hans Skygge hedder Pest; hans Vej berede
Kometerne med røde Faklers Skin,
og Kloder styrte sammen for hans Vrede.
Ham offres der paa blodbestænkte Val;
ham skatter Døden; Livet ham tilhører
med hele sin uendelige Kval:
i Alt, hvad der er til, hans Aand sig rører!

(Parcerne og Nemesis komme.)

Første Parce.

Hil Arimanes! Trindt paa Jorden voxer
hans Vælde; — begge mine Søstre øved
hans Bud; ej heller jeg min Pligt forsømte.

Anden Parce.

Hil Arimanes! — Mennesket sig bøjer
for os: vi bøje dybt os for hans Trone.

Tredie Parce.

Hil Arimanes! paa hans Vink vi vente.

Nemesis.

Du Kongers Konge, dig tilhøre vi,
og os tilhører hver den Ting, som lever,
mer eller mindre, men det Meste ganske.
Dog tragter end vor Iver at forøge
vor Vælde, som forøger din; vi er
aarvaagne: dine sidste Bud har vi
opfyldt i fuldest Maal. —

Første Aand.

Hvo kommer der? —

En Dødelig? — Formastelige Kryb!
knæl dybt i Støvet ned! —

Anden Aand.

Jeg kjender ham:
en Magus, mægtig ved sin dybe Visdom.

Tredie Aand.

Knæl ned og tilbed, Træl! — Hvad! ser du ej
vor og din egen Fyrste? — skjælv og lyd!

Alle Aanderne.

Ned med dit usle Støv, du Jordsøn, eller
det Værste frygt!

Manfred.

Det kjender jeg, og dog
I se, jeg knæler ej.

Fjerde Aand.

Det skal du lære!

Manfred.

Jeg har alt lært det: — mangel Nat paa Jorden,
i Støvet har jeg bøjet ned mit Ansigt
og askestrøet mit Hoved; jeg har tømt
Ydmygelsens bredfulde Maal; thi for min
Fortvivlelse jeg sank og knæled for
min egen Jammér. —

Femte Aand.

Vover du at nægte
den Hylding Arimanes paa hans Trone,
som hele Verden yder ham, skjønt den
ej ser hans rædselsfulde Højhed? — Knæl!

Manfred.

Lad ham sig bøje for sin Overmand,
Alherskeren, som ikke skabte ham
for at tilbedes; — lad ham knæle selv,
og vi vil knæle sammen.

Aanderne.

Knus den Orm!
riv ham istykker!

Første Parce.

Stille! — han er min! —

Drot for de dunkle Magter! — Denne Mand
tilhører ej den store Hob; det viser
hans Færd og hans Nærværelse blandt os;
hans Lidelse har været mer end jordisk
som vor; hans Magt, hans Kunst, hans Viljekraft, —
saavidt som muligt er i Støvets Baand,
der lammer Aandens renere Natur, —
er, som paa Jord man sjelden fandt; hans Stræben
har overfløjet Støvet og har lært ham
det, som vi vide: — at Erkjendelse
er ej Lyksalighed, at Indsigt er
kun en Udvexling af Uvidenhed
imod en anden Slags Uvidenhed. —
End mere: — Lidenskaberne, hvis Vælde
Himmel og Jord er underlagt, og som
ej nogen Magt og ikke nogen Skabning
og intet Levende fra Ormen opad
kan sig unddrage, have gennemtrængt
hans Sjæl og gjort ham til et Væsen, som —
jeg føler aldrig Medynk, men jeg kan
tilgive dem, som ynkes over ham.
Nok, han tilhører mig — og dig maaske, —
det være som det vil; — men ingen anden
af disse Egenes Aander har en Sjæl
som hans, ej heller Magten over ham.

Nemesis.

Hvad vil han her da?

Første Parce.

Lad ham svare selv.

Manfred.

I vide, hvad jeg veed, og uden Magt
stod jeg blandt Eder ej; — men der er Magter
end dybere; dem kom jeg hid at søge
og æske Svar af dem paa mine Spørgsmaal.

Nemesis.

Hvad vil du?

Manfred.

Du kan ikke svare mig.
Opvæk de Døde: dem mit Spørgsmaal gjælder.

Nemesis.

Er det din Vilje, store Arimanes,
at føje denne Dødeliges Ønske?

Arimanes.

Ja!

Nemesis.

Hvem vil du af Graven mane frem?

Manfred.

En, som er ubegravet. Kald Astarte! —

Nemesis.

Aand eller Skygge!
hvad du end er,
som end mon bebygge
din Støvbolig her,
hvori du blev fød,

som Jorden dig gav
og modtog i sit Skjød, —
kom frem af din Grav!
Vær, som du var,
i Sind og i Form;
tag det Billed, du bar,
fra den graadige Orm.
Kom frem, det er Tid!
den, som sendte dig did,
nu kalder dig hid. —

(Astartes Gjenfærd stiger op og staar midt i Kredsen.)

Manfred.

Kan dette være Død? — Se, Kinden blomstrer.
Dog, nu jeg ser, det er ej Livets Farve;
det er et unaturligt, hektisk Rødt
som paa de visne Løv i Høst. — Ja, det
er hende! — Gud! at jeg skal gyse ved
at se paa hende! — Svar, Astarte! — Nej,
jeg kan ej spørge; men, byd hende tale,
tilgive eller og fordømme mig.

Nemesis.

Ved den Magt, som befaled
Gravlukket at revne:
tal til ham, som nu taled,
eller dem, som dig stævne!

(Pause.)

Manfred.

Hun tier! — O, den Tavshed taler højt!

Nemesis.

Min Magt naar ikke længer. — Luftens Drot!
du ene mægter det; byd hende tale!

Arimanes.

Aand! adlyd dette Scepter!

(Pause.)

Nemesis.

Tavs endnu!

Hun hører os ej til; de andre Magters
er hun. — Din Bøn er nægtet, Dødelige, —
og spottet er vor Magt.

Manfred.

Hør mig, Astarte!

hør mig, min Elskede! tal til mig! — Jeg
har lidt saa Meget, lider end saa Meget.
Se, Graven har ej mere dig forandret,
end jeg forandret er for dig. Du elsked
mig altfor højt, som jeg dig elskede.
Vi var dog ikke skabte til at martre
hinanden saa, om end det var en Dødssynd
at elske, som vi elskede hinanden.
Sig, at du ikke afskyr mig; — at jeg
maa bøde for os begge; sig, at du
skal blive salig, og at jeg skal dø: —
thi hidtil har jo alle fjendske Magter
sig sammensvoret for at binde mig
til Livet, en Tilværelse, som faar
mig til at grue for et andet Liv, —

en Fremtid det Forgangne lig. — Jeg har
ej Ro; jeg veed ej, hvad jeg vil og attraar;
jeg føler kun, hvad du er, og, hvad jeg er,
og vilde, før jeg dør, kun eengang høre
den Røst, som før var min Musik. — Tal til mig!
Jeg har paakaldt dig i den stille Nat, —
opskræmmet Fuglene, der sov paa Kviste, —
vakt Bjergets Ulve, — vænnet Ekko til
at svare mig fra Grotterne dit Navn. —
Alt gav mig Svar, Aander og Mennesker;
kun du var evig tavs. — O, tal til mig!
Jeg har holdt Vagt med Stjernerne, har spejdet
forgjæves over Himlen efter dig. —
Tal til mig! — Jeg har gjennemvandret Verden
og Intet seet, der ligned dig. — Tal til mig!
Se, Mørkets Aander rundtomkring, de føle
Medlidenhed med mig; — jeg trodser dem,
og har kun Følelse for dig alene.
Tal til mig! om endog i Vrede, — tal blot;
hvad det end er, kun lad mig høre dig
end eengang, ikkun denne ene Gang!

Gjenfærdet.

Manfred!

Manfred.

Bliv ved, bliv ved! jeg lever kun
i denne Lyd; det er din Stemme! —

Gjenfærdet.

Manfred!

Imorgen endes skal din Kval paa Jorden.

Farvel!

Manfred.

Eet Ord endnu: — har du tilgivet?

Gjenfærdet.

Farvel!

Manfred.

Sig, skal vi ses igjen?

Gjenfærdet.

Farvel!

Manfred.

Eet Ord endnu! sig, elsker du mig?

Gjenfærdet.

Manfred!

(Forsvinder.)

Nemesis.

Hun svandt og kan ej kaldes oftere;
men hendes Ord vil blive opfyldt. Gaa!

En Aand.

Han ligger krampespændt; — saa gaar det, naar
en Dødelig sig hæver over Støvet.

En anden Aand.

Dog se, han tvinger sig og gjør sin Kval til
en lydig Slave af sin Vilje! — Havde
han været en af Vore, — han var bleven
en vældig Aand! —

Manfred.

Nemesis.

Sig, har du flere Bønner
til vor Behersker eller os, hans Slaver?

Manfred.

Nej!

Nemesis.

Saa Farvel da for en Stund!

Manfred.

Vi skal
da mødes atter? — hvor? — paa Jorden? — Som
du vil! — Jeg gaar som Eders Skyldner for
den Gunst, I nylig viste mig. — Farvel!

T r e d i e A c t .

Første Scene.

En Sal i Manfreds Borg.

(Manfred. Herman.)

Manfred.

Hvad Tid er det paa Dagen?

Herman.

Om en Time
gaar Solen ned; — det bli'er en dejlig Aften.

Manfred.

Er Alt istand i Taarnet, som jeg bød?

Herman.

Alt er i Orden, Herre; — her er Nøglen
og Skrinet.

Manfred.

Godt! — saa lad mig være ene.

(Herman gaar.)

En Rolighed er kommen over mig,
en uforklarlig Fred, som hidindtil
jeg aldrig følte; — hvis jeg ikke kjendte
Filosofien som det daarligste
af vore Paafund, som det tommeste
blandt Ord, hvormed de Lærdes Kragemaal
har gjækket Øret, fast jeg kunde tro,
den skjulte Skat, det længe søgte «Kalon»,
var fundet nu og nedlagt i min Sjæl.
Det vil kun vare kort; men det er godt
eengang at have smagt det: med en ny
Fornemmelse har det min Sands beriget;
jeg burde jo optegne til Erindring
at slig en Følelse er til. — Hvad nu?

Herman.

Abbeden af Sankt Moritz beder om
at stedes for min Herre.

(Abbeden kommer.)

Abbeden.

Ædle Greve,

Fred være med dig! —

Manfred.

Tak, ærværdige Fader!

Velkommen i min Borg: ved dit Besøg
den hædres højt, og dens Beboere
velsignes.

Abbeden.

Gid saa var! — men jeg vil gjerne
i Enrum tale med dig.

Manfred.

Herman, gaa! —

(Herman gaar.)

Og hvad har bragt min fromme Gjæst herhid?

Abbeden.

For ej at spille Tiden med Indledning:
min Alder, Nidkjærhed, min Embedspligt
og gode Hensigt vil undskylde min
Paatrængenhed; — vort nære Naboskab, —
Bekjendtskab kan det ikke kaldes, — være
min Talsmand ligervis. — Forargelige,
sælsomme Rygter sysle med dit Navn, —
et ædelt, gammelt Navn; — gid den, som bærer
det nu, vil efterlade det uplettet!

Manfred.

Bliv ved! — jeg hører.

Abbeden.

Rygtet siger, at

du sysler med de Ting, som Mennesket
ej efterforske maa, at du har Samkvem
med dem, hvis Bolig er i Mørkets Afgrund,
med de usalige og onde Aander,
der vanke om i Dødens Skyggedal.
Jeg veed, med Menneskene, dine Lige,
udvexler du kun sjeldent dine Tanker;
din Ensomhed er som en Eremit, —
hvis kun den var saa hellig!

Manfred.

Og af hvem
fortælles sligt.

Abbeden.

Af mine fromme Brødre, —
af Egnens Bønder, — selv af dine egne
Vasaller, der betragte dig med Uro; —
dit Liv er truet.

Manfred.

Tag det.

Abbeden.

For at frelse
jeg kommer, ej for at fordærve. — Jeg vil
ej trænge mig ind i dit Hjertes Løndom;
men, — er det sandt, — end er der Tid til Bod
og til Forligelse. Forson dig med
den sande Kirke og ved den med Himlen!

Manfred.

Jeg hørte dig; hør nu mit Svar: Hvad jeg

har været eller er, det bliver mellem mig selv og Himlen. Ingen Dødelig skal være Mellemmand. Hvis jeg har syndet mod Eders Love, saa bevis og straf! —

Abbeden.

Min Søn! jeg har ej nævnet Straf, men Bod, — du selv kan vælge, hvilken, — og Forsoning. Ifølge Kirkens Lov og faste Tro er Magt mig given til at lette Vejen fra Synd til Haab og til Forbedring. Straffen jeg overlader Himlen. «Min er Hævnen!» har Herren sagt, og i al Ydmyghed gentager Tjeneren hans Alvorsord.

Manfred.

Min Gubbe, ikke hele Kirkens Magt og ingen Bøn og ingen Renselse ved Faste, Bod og ydre Observants, — selv ej den Kval, der overgaar al anden, den dybe Sjælemarter af en pint Samvittighed, som ikke frygter Helved, men selv formaar at gjøre Himlen til et Helved, — Intet i al Verden mægter af Aandens Dyb at mane bort den stærke Bevidsthed om dens egen Skyld og Synd, dens Lidelse og Selvgjengjældelse; — ej nogen Straf hinsides kunde martre den af sig selv Fordømte, som han martrer sin egen Sjæl.

Abbeden.

Alt det er saare godt;
thi det gaar over snart og viger for
et frejdigt Haab, der skuer op med rolig
Fortrøstning til det Salighedens Sted,
som hver, der søger, finde skal, hvad end
paa Jord han har forbrudt, naar kun han angrer;
men Angrens første Trin er Følelsen
af dens Nødvendighed. — Tal! — Hvad vor Kirke
kan lære dig, skal blive lært dig, hvad den
forlade kan, skal vorde dig forladt! —

Manfred.

Roms sjette Kejser havde givet sig
Dødsstødet med sin egen Haand for ikke
at lide Døden offentlig, paa Raadets,
hans fordums Trælles, Bud; — da kom en Stridsknægt
og hastede med tjenstagtig, ynksom Mine
at standse Blodet med sin Kappeflig.
Den blege Romer vinkede ham bort
og sagde, med det sidste Højhedsglimt
i det halvslukte Blik: «Det er for sildigt! —
er dette Troskab?» —

Abbeden.

Hvortil det?

Manfred.

Jeg svarer

med Romeren: det er for sildigt!

Abbeden.

Aldrig

det være kan for sildigt at forsone
dig med dit eget Hjerte og dit Hjerte
med Himlen. — Har du da slet intet Haab? —
Selv de, der ej tør tro paa Himlen, klynge
sig til et selvskabt jordisk Gjøglebilled
som til det svage Siv den Druknende.

Manfred.

Ja, Fader! ogsaa jeg har drømt og sværmet,
mens jeg var ung, og tænkt at gjøre mig
til Hersker over Menneskenes Aander,
Nationers Lys; — at hæve mig, jeg veed ej
hvor højt, maaske kun for at falde, men
at falde som en vældig Bjergets Fos,
der, fra sin Højde styrtet, end i Dybet
i skummende Kraftfylde bruser frem
og driver Taagesøjler op mod Himlen
som Skyer — og tilsidst henglider dybt
men mægtig end. — Dog, det er længst forbi: —
min Aand sig selv miskjendte.

Abbeden.

Og hvorfor?

Manfred.

Jeg kunde min Natur ej bøje: den,
som herske vil, maa trælle, smigre, trygle,
fremtrænge sig og passe paa og være
en Løgnersjæl; — fornede sig maa den,

som attraar Højhed blandt den lave Mængde.
Jeg gad ej blande mig i Ulveflokken,
selv ej som Leder. Løven er alene,
og saa er jeg.

Abbeden.

Og hvorfor ikke virke
med andre Mennesker i Livet?

Manfred.

Min

Natur var Livet fjendsk, skjønt ikke grum.
Ej bringe Død, kun finde den jeg vilde.
Som Vinden med den hede Aande, den
ensomme Samum, der i Ørken bor
og farer kun henad det golde Sand,
hvor ingen Plante gror, som kan fordærves,
og sværmer paa det vilde, tørre Hav,
og søger Ingen, naar den selv ej søges,
men dræber, hvad der møder den, — saa var
mit Levnetsløb; — men der kom Noget i
min Vej, — som er ej mer.

Abbeden.

Ak, jeg begynder
at frygte, der er ingen Hjælp for dig
ved mig og ved mit Kald! — og dog — saa ung! —
jeg vilde —

Manfred.

Se paa mig! der er en Slægt
af Jordens Mennesker, som blive gamle

i Ungdoms Aar og dø før Manddomsaldren;
ej Krigens Vold dem dræber: Nogle dø
af Nydelse, af anstrængt Gransken Andre;
af Legemsarbejd slides Nogle op;
af ren Livslede Nogle dø; af Sygdom
bortrives der Endel, af Vanvid Andre,
og Nogles Hjerter visne eller knuses; —
thi denne sidste Sygdom dræber Fler,
end der optælles i Dødslisterne;
den ejer mange Skikkelser og Navne. —
Se paa mig; thi af alle disse Ting
fik jeg min Del, skjønt hver af disse Ting
for sig var nok, — og lad det nu ej længer
forundre dig, at jeg er den, jeg er,
men heller, at jeg nogensinde var,
og mest, at end jeg er paa Jorden.

Abbeden.

Hør mig!

Manfred.

Din Stand jeg agter, gamle Mand, og ærer
dit hvide Haar; — dit Øjemed er fromt,
det veed jeg: men det er forgjæves. — Nødig
jeg synes vil uhøflig; men dig selv
jeg skaaner mer end mig, idet jeg ender
Samtalen her, — og nu Farvel! —

(Gaar.)

Abbeden.

Det kunde

en herlig Skabning være bleven; — han har al den Kraft, som af det skønne Stof et ædelt Billed kunde have dannet, hvis det var blandet viseligen; nu er det et rædsomt Kaos, Lys og Mørke og Aand og Støv og -vilde Lidenskaber og rene Tanker, uden Maal og Maade i en forvirret Kiv, i Dvale eller fordærvende. — Han vil fortabes; — dog det maa han ej; jeg gjør end eet Forsøg. En Aand som hans er Frelsen værd, og jeg bør Alting vove for det rette Maal. Jeg følger ham, — forsigtigt, — men dog sikkert.

(Gaar.)

Anden Scene.

Et andet Værelse.

(Manfred. Herman.)

Herman.

I bød mig melde Eder Solens Nedgang;
den synker nu bag Bjerget.

(Gaar.)

Manfred.

Allerede? —

Jeg vil betragte den.

(Gaar hen til Vinduet.)

Du Straaleklode!

Du, som blev tilbedt i Naturens Barndom

af Menneskenes ungdomsfriske Slægt,
af Jetterne, der bleve til, da Engle
til Jordens skønne Døtre fatted Elskov
og fore vild og lod sig lokke ned,
saa de kan aldrig vende mer tilbage!
Du stolte Straaleklode! selv en Guddom,
før det blev røbet, at du var en Skabning.
Almagts første Tjener, du som paa
Kaldæas Bjerge fyldte Hyrdens Hjerte
med Glæde, til det henrykt strømmed over
i Lov og Pris! — du sandselige Gud,
og Billed af den Ubekjendte, som
har sat dig til sin Skygge! — Stjernerot!
Midtpunkt for Stjerner Hær! — Du, som gjør
Jorden

beboelig og giver Mandens Aasyn
sin Farve og bestemmer Sjælens Drift!
Stamfader for Aarstiderne! Monark
for Zonerne og dem, som bo derunder;
thi Alle have vi en Gnist af dig
i Aasyn som i Aand. — Du stiger frem,
og skinner og gaar ned i Herlighed!
Farvel! — Jeg skal ej se dig mer; — du var
det Første, som jeg skued med Beundring
og Kjærlighed; tag du mit sidste Blik! —
Du aldrig skinne skal paa nogen Skabning,
for hvem dit Lys har været saa usalig
en Gave! — — Den er borte; — jeg vil følge.

(Gaar.)

Tredie Scene.

Bjergene. Manfreds Borg i nogen Frastand. Terrasse
foran et Taarn. Aften.

(Herman, Manuel og flere af Manfreds Tjenere.)

Herman.

Ja, sælsomt nok! han har i flere Aar
hver Nat i Taarnet vaaget ganske ene.
Jeg var derinde tidt; det var vi Alle;
men Ingen kan af Taarnet eller af
dets Indhold gjætte Noget om hans Færd.
Eet Kammer er der rigtignok, som Ingen
maa komme ind i; — disse tre Aars Løn
jeg gjerne gav for at opdage, hvad
der stikker under.

Manuel.

Vogt du dig, og nøjes
med det, du veed.

Herman.

Ja, gamle Manuel,
du har Forstand og kunde sige Meget.
Du har nu tjent her, — ja hvorlænge er det?

Manuel.

Alt før Grev Manfred fødtes, tjente jeg
hans Fader, hvem han ingenlunde ligner.

Herman.

Saa gaar det flere Sønner; men hvori
bestaar Forskjellen?

Manuel.

Nu, jeg taler ikke om Ansigtstræk og Skabning, men om Sind og Levevis. — Grev Sigismund var stolt, men rask og gjæv i Kamp og Drikkelag; — han sad ej eensom mellem Bøger; han fordrev ej Natten med tungsindig Grublen, men fejred den med lyse Fester, som fordunkled Dagen selv; han gennemstrøjfed ej Skov og Klipper som en Ulv, og skyede ej andre Mennesker og deres Glæder.

Herman.

Nu ved min syndefulde Sjæl! det var dog skønne Tider; — gid de vilde komme igjen til denne Borg! den ser fast ud, som om den havde glemt dem.

Manuel.

Denne Borg maa skifte Herre først. Ja, jeg har seet forunderlige Ting.

Herman.

Nu, gamle Ven! fortæl mig lidt — til Tidsfordriv paa Vagten; — du tidt har ytret dunkle Ord om Noget, som skete heromkring ved dette Taarn.

Manuel.

Det var en Aften, den! Jeg mindes grant, det var halvmørkt som nu, og som det gjerne

om Aftenen jo er. Hin røde Sky,
som hviler over Eigers Tinde, stod
der ogsaa dengang; — ja den var saa lig,
som om det var den samme; — Vinden blæste
i svage Stød, og Maanen gik just op
og spilled funklende paa Bjergets Sne. —
Grev Manfred sysled i sit Taarn som nu;
vi vidste ej, hvormed; men hos ham var
den Eneste, som i hans Ensomhed
og Vandringer tog Del, den Eneste,
blandt alle Jordens Skabninger, han syntes
at have nogen Godhed for, — hvortil
da ogsaa Blodets Baand forpligted ham, —
Frøken Astarte, hans — tys, hvem er der?

(Abbeden kommer.)

Abbeden.

Hvor er Grev Manfred?

Herman.

Der i Taarnet.

Abbeden.

Jeg

maa tale med ham.

Manuel.

Det er ikke muligt;
han er alene og maa ej forstyrres.

Abbeden.

Jeg tager paa mig selv Ansvaret for

min Fejl, ifald det er en Fejl; men jeg
maa se ham.

Herman.

I har seet ham eengang alt
iaften.

Abbeden.

Herman, jeg befaler dig,
bank paa, og meld din Herre mit Besøg.

Herman.

Vi tør ej.

Abbeden.

Som det synes, maa jeg altsaa
mig melde selv.

Manuel.

Ærværdige Fader, stands,
jeg beder Eder!

Abbeden.

Og hvorfor?

Manuel.

Hvis I
vil følge mig, skal I faa Alt at vide.

(De gaa.)

Fjerde Scene.

Det Indre af Taarnet.

(Manfred alene.)

Manfred.

Nu vrimle Stjerner frem, og Maanen glimter
paa Bjergets snebedækte Top. — Hvor skjønt! —
Naturen fængsler mig endnu; thi mig
har Nattens Aasyn været mer fortroligt
end Menneskers, og i dens venlig dunkle,
ensomme Stjerneskygge lærte jeg
en anden Verdens Sprog. — Jeg mindes end,
at i min Ungdom, mens jeg var paa Rejser,
en saadan Nat jeg stod blandt Murene
af Coliseum, blandt de kongelige
Ruiner af det stolte Rom. Langsmed
de brudte Buer bølged dunkle Træer
i Nattens dybe Blaa, og Stjerner skinned
igjennem Murens Rifter. I det Fjerne,
hinsides Tiberen, lød Hundeglam,
og nærmere, fra Kejsernes Palads
kom Uglens lange Skrig, mens af og til
en afbrudt Tone af en Skildvagts Sang
begyndte og svandt hen i Nattens Vind.
Cypresser stod bag den forfaldne Mur
og syntes at begrændse Horisonten,
skjønt de kun var et Bueskud derfra. —
Hvor Roms Cæsarer boede før, der bor
nu Nattens hæse Fugl; igjennem Gruset

af sjunkne Borge spirer frem en Skov,
der snor blandt Kejserarner sine Rødder,
og Vedbend trænger sig i Laurens Plads.
Kun Fægternes blodstænkte Kampkreds staar,
et ædelt Vrag, selv i Ruiner herligt,
mens Cæsars Bolig og Augustus' Haller
i vildsomt Kaos ligge henad Jorden. —
Og du saa ned derpaa, du klare Maane,
og spredte vidt omkring dit blide Lys,
som mildnede det altfor skarpe Præg
af raa Forstyrrelse; udfyldte Tidens
uhyre Kløft, som om det Alt var nyt,
lød det forblive skjønt, der var det, og
forvandlede det Uskjønne, indtil Stedet
et Tempel blev, hvor Hjertet svulmed højt
i hellig Ærefrygt for Oldtids Store:
de døde, høje Drotter, som beherske
vor Aand endnu fra deres Askekrukker. —
Det var en saadan Nat! — Hvor sært, at jeg
erindrer det just nu. Men vore Tanker
vil gjerne flagre allervildest om
just da, naar mest de burde samle sig
i eftertænksom Orden. —

(Abbeden kommer ind.)

Abbeden.

Kjære Herre!

tilgiv, at jeg mig nærmer anden Gang.
Lad ikke min ydmyge Nidkjærhed
ved sin Paatrængenhed fornærme dig.

Hvis der er noget Ondt deri, det falde
mig selv til Last, — hvad Godt den virker, over
dit Hoved komme, — gid jeg kunde sige
dit Hjerte! — hvis jeg kunde røre det
ved Bønner eller Ord, jeg skulde frelse
en ædel Aand, som er forvildet, men
end ej fortabt.

Manfred.

Du kjender mig ej ret.

Min Tid er maalt; min Daad er skreven op.
Gaa! det er farligt her at tøve, skynd dig!

Abbeden.

Du truer mig?

Manfred.

Jeg ikke; jeg forkynder
dig Faren kun og vilde skaane dig.

Abbeden.

Hvad mener du?

Manfred.

Se hist! Hvad ser du?

Abbeden.

Intet.

Manfred.

Hist henne, siger jeg; se stift derhen!
Hvad ser du nu?

Abbeden.

Et Syn, som skulde mig
forfærde; men jeg frygter ikke for det.

Jeg ser en mørk og rædsom Skygge stige
af Jorden som en Helvedaand. Hans Aasyn
er tæt i Kappen svøbt, hans Skikkelse
i mørke Skyer hyllet; mellem mig
og dig han staar; — jeg ræddes ikke for ham.

Manfred.

Du har ej Grund; dig gjør han ingen Men;
men Skrækken kunde dine gamle Lemmer
med Lamhed slaa; — gaa, siger jeg.

Abbeden.

Jeg svarer:

Nej, jeg vil kjæmpe med den Onde først.
Hvad vil han her?

Manfred.

Nu ja, — hvad vil han her!
Jeg har ej kaldet ham; — han er ubuden.

Abbeden.

Ulykkelige! hvad har du at gjøre
med slige Gjæster? — Jeg maa grue for dig.
Hvi stirrer han paa dig og du paa ham? —
Nu viser han sit Aasyn: paa sin Pande
han bærer Lynildsmærket; — fra hans Øje
frembryde Glimt af Helved-Evigheden. —
Vig bort!

Manfred.

Sig frem, hvad er dit Ærind?

Aanden.

Kom!

Abbeden.

Ukjendte Væsen, tal, hvem er du? svar!

Aanden.

Hin Dødeliges Genius. — Kom med!

Manfred.

Jeg er beredt paa Alt, men jeg fornægter
den Magt, som stævner mig. Hvo sendte dig?

Aanden.

Tidsnok vil du erfare det. Kom, kom!

Manfred.

Langt større Aander har jeg hersket over,
og stridt med dine Overmænd. — Vig bort!

Aanden.

Din Stund er kommen, Dødelige, følg!

Manfred.

Jeg veed, min Stund er kommen; men min Aand
jeg overgiver ej til dine Lige.

Bort! Jeg vil dø, som jeg har levet, ene!

Aanden.

Saa maa jeg kalde mine Brødre. — Frem!

(Flere Aander stige op.)

Abbeden.

Afsted, I Mørkets Aander, viger bort!

I har ej Magt, hvor Herrens Frygt har Magt,
og jeg besværger Eder — —

Aanden.

Gamle Mand!

vi kjende os, vort Ærind og dit Kald.
Spild ej et helligt Ord til daarligt Brug;
det nytter ej; den Mand er os hjemfalden.
Endnu engang jeg kalder ham. — Afsted!

Manfred.

Jeg trodser Eder, skjønt jeg føler vel,
at der er Ebbe nu i Livets Strøm;
jeg trodser Eder, og jeg følger ej,
mens jeg har jordisk Aande til min Haan
mod Eder at udaande, — jordisk Styrke
til Kamp mod Aander selv! — hvad I kan tage,
skal tages Led for Led!

Aanden.

Gjenstridige!

Er dette Mageren, som vil de trænge
ind i de skjulte Verdener og gjøre
sig næsten til vor Lige? — har du da
dit Liv saa kjært, — det Liv, som gjorde dig
ulykkelig? —

Manfred.

Du Løgnens Aand! — mit Liv
er i sin sidste Stund, det veed jeg; ikke
et Øjeblik jeg vilde det forlænge.
Jeg strider ej mod Døden, men mod dig
og dine Engle. Magten, jeg besad,
var ikke kjøbt ved nogen Pagt med Eder,
men ved min høje Kunst, ved Lidelse,
ved dristig Stræben og taalmodig Vaagen,

ved Sjælens Kraft, ved Indsigt i den Visdom,
som Fædrene besad, da Mennesker
og Aander end jevnside gik, og I
fik intet Fortrin; — paa min egen Kraft
jeg støtter mig: — jeg trødser, jeg fornægter,
forkaster og foragter Eder!

Aanden.

Men

din Brøde!

Manfred.

Hvad er den for dine Lige?

Skal Synder straffes da ved andre Synder
og større Syndere? — Synk i dit Helved!
I din Magt er jeg ej, det føler jeg;
du aldrig skal besidde mig, det veed jeg.
Hvad jeg har gjort, er gjort. Jeg bærer i mig
en Kval, som din ej mægter at forøge.
Sig selv gjør den udødelige Sjæl
ansvarlig for hver god og syndig Tanke,
er selv sin Lidens Udspring og dens Grændse
og selv dens Sted og Tid; — den indre Sands,
frigjort fra Støvet, laaner ej sin Farve
af det Foranderlige udenfor,
men strømmer hen i Kvaler eller Lyst,
skabt af dens Selvbevidsthed om sit Værd.
Du har ej fristet mig; du kunde mig.
ej friste; jeg var ej dit Redskab, og
jeg vorder ej dit Bytte. Selv jeg min

Fordærver var, og selv jeg vil det blive.
Afsted, I usle Aander! Dødens Haand
er over mig, men Eders ikke: — Bort!

(Dæmonerne forsvinde).

Abbeden.

Ak, hvor du blegner; dine Læber hvidne;
tungt hæver sig dit Bryst: din Stemme raller
i Struben! — Bed til Himlen, bed, om end
i Tanken kun, men dø blot ej saaledes! —

Manfred.

Ja, det er ude! jeg kan ikke se dig;
Alt svømmer rundt omkring mig; — Jorden gaar
som Bølger under mig. — Farvel! — ræk mig
din Haand!

Abbeden.

Kold, indtil Hjertet kold! O, bed
een Bøn dog: — ak, hvor gaar det?

Manfred.

Gamle, det
er ej saa tungt at dø! —

(Han dør.)

Abbeden.

Det er forbi!

Hans Sjæl er paa sin Flugt. — Hvorhen? —
Jeg tør
ej tænke mig det, — men det er forbi!

KAIN.

Et Mystrium.

PERSONER.

Adam.

Kain.

Abel.

Eva.

Adah.

Zillah.

Herrens Engel.

Lucifer.

Første Act.

Første Scene.

Landet udenfor Paradiset. — Ved Solens Opgang.

(Adam, Eva, Kain, Abel, Adah, Zillah sysselsatte med en Oftring.)

Adam.

Gud! Evige! Uendelige! Vise! —
du, som af Mørket over Dybet skabte
Lys med et Ord paa Vandene! — Hil dig!
Jehovah, mens dit Lys oprinder, hil dig!

Eva.

Gud, som gav Dagen Navn og sondred Morgen
fra Nat, som aldrig før var skilte, du,
som skilte Bølgevrímlen ad og kaldte
en Del af Skabningsværket Himlen! — Hil dig!

Abel.

Gud, som har sondret Elementerne
til Jord og Hav og Luft og Ild! du, som
med Dag og Nat og med de Verdener,

som de oplyse eller overskygge,
har frembragt Væsner, der kan nyde dem
og elske baade dem og dig! — Hil, hil dig!

Adah.

Gud, Evige! du Altings Fader! som
har skabt de bedste, skjønneste Væsner til
at elskes over Alt undtagen dig!
o, lad mig elske dig og dem! — Hil, hil dig!

Zillah.

O, Gud, som elsker, skaber, signer Alle
og døg tillod, at Slangen sneg sig ind
og drev min Fader ud af Paradiset,
bevar os nu for mere Ondt! — Hil, hil dig!

Adam.

Hvorfor er Kain, min Førstefødte, tavs?

Kain.

Og hvorfor skal jeg tale?

Adam.

For at bede.

Kain.

Har I ej bedet?

Adam.

Jo, ret inderligt.

Kain.

Og højt; jeg hørte det.

Adam.

Jeg haaber, Gud
vil høre det.

Abel.

Amen!

Adam.

Men du, min Ældste,
er tavs endnu?

Kain.

Det gjør jeg rettest i.

Adam.

Hvorfor dog?

Kain.

Jeg har Intet at begjære.

Adam.

Og heller ej at takke for?

Kain.

Nej!

Adam.

Lever

du ikke?

Kain.

Skal jeg ikke dø?

Eva.

Ak! Frugten
af vort forbudne Træ begynder nu
at falde.

Kain.

Adam.

Og vi høste den igjen.

O, Gud! hvi planted du Kundskabens Træ?

Kain.

Og hvorfor plukked I ej Livets Træ?
saa kunde I nu trodset ham.

Adam.

O, Søn,
bespot ej Gud! det er jo Slangens Ord.

Kain.

Og hvorfor ikke? Slangen talte Sandhed;
det var jo Kundskabs Træ og Livets Træ.
Kundskab er god, og Liv er godt; hvorledes
kan begge være onde?

Eva.

Søn, du taler,
som jeg i Synden talte før din Fødsel.
O, lad mig ikke se min Nød i din
fornyet. Jeg har angret. Lad mig ikke
nu se mit Afkom falde i den Snare
udenfor Edens Mure, som fordærved
i selve Edens Have hans Forældre.
Vær du tilfreds med det, som er. Hvis vi
kun havde været det, saa var du nu
tilfreds. — O, Søn!

Adam.

Vor Lovsang er nu endt;

saa lad os gaa herfra hver til sin Dont,
den er ej tung, endskjønt nødvendig; Jorden
er ung og yder kjærligt sine Frugter
ved lidet Arbejd.

Eva.

Kain, min Søn, betragt
din Fader dog, saa rolig og taalmodig,
og gjør som han.

(Adam og Eva gaa.)

Zillah.

Vil du ej det, min Broder?

Abel.

Hvorfor skal dette Mulm din Pande dække,
der Intet gavner dig, men vækker kun
den evige Vrede?

Adah.

Kain, min Elskede,
vil ogsaa mig du se med mørke Blik?

Kain.

Nej, Adah, Nej! — Jeg vilde gjerne være
en liden Stund alene. Abel, jeg
er hjertesyg; men det gaar sagtens over;
gaa foran, Broder, jeg skal komme snart.
I, Søstre, tøv ej heller efter mig;
med Barskhed bør ej Eders Ømhed mødes;
jeg følger Jer om lidt.

Kain.

Adah.

Hvis ikke, kommer
jeg hid igjen og søger dig.

Abel.

Guds Fred,
min Broder, med din Aand!

(Abel, Adah og Zillah gaa.)

Kain.

Og det er Liv! —
Trældom! og hvorfor skulde jeg da trælle? —
fordi min Fader ikke kunde vogte
sin Plads i Eden. Hvad har jeg da gjort
derved? — jeg var ufødt, begjæred ej
at blive født og elsker ej de Kaar,
hvori den Fødsel bragte mig. Hvorfor
adlød han Slangens Raad og Kvindens? eller,
om han end lød dem, hvorfor skal han bøde?
Hvad var der dog i det? Træet var plantet,
og hvorfor ej for ham? hvis ikke, hvorfor
blev han da sat nærvæd det, hvor det groede,
det skønneste, i Midten. Alle Spørgsmaal
har de eet Svar kun paa: «Det var Hans Vilje,
og Han er god.» Hvor veed jeg det? Fordi
han er almægtig, følger deraf ogsaa,
han er algod? Jeg dømmes kun af Frugten, —
og den er bedsk, — som jeg maa nyde for
en Synd, som ej er min. — Hvem kommer der?
En Skikkelse, der ligner Englene,

dog meré stræng og mere mørk at se;
et aandigt Væsen; hvorfor skjælver jeg?
hvi skulde jeg vel mere frygte ham
end andre Aander, som jeg daglig ser
at svinge deres Flammesværd for Porten,
om hvilken jeg saamangen Aftenstund
har dvælet for at faa af disse Haver,
som er min Arv med Rette, kun et Glimt,
før Natten dækker de forbudne Mure
og de udødelige Træer, der knejse
højt over Volden, som Keruber vogte?
naar ej jeg føler Gru for disse Engle,
de luevæbnede, hvi skulde jeg
da skrækkes nu for ham, der nærmer sig?
Hvorvel han tykkes mig langt mere vældig
end de og ikke mindre skjøn, og dog
ej fuldt saa skjøn, som han engang har været
og kunde være. Sorgen synes mig
den halve Del af hans Udødelighed.
Og er det saa? kan Andet føle Sorg
end Mennesker? Han kommer.

(Lucifer kommer ind.)

Lucifer.

Dødelige!

Kain.

Aand, hvem er du?

Lucifer.

En Herre over Aander.

Kain.

Kain.

Og er du det, kan du forlade dem
og vandre her med Støvet?

Lucifer.

Støvets Tanker
forstaar jeg og har Følelse for det
og dig.

Kain.

Hvordan? du kjender mine Tanker?

Lucifer.

De er jo Alles Tanker, som er værd
at have Tanker. Det, der taler i dig,
er din udødelige Del.

Kain.

Hvorledes?

Det er ej aabenbaret; Livets Træ
blev ved min Faders Daarskab os forment,
mens Kundskabs Træ blev, ved min Moders Ilsind,
for tidlig plukket; al dets Frugt er Død.

Lucifer.

De har bedraget dig; thi du skal leve.

Kain.

Jeg lever; men jeg lever for at dø
og ser i Livet Intet, der kan vække
mit Had til Døden uden denne indre,
fastklyngende, modbydelige, men
dog ubetvingelige Drift til Livet,

endskjønt jeg afskyr det, som jeg foragter
mig selv, og kan dog ikke tvinge den; —
saaledes lever jeg. Gid aldrig dog
jeg havde levet!

Lucifer.

Men du lever og
skal evigt leve. Tro ej, denne Jord, —
din ydre Klædning, — er Tilværelsen;
den skal forgaa, og du ej være mindre
end du er nu.

Kain.

Ej mindre? og hvorfor
ej mere?

Lucifer.

Det er muligt, du vil blive
som en af os.

Kain.

Og I?

Lucifer.

Er evige.

Kain.

Og lykkelige?

Lucifer.

Vi er mægtige.

Kain.

Og lykkelige?

Lucifer.

Nej; er du?

Kain.

Kain.

Hvor skulde
jeg være det? se paa mig!

Lucifer.

Stakkels Støv!
og du tør kalde dig ulykkelig!
du!

Kain.

Ja, det er jeg, — og hvad er da du
med al din Magt?

Lucifer.

En, der sig dristed til
at være den, der skabte dig, og vilde
ej skabt dig til, hvad du er nu.

Kain.

Ha! du
ser ud fast som en Gud, og —

Lucifer.

Er det ikke,
og da det slog mig fejl at blive det,
saa vil jeg Intet være uden det,
jeg er. Han sejred, lad ham herske.

Kain.

Hvem?

Lucifer.

Din Faders, Jordens Skaber.

Kain.

Ja, og Himlens,
med Alt, hvad i dem er. Det synger hans
Serafer, og min Fader siger det.

Lucifer.

De siger, hvad de nødes til at sige
og synge under Trusel om at blive,
hvad jeg er, — og hvad du er, — iblandt Aander
og Mennesker.

Kain.

Og hvilket?

Lucifer.

Sjæle, som

tør vise, at de er udødelige,
som tør se den almægtige Voldsherre
frit ind i hans uendelige Aasyn
og sige ham, hans Ondt er ikke Godt!
Hvis han har skabt os, som han siger, — Noget,
jeg ikke veed og ikke tror; — men skabte
han os, kan han ej gjøre os til Intet.
Vi er udødelige! — ja, det vil han,
at vi skal være, for at pine os.
Det kan han! Han er stor; — men i sin Storhed
er han ej mere lykkelig end vi
i al vor Strid! Algodhed vilde aldrig
det Onde skabt, og hvad har han skabt Andet?
men lad ham sidde paa sin vældige,
ensomme Trone, mens han skaber Verdner

for at formindske Evighedens Byrde
for sin Tilværelse, der savner Grændser,
og for sin Ensomhed, som Ingen deler;
lad ham befolke Klode efter Klode;
han er alene, ubegrændset, udelte
Voldshersker; kunde han blot sønderknuse
sig selv; det var den bedste Gave, som
han nogentid har skjænket; men lad ham
kun herske og mangfoldiggjøre sig
i sin Elendighed! Vi Andre, Aander
og Mennesker, kan føle med hverandre,
og mens vi lide sammen, kan vi gjøre
vor Kval, skjønt talløs, mere taalelig
ved Alles fri Medfølelse med Alle.
Men Han! i al sin Højhed saa usalig,
i sin Usalighed saa hvileløs,
maa evigt skabe og paany gjenskabe —

Kain.

Du nævner Ting, som længe alt har bølget
i Syner for min Sjæl; jeg kunde aldrig
forsone, hvad jeg saa, med hvad jeg hørte.
Min Fader og min Moder tale til mig
om Slinger, Frugter, Træer; Portene
til, hvad de kalde Paradiset, ser jeg
bevogtede af Kerubim med Ildsværd,
der udelukke dem og mig; jeg tynges
af daglig Møje og af stadig Tanke;
rundt om ser jeg en Verden, hvor jeg synes

et Intet, medens Tanker stige hos mig,
som kunde de beherske Alt; — men min
alene, troede jeg, var denne Kval; —
min Fader er jo tæmmet, og min Moder
har glemt det Sind, som bragte hende til
at tørste efter Kundskab selv med Fare
for evig Straf. Min Broder Abel er
en vagtsom Hyrde, der af Hjorden ofrer
det Førstefødte ham, der bød, at Jorden
os Intet maatte skjænke uden Sved;
min Søster Zillah stemmer op sin Lovsang
før Fuglens Morgensang, og Adah, hun,
min egen Elskede, selv hun forstaar ej
det Sind, der overvælder mig; end Ingen
traf jeg før nu, der kunde føle med mig.
Men godt! — med Aander vil jeg heller omgaas.

Lucifer.

Hvis ej du ved din egen Sjæl var skikket
til sligt et Samkvem, stod jeg ikke nu
her for dig, som jeg er; en Slange vilde
da været nok til at fortrylle Jer,
som fordum.

Kain.

Ha! saa var det dig, der fristed
min Moder?

Lucifer.

Ingen frister jeg undtagen
ved Sandhed; var ej Træet Kundskabs-Træ?

og var ej Livets Træ end fuldt af Frugt?
bød jeg, hun skulde ikke plukke den?
og planted jeg forbudne Ting for Væsner,
der var uskyldige og just ved deres
Uskyldighed nyfigne? Guder vilde
jeg gjort Jer til, og Han, som jog Jer ud,
han jog Jer ud, for at I ikke skulde
«æde af Livets Frugt og blive Guder
som vi». Var dette ej hans Ord?

Kain.

Det var de.

Saa har jeg hørt af dem, der hørte dem
i Torden.

Lucifer.

Hvem var saa Dæmonen? Han,
der ikke vilde lade Eder leve,
hvad eller den, der vilde skjænke Jer
et evigt Liv i Kundskabs Lyst og Magt?

Kain.

Gid dog de havde ranet begge Frugter,
eller slet ingen!

Lucifer.

Een er Eders alt!
den anden kan end blive det.

Kain.

Hvorledes?

Lucifer.

Vær Eder selv, i Eders Modstand. Intet
kan kvæle Aanden, naar den kun vil være

sig selv og Middelpunktet for Alting
omkring den; den blev skabt til at beherske.

Kain.

Men fristed du min Fader og min Moder?

Lucifer.

Jeg? stakkels Støv! hvad skulde jeg vel friste
dem for, eller hvorledes?

Kain.

Slangen var
en Aand, saa sige de.

Lucifer.

Hvem siger det?
derom staar Intet skrevet i det Høje;
den stolte Enē vil ej saa bedrage,
om ogsaa Mennesket i vældig Frygt
og smaalig Indbildskhed vil skyde over
paa Aande verdenen sin lave Brøde.
Slangen var ikkun Slangen, ikke mere,
ej heller mindre dog end dem, han fristed,
i Væsen Støv som de, — i Visdom mere,
da han formaaede at besejre dem
og forudse, at denne Kundskab var
fordærlig for deres lave Glæder.
Tror du, jeg vilde tagē Skikkelsen
af Væsner, der skal dø?

Kain.

En Dæmon var der
i Krybet.

Lucifer.

Nej det vakte en i dem,
det talte til med sin tvedelte Tunge.
Jeg siger dig, at Slangen var en Slange
og Intet mer. Spørg Englene, der vogte
det Træ, der fristed Jer. Naar Tusinder
af Aar er rullet over Eders Aske
og Eders Slægts, da skal den Verdens Slægt,
som lever da, maaske saaledes skildre
den første Synd og give mig en Skabning,
som jeg foragter; — jeg foragter Alt,
der bøjer sig for ham, som kun har skabt
Alverden til at knæle for hans mørke,
ensomme Evighed. Men vi, som ser,
hvad Sandhed er, maa sige Sandhed. Dine
enfoldige Forældre lytted til
et Kryb og faldt. Og hvorfor skulde Aander
vel friste dem? Hvad var der at misunde
i Paradisets snævre Land for Aander,
som gennemfare Verdensrummet? — Dog
jeg taler til dig om, hvad du ej kjender
med samt dit Kundskabstræ.

Kain.

Men ingen Kundskab
kan du dog nævne, som jeg ikke ønsker
at kjende, tørster efter at erkjende,
har Sind til at erkjende.

Lucifer.

Ogsaa Mod til
at se paa?

Kain.

Prøv det.

Lucifer.

Tør du se paa Døden?

Kain.

Den har end Ingen seet.

Lucifer.

Men den maa lides.

Kain.

Min Fader siger, den er noget Rædsomt;
min Moder græder, naar den nævnes; Abel
opløfter Øjnene mod Himlen; Zillah
slaar sine ned mod Jorden, mens hun sukker
en Bøn, og Adah ser paa mig og tier.

Lucifer.

Og du?

Kain.

Usigelige Tanker trænges
og brænde mig i Barmen, naar jeg hører
om denne Død, der synes saa almægtig
og uundgaaelig. Mon jeg kan brydes
med den? Med Løven brødes jeg som Dreng
i Leg, til brølende den flygted fra
mit Favntag.

Lucifer.

Den har ingen Skikkelse,
men sluger Alt, hvad der har Lighed med
en jordfødt Levende.

Kain.

Ha! men jeg troede,
at den var Levende; hvem kunde gjøre
saameget Ondt mod Levende, undtagen
en Levende? \

Lucifer.

Spørg Ødelæggeren.

Kain.

Hvem?

Lucifer.

Skaberen, — kald ham med hvilket Navn
du vil; han skaber kun for at fordærve.

Kain.

Det har jeg ikke vidst; men jeg har tænkt det
fra den Tid, jeg har hørt om Døden; skjønt
jeg veed ej, hvad den er, saa synes den
en Rædsel. Jeg har spejdet efter den
i den uhyre, øde Nat, og naar
jeg skued Kjæmpeskyggerne i Mørket
af Edens Mure, brudte af de Glimt,
der lyned fjernt hen fra Kerubens Sværd,
saa holdt jeg Vagt i Tanken om hans Komme;
med Frygten steg der i min Sjæl en Længsel
efter at kjende det, der slog os Alle

med Gru; men Intet kom. Saa vendte jeg
mit trætte Øje bort fra Fødelandet,
fra vort forbudne Paradis, op til
de Lys deroppe i det Blaa, der er
saa skjøne; skal de ogsaa dø?

Lucifer.

Maaske,
men længe overleve dig og Dine.

Kain.

Det glæder mig; de maatte nødig dø;
de er saa yndige. Hvad er da Døden?
Jeg frygter, jeg fornemmer, den er noget
Forfærdeligt; men hvad, forstaar jeg ikke.
Den er forkyndt imod os, — dem, der synded,
og dem, der ikke synded, — som et Onde;
hvad er det da?

Lucifer.

At løses op til Jord.

Kain.

Men skal jeg kjende den?

Lucifer.

Jeg kjender ikke
til Døden; derfor kan jeg ikke svare.

Kain.

At være rolig Jord var intet Ondt;
gid kun jeg aldrig havde været Andet
end Støv!

Kain.

Lucifer.

Et smaaligt Ønske! mindre end
din Faders; thi han ønskede dog at kjende.

Kain.

Men ej at leve; eller hvorfor plukked
han ikke Livets Træ?

Lucifer.

Han blev forhindret.

Kain.

Fordærlige Fejlgreb! ikke først
at gribe denne Frugt! — men før han plukked
Kundskaben, var han ubekjendt med Døden.
Ak! jeg veed nu knap, hvad den er, og frygter
dog for den, — frygter for jeg veed ej hvad.

Lucifer.

Og jeg, som kjender Alting, frygter Intet.
Se hvad den sande Kundskab er.

Kain.

Og vil

du lære mig Alting?

Lucifer.

Ja, paa eet Vilkaar.

Kain.

Nævn det.

Lucifer.

Fald ned og tilbed mig, din Herre.

Kain.

Den Herre, som min Fader ærer, er
du ikke.

Lucifer.

Nej.

Kain.

Hans Lige?

Lucifer.

Nej; — slet Intet
har jeg tilfælles med ham, vil ej heller.
Jeg vilde være Noget over — under, —
hvad det saa var, kun ej Deltager i,
ej heller Tjener af hans Magt. Jeg bor
i Ensomhed; men jeg er stor, og Mange
er de, der dyrke mig, og endnu Flere,
der skal; — vær du iblandt de første.

Kain.

Aldrig

har end jeg knælet for min Faders Gud,
endskjønt min Broder Abel tidt besvor mig
om at forene mig med ham til Offer;
hvi skulde jeg da bøje Knæ for dig?

Lucifer.

Har du da aldrig bøjet Knæ for ham?

Kain.

Har jeg ej sagt det? og behøver jeg
at sige det? kan af din høje Kundskab
du ikke vide det?

Kain.

Lucifer.

Den, som ej knæler
for ham, har bøjet Knæ for mig.

Kain.

Men jeg
vil ikke bøje mig for Nogen af Jer.

Lucifer.

Min Dyrker er du ikke destomindre;
at ej du ærer ham, gjør dig til min
i samme Stund.

Kain.

Og hvad er det?

Lucifer.

Det vil du
erfare her — og siden.

Kain.

Lad mig lære
mit Væsens Løndom.

Lucifer.

Følg mig da, hvorhen
jeg fører dig.

Kain.

Men jeg maa til min Syssel
i Marken; thi jeg havde lovet —

Lucifer.

Hvad?

Kain.

At plukke nogle Frugter.

Lucifer.

Og hvortil?

Kain.

Med Abel vil jeg ofre dem paa Altret.

Lucifer.

Har du ej sagt, du havde aldrig bøjet
dit Knæ for ham, der skabte dig?

Kain.

Ja vist; —

men Abels inderlige Bønner har
bevæget mig; — hans Ofring er det mere
end min, — og Adah —

Lucifer.

Hvorfor stammer du?

Kain.

Hun er min Søster, født paa samme Dag,
af samme Moderliv, og hun aftvang mig
med Taarer dette Løfte; heller end
se hende græde, tykkes mig, jeg vilde
udholde Alt — og dyrke Hvadsomhelst.

Lucifer.

Saa følg mig da.

Kain.

Det vil jeg.

Kain.

(Adah kommer ind.)

Adah.

Kjære Broder,
jeg kommer for at hente dig; det er
vor Tid til Hvile og til Glæde; — den
formindskes, naar du savnes. Du har ikke
imorges gjort dit Arbejd; men jeg gjorde
det for dig; Frugterne er modne nu;
de gløde, som det Lys, der modner dem;
kom med.

Kain.

Ser du ej der?

Adah.

Jeg ser en Engel;
vi har seet mange. Vil han dele med os
vor Hvilestund? — han er velkommen.

Kain.

Men

han ligner ej de Engle, vi har seet.

Adah.

Er der da andre? men han er velkommen,
som de; de nedlod sig til os som Gjæster;
vil han?

Kain.

Vil du?

Lucifer.

Jeg byder dig til Gjæst

hos mig.

Kain.

Jeg maa gaa med ham.

Adah.

Og forlade

os?

Kain.

Ja.

Adah.

Og mig?

Kain.

Min dyrebare Adah!

Adah.

Lad mig gaa med dig.

Lucifer.

Nej, det maa hun ikke.

Adah.

Og hvem er du, der træder mellem Hjerte
og Hjerte?

Kain.

Han er Gud.

Adah.

Hvor veed du det?

Kain.

Han taler som en Gud.

Adah.

Det gjorde Slangen

og løj.

Lucifer.

Du fejler, Adah! — var ej Træet
Kundskabens Træ?

Adah.

Ja, — os til evig Sorg!

Lucifer.

Den Sorg er jo dog Kundskab; altsaa løj
han ikke, og hvis han bedrog Jer, var det
med Sandhed; Sandhed kan dog i sit Væsen
kun være god.

Adah.

Alt, hvad vi kjende til den,
har dynget Ondt paa Ondt: Forvisning fra
vor Hjemstavn, Frygt og Møje, Sved og Tungsind,
Nag over det, som er forbi — og Haab
om det, som ikke kommer. Kain, gaa ikke
med denne Aand. Bær, hvad vi hidtil bar,
elsk mig, — jeg elsker dig.

Lucifer.

Mer end din Moder
og Fader?

Adah.

Ja! er ogsaa det en Synd?

Lucifer.

End ikke; det vil blive det engang
hos dine Børn.

Adah.

Hvad? maa min Datter ikke
elske sin Broder Enok?

Lucifer.

Ikke som
du elsker Kain.

Adah.

O, Gud! skal de ej elske
og give andre Væsner Liv, der elske
som Frugt af deres Kjærlighed? har de
ej diet Melk af dette Bryst? blev ikke
han, deres Fader, født i samme Stund,
af samme, ene Skjød som jeg? og elsked
vi ej hinanden? og mens vi formered
vort eget Væsen, bragte vi da ikke
til Verden nye Skabninger, der elske
hverandre, som vi elske dem? — Saasandt
jeg elsker dig, min Kain, gaa ikke bort
med denne Aand! han er ej En af Vore.

Lucifer:

Den Synd, jeg nævned, har jeg ikke skabt;
den kan ej være Synd hos dig, hvad end
den gjælder for hos dem, der skal udfylde
din Plads i Støvets Verden.

Adah.

Hvilken Synd
er det, som ikke i sig selv er Synd?

kan da Omstændigheder gjøre Synd
af Dyd? — isaafald var vi Slaver af —

Lucifer.

Højere Skabninger end I er Slaver,
og endnu Større vilde være det,
hvis ej de valgte Uafhængighed
i Lidelse fremfor den glatte Kval
at smigre sødt med Harpeklang og Hymner
og Egennyttens Bøn til det, der er
almægtigt, kun fordi det er almægtigt
og ej af Kjærlighed, men kun af Frygt
og egennyttigt Haab.

Adah.

Almagt maa være

Algodhed.

Lucifer.

Var den det i Paradiset?

Adah.

Du onde Aand, frist mig ej med din Skjønhed;
thi du er skjønnere, end Slangen var,
og falsk som den.

Lucifer.

Sanddrø som den. Spørg Eva,
din Moder; har hun ikke faaet Kundskab
om Godt og Ondt?

Adah.

Min Moder! du har plukket

en Frugt, der voldte større Nød dit Afkom
end dig; du har dog levet hen din Ungdom
i Paradiset i uskyldigt, saligt
Samkvem med lykkelige Aander; men
vi, dine Børn, som ikke kjende Eden,
omringes af Dæmoner, der misbruge
Guds Ord og friste os med vore egne
mismodige, nyfigne Tanker, som
du selv blev overtalt af Slangen, midt i
din Saligheds højtblussende, sorgløse,
uskyldige Letsindighed. Jeg kan
ej svare det udødelige Væsen,
som staar her for mig, kan ej afsky ham;
jeg ser paa ham med glædeblandet Gru,
og flyr dog ikke for ham; i hans Øje
er der en fængslende Tiltrækningskraft,
som fæster mit usikre Blik til hans;
mit Hjerte banker rask; han skræmmer mig
og drager mig dog nær og nærmere —
og nærmere; — Kain, — Kain, — frels mig fra
ham!

Kain.

Hvad frygter du, min Adah? denne Aand
er ikke ond.

Adah.

Han er ej Gud, ej heller
en Guds Aand; jeg har seet Keruberne,
Seraferne; han ligner ikke dem.

Kain.

Kain.

Men der er Aander, højere end de; —
der er jo Erkeenglene.

Lucifer.

Og større
endnu end Erkeenglene.

Adah.

Men de
er ikke salige.

Lucifer.

Hvis Saligheden
bestaar i Trældom, — nej.

Adah.

Jeg har hørt sige:
Serafen elsker mest; Keruben veed mest; —
og denne maa vel være en Kerub,
siden han ikke elsker.

Lucifer.

Og hvis nu
den større Kundskab slukker Kjærligheden,
hvad maa vel han da være, som I ikke
kan elske, naar I kjende ham? og da
Keruberne, der veed Alt, elske mindst,
saa kan Serafers Kjærlighed kun være
Uvidenhed; at de ej stemme sammen,
bevise jo den Dom, der ramte dine
enfoldige Forældres Dristighed.

Vælg mellem Kjærlighed og Kundskab; thi der er ej andet Valg. Din Fader har alt valgt; kun Frygt er hans Tilbedelse.

Adah.

O, Kain, vælg Kjærlighed!

Kain.

For dig, min Adah, kan jeg ej vælge; — den blev født med mig; men intet Andet elsker jeg.

Adah.

Og vore

Forældre?

Kain.

Elskede de os, dengang de rev af Træet det, der drev os alle fra Paradiset?

Adah.

Vi var ikke fødte dengang; og om vi havde været, skulde vi ikke elske dem og vore Børn?

Kain.

Min lille Enok! og hans Søster med sin søde Stammen! kunde jeg kun tro, at de blev lykkelige, vilde jeg forglemme halvt; — men det kan aldrig glemmes igjennem trendetusind Slægter; aldrig kan Mennesker dog elske Mindet om

den Mand, der saaede Sæden til det Onde
og Menneskenes Slægt i samme Stund!
De plukked Kundskabens og Syndens Frugt, —
og deres egen Sorg var dem ej nok; —
de avled mig, dig og de faa, der er,
og alle de utalte og talløse
Hærskarer, Myriader, Millioner,
der end kan fødes, for at arve Kvaler
opdyngede i mange Led! — og jeg
maa være Faderen til slige Væsner!
Din Skjønhed og din Kjærlighed, — min Glæde
og Kjærlighed, — Henrykkelsens Minut, —
den søde Time, — Alt det, som vi elske
hos vore Børn og hos hinanden, fører
kun dem og os, igjennem mange Syndens
og Smertens Aar, hvad eller faa, men altid
dog Sorgens, — blandede med Øieblikke
af flygtig Lyst, — til Døden, den ukjendte!
Mig tykkes, Kundskabs Træ har ikke holdt
sit Løfte; hvis de synded, burde de
dog kjendt al Kundskab — ogsaa Dødens Løndom.
Hvad veed de? — at de er ulykkelige;
behøves Slinger eller Frugter til,
at vi kan lære dette?

Adah.

Jeg er ikke
ulykkelig, og dersom du blot, Kain,
var lykkelig —

Kain.

Vær du kun lykkelig
alene; jeg vil intet Samkvem have
med Lykken, der ydmyger mig og mine.

Adah.

Alene hverken kunde eller vilde
jeg være lykkelig; men med dem alle,
der er omkring os, troer jeg, at jeg kunde
tiltrods for Døden, som jeg ikke kjender
og heller ikke frygter, skjønt den synes
en Rædsels Skygge, dersom jeg tør slutte
af det, som jeg har hørt.

Lucifer.

Og kunde du
da ikke være lykkelig alene?

Adah.

Alene? o, min Gud! hvem kunde være
alene lykkelig, hvis han var god.
Mig synes Ensomhed en Synd, hvis ikke
jeg tænker paa, hvor snart jeg ser min Broder,
hans Broder, vore Smaabørn og Forældre.

Lucifer.

Din Gud er dog alene; og er han
da lykkelig og ene, og dog god?

Adah.

Nej, han er ikke ene; han har Engle
og Mennesker at gjøre lykkelige,

og bliver det, mens han udbreder Glæde;
hvori kan Glæde vel bestaa undtagen
i at udbrede Glæde?

Lucifer.

Spørg din Fader,
som nylig blev forstødt fra Eden: spørg
hans forstødte Søn, og spørg dit Hjerte;
det er ej roligt.

Adah.

Nej, ak nej! — og du, —
er du fra Himlen?

Lucifer.

Hvis jeg ikke er det,
saa spørg den overalt udbredte Lykke,
som du forkynder, spørg den store, gode
Skaber af Livet og de Levende
om Grunden; hans er denne Løndom; han
bevarer den; vi taale kun, og Nogle
af os gjør Modstand, begge Dele dog
forgjæves, siger hans Serafer jo.
Men Prøven er det værd; det bliver dog
ej bedre uden den. Der er en Visdom
i Aanden, der vejleder til det Rette,
som Eders Blik, I unge Dødelige,
i Luftens dunkle Blaa med eet opdager
den Stjerne, der er vaagen for at hilse
paa Morgen.

Adah.

Det er en dejlig Stjerne;
jeg elsker den, fordi den er saa skøn.

Lucifer.

Og hvorfor ej tilbede den?

Adah.

Vor Fader
tilbeder den Usynlige alene.

Lucifer.

Men den Usynliges Sindbilleder
er jo det Yndigste af det, der ses,
og denne klare Stjerne er en Fører
for Himlens Hær.

Adah.

Vor Fader siger, han
har seet Gud selv, der skabte ham og Moder.

Lucifer.

Har du seet ham?

Adah.

Ja, i hans Gjerninger.

Lucifer.

Men i hans Væsen?

Adah.

Nej, kun i min Fader,
Guds eget Billed, eller i hans Engle,
der ligne dig, — dog lysere, skjønt ikke
saa skønne og saa vældige at se til.

De ser paa os i lutter Lys, den tavse,
solklare Middag lig; du ligner mere
en himmelsk Nat, hvor lange, hvide Skyer
tegne det dybe Blaa og Stjerner smykke
det underlige, løndomsfulde Hvalv
med tusind Straalekloder, der se ud,
som om de vilde være Sole selv,
saa skjøne, prægtige, saa kostelige,
skjønt ikke blændende; dog drage de
os til sig; mine Øjne fylde de
med Taarer; det gjør ogsaa du; du synes
ulykkelig; gjør os ej til det samme,
og jeg vil græde for dig.

Lucifer.

Ak! de Taarer!
om du kun vidste, hvilket Hav af dem,
der skal udgydes end!

Adah.

Af mig?

Lucifer.

Af Alle.

Adah.

Af hvem?

Lucifer.

Af Myriaders Myriader,
af Millioners Millioner, af
den folkefyldte Jord, — den folketomme,

det overfyldte Helved, som dit Skjød
er Spiren til.

Adah.

O, Kain! hør, denne Aand
forbander os.

Kain.

Lad ham kun blive ved;
ham vil jeg følge.

Adah.

Sig, hvorhen da?

Lucifer.

Til

et Sted, hvorfra han kommer paa en Time
til dig igjen, men skal i denne Time
faa mange Dages Gjerninger at se.

Adah.

Hvordan kan dette ske?

Lucifer.

Har Eders Skaber
ej skabt af gamle Verdner denne nye
paa nogle Dage? og kan ikke jeg,
der hjalp ved dette Værk, nu paa en Time
fremvise det, som han har skabt i mange,
eller tilintetgjort i faa?

Kain.

Før mig.

Adah.

Og kommer virkelig han om en Time tilbage?

Lucifer.

Ja. Hos os er Gjerninger til Tidens Grændser ikke bundne; vi kan sammentrænge Evigheden til en Time eller strække Timen ud til Evighed; vort Aandedræt er ikke af jordisk Maal; dog dette er en Løndom. Kain, følg mig!

Adah.

Kommer han igjen?

Lucifer.

Ja, Kvinde!

han ene blandt de Dødelige skal fra dette Sted, — den første og den sidste, der gaar den Vej tilbage, Een undtagen, — komme til dig tilbage for at gjøre hin tavse og forventningsfulde Verden saa folkerig som denne; nu har den kun faa Beboere.

Adah.

Og hvor bor du?

Lucifer.

I hele Verdens Rum. Hvor skulde jeg vel bo? der, hvor din Gud, — hvad eller Guder, — har Bolig, der er jeg. Alting er delt

med mig, — Tid, Evighed — og Liv og Død —
og Jord og Himmel og Alt det, der hverken
er Himmel eller Jord, men er befolket
med dem, der har befolket eller skal
befolke begge; — dette er mit Rige!
Hans Rige deler jeg og ejer selv
det, som er ikke hans. Hvis ej jeg var,
hvad jeg har sagt, hvor kunde jeg staa her?
hans Engle er saa nær, at I kan se dem.

Adah.

Det var de ogsaa, da den skønne Slange
først talte med min Moder.

Lucifer.

Kain, du hørte.

Higer du efter Kundskab, kan jeg stille
den Tørst og kræver ej, at du skal dele
en Frugt, der røver dig eet Gode blot,
som Sejerherren levned dig. Følg mig.

Kain.

Aand, jeg har sagt det.

(Lucifer og Kain gaa ud.)

Adah.

(følger efter dem.)

Kain, min Broder! Kain!

Anden Act.

Første Scene.

Verdensrummet.

(Lucifer og Kain.)

Kain.

Paa Luften træder jeg og synker ikke;
dog frygter jeg at synke.

Lucifer.

Stol paa mig,
og du skal blive baaren af den Luft,
hvis Drot jeg er.

Kain.

Kan jeg det uden Synd?

Lucifer.

«Tro, — og du skal ej synke! — tvivl — og dø!»
saaledes vilde jo den anden Gud
befale, han, der nævner mig som Dæmon
for sine Engle; de gjentage Lyden
for usle Skabninger, som Intet kjende
udover deres sløve Sands, og ære
det Ord, der trænger ind i deres Øren,
og agte det for godt og ondt, der bliver
forkyndt for dem i deres Uselhed.
Jeg kræver ikke sligt; tilbed mig eller

tilbed mig ikke, — du skal skue Verdner
over din lille Verden, og du skal
ej bøde for en Tvivl, der overskrider
din Smule Liv, med Lidelser, som jeg
idømmer dig. Den Stund skal komme, da
en Mand skal sige til en Mand, — i Havsnød
paa nogle Draaber Vand: — «Tro du paa mig
og gaa paa Vandet,» og den Mand skal gaa
paa Bølgerne og være tryg. Jeg vil
ej sige: «Tro paa mig,» og sætte Troen
som Vilkaar for din Frølse; men flyv med mig
som Sidemand henover Rummets Dyb,
og jeg vil vise dig, hvad du tør ikke
benægte, — Fortids, Nutids, Fremtids Verdens
Historie.

Kain.

O, sig, Gud eller Dæmon,
hvad du end er, er det vor Jord hist henne?

Lucifer.

Gjenkjender du da ej det Støv, der danned
din Fader?

Kain.

Er det muligt? denne lille,
blaalige Kreds, der hvirvler fjernt i Luften,
og altid nær ved den en mindre Kreds,
der ligner den, som var i Jordens Nat
vort Lys? — Er det vort Paradis? hvor er
dets Mure da og de, som vogte dem?

Lucifer.

Udpeg mig Edens Plads.

Kain.

Hvor kan jeg det?

Imens vi fare frem som Solens Straaler,
formindskes den alt mer, og som den bliver
først liden og saa mindre, samles der
en Lyskreds om dem som det Lys, der skinned
omkring de største Stjerner, da jeg saa dem
fra Edens Grændse. Begge, tykkes mig,
alt som vi fjernes fra dem, at forenes
med de talløse Stjerner rundt omkring os,
og deres Myriader tage til,
imens vi fare frem.

Lucifer.

Og om der nu

var større Verdner til end din, beboede
af større Væsner, og langt fler i Tal
end Støvet paa din dorske Jord, om end
det blev til Vrimle af besjælede
Atomer, alle levende og alle
til Døden dømte og elendige,
hvad vilde du da tænke?

Kain.

Stolthed vilde

jeg føle ved en Tanke, der formaaede
at kjende sligt.

Lucifer.

Men hvis den høje Tanke
var knyttet til en lav, trælbunden Jordklump
og, mens den kjendte sligt og hæved sig
til sligt og til en Viden over dette,
var lænket til den grove, smaalige
og usle Trang, hel styg og væmmelig,
og hvis din allerbedste Lyst kun var
en sød Fornedrelse, et slappende
og smudsigt Gjøgleri, der lokker dig
til at frembringe nye Legemer
og Sjæle, alle forud dømte til
at være skrøbelige som du selv?
og faa saa lykkelige —

Kain.

Aand, jeg kjender
til Døden Intet uden som en Rædsel;
Forældrene har jeg hørt nævne den
som en usalig Arv, jeg skylder dem
saavelsom Livet, — og den Arv er hidtil,
saavidt jeg skjønner, ikke lykkelig.
Men, Aand! ifald det er, som du har sagt, —
og i mit Indre føler jeg forud
med Kval dets Sandhed, — saa lad her mig dø;
thi skjænke Liv til dem, der kun kan lide
i mange Aar og dø, det, tykkes mig,
er ligefrem kun at forplante Døden
og at mangfoldiggjøre Mord.

Lucifer.

Du kan
ej ganske dø; — der er dog Noget, som
maa vare ved.

Kain.

Den Anden talte Intet
om dette til min Fader, da han jog ham
af Eden ud med Dødens Skrift paa Panden.
Men lad min dødelige Del da gaa
tilgrunde, at jeg maa for Øvrigt vorde
som Englene.

Lucifer.

Jeg er af Engleslægten;
vil du da være, hvad jeg er?

Kain.

Jeg veed
ej, hvad du er; jeg ser din Kraft; du viser
mig Ting, der overgaa min egen Kraft,
ja hele min medfødte Evnes Magt,
skjønt end det ikke svarer til min Attraa
og mine Tanker.

Lucifer.

Hvad er de, der bo
saa lavt i deres Stolthed, at de dvæler
i Støv hos Orme?

Kain.

Hvad er du, der bor
saa stolt i Aanden og kan gennemfare

Natur og Evighed og synes dog
saa sorrigfuld?

Lucifer.

Jeg synes, hvad jeg er,
og derfor spørger jeg dig: vil du være
udødelig?

Kain.

Det maa jeg, har du sagt,
med eller mod min Vilje. Jeg har ikke
vidst det før nu, — men da det saa maa være,
saa lad mig lære, lykkelig hvad eller
ulykkelig, at tage forud mit
udødelige Liv.

Lucifer.

Det gjorde du
alt, før jeg traf dig.

Kain.

Og hvorledes da?

Lucifer.

Ved Lidelse.

Kain.

Maa Lidelser da være
udødelige?

Lucifer.

Vi og dine Sønner
vil prøve det. — Men se! er det ej prægtigt?

Kain.

Du skjønnede, uforlignelige Æther!

og I talløse Vrimle Lys, der voxe
og altid voxe! hvad er I? hvad er
den blaa, uendelige Luftens Ørk,
hvor I henhvirvles, som jeg tidt har seet
det faldne Løv langs Edens klare Strømme?
har I en afmaalt Bane eller fare
I hen i skrankeløs, bakkhantisk Jubel
gjennem en Luftens Verden, der sig breder
helt endeløst, — det værker i min Sjæl
ved Tanken. blot, — af Evighed beruste?
O Gud! o Guder! eller hvad I er!
hvor skønne dog I er! hvor skønne dog
er Eders Værker, eller om Tilfældet
har frembragt dem, — de være, hvad de vil!
o, lad mig nu dø, som Atomer dø, —
dersom de dø, — hvad eller kjende Jer
i Eders Magt og Kundskab! Mine Tanker
er ej uværdige i denne Stund
det, som jeg ser, om end mit Støv er saa;
Aand, lad mig dø nu eller skue dem
end nærmere!

Lucifer.

Er du ej nærmere?

Se kun tilbage til din Jord.

Kain.

Hvor er den?

Jeg ser ej Andet end en Masse Lys
helt uden Tal.

Lucifer.

Se der!

Kain.

Jeg kan ej se den.

Lucifer.

Den funkler dog endnu.

Kain.

Den? — hisset?

Lucifer.

Ja.

Kain.

Det vil du sige mig? Jeg har jo seet
Ildfluer og Lysorme funkle gennem
de dunkle Lunde og de grønne Bredder
i Aftenskumringen med større Glands
end Kloden hist, der bærer dem.

Lucifer.

Du saa

Orme saavel som Verdner, begge skjøne
og funklende; hvad mener du om dem?

Kain.

At de er dejlige, hver paa sit Sted,
at Natten, den, som gjør dem begge skjøne,
den lille skinnende Ildflues Flugt
og den udødelige Stjerne i
sit store Kredsløb, — der maa være Nogen,
der styrer dem.

Kain.

Lucifer.
Hvem er det eller hvad?

Kain.

Vis du mig det.

Lucifer.
Og tør du se?

Kain.

Hvor veed jeg,
hvad jeg tør se? End har du Intet vist mig,
som jeg jo tør beskue nærmere.

Lucifer.
Saa kom! vil du se dødelige eller
udødelige Skabninger?

Kain.

Hvad er
da Skabninger?

Lucifer.
Tildels jo begge Dele;
hvad er dit Hjerte nærmest?

Kain.

Det, jeg ser.

Lucifer.
Hvad var det nærmest?

Kain.

Det, som jeg end ikke
har seet, og aldrig skal se, Dødens Løndom.

Lucifer.

Hvad om jeg viser dig dem, der er døde,
saavel som jeg har vist dig mange Ting,
der ej kan dø?

Kain.

Gjør, det.

Lucifer.

Saa kom, afsted
paa vore stærke Vinger!

Kain.

Hvor vi kløve
det Blaa! de blege Stjerner svinde. Jorden!
hvor er min Jord? lad mig betragte den;
thi jeg blev skabt af den.

Lucifer.

Nu er den nede
dybt under dig, i Verdensrummet mindre
end du paa den; snart kommer du tilbage
til Jorden og til alt dens Støv; det er
en Del kun af din Evighed og min.

Kain.

Hvor fører du mig hen?

Lucifer.

Til det, der var
før dig; et Skyggebilled af den Verden,
hvoraf din Verden ikkun er et Vrag.

Kain.

Hvorledes? er den ikke ny?

Lucifer.

Ej mere

end Livet er; og det var til før du
og jeg og før de Skabninger, der synes
os større end vi begge; mange Ting
faar aldrig Ende; nogle prale af,
at de har intet Ophav, skjønt de har det
saa lavt som dit, og vældigere Væsner
har mistet Livet for at gjøre Plads
for meget ringere, end vi kan tænke;
thi Øjeblikket kun og Rummet var
og er nødvendigt uomskiifteligt.
Dog er Omskiiftelse ej Død undtagen
for Støv; men du er Støv og kan kun fatte,
hvad der var Støv, og dette skal du se.

Kain.

Støv, Aand, Alt, hvad du vil, kan jeg betragte.

Lucifer.

Saa kom!

Kain.

Men Lysene forsvinde for mig,
og før blev nogle større, alt som vi
kom nærmere, og ligned Verdener.

Lucifer.

Det er de.

Kain.

Er der Edener i dem?

Lucifer.

Maaske.

Kain.

Og Mennesker?

Lucifer.

Ja, eller Væsner
end højere.

Kain.

Er der da ogsaa Slanger?

Lucifer.

Skal Mennesker da være uden dem?
maa intet Kryb da leve uden det,
der oprejst gaar?

Kain.

Hvor Lysene forsvinde!

Hvor flyve vi nu hen?

Lucifer.

Til Gjenfærds Verden,
forsvundne Skabninger og Fremtids Skygger.

Kain.

Det bliver mørkt og mørkt, og Stjernerne
er borte.

Lucifer.

Og du kan dog se.

Kain.

Det er

et rædsomt Lys! ej Sol, ej Maane, ingen
Lysvrimmel; selv Nathimlens dybe Blaa
er visnet hen til en tungsindig Skumring;
dog ser jeg store, mørke Masser, ikke
de Verdner lig, vi nylig nærmed os;
de var af Lys omgjordede og syntes
af Liv opfyldte, selv naar deres Dunstkreds
af Lys veg bort og viste, hvor de fik
forskjellig Skikkelse af dybe Dale
og store Bjerger; nogle kasted Gnister,
og nogle bredte vældig store Vandspejl,
og nogle gjordede med Straalebelter;
som Maaner svømmed nogle om og fik,
som de, en Lighed med den skønne Jord; —
her derimod er Alting mørkt at se
og grueligt.

Lucifer.

Men tydeligt. Dit Ønske
var jo at skue Døden og de Døde.

Kain.

Mit Ønske var det ej; men da jeg veed,
at sligt er til, og at min Faders Synd
gjør ham og mig og Alt, hvad vi besidde,
til Bytte for det, vil jeg se med eet,
hvad jeg engang dog nødes til at se.

Lucifer.

Se!

Kain.

Det er Mørke.

Lucifer.

Og det vil det være
til evig Tid; men vi vil nu oplade
dets Port!

Kain.

Umaadelige Taager rulle
tilside; — hvad er det?

Lucifer.

Træd ind!

Kain.

Men kommer

jeg da igjen?

Lucifer.

Igjen! ja vist; hvor skulde
vel ellers Dødens Rige faa Befolkning?
nu er det tomt imod, hvad det vil blive
ved dig og Dine.

Kain.

Skyerne oplades
nu vidt og videre og trække sig
i store Kredse rundt om os.

Lucifer.

Gaa frem!

Kain.

Og du?

Lucifer.

Frygt ikke; — uden mig var aldrig
du kommen uden for din Verden. Frem!

(De forsvinde mellem Skyerne.)

Anden Scene.

Hades.

(Lucifer og Kain komme ind.)

Kain.

Hvor tavse og hvor øde de dog er,
de skumle Verdner, — thi de synes fler
end een, — og mere folkerige dog
end disse store, straalende Lyskloder,
der svæved i den øvre Luft saa tæt,
at snarere jeg vilde holdt dem for
den straalende Befolkning i en Himmel,
der overgaar al Tanke, end for Kloder,
der selv bebos; men som jeg nærmed mig,
saa jeg dem svulme til haandgribelige,
uhyre Masser, snarere til Bolig
for Liv bestemte end selv levende.
Men her er Alt saa fuldt af Skygge og
af Skumring, at det taler om en Dag,
der er forsvunden.

Lucifer.

Det er Dødens Rige; —
vil du, at det skal høre Nutid til?

Kain.

Det kan jeg ikke svare paa, saalænge
jeg ikke veed, hvad virkelig det er.
Men hvis det er, som jeg har hørt min Fader
i sine lange Prækener forklare,
saa er det Noget, — Gud! jeg tør ej tænke
derpaa. Forbandet den, der opfandt Livet,
som fører kun til Døden, og den dørske
Livmasse, som, skjønt den var Liv, ej mægted
at holde paa det, men nødvendigt maatte
forspilde det — selv for den Brødefri!

Lucifer.

Forbander du din Fader?

Kain.

Har han ikke
forbandet mig, idet han gav mig Fødsel?
forbanded han mig ikke før min Fødsel,
idet han plukked den forbudne Frugt?

Lucifer.

Du taler sandt; Forbandelsen imellem
dig og din Fader er gjensidig; — men
din Broder, — dine Sønner?

Kain.

Lad dem dele

med mig, — med Fader og med Broder. Hvad er ellers givet mig? jeg efterlader min Arv til dem. I ubegrændsede, I skumle Riger, her, hvor Skygger svæve og store Skikkelser, snart helt at skue og snart utydelige, alle dog tungsindige og vældige, — hvad er I? lever I, eller har I levet?

Lucifer.

Noget

af begge Dele.

Kain.

Hvad er Døden da?

Lucifer.

Hvad? har da den, som skabte Jer, ej sagt, den er et andet Liv?

Kain.

Endnu har Intet han sagt undtagen det, at Alt skal dø.

Lucifer.

Maaske han nærmere vil aabenbare en Dag den Løndom.

Kain.

Lykkelig den Dag!

Lucifer.

Ja, lykkelig! naar den skal aabenbares, igjennem uudsigelige Kvaler,

dertil med endeløse Kvaler tynget
for end ufødte Skarer uden Tal
af ubevidste Støvgran, som skal alle
besjæles kun til dette!

- Kain.

Hvem er dog
de Kjæmpeskygger, som jeg ser at svæve
omkring mig? — De har ingen Lighed med
de Væsener, som jeg har seet omkring
vort savnede og ubetraadte Eden;
ej heller har de menneskelig Skabning,
som jeg har seet hos Adam og hos Abel,
mig selv, min Søsterbrud og mine Børn;
dog ser de ud, om ej som Engle eller
som Mennesker, alligevel som noget,
der er vel ikke Engel, men dog hæver
sig over Mennesket, saa stolte, høje,
saa skønne og saa vældige at se,
men af en uforklarlig Skikkelse;
thi aldrig saa jeg sligt; de bærer ikke
Serafens Vinger, ikke Mandens Aasyn,
ej Skabning som det vældigste blandt Dyr
og ej som nogen Ting, der lever nu,
dog vældige og skønne som de største
og skønneste, der leved, og dog dem
saa lidet lige, at jeg knap kan kalde
dem levende.

Kain.

Lucifer.

Dog har de levet.

Kain.

Hvor?

Lucifer.

Der, hvor du lever.

Kain.

Naar?

Lucifer.

De har beboet

det, som du kalder Jorden.

Kain.

Adam er

den første.

Lucifer.

Iblandt dine, det er sandt, —
blandt disse dog for ringe til at være
den sidste.

Kain.

Hvad er de?

Lucifer.

Hvad du skal vorde.

Kain.

Hvad har de været?

Lucifer.

Levende og høje,

kløgtige, gode, store, herlige,
saa langt udover Alt, hvad nogensinde
din Fader -Adam kunde have været
i Eden, som en sløv, vanslægtet Æt
skal efter tresindstyvetusind Led
staa under dig og dine Sønner; — døm
efter dit eget Kjød, hvor svag den bliver.

Kain.

Ve mig! og gik de da tilgrunde?

Lucifer.

Ja,
fra deres Jord, som du maa visne bort
fra din.

Kain.

Var min da deres?

Lucifer.

Ja, det var den.

Kain.

Men ej, som den er nu. Den er for liden
og lav til slige Skabninger at bære.

Lucifer.

Ja, den var mere herlig.

Kain.

Hvorfor faldt den?

Lucifer.

Spørg den, der fælder.

Kain.

Kain.

Men hvorledes da?

Lucifer.

Ved ubarmhjertigt, knusende Fordærv
og Splid blandt Elementerne, der slog
en Verden til et Kaos, som et Kaos,
der gik tilgrunde, bragte frem en Verden.
Sligt er i Tiden sjeldent, hyppigt dog
i Evigheden. — Gaa nu frem og se
paa det Forgangne.

Kain.

Det er frygteligt!

Lucifer.

Og sandt. Se disse Skygger; de har havt
et Legeme, som du.

Kain.

Skal jeg da vorde
som de?

Lucifer.

Det maa din Skaber svare paa.
Jeg viser dig, hvad de nu er, der gik
foran dig; hvad de var, det føler du,
skjønt du staar under dem, i Forhold til
din ringe Følelse og mindre Lod
af den udødelige Del, de fik
af høj Erkjendelse og jordisk Kraft.
Hvad I har fælles med, hvad de har havt,

er Liv, hvad I vil faa tilfælles — Død;
det øvrige af Eders stakkels Evner
er saadan, som det sømmer sig for Kryb,
der avledes i det bundfældte Dynd
af en uhyre Verden, der blev knust
til en halvfærdig Klode, som befolkes
af Skabninger, hvis Glæde er at leve
i Blindhed, — et Uvidenhedens Eden,
hvor Kundskab holdes ude som en Gift.
Men se, hvad disse højere Naturer
er eller var, og hvis det krænker dig,
vend om, pløj Jorden, det er jo din Lod;
jeg vil i Tryghed bære dig derhen.

Kain.

Nej, jeg vil blive her!

Lucifer.

Hvorlænge?

Kain.

Evigt.

Da jeg skal dog fra Jorden hid igjen,
saa vil jeg heller blive; jeg er led
ved Alt, hvad Støvet viste mig; — lad mig
nu bo blandt Skygger.

Lucifer.

Det kan ikke ske;
hvad her du ser som i et Drømmesyn,
er virkeligt og for at blive moden

til denne Bolig, maa du gaa den Vej,
ad hvilken Alt, hvad her du ser, er gaaet, —
igjennem Dødens Port.

Kain.

Ad hvilken Port
kom vi da ind?

Lucifer.

Ad min; men du skal jo
tilbage; derfor har min Aand fyldt dig
med Livskraft til at aande her i Egne,
hvor Alt er aandeløst undtagen du.
Betragt; men tænk ej paa at bo her, før
din Stund er kommen.

Kain.

Disse da? kan aldrig
de komme mer til Jorden?

Lucifer.

Deres Jord
er borte, saa forvandlet ved Omvæltning,
at der er paa dens nye Overflade,
som knap endnu er fæstnet, ingen Plet,
de vilde kjendes ved. — Den var, — hvor skøn
den Verden var!

Kain.

Og er; det er ej Jorden,
som jeg er fjendsk, skjønt jeg maa pløje den,
men at jeg ej kan nyde uden Møje

det Skjønne, som den bærer, eller mætte
de tusind Tanker, som i mig fremsvulme,
med Kundskab, eller stille mine tusind
Dødens og Livets Angester.

Lucifer.

Du ser,
hvad nu din Verden er; men Skyggen af,
hvad den har været, kan du ikke fatte.

Kain.

Og disse jættestore Skabninger,
Skygger, der, som det synes, i Forstand
staar under dem, vi kom forbi; de har
en Lighed med de vilde Dyr, der bor
i Jordens Skoves Dyb, de vældigste,
der brøler højt ved Nattetid i Skoven,
tifold saa store dog og frygtelige;
i Højde overgaa de Edens Mure
med Englevagten; deres Øjne lyne
som Flammesværdene, der hegne dem;
Hugtænder rage frem som Træer skilte
ved Bark og Grene. — Hvad var de?

Lucifer.

Hvad Mammuth
er i din Verden; men de ligger under
dens Overflade i titusindvis.

Kain.

Men er der ingen paa den?

Lucifer.

Nej; thi var
din svage Slægt i Krig med den, saa var
Forbandelsen, der ramte den, unyttig;
saa hastig var den da tilintetgjort.

Kain.

Men hvorfor Krig?

Lucifer.

Du har forglemt den Dom,
der drev Jer ud af Eden: Krig med Alt,
og Død for Alt og Sygdom for det Meste
og Bitterhed og Smerter; det var Frugten
af det forbudne Træ.

Kain.

Men Dyrene?

aad de da med deraf, at de maa dø?

Lucifer.

Men Eders Skaber har jo sagt Jer, de
blev skabt for Jer, som I for ham; I vilde
dog ikke ønske dem en bedre Lod
end Eders egen? dersom Adam ikke
var falden, havde Alting staaet nu.

Kain.

Ak! de haabløse Stakler! de maa dele
min Faders Skjæbne ligesom hans Sønner,
som de, skjønt de fik ingen Del i Æblet,
som de, skjønt ej de fik den dyre Kundskab; —

det var et Løgnens Træ; — vi veed jo Intet; —
det loved Kundskab, — Døden var dens Pris, —
men Kundskab dog; — hvad veed da Mennesket?

Lucifer.

Maaske kan Døden vise Vejen til
den højeste Erkjendelse. Den er jo
blandt alle Ting det ene Visse; altsaa
maa den dog føre til den sikreste
Erkjendelse; derfor var Træet sanddru
endskjønt dødsvangert.

Kain.

Disse mørke Riger!
jeg ser dem; men jeg kjender dem dog ikke.

Lucifer.

Fordi din Time end er fjern, og Støvet
kan ikke fatte Aanden helt; — men Noget
er det at vide, at saadanne Riger
er til.

Kain.

Vi vidste alt, der var en Død til.

Lucifer.

Men ikke, hvad der var hinsides den.

Kain.

Det veed jeg heller ikke nu.

Lucifer.

Du veed,
der gives en Tilværelse, ja mange

Tilværelser udover din; — det vidste
du ej imorges.

Kain.

Men hvor skyggefuldt
og dunkelt Alt ser ud!

Lucifer.

Giv dig tilfreds;
for din Udødelighed vil det vise
sig mere klart.

Kain.

Og hint umaadelige
spejlklare Rum af straalende Azur,
der bølger under os; det ligner Vand;
jeg vilde tro, det var den Flod, der strømmer
fra Paradis, forbi min egen Bolig;
men den er uden Bred og uden Grændse
og har et Skjær som Ætheren; hvad er det?

Lucifer.

Der er en lignende paa Jorden, skjønt
en mindre; dine Børn skal bo ved den; —
det er en Skygge af et Verdenshav.

Kain.

Det er en anden Verden lig, en Sol
af Vand; — og disse sære Skabninger,
der tumle sig i dets spejlblanke Flade?

Lucifer.

Er dets Beboere af Leviathans
forsyndne Slægt.

Kain.

Og den uhyre Slange,
der rejser op sin Manke dryppende
fra Dybets Afgrund og sit Kjæmpehoved
tifold saa højt som den højvoxne Ceder,
mens den ser ud, som om den kunde sno sig
rundt om de Klöder, vi for nylig saa, —
er den ej af den samme Slags, der soled
sig under Edens Træ?

Lucifer.

Din Moder Eva
kan bedst dig sige, hvilken Art af Slange
der fristed hende.

Kain.

Denne synes dog
for frygtelig; den anden har dog vist
havt mere Skjønhed.

Lucifer.

Har du aldrig seet den?

Kain.

Af samme Slægt — af Navn ialtfald — mange,
men ikke netop den, der talte for
den skjæbnesvangre Frugt; ej heller ligned
de den.

Lucifer.

Din Fader saa den ikke?

Kain.

Nej.

Min Moder fristed ham; — hun selv var fristet af Slangen.

Lucifer.

Gode Ven! naar nogensinde din eller dine Sønners Kvinder friste dig eller dem til noget, der er nyt og sælsomt, tro du mig, da ser du først, hvem der har fristet dem.

Kain.

Din Lære kommer for sent; for Slanger er der Intet mer at friste Kvinden til.

Lucifer.

Men der er Noget, som Kvinden kunde friste Manden til og Manden Kvinden; — lad du dine Sønner kun vogte sig derfor; mit Raad er venligt; thi det er givet mod min egen Fordel; sandt nok, det vil ej blive fulgt, og lidet vil derfor tabes.

Kain.

Det forstaar jeg ikke.

Lucifer.

Des større Held for dig! Du og din Verden er end for unge. Du har jo den Tro, at du er meget ond og ulyksalig; er det ej saa?

Kain.

Af Brøde veed jeg Intet;
men megen Lidelse har jeg fornummet.

Lucifer.

Du Førstefødte af den første Mand!
det Liv, du lever nu i Synd, — thi du
er ond, — og Sorg, — thi du maa lide, — er
et Paradis i al sin Skyldfrihed
i Sammenligning med, hvad du maaske
kan vorde snart, og dette Liv igjen,
skjønt i fordoblet Jammer, er et Eden
imod, hvad dine Sønners Sønners Sønner,
i mange Led opdyngede lig Støvet,
som de jo virkelig dog kun forøge,
skal gjøre og skal lide. Lad os vende
tilbage nu til Jorden!

Kain.

Hvorfor førte
du mig herhid, alene for at lære
mig dette?

Lucifer.

Var ej Kundskab det, du søgte?

Kain.

Ja, men som Vejen til Lyksalighed.

Lucifer.

Hvis Sandhed er det, har du den.

Kain.

Kain.

Saa har
min Faders Gud gjort vel, da han forbød ham
det skjæbnesvangre Træ.

Lucifer.

Men bedre havde
han gjort, hvis ej han havde plantet det.
Og dog, Uvidenhed om Ondt bevarer
ej fra det Onde; det maa rulle frem
alligevel, en Del af Alt.

Kain.

Nej, ikke
af Alt; det vil jeg ikke tro; jeg tørster
efter det Gode.

Lucifer.

Hvad gjør ikke det?
hvem attraar for dets egen bitre Skyld
det Onde? Ingen, Intet! Det er jo
Surdejgen i alt Levende og Livløst.

Kain.

Men til de Straalekloder, som vi saa
langt borte, blændende og uden Tal,
før vi kom ned til dette Skyggerige,
kan Ondt ej komme; de er altfor skjøne.

Lucifer.

I Afstand saa du dem.

Kain.

Og hvad gjør det?

Afstand kan kun formindske deres Glands;
jo nærmere de kommer, desto mere
usigelige maa de være.

Lucifer.

Kom

det Skjønneste paa Jorden nær og døm
saa nærvæd om dets Skjønhed.

Kain.

Jeg har gjort det.

Det Yndigste, jeg kjender, er mest yndigt,
jo nærmere det er.

Lucifer.

Saa maa der være
en Skuffelse. — Hvad er da dette, som,
endnu, naar det er dine Øjne nærmest,
er mere yndigt end det fjerne Skjønne?

Kain.

Min Søster Adah. — Alle Himlens Stjerner,
det dybe Midnatsblaa, bestraalet af
en Klode, der har Lighed med en Aand
eller en Aande verden, — Aftenskjæret, —
den stolte Solens Opgang og dens Nedgang,
saa ubeskrivelig, der fylder Øjet
med Glædens Taarer, mens jeg ser den synke
og føler sagtelig mit Hjerte glide

med den langs Vestens Paradis af Skyer, —
og Skovens Skygge og den grønne Gren
og Fuglens Sang, den Aftenfugl, der synes
at synge Kjærlighed og blander med
Kerubers Sang sin Røst, naar Dagen stunder
til Ende over Paradisets Mure, —
Alt dette er for mine Øjne og
mit Hjerte Intet imod Adahs Aasyn;
jeg vender mig fra Himlen og fra Jorden
for at betragte det.

Lucifer.

Det er saa skjønt,
som Jordens svage, dødelige Slægt
just i den unge Skabnings Gry og Blomstring
og Jordens Stamforældres første Favntag
kan gjøre sine Børn; men dog er det
en Skuffelse.

Kain.

Det mener du, som ikke
er hendes Broder.

Lucifer.

Dødelige, jeg
har Broderskab med dem, der ej har Børn.

Kain.

Saa kan du ikke have Fællesskab
med os.

Lucifer.

Det kan vel hænde, at du faar det

med mig. Men ejer du et dejligt Væsen,
der overgaar i dine Øjne langt
al Skjønhed, hvorfor er du da usalig?

Kain.

Hvorfor er jeg da til? hvorfor er du
usalig? hvorfor er Alting usaligt?
selv han, der skabte os, maa være det
som Skaber af en ulyksalig Verden!
At skabe Ødelæggelse kan sikkert
dog aldrig være Glædens Hverv. Og dog
min Fader siger, at han er almægtig;
hvorfor er da det Onde til, naar han
er god? det Spørgsmaal har jeg gjort min Fader;
han svared mig: fordi det Onde kun
er Vejen til det Gode. Sælsomt Gode,
der kun har Ophav fra sin dødelige
Modsætning. Nylig saa jeg paa et Lam
bidt af et Kryb; den stakkels Patteglut
laa fraadende paa Jorden, mens dens Moder
løb rastløs med forgjæves, ynksom Brægen;
min Fader plukked Urter, som han lagde
paa Saaret, og den hjælpeløse Stakkel
fik efterhaanden sit sorgløse Liv
igjen og rejste sig og diede
sin Moder, der stod over den og skjælvend
og slikked glad dens gjenopvakte Lemmer.
Da sagde Adam: «Se, min Søn, hvorledes
der kommer Godt af Ondt!»

Lucifer.

Hvad svared du?

Kain.

Slet Intet; thi han er min Fader; men
jeg tænkte: bedre havde Dyrets Kaar
dog været, var det aldrig bleven bidt,
end at dets Smule Livs Fornyelse
blev kjøbt for uudsigelige Kvaler,
om end de blev fordrevne ved en Modgift.

Lucifer.

Mén, som du sagde, fremfor Alting elsker
du hende, som har delt din Moders Mælk
og føder dine Børn med sin?

Kain.

Tilvisse;

hvad var jeg uden hende?

Lucifer.

Hvad er jeg?

Kain.

Elsker du Intet?

Lucifer.

Og hvad elsker da

din Gud?

Kain.

Alt, siger jo min Fader; men
jeg tilstaar, at i Verdens Vilkaar kan
jeg ikke se det.

Lucifer.

Derfor ser du jo
ej heller, om jeg elsker eller ikke,
hvad eller kun et stort og alment Formaal,
for hvilket hver en enkelt Ting maa smelte
som Sneen.

Kain. .

Sneen? hvad er det?

Lucifer.

Vær du
desmere glad, fordi du ikke kjender
det, som din Æt i fjerne Led skal møde;
men sol dig i det Himmelstrøg, hvor Vintren
er ubekjendt.

Kain.

Men elsker du da Intet,
der ligner dig?

Lucifer.

Og elsker du dig selv?

Kain.

Ja, men jeg elsker mere det, som gjør
min Følelse mer varig, og som er
mer end mig selv, fordi jeg elsker det.

Lucifer.

Du elsker det, fordi det er saa skjønt,
som i din Moders Øjne Æblet var,
og naar det hører op at være det,

saa vil din Kjærlighed ophøre som
en anden Lyst.

Kain.

Ej længer være skjøn!
hvor skulde det gaa til?

Lucifer.

Med Tiden.

Kain.

Tiden

er runden, og selv Adam og min Moder
er hidtil begge skjøne, — ikke skjøne
som Adah eller som Seraferne,
men saare skjøne.

Lucifer.

Alt det maa forgaa
hos dem og hende.

Kain.

Det bedrøver mig;
men jeg kan ikke tænke mig min Elskov
til hende mindre. Og naar hendes Skjønhed
forsvinder, tykkes mig, at den, som skaber
al Skjønhed, taber mer end jeg, idet
han ser et saadant Værk forgaa.

Lucifer.

Jeg har

Medynk med dig, der elsker det, som maa
forgaa.

Kain.

Og jeg med dig, der elsker Intet.

Lucifer.

Din Broder, er han ej dit Hjerte nær?

Kain.

Hvi skulde han ej det?

Lucifer.

Din Fader elsker
ham højt; — din Gud gjør ligesaa.

Kain.

Jeg gjør
det samme.

Lucifer.

Det er godt og ydmygt gjort.

Kain.

Ydmygt?

Lucifer.

Han er den Anden født af Kjød
og er sin Moders Yndling.

Kain.

Lad ham kun
beholde hendes Yndest, siden den,
der vandt den først, var Slangen.

Lucifer.

Og sin Faders.

Kain.

Kain.

Hvad kommer dette mig ved? skulde jeg
ej elske det, som Alle elske?

Lucifer.

Og

Jehovah, — denne milde Herre, — han,
der naadigt planted og tilspærred Eden, —
ser ogsaa smilende til Abel.

Kain.

Jeg

har aldrig seet ham, og jeg veed ej, om
han smiler.

Lucifer.

Men hans Engle har du seet.

Kain.

Kun sjeldent.

Lucifer.

Ofte nok dog til at se,
de har din Broder kjær; hans Ofringer
er velbehagelige.

Kain.

Lad dem det!

hvi taler du til mig om det?

Lucifer.

Fordi du

har tænkt derpaa før nu.

Kain.

Om jeg har tænkt,
hvi vækker du igjen en Tanke, som — —
Aand! i din Verden er vi her; tal ikke
om min. Du viste mig Vidundere;
du lod mig skue disse vældige
Præadamiter, som har vandret paa
den Jord; af hvilken vor kun er et Vrag;
du har udpeget Stjerneverdener
i Tusindtal, hvortil vor egen hører
kun som en fjern og dunkel Følgesvend,
i ubegrændset Liv, har vist mig Skygger
af den Tilværelse med Rædselsnavnet,
den, som min Fader os har skjænket, — Døden;
hel Meget har du vist mig, men ej Alt:
nu vis mig, hvor Jehovahs Bølig er
i hans særskilte Paradis — og din;
hvor er den?

Lucifer.

Her og over hele Rummet.

Kain.

Men I har dog en egen Bolig vel;
det har jo Alting; Støvet har sin Jord,
og andre Verdner har Beboere;
hver Skabning, der i Tiden lever, har
sit eget Element, og Ting, som har
hørt op for længe siden med at aande
vort Aandedræt, har deres, siger du;

Jehovah har jo sin, og du har din; —
tilsammen bor I ikke?

Lucifer.

Nej; vi herske
tilsammen; men vort Hjem er hvert for sig.

Kain.

Gid Een af Eder kun var til! en Enhed
i Formaal kunde muligt bringe Samklang
i Elementerne, der synes nu
at skurre vildt i Oprør. Hvordan kom
I vise og uendelige Aander
til at adskilles? Er I ej som Brødre
i Væsen, i Natur og Herlighed?

Lucifer.

Er du ej Abels Broder?

Kain.

Vi er Brødre,
og det skal vi forblive; men om det
var ikke saa, er Aanden da som Kjødets?
kan den da kives? det Uendelige
med det Udødelige, og i Tvedragt
forvandle Verdensrummet til en Jammer? —
hvorfor?

Lucifer.

For Herredømmet.

Kain.

Har du ikke
sagt mig, at I er begge evige?

Lucifer.

Ja!

Kain.

Og at det umaadelige Blaa,
som jeg har seet, er uden Grændser?

Lucifer.

Ja.

Kain.

Og kan I da ej herske begge to? —
er der ej nok? — hvorfor skal I da strides?

Lucifer.

Vi herske begge to.

Kain.

Men En af Jer
gjør Ondt.

Lucifer.

Hvem?

Kain.

Du; thi kan du gjøre Godt
mod Mennesket, hvi gjør du det da ikke?

Lucifer.

Hvorfor ej han, som skabte Jer? Jeg har
ej skabt Jer. I er jo hans Skabninger
og ikke mine.

Kain.

Lad os da forblive
hans Skabninger, som du os kaldte, eller
vis mig din Bolig eller hans.

Lucifer.

Jeg kunde
vel vise dig dem begge; men den Tid
vil komme, da du skal for evigt se
den ene af dem.

Kain.

Hvorfor ikke nu?

Lucifer.

Din Aand er jordisk; den kan ikke fatte
og samle blot det Lidet, jeg har vist dig,
til klar og rolig Tanke, og du vil
gaa dristigt til den store Dobbeltløndom,
de to Grundvæsner, og betragte dem
paa deres hemmelige Troner? Støv!
begrænds din Dristighed; den Stund, du skued
En af de To, da maatte du forgaa.

Kain.

Saa lad mig da forgaa, naar kun jeg ser dem!

Lucifer.

Nu talte hendes Søn, der plukked Æblet!
Men du vil blot forgaa og ikke se dem;
det Syn er for den anden Tilstand.

Kain.

Døden?

Lucifer.

Den er dens Forspil.

Kain.

Mindre frygter jeg den
nu, da jeg veed, den fører os til noget
Bestemt.

Lucifer.

Nu vil jeg atter bringe dig
tilbage til din Verden, hvor du skal
formere Adams Æt og æde, drikke,
arbejde, skjælve, smile, græde, sove
og dø.

Kain.

Hvorfor har jeg da seet de Ting,
som du har vist mig?

Lucifer.

Søgte du ej Kundskab?
og lærte jeg dig ej, i hvad du saa,
dig selv at kjende?

Kain.

Ak! jeg synes Intet.

Lucifer.

Det skulde være Summen af al Kundskab
for Mennesker at kjende Intetheden
af Menneskets Natur. Giv denne Kundskab

i Arv til dine Børn, og det vil spare
dem megen Lidelse.

Kain.

Du Hovmods Aand!

du siger det saa stolt; men du har selv,
hvor stolt du er, en Overherre.

Lucifer.

Nej!

ved Himlen, som han ejer, og ved Dybet
og ved det endeløse Tal af Verdner
og Liv, som vi tilsammen eje, — nej!
jeg har en Overvinder; det er sandt,
men ingen Herre; Alles Hylding faar han,
men ikke min; jeg strider Striden med ham,
som jeg har stridt den højt i Himlen. / Gjennem
al Evigheden og igjennem Hades'
bundløse Dyb og alle Verdensrummets
de grændseløse Riger og talløse,
uendelige Tider vil jeg stride
om Alt, om Alt! og Verden efter Verden,
og Stjerne efter Stjerne, Himmelrum
paa Himmelrum skal blive rystet i
sin Ligevægt, indtil den store Strid
faar Ende, hvis den nogentid faar Ende;
det gjør den aldrig, før han eller jeg
er knust, og hvad formaar at knuse vort
udødelige Væsen eller vort
gjensidige, uslukkelige Had?

Han vil som Overvinder sagtens kalde
det Overvundne Ondt; men hvad er da
det Gode, han vil give? dersom jeg
blev Sejerherre, vilde jo hans Værk
alene blive kaldt for ondt. Og I,
I nye, neppe fødte Dødelige,
sig, hvilke Gaver har I faaet alt
af ham i Eders lille Verden?

Kain.

Faa,
og nogle af dem bitre.

Lucifer.

Vend tilbage
med mig da til din Jord og prøv, hvad andet
han fra sin Himmel skjænkede dig og Dine.
Det Onde og det Gode er jo Noget
i deres eget Væsen, kan ej gjøres
af Giveren til Godt og Ondt; men hvis
han giver Eder Godt, — saa kald ham god;
hvis derimod det Onde kom fra ham,
saa kald det ikke mit, før I har bedre
erkjendt dets sande Kilde; døm ej heller
af Ord, — end ikke Aanders, — men af Frugten
af Eders Liv, saadan som det maa være.
Dog een god Gave har I faaet af
det skjæbnesvangre Æble: — Eders Tanke; —
lad den ej kues af Voldsherretrusler;
lad Jer ej tvinge til en Tro imod

al ydre Sands og indre Følelse;
men tænk og taal — og skab en indre Verden
i Eders Bryst der, hvor den ydre svigter;
da vil I nærme Jer den aandelige
Natur og kjæmpe sejrende mod Eders.

(De forsvinde.)

Tredie Act.

Første Scene.

Jorden nærvæd Eden som i første Act.

(Kain og Adah komme ind.)

Adah.

Tys! gaa saa sagte, Kain.

Kain.

Ja; men hvorfor?

Adah.

Vor lille Enok sover der paa Lejet
af Blade, ved Cypressens Fod.

Kain.

Cypressen!

det er et skummelt Træ; det ser jo ud, som
det sørged over det, som det beskygger;

hvorfor har du valgt det til Dække for
vort Barn?

Adah.

Fordi dets Grene skjærme tæt
som Nat mod Solen; derfor syntes det
bekvemt til at beskygge Søvn.

Kain.

Ja,

den sidste — længste; — men før mig nu til ham.

(De gaa hen til Barnet.)

Hvor yndig han ser ud! hans spæde Kinder
i deres rene Farveskjær vil kappes
med Rosenbladene, hvorpaa de hvile.

Adah.

Og saa hans Læber; se, hvor skjønt de skilles!
Nej, du maa ikke kysse ham; nu ikke;
han vaagner snart; hans Middagssovetid
er næsten gaaet nu, og det var Synd,
om du forstyrred ham, før den er endt.

Kain.

Ja, du har Ret; saalænge vil jeg tvinge
mit Hjertes Lyst. — Han smiler, og han sover! —
Sov kun og smil, du lille, unge Arving
til Verden, som er neppe mindre ung;
sov kun, smil kun! nu er jo dine Timer
og Dage glade og uskyldige!
Du har ej plukket Frugten, — du veed ikke,
at du er nøgen! Skal den Tid da komme,

da du skal bøde for ukjendte Synder,
der ej er dine eller mine? — Men
sov du kun nu! — Hans Kinder er saa røde,
og Smilehullet bliver dybere;
de klare Øjenlaage skjælte over
hans lange Øjenhaar, saa mørke som
Cypressens Gren, der vifter over dem,
halvt aabne, og i Søvn smiler frem
det klare Blaa derunder. Han maa drømme; —
hvorom? om Paradis? — Ja, drøm om det,
min arveløse Dreng! det er en Drøm kun;
thi aldrig mer skal du, din Søn, din Fader
betræde det forbudne Glædens Sted.

Adah.

O, kjære Kain, du maa ej hviske over
vor Søn de sorrigfulde Klager for
det Svundne; hvorfor vil du evigt sørge
for Paradiset? kan vi ikke skabe
et andet?

Kain.

Hvor?

Adah.

Her eller, hvor du vil;
hvor du er, vil jeg ikke føle Savnet
af dette Eden, som saa dybt begrædes.
Har jeg ej dig, vor Dreng, vor Fader, Broder,
Zillah, vor kjære Søster, og vor Eva,

hvem vi jo skyldte ikke blot vor Fødsel,
men meget mer.

Kain.

Ja! — Døden, — den er ogsaa
iblandt de Ting, vi skyldte hende.

Adah.

Kain!

den stolte Aand, som tog dig med herfra,
har gjort dit Mismod dybere. Det var
mit Haab, at de Vidundere, han loved,
som du har seet, de Syner, som du nævner,
af svundne Verdner og nærværende,
at det dog skulde bragt din Sjæl til Ro
i mættet Kundskab; men jeg ser, din Fører
har gjort dig Ondt; dog vil jeg takke ham
og kan tilgive ham, fordi han gav
os dig igjen saa snart.

Kain.

Saa snart?

Adah.

To Timer

har I knap været borte; lange Timer
for mig, men dog kun Timer efter Solen.

Kain.

Og dog var jeg den Sol saa nær og saa
Verdner, som den har skinnet paa og aldrig
skal lyse over mer, og Verdner, som

den aldrig har belyst; mig tyktes, Aar
var rullet over min Fraværelse.

Adah.

Knap Timer.

Kain.

Saa har Sjælen Tiden i
sin Vold og maaler den i Forhold til
det, som den ser af Glæde eller Smerte,
af Lidet eller af det Vældigste.
Jeg havde seet umindelige Værker
af endeløse Væsner, gennemfaret
udslukte Verdner, og imens jeg stirred
paa Evigheden, var det, som jeg havde
laant et Par Draaber Tidsrum ud af dens
uendelige Maal; — nu føler jeg
min Lidenhed igjen. Sandt var det Ord
af Aanden, jeg var Intet.

Adah.

Hvorfor sagde
han det? Jehovah har ej sagt det.

Kain.

Nej;

ham er det nok, at han har gjort os til
det Intet, som vi er; og naar han først
har smigret Støvet med et Glimt af Eden
og Evighed, opløser han det atter
til Støv — hvorfor?

Adah.

Du veed det jo, — for vore
Forældres Fejltrin.

Kain.

Hvad har vi at gjøre
med det? hvis de har syndet, lad dem dø!

Adah.

Det Ord var ikke godt; ej heller var
den Tanke din, men Aandens, der var hos dig.
Gid jeg dog kunde dø for dem, naar de
saa kunde leve!

Kain.

Ja, det er mit Ord, —
naar kun det ene Offer kunde mætte
ham, der umættelig fortærer Liv,
og at vor lille Rosenkind, der slumrer,
kun aldrig skulde smage Død og Sorg,
ej heller give dem i Arv til dem,
der stamme ned fra ham.

Adah.

Hvor kan vi vide,
om ej et sligt Sonoffer kan gjenløse
engang vor Slægt?

Kain.

Naar den Uskyldige
opofres for den Skyldige? men hvilken
Forsoning er deri? Vi er jo skyldfri;

hvad har vi gjort, at vi skal være Ofre
for det, der øvedes, før vi blev fødte,
eller behøve Ofre for at sone
den løndomsfulde, den navnløse Synd, —
ifald det er saa stor en Synd at søge
om Kundskab.

Adah.

Ak, nu synder du, min Kain!
din Tale klinger gudsbespotteligt
i mine Øren.

Kain.

Saa forlad mig.

Adah.

Aldrig,

om saa din Gud forlod dig!

Kain.

Hvad er dette?

Adah.

To Altre, som vor Broder Abel rejste,
mens du var borte, for at bringe Gud
et Offer ved din Hjemkomst.

Kain.

Og hvor veed han,

om jeg just vilde være redebon
til de Brændofre, som han daglig bringer
med ydmyg Mine, lavt, paa Trællevis,

der viser Frygt mer end Tilbedelse,
en Slags Bestikkelse til Skaberen.

Adah.

Han har i Sandhed handlet ret.

Kain.

Eet Alter

kan være nok; jeg har jo intet Offer.

Adah.

Jo, Markens Frugt, den unge, skjønnne Blomst
og Knop og den fuldmodne Blomst og Frugt;
det Offer tækkes Herren, naar det bringes
med kjærlig og med angergiven Sjæl.

Kain.

Arbejdet har jeg, pløjet, svedt i Solen,
som vi blev dømt til; — skal jeg gjøre mere?
Hvad skal jeg være kjærlig for? for Kampen
mod Elementerne, før de vil yde
det Brød, vi spise? hvad skal jeg vel være
taknemlig for? at jeg er Støv og kryber
i Støvet, til jeg vender hjem til Støvet?
Hvis jeg er Intet, — skulde da for Intet
jeg være Hykler, te mig veltilfreds
med Lidelsen? og hvorfor skulde jeg
da føle Anger? for min Faders Brøde,
som alt er sonet ud ved, hvad vi Alle
har lidt, og som vor Æt skal mer end sone
ved Tiderne, som er den forudsagte?

Kun lidet aner han, vor unge Blomst,
som sover der, at Spiren er i ham
til evig Kval for Tusinder! Langt bedre
var det, jeg greb ham i hans Søvn og slog
ham imod Klipperne end lade ham
ilive for —

Adah.

O Gud! rør ikke Barnet! —
mit Barn! — dit Barn! — o, Kain!

Kain.

Vær uden Frygt!

For alle Stjernerne og al den Magt,
der styrer dem, jeg vilde ikke møde
det Barn med nogen værre Hilsen end
en Faders Kys.

Adah.

Hvorfor er da din Tale
saa frygtelig?

Kain.

Jeg sagde, det var bedre,
han hørte op at leve, end at bringe
tillive al den Sorg, som han maa lide
og, hvad der er det tungeste, nedarve;
men siden dette Ord dit Øre saarer,
saa lad os sige blot, at det var bedre,
om han var aldrig bleven født.

Adah.

O, nej!

sig ikke det. Hvor var saa al den Glæde,
hans Moders Glæde ved at vogte ham,
at nære ham og elske ham? Men tys!
han vaagner. — Søde Enok!

(Gaar hen til Barnet.)

O, min Kain!

se paa ham; se, hvor fuld af Liv, af Kraft,
af Blomstring og af Skjønhed og af Glæde!
se, hvor han ligner mig, — og dig, naar du
er kjærlig, thi da ligne vi jo Alle
hverandre; ikke sandt, Kain? Moder, Fader
og Søn; den Enes Træk gjenspejles i
den Andens, ret som i de klare Vande,
naar de er kjærlige og du er kjærlig.
Saa elsk os da, min Kain, og elsk dig selv
for vor Skyld; thi vi elske dig. Se dog,
han ler og strækker sine Arme ud
og aabner vide sine Øjne blaa
mod dine for at hilse paa sin Fader,
imens han spræller med sin lille Krop,
som Glæden gav den Vinger. Tal ej mer
om Lidelse! Keruberne, som ikke
har Børn, de kunde jo misunde dig
en Faders Glæder! o, velsign ham, Kain!
end kan han ikke takke dig med Ord,
dog vil hans Hjerte takke dig, og det
vil ogsaa dit.

Kain.

Vær du velsignet, Dreng,

hvis kun en Dødeligs Velsignelse
kan hjælpe til at skjærme dig mod Slangens
Forbandelse.

Adah.

Det vil den; ja, en Faders
Velsignelse kan visselig beskjærme
mod Krybets Argelist.

Kain.

Jeg tror det knap;
men jeg velsigner ham alligevel.

Adah.

Vor Broder kommer der.

Kain.

Din Broder Abel.

(Abel kommer ind.)

Abel.

Velkommen, Kain, min Broder! Herrens Fred
med dig!

Kain.

Hil, Abel.

Abel.

Søster Adah siger,
at i fortroligt Samkvem med en Aand
du har omsværmet langt ud over vor
tilvante Kreds. Var han af dem, som vi
har seet og talt med som vor Fader?

Kain.

Nej.

Abel.

Hvorfor vil du da omgaas ham? maaske
han er en Fjende af den Højeste.

Kain.

Og Ven af Mennesket. Han, som du kalder
den Højeste, har han da været det?

Abel.

«Han, som jeg kalder» — sælsomt klinger mig
idag dit Ord, min Broder. Søster Adah,
forlad os for en Stund; det er vor Agt
at ofre.

Adah.

Saa Farvel, min Kain; men kys
dog først din Søn, Og gid hans milde Aand
og Abels fromme Færd maa kalde dig
tilbage til Gudfrygtighed og Fred!

(Gaar med Barnet.)

Abel.

Hvor har du været, Kain?

Kain.

Det veed jeg ikke.

Abel.

Og heller ej, hvad du har seet?

Kain.

De Døde

og de udødelige, grændseløse,
almægtige, alt overvældende
Løndomme i det store Verdensrum, —
talløse Verdener, som var og er, —
en Stormvind af et Overmaal af Ting,
Jordkloder, Sole, Maaner, som i Torden
sang rundtomkring mig i højrøstet Flugt, —
og det har gjort mig helt uskikket til
at færdes mellem Dødelige; nu
forlad mig, Abel.

Abel.

Dine Øjne glimte
med unaturlig Glands; — din Kind oplødes
af unaturlig Rødme; — dine Ord
er svangre med en unaturlig Klang; —
hvad kan det dog betyde?

Kain.

Det betyder —
jeg beder dig, forlad mig.

Abel.

Ikke før
vi har holdt Bøn og Oftring sammen.

Kain.

Abel,

jeg beder dig, bring Offeret alene;
Jehovah elsker dig.

Abel.

Jeg haaber, begge.

Kain.

Men dig dog mest; det er mig ligemeget;
du passer bedre til at dyrke ham
end jeg; saa dyrk ham da; men gjør det ene,
ialtfald uden mig.

Abel.

Min Broder, lidet
fortjente jeg at bære Navnet af
vor store Faders Søn, hvis ej jeg æred
dig som den ældre eller, ved at dyrke
vor Gud, indbød dig til at være med
og til at føre an vor Præstegjerning;
det er din Plads.

Kain.

Den har jeg aldrig krævet.

Abel.

Og det har smertet mig; jeg beder dig,
gjør det da nu; det synes, som din Sjæl
er af et Blændværk stærkt betagen; det
vil bringe dig til Ro.

Kain.

Nej. Intet bringer
til Ro mig mer. Ro! siger jeg; jeg har
end aldrig vidst, hvad Ro i Sjælen var,
skjønt jeg har seet Naturens Oprør stillet.

Forlad mig, kjære Abel, eller lad mig
forlade dig her i din fromme Gjerning.

Abel.

Nej, nej, vort Værk maa vi fuldbringe sammen;
forkast mig ikke.

Kain.

Hvis det saa maa være, —
velan, hvad skal jeg gjøre?

Abel.

Vælg dig et
af disse tvende Altre.

Kain.

Vælg du for mig;
mig er de Sten og Græstørv kun.

Abel.

Vælg selv.

Kain.

Saa har jeg valgt.

Abel.

Det er det højeste
og sømmer sig for dig, den Ældste. Nu
bered dit Offer.

Kain.

Hvor er dit?

Abel.

Se her:

det Førstefødte af min Hjord, dens Fedme,
et ydmygt Hyrdeoffer.

Kain.

Hjorde har
jeg ingen af; jeg er en Jordens Dyrker,
og jeg maa give, hvad den giver for
mit Ansigts Sved, — dens Frugter.

(Han samler Frugter.)

Se dem her
hver i sin Blomstring og sin Modenhed.

(De lægge deres Ofre paa deres Altre og tænde Ild derpaa.)

Abel.

Min Broder, du er ældst; frembær du først
din Bøn og din Taksigelse med Ofret.

Kain.

Nej, — jeg er uvant med det; vis du Vej,
og jeg vil følge dig, — saa godt jeg kan.

Abel.

(knæler.)

O Gud, du som har skabt os og har indblæst
i vore Næsebor os Livets Aande,
som har velsignet os og som uagtet
vor Faders Synd har skaanet dog hans Børn
for at fortæbes helt, som vi var blevne,
hvis ej din Retfærd var formildet ved
Barmhjertigheden, som er dig en Lyst,
saa du har skjænket os en Naade, stor

som Paradis i Sammenligning med
vor store Syndighed, — du Enehersker
over alt Lys, alt Godt og Herlighed
og Evighed! du, uden hvem Alting
var ondt og med hvem Intet kan forvildes
undtagen til et naadigt Øjemed
af din almægtige Barmhjertighed, —
uforskellig, men som skal dog fuldbyrdes, —
modtag du fra din ringe, første Hyrde
det første af de førstefødte Hjorde, —
et Offer, Intet i sig selv, — thi hvad
kan vel for dig et Offer være andet? —
men tag imod det som en Tak fra ham,
der for din høje Himmels Aasyn lægger
det ned, imens han bøjer sit dybt ned
til Støvet, som han kommer fra, til Ære
for dig og for dit Navn i Evighed!

Kain.

(staaende oprejst.)

Aand, hvadsomhelst og hvemsomhelst du er,
almægtig, — det kan være, — er du god,
saa ses det af, at dine Gjerninger
er fri for Ondt: Jehovah her paa Jorden!
og Gud i Himlen! andre Navne har du
maaske, da dine Evner synes mange
som dine Værker, — hvis du maa forsones
med Bønner, — tag dem! hvis du skal bevæges
ved Altre og formildes ved et Offer,
modtag dem! tvende Væsner rejse dem

for dig. Er Blod dig kjært, se, Hyrdens Alter,
som ryger ved min højre Haand, har udgydt
det til din Ære i det Førstefødte
af Hjorden, og dets Lemmer dampe nu
i blodig Offerrøg op mod din Himmel; —
hvis Jordens blomstrende og søde Frugter
og mere milde Gaver, som den Græstørv
af Blod uplettet, hvor jeg breder dem,
nu viser frem for Middagssolens Aasyn,
der modned dem, — hvis de behage dig,
mens de har Intet lidt paa Liv og Lemmer
og vise mer en Prøve paa dit Værk
end en Begjæring om at se paa vort, —
ifald en Helligdom foruden Offer,
et Alter uden Blod din Gunst kan vinde,
se paa det! den, som bygger det, han er, —
som du har skabt ham, og begjærer Intet,
der maa ved Knæfald vindes; er han ond,
slaa ham! du er almægtig og du kan det;
thi hvad har han til Værn? Hvis han er god,
saa slaa ham eller spar ham, som du vil!
thi Alt beror paa dig, og Godt og Ondt
har, som det synes, ingen egen Kraft
undtagen i din Vilje; om den er
god eller ond, det veed jeg ikke; jeg
er ej almægtig, heller ej istand til
at dømme Almagt, men kun til at føje
dens Bud, og det har jeg nu føjet her.

Kain.

(Ilden paa Abels Alter blusser op til en klar Flammesøjle og stiger mod Himlen, medens en Hvirvelvind styrter Kains Alter ned og spreder Frugterne paa Jorden.)

Abel.

(knælende.)

O, Broder, bed! Jehovah vredes paa dig.

Kain.

Hvorfor?

Abel.

Se, dine Frugter spredes om
paa Jorden.

Kain.

Jorden kom de fra; tilbage
til Jorden lad dem vende; deres Frø
vil bære Frugt paany, før Somren kommer.
Dit brændte Offerkjød har bedre Held:
se, Himlen slikker Flammen, der er mættet
med-Blod!

Abel.

Tænk ikke paa, hvordan mit Offer
fandt Naade; men gør selv et nyt, forinden
det er for sent.

Kain.

Jeg vil ej bygge Altre
herefter, ikke heller taale dem.

Abel.

(rejser sig.)

Kain! hvad har du isinde?

Kain.

Jeg vil styrte
den usle Himlens Smigrer ned i Støvet,
den Røgherold for dine dorske Bønner, —
dit Alter med sit Blod af Lam og Kid,
der fødtes op med Melk kun for at dø
i Blod.

Abel.

(stiller sig i Vejen for ham.)

Det maa du ikke; føj dog ikke
vanhellig Gjerning til vanhelligt Ord!
lad dette Alter staa; det er indviet
nu ved Jehovahs himmelske Behag,
der modtog Ofrene.

Kain.

Hans! hans Behag!
hvad var hans høje Velbehag ved Dampen
af svedent Kjød og rygende Blodstrømme
mod Mødrenes den jammerfulde Brægen,
der sørge end for deres døde Unger,
eller de stakkels blinde Ofres Kvaler
under din fromme Kniv? Afvejen! dette
blodstænkte Mindesmærke skal ej staa
i Solen der til Skam for Skabningen.

Abel.

Tilbage, Broder! du skal ikke røre
med voldsom Haand mit Alter; hvis du vil
tilegne dig det for at prøve paa
et andet Offer, vel, saa er det dit.

Kain.

Kain.

Et andet Offer! Bort der! ellers kunde
det Offer blive —

Abel.

Hvad er dog din Mening?

Kain.

Afvejen! — bort! — din Gud har Lyst til Blod! —
saa vogt dig da! — Afvejen, førend han
faar mere!

Abel.

I hans store Navn staar jeg
imellem dig og denne Helligdom,
som har hans Velbehag.

Kain.

Ifald du elsker
dig selv, saa gjør nu Plads, til jeg faar spredt
den Græstørv paa den Jord, hvor den er voxet,
hvis ej —

Abel.

(gjør ham Modstand.)

Jeg elsker Gud langt mer end Livet.

Kain.

(slaar ham i Tindingen med en Brand, han griber fra Alteret.)
Saa bring dit Liv da til din Gud; han er
jo lysten efter Liv.

Abel.

(falder.)

Hvad har du gjort,
min Broder?

Kain.

Broder!

Abel.

O, min Gud! modtag
din Tjener og tilgiv hans Banemand,
fordi han ikke vidste, hvad han gjorde. —
Kain, giv — giv mig din Haand, og sig du til
min stakkels Zillah —

Kain.

(efter et Øjeblik stum Bedøvelse.)

Denne Haand! den er
helt rød — af hvad?

(En lang Pause; — han ser sig langsomt omkring.)

Hvor er jeg? ene! Hvor
er Abel? hvor er Kain? er det da muligt,
at det er mig? Min Broder, vaagn dog op!
hvi ligger du der paa den grønne Jord?
det er ej Tid at sove nu? hvorfor
saa bleg? hvad fattes dig? imorges var du
saa fuld af Liv! Abel, jeg beder dig,
driv ikke Gjæk med mig! jeg slog for voldsomt,
men ikke dødeligt? Ak! hvorfor vilde
du standse mig? — men det er Gjækkeri;
du gjør det for at kyse mig; — det var
et Slag, men kun et Slag. Rør — rør dig, — o
blot rør dig! — saa — ja — det er godt! du
aander!
aand paa mig! — Gud! o Gud!

Kain.

Abel.

(med svag Røst.)

Hvem taler her
om Gud?

Kain.

Din Morder.

Abel.

Gud tilgive ham!

Kain, trøst min stakkels Zillah; — hun har nu
een Broder kun. —

(Dør.)

Kain.

Og jeg har ingen. — Hvem
gjør mig da broderløs? Hans Øjne er
opladte! saa er han jo ikke død!
Døden er Søvnens lig, og Søvnens lukker
jo vore Øjenlaage. Og hans Læber
er ogsaa skilte; altsaa aander han;
og dog, jeg kan ej føle det. — Hans Hjerte! —
hans Hjerte! — lad mig se: slaar det? — jeg
tror —

Nej, — nej! — Det er jo dog et Blændværk; ellers
var jeg jo bleven hjemme i en anden
og værre Verden. Jorden svømmer rundt
omkring mig. — Hvad er dette? — det er vaadt,

(Lægger Haanden paa Abels Pande og ser paa den.)

og Dugg er der dog ikke! det er Blod! —
mit Blod, — min Broders og mit eget, udøst
af mig! — Hvad har jeg da at gjøre mer

med Livet, siden jeg tog Livet fra
mit eget Kjød? — Men død kan han ej være! —
er Tavshed Død? Nej, han vil vaagne; lad mig
da vaage hos ham. Livet kan ej være
saa svagt, at det kan slukkes ud saa brat! —
Han har talt til mig, siden — Hvad skal jeg
nu sige til ham? — Broder! — Nej, det Navn
vil han jo ikke svare paa; thi Brødre
slaar ej hverandre. Dog — dog — tal til mig.
O! kun et Ord af denne milde Røst,
at jeg kan holde ud igjen at høre
min egen!

(Zillah kommer ind.)

Zillah.

Hvilken Lyd var det, jeg hørte,
saa tung? hvad kan det være? det er Kain;
han holder Vagt ved Siden af min Husbond.
Hvad gjør du der, min Broder? sover han? —
O, Himmel, hvad betyder denne Bleghed
og denne Strøm? — Nej, nej! Blod er det ikke!
Hvem vilde vel hans Blod udøse? Abel!
hvad er dog dette? hvem har gjort det? — ingen
Bevægelse! han aander ej; hans Hænder
falde fra mine livløst som en Sten!
Ak, grumme Kain! hvorfor kom du ej tidsnok
til at beskytte ham mod denne Vold?
hvad der end overfaldt ham, du var jo
den stærkeste og skulde stillet dig

imellem ham og Faren. — Fader! — Eva! —
Adah! — kom hid! se, Døden er i Verden!

(Gaar ud, idet hun kalder.)

Kain.

Og hvem har bragt den der? jeg, som saa dybt
afskyr selv Dødens Navn, at Tanken har
forgiftet alt mit Liv, før jeg har kjendt
dens Skikkelse; — jeg har ført den herind
og givet i dens kolde, stille Favn
min Broder, ret som uden mig den kunde
ej hævdet sit ubøjelige Krav.
Nu er jeg vaagen da; — en Rædselsdrøm
drev mig til Vanvid; — men han vaagner aldrig!

(Adam, Eva, Adah og Zillah komme ind.)

Adam.

Jeg kaldtes hid af Zillahs Klagerøst. —
Hvad ser jeg? — det er sandt! — Min Søn! —
min Søn!

Se, Kvinde, Slangens Værk og dit!

Eva.

O, tal

ej nu derom; thi Slangens Tand er i
mit Hjerte! — Abel, du som mest jeg elsked!
Jehovah! denne Straf er større end
en Moders Synd, at tage ham fra mig!

Adam.

Hvem eller hvad har gjort den Gjerning? — tal,

Kain, du var jo tilstede; var det enten en fjendtlig Engel, som ej vandrer med Jehovah, eller et af Skovens Vilddyr?

Eva.

Ak! blegt og gustent bryder Lyset frem som fra en Tordensky! den Brand, saa tung og blodbestænkt, fra Altret revet bort, og sort af Røg og rød af —

Adam.

Tal, min Søn,
tal og forvis os i vor Jammer om,
at vi er ej end mer elendige.

Adah.

Tal, Kain, og sig, at det var ikke dig!

Eva.

Det var det. Ja, jeg ser det nu; han sænker sit brødefulde Hoved og bedækker sit glubske Øje med blodrøde Hænder.

Adah.

Moder, du gjør ham Uret. — Rens dig, Kain, fra dette gruelige Klagemaal, som Sorgen vrister fra vor Moder!

Eva.

Hør mig,
Jehovah! i al Evighed gid Slangens Forbandelse maa hvile paa ham! thi

dens Sæd er han mer lig end vor. Gid alle hans Dage være øde! Gid —

Adah.

Stands! Moder, forband ham ikke; thi han er din Søn; forband ham ikke, Moder; thi han er min Broder og min Husbond.

Eva.

Ingen Broder har han dig levnet, — Zillah ingen Husbond, mig ingen Søn! — derfor forbander jeg ham for evigt fra mit Aasyn! alle Baand jeg bryder mellem os, som han har brudt Naturens Baand i denne — O, Død! Død! hvi tog du ikke mig, som først blev dig hjemfalden? hvorfor gjør du det ej nu?

Adam.

Eva, lad ej din Sorg, som er naturlig, forlede til Formastelse! alt længe var denne tunge Dom os forudsagt; og nu, da den begynder, lad den bæres saaledes, at vor Gud kan se, vi lyde som fuldtro Tjenere hans høje Vilje.

Eva.

(pegende paa Kain.)

Hans Vilje! hans, den Dødens Aand, som blev til Kjød, som jeg har født og bragt til Jorden

for at bedække den med Lig. Gid alle
Livets Forbandelser maa ramme ham!
og gid hans Kvaler drive ham afsted
igjennem Ørkenen, som os fra Eden,
indtil hans Børn gjør imod ham, som han
imod sin Broder! gid de flammende
Kerubers Sværd og Vinger jage ham
ved Dag og Nat! — Hugorme springe frem
ved hvert hans Fodtrin! Jordens Frugter vorde
til Aske i hans Mund! det Løv, hvorpaa
han lægger ned sit Hoved for at sove,
med Skorpioner strøs! Hans Drømme være
kun om hans Offer, og hans Vaagen være
en evig Dødsfrygt! gid de klare Bække
til Blod forvandles, naar han bukker sig
for at besudle dem med sine Læbers
rasende Brand! gid Elementerne
fly ham eller forvandles for ham! Gid
han leve med den Kval, som Andre dø med!
og selve Døden vorde noget Værre
end Død for ham, der først har gjort den hjemlig
blandt Mennesker! — Bort, Brodermorder! det
skal Kain herefter være Navnet for
igjennem alle Fremtids Tusinder
af Jordens Slægter, der skal afsky dig,
om du endog var deres Stammefader!
Gid Græsset visne for din Fod! gid Skoven
dig nægte Ly, Jorden en Bolig, Støvet

en Grav, Solen sit Lys og Himmelen
sin Gud!

(Gaar.)

Adam.

Kain! gaa din Vej; vi bor ej mere
tilsammen; gaa, og efterlad den Døde
til mig; herefter er jeg ene; vi
maa aldrig mødes mere!

Adah.

O, min Fader,
send ham ej saadan bort! læg ej din tunge
Forbandelse til Evas paa hans Hoved.

Adam.

Det er ej mig, der bander ham; hans Aand
skal være hans Forbandelse. Kom, Zillah!

Zillah.

Her maa jeg vaage ved min Husbonds Lig.

Adam.

Vi kommer hid igjen, naar han er borte,
der voldte os det frygtelige Hverv.
Kom!

Zillah.

Kun et Kys paa dette blege Støv
og denne Mund, engang saa varm! — Mit Hjerte!
mit Hjerte!

(Gaar grædende bort med Adam.)

Adah.

Kain, du hørte; vi maa bort;
jeg er beredt, og vore Børn skal være
det ligesaa. Jeg selv vil bære Enok,
og du hans Søster. Lad os drage bort,
før Sol gaar ned, og ikke gaa i Ørknen,
naar Nattens Sky sig sænker. — Tal dog til mig! —
til mig, — jeg er jo din.

Kain.

Forlad mig.

Adah.

Alle

har jo forladt dig.

Kain.

Hvorfor tøver du da?
frygter du ikke for at blive hos
En, der har gjort den Daad?

Adah.

Jeg frygter Intet
undtagen at forlade dig, om end
jeg gruer for den Gjerning, som nu gjør
dig broderløs. Jeg maa ej tale om det;
det er en Sag mellem den store Gud
og dig.

En Stemme.

(raaber udenfor.)

Kain, Kain!

Kain.

Adah.

Hører du denne Stemme?

Stemmen udenfor.

Kain, Kain!

Adah.

Det klinger som en Engels Røst.

(Herrens Engel kommer ind.)

Engelen.

Hvor er din Broder Abel?

Kain.

Er da jeg

min Broders Vogter?

Engelen.

Kain, hvad har du gjort?

din dræbte Broders Blod faar Røst og raaber
fra Jorden op til Herren. Nu er du
forbandet fra den Jord, der nylig aabned
sin Mund og drak din Broders Blod fra din
formastelige Haand. Herefter, naar
du pløjer Jorden, vil den ikke give
dig mer sin Kraft; en Flygtning skal du være
fra denne Dag og fredløs her paa Jorden!

Adah.

Den Straf er mer, end han kan bære. Se,
fra Jordens Aasyn driver du ham bort,
og fra Guds Aasyn skal han være skjult;
en Flygtning og en Fredløs her paa Jorden;

saa vil det ske, at hvo som møder ham,
vil dræbe ham.

Kain.

O, gid de kunde! men
hvem er det, der skal dræbe mig? hvor er de
paa denne øde, folketomme Jord?

Engelen.

Din Broder har du dræbt; hvem skal betrygge
dig mod din Søn?

Adah.

O Lysets Engel, vær
barmhjertig! sig dog ej, at dette stakkels,
forpinte Bryst nu nærer i min Dreng
en Morder — af sin Fader!

Engelen.

Da var han
kun, hvad hans Fader er. Har Evas Mælk
ej næret ham, som nu du ser besudlet
med alt det Blod? mon Brodermorderen
ej kunde avle Fadermordere?
Men det skal ikke ske saaledes; — Herren,
din Gud og min, befaler mig at sætte
hans Segl paa Kain, at han kan trygt gaa bort.
Hvo som ihjelslaar Kain, syvfoldig Hævn
skal falde paa hans Hoved. Kom herhid!

Kain.

Hvad vil du mig?

Engelen.

Mærke din Pande med
et Lejde mod en Daad som den, du gjorde.

Kain.

Nej, lad mig dø!

Engelen.

Det kan ej ske.

(Sætter Mærket paa Kains Pande).

Kain.

Det brænder
min Pande; Intet er det dog mod det,
som er derinde. Er der mere? Lad mig
nu bære det, saa godt jeg kan.

Engelen.

Haard var du
og trodsig fra din Moders Liv som Jorden,
du skal herefter pløje; han, du slog
ihjel, var mild som Hjordene, han vogted.

Kain.

For tidlig efter Faldet blev jeg avlet,
før end min Moders Sjæl var bragt til Ro
fra Slangen, og mens end min Fader sørged
for Eden. Hvad jeg er, det er jeg. Jeg
har ej begjæret Livet, har ej skabt
mig selv; men hvis jeg med min egen Død
fra Støvet kunde købe ham tilbage, —

og hvorfor ikke? lad ham atter komme
til Dagens Lys, og lad mig ligge død!
saaledes gav Gud den, han elskede,
sit Liv igjen, imens han tog fra mig
et Liv, som aldrig var mig kjær at leve.

Engelen.

Hvor kunde Mord helbredes? skeet er skeet.
Gaa bort! fuldbring din Tid! og lad din Gjerning
ej være lig den sidste!

(Forsvinder.)

Adah.

Han er borte.

Lad os da gaa; jeg hører i vor Hytte
vor lille Enok græde.

Kain.

Ak! han veed
kun lidet, hvad han græder for! og jeg,
som udgjød Blod, kan ikke fælde Taarer!
Men Edens fire Floder mægted ikke
at tvætte ren min Sjæl! — Tror du, min Dreng
kan taale Synet af mig?

Adah.

Hvis jeg troede,
han ikke kunde det, saa vilde jeg —

Kain.

Nej, ikke flere Trusler! dem har vi

havt mer end nok af. Gaa til vore Børn;
jeg følger efter.

Adah.

Jeg vil ikke lade
dig ene med den Døde; lad os gaa
tilsammen.

Kain.

O, du Døde, som vil vidne
til evig Tid! hvis Blod ej synker ned,
men mørkner Jord og Himmel! hvad du nu er,
det veed jeg ej; men hvis du ser, hvad jeg er,
saa tror jeg, at du vil tilgive ham,
som aldrig kan tilgives af sin Gud,
ej heller af sin egen Sjæl. — Farvel!
Jeg maa, jeg tør ej røre det, som jeg
har gjort dig til. Jeg, som er bragt til Verden
af samme Moderliv som du, har diet
det samme Bryst og ofte trykket dig
til mit i broderlig og barnlig Ømhed,
jeg kan ej mere møde dig; jeg tør
ej gjøre for dig, hvad du vilde gjort
for mig — at lægge dine Lemmer ned
i deres Grav, den første Grav, der end
er gravet for en Dødelig. Men hvem
har gravet denne Grav? — O, Jord, o, Jord!
for al den Frugt, du gav mig, giver jeg
igjen dig denne. — Nu til Ørkenen!

(Adah bøjer sig ned og kysser Abels Legeme.)

Adah.

En skrækkelig og tidlig Lod, min Broder,
er bleven dig til Del. Af alle dem,
der sørger over dig, tør jeg alene
jo ikke græde. Det er nu mit Hverv
at tørre Taarer, ej at fælde dem;
men dog, af alle dem, der sørge, sørger
Ingen som jeg, ej blot for dig, men ham,
der dræbte dig. — Nu, Kain, nu vil jeg dele
din Byrde med dig.

Kain.

Vejen Øst for Eden,
den vælge vi; den er mest vild og øde
og passer for min Gang.

Adah.

Gaa du foran;
vær du min Fører, og Gud være din.
Nu lad os hente vore Børn.

Kain.

Og han,
som ligger der, var barnløs. Jeg har dæmmet
for Kilden til en ædel Slægt, som kunde
hans unge Brudeleje have smykket,
og mildnet dette grumme Blod, naar vi
forened vore Børn med Abels Æt! —
Abel!

Kain.

Adah.

Fred være med ham!

Kain.

Men med mig! —

(De gaa.)

MARINO FALIERO,

HERTUG AF VENEDIG.

En historisk Tragedie.

PERSONER.

Marino Faliero, Hertug af Venedig.

Bertuccio Faliero, hans Brodersøn.

Lioni, Patricier og Senator.

Benintende, Formand for Timandsraadet.

Michel Steno, en af de tre Formænd for "de Fyrretyves" Raad.

Israel Bertuccio, Formand for Årsenalet,

Philip Calendaro,

Dagolino,

Bertram,

Hovedsmænd for Drabanterne.

Første Borger.

Anden Borger.

Tredie Borger.

Vincenzo,

Pietro,

Battista,

Antonio, Lionis Tjener.

Skriveren ved Timandsraadet.

Angiolina, Hertugens Hustru.

Marianna, hendes Veninde.

Vagt, Sammensvorne, Borgere, Timandsraadet, Giuntaen; kvindelige Betjente o. s. v.

} Sammensvorne.

} Betjente i Hertugens Palads.

Handlingen foregaar i Venedig i Aaret 1355.

Første Act.

Første Scene.

En Forsal i Hertugpaladset.

(Pietro og Battista komme ind i Samtale.)

Pietro.

Er Budet ikke kommet?

Battista.

Endnu ikke;

jeg har sendt hyppigt Bud, som I befaled;
men Raadets Herrer sidde dybt i Forskning
og lang Forhandling over Stenos Sag.

Pietro.

For lang, — saa tykkes Hertugen ialtfald.

Battista.

Hvor finder han sig nu i Ventetiden?

Pietro.

Med kjæmpende Taalmodighed; han sidder
ved det hertugelige Bord, bedækket

med alt Statstilbehør: Ansøgninger, Meldinger, Domme, Acter, Klager, Breve, som helt optagen af sin Dont; men hører han blot en Dør, der knager i det Fjerne, eller en Lyd som Skridt, der nærme sig, en Mumlen af en Røst, saa løber flux hans raske Øje rundt; han gjør et Sæt op fra sin Stol; saa standser han og sætter sig ned igjen og fæster stivt sit Blik paa en Forordning; men den sidste Time, — det har jeg seet, — har han ej vendt et Blad.

Battista.

Man siger, han er stærkt opirret; — vist var det en fræk Formastelse af Steno at haane ham saa grovt.

Pietro.

Ja, hvis det var en ringe Mand; men Steno er Patricier, en ung og lystig, overmodig Springfyr.

Battista.

Saa tror du ikke, Dommen bliver haard?

Pietro.

Nok var det, hvis den blev retfærdig; men det kommer os ej til at foregribe de Fyrretyves Dom.

Battista.

Der kommer den. —

Hvad Nyt, Vincenzo?

(Vincenzo kommer ind.)

Vincenzo.

Det er afgjort; men
hans Dom er endnu ej bekjendt. Jeg saa,
Formanden var just ved at sætte Segl
paa Pergamentet, som skal underrette
Hertugen om de Fyrretyves Dom;
jeg iler for at bringe ham min Melding.

(De gaa.)

Anden Scene.

Hertugens Kabinet.

(Hertug Marino Faliero og hans Brodersøn Bertuccio
Faliero.)

Bertuccio Faliero.

Ret maa de skaffe Jer; de kan ej Andet.

Hertugen.

Ja vist, som Tremandsraadet, da det viste
mit Klagemaal hen til de Fyrretyve,
for at han kunde staa til Rette for
sin egen Domstol, sine Jævninger.

Bertuccio.

Hans Jævninger vil knap beskytte ham;
en saadan Fremfærd vilde kaste Skjændsel
paa hele Statens Værdighed.

Hertugen.

Og kjender

du ej Venedig? kjender du da ikke
de Fyrretyve! Men vi faar det snart
at se.

(Vincenzo kommer ind.)

Bertuccio.

Hvad nu? hvad bringer du for Budskab?

Vincenzo.

Jeg har det Hverv at melde til hans Højhed,
at Retten har afsagt sin Kjendelse,
og at saasnart som Formen er skeet Fyldest
paa lovlig Vis, vil Dommen blive sendt
til Hertugen. Men foreløbig hilse
de Fyrretyve Republikens Fyrste
og bede ham modtage deres Hyldest.

Hertugen.

Ja, — de er grumme villige til Hyldest
og altid underdanige. Saa Dommen
er falden, siger du?

Vincenzo.

Ja, Eders Højhed;
Formanden satte Seglet paa, da jeg

blev kaldet ind, for intet Øjeblik
at sinke den Meddelelse, der skyldtes
ej Republikens Overhoved blot,
men Klageren, i een Person.

Bertuccio.

Og kan du
da ej af Noget, som du har bemærket,
formode Dommens Udfald?

Vincenzo.

Nej, min Herre;
I veed, hvor hemmeligt her i Venedig
det gaar med Rettergangen.

Bertuccio.

Ganske sandt;
dog er der altid Noget, som kan gjættes,
og som den snilde Lytters raske Blik
kan fange op, en Hvirken eller Mumlen,
en Mine, mer og mindre højtidsfuld,
bredt over Dommerne. De Fyrretyve
er dog kun Mennesker, — højst værdige,
retvise, kloge Mænd, — det tilstaar jeg, —
forsigtige og tavse som den Grav,
hvortil de dømme Synderen; — men dog
med Alt det kunde vel i deres Mine, —
hos Nogle idetmindste, hos de yngre,
et Spejderblik, et Blik som dit, Vincenzo,
nok læse Dommen, før den blev forkyndt.

Vincenzo.

Jeg gik i samme Øjeblik, min Herre,
og fik ej Tid at lægge Mærke til,
hvad der endog kun syntes at gaa for sig
imellem Dommerne; desuden stod jeg
nær Michel Steno, den Anklagede,
og —

Hertugen.

Sig, hvorledes han saa ud! fortæl!

Vincenzo.

Rolig, men ikke mørk; han stod som fattet
paa Dommen, hvordan end den blev; — men se,
der er den; Eders Højhed kan nu se den.

(De Fyrretyves Skriver kommer ind.)

Skriveren.

De Fyrretyves høje Domstol melder
sin Ærefrygt til Hertug Faliero,
Venedigs første Øvrighed, og beder
hans Højhed gennemlæse og stadfæste
Dommen mod Michel Steno, født Patricier,
indstævnet for den Brøde, som er ommeldt
tilligemed den ham idømte Straf
i dette Skrift, som her jeg overgiver.

(Rækker Hertugen et Pergament.)

Hertugen.

Gaa ud og vent.

(Skriveren og Vincenzo gaa.)

Tag du det Pergament.

Bogstaverne forsvinde for mit Øje
i Taage; jeg kan ikke samle dem.

Bertuccio.

Vær rolig, Farbror; hvorfor skjælver I?
I tør ej tvivle om, at Alt vil blive,
som det kan ønskes.

Hertugen.

Læs.

Bertuccio.

(læser.)

«Besluttet her

i Raadet uden nogen Meningsforskjel,
at Michel Steno, som har selv bekendt
sig skyldig i, at han den sidste Nat
i Karnevalet har paa Hertugtronen
indskrevet disse Ord: —»

Hertugen.

Og vilde du
gjentage dem? — vil du gjentage dem? —
vil du, en Faliero, efterplapre
vort Huses dybe Skam, beskjæmmet i
sit Overhoved, — dette Overhoved,
Regenten i Venedig, i den første
blandt alle Stæder? — Dommen!

Bertuccio.

Ædle Herre,

tilgiv mig; jeg vil gjøre, som I byder —

(Læser.)

«at Michel Steno skal i ensomt Fængsel
hensættes for en Maaned.»

Hertugen.

Videre.

Bertuccio.

Min ædle Herre, dermed ender det.

Hertugen.

Hvordan? hvad siger du? — der ender det?

Hvad? drømmer jeg? men det er ikke sandt!

Giv mig Papiret.

(Griber Papiret og læser.)

«Raadet har besluttet,
at Michel Steno» — Brodersøn, din Arm!

Bertuccio.

Nej, fat Jer! kom til Ro! den Heftighed
er unødvendig; — lad mig kalde Hjælp.

Hertugen.

Stand! — rør dig ikke! — nu er det forbi.

Bertuccio.

Jeg kan jo kun samstemme med Jer i,
at Dommen var for ringe for hans Brøde; —
det er en Skjændsel for de Fyrretyve,
at de har lagt saa ringe Straf paa det,
der var en skjændig Haan mod Jer og selv
mod dem, som Eders Undersaatter; dog

det er ej uopretteligt; I kan
henvende Jer endnu engang til dem
eller til Tremandsraadet; naar de ser,
at fuld Retfærdighed er Jer forment,
saa vil de nu vel tage sig af Sagen,
som før de viste fra sig, og vil skaffe
Jer Ret imod den frække Udaadsmand.
Tror I da ikke det, min kjære Farbror?
Hvi staar I saa forstenet der? I agter
slet ikke paa mig; — hør mig dog, jeg beder.

Hertugen.

(kaster sin Hertughue paa Gulvet og vil træde den under Fødder,
men forhindres af sin Brodersøn.)

O, var dog Saracenen i Sankt Marko!
saaledes vilde jeg ham hylde!

Bertuccio.

Herre!

for Himmелens og alle Helgens Skyld! —

Hertugen.

Bort! — o, var Genueserne i Havnen!
o, stod nu Hunnerne, jeg slog ved Zara,
i Rækker om Paladset!

Bertuccio.

Sligt et Ord
er ikke vel talt af Venedigs Hertug.

Hertugen.

Venedigs Hertug! Hvem er Hertug i

Venedig nu? saa vis mig ham, at han kan skaffe mig min Ret.

Bertuccio.

Hvis I forglemmer Jert Embed og dets Værdighed og Pligt, saa husk dog Mandens, og læg Tømme paa den Lidenskab. Hertugen af Venedig —

Hertugen.

Der gives intet Sligt; det er et Ord, ja, værre, et elendigt Øgenavn! Den mest foragtede, forhaanede, fortrykte, hjælpeløse Stakkel, som maa tigge Brødet, kunde, hvis af En det nægtes ham, vel faa det af en anden mere barmhjertig Sjæl; men den, hvis Ret fornægtes ham af dem, hvis Kald er ikke at gjøre Uret, han er mere fattig end den bortviste Tigger; — han er Træl, — og det er jeg og du og alt vort Hus fra denne Stund; den ringeste Haandværker vil pege Fingre, og den stolte Ædling kan spytte paa os; — hvor er vor Oprejsning?

Bertuccio.

Men Loven, Eders Naade, —

Hertugen.

Du har seet, hvad den har gjort; jeg kræved ingen Hjælp

af Andre end af Loven; jeg begjæred
ej anden Hævn end Fyldestgjørelse
ved Loven; jeg paakaldte ingen Domstol
undtagen den, som Loven selv har udnævnt. —
Som Hersker vendte jeg mig med min Klage
til mine Undersaatter, til de samme,
som gjorde mig til Hersker og som gav mig
derved en dobbelt Ret til dette Navn.
Den Ret, som fulgte af mit Valg, min Stilling,
min Byrd og Tjeneste, min Hæder, Alder
og disse Ar og disse hvide Haar,
fast firsindstyve Aars Besvær og Rejser,
Anstrængelser og Farer, Sved og Blod,
blev lagt paa Vægten mod den groveste
Forhaanelse, den lumpneste Besudling,
den overmodigste Beskyldning af
en fræk og kaad Patricier — og blev fundet
for let! og det skal taales!

Bertuccio.

Det er ikke
min Mening; — dersom Eders nye Klage
blir afvist, vil vi finde andre Midler
til at udjævne Sagen.

Hertugen.

Atter klage!

Er du min Broders Søn? er du et Skud
af Falieros Hus? en Hertugs Frænde?
og af det Blod, som gav Venedig alt

tre Hertuger? — men du har Ret; nu maa vi ydmyge os!

Bertuccio.

Min fyrstelige Farbror!

I er for heftig oprørt; — det er sandt, det var en grov Forhaanelse, og grovt var, at den ikke blev tilbørligt straffet; men dette Raseri gaar dog udover Udæskningen, ja over al Udæskning. Hvis vi fornærmes, vil vi kræve Ret; hvis den fornægtes, vil vi tage den; men alt det kan vi gjøre ganske roligt; — dyb Hævn er Datter af den dybe Tavshed. Jeg har af Eders Aar knap Trediedelen; vort Hus jeg elsker, ærer Jer, dets Hoved, min Ungdoms Værge og Vejleder; men endskjønt jeg fatter Eders Sorg og deler Forhaanelsen med Jer, det skrækker mig at se, naar Eders Harm, lig Bølgerne i Adriaterhavet, overskyller hver Skranke og opløser sig i Luft.

Hertugen.

Jeg siger dig, — behøver jeg at sige dig, hvad din Fader ikke vilde krævet et Ord for at forstaa? og har du da ej anden Følelse end Sandsen for den ydre Pine ved Berørelse?

har du da intet Hjerte, — ingen Stolthed, —
ej Lidenskab, — ej Ærens dybe Sands?

Bertuccio.

Det er den første Gang, der tvivles om
min Ære, og for hver en anden Tvivler
var det den sidste.

Hertugen.

Du er vel bekjendt
med denne Erkenidings hele Ondskab,
den lumpne, fejge, snigende, — frikjendte
Forbryder, som har i et giftigt Skandskrift
indlagt sin Braad og efterladt, — o Gud! — paa
min Hustrus Ære, paa den nærmeste,
mest dyrebare Del af hver Mands Ære,
en lumpen Plet, der kunde gaa omkring
fra Mund til Mund blandt kaade Haandværkskarle
med alskens grove, raa Forklaringer,
med skamløs Vittighed og smudsig Spot,
mens spodske Adelsmænd i finere
Tilsløring hviskede det Eventyr
og smiled ad den Løgn, der gjorde mig
til deres Ligemand, en artig Hanrej,
taalmodig, — ja maaske stolt ved sin Skjændsel.

Bertuccio.

Men det var jo en Løgn; I vidste, det
var Løgn; det vidste jo Alverden.

Hertugen.

Frænde,

den høje Romer sagde: «Cæsars Hustru
maa ej engång mistænkes», og forskjød
sin Hustru.

Bertuccio.

Ja! — i hine Dage —

Hertugen.

Hvad

er det, en Romer ikke vilde tåale,
og som en Fyrste af Venedig nu
maa bære? Gamle Dandolo forsmædede
alle Cæsarsers Krone for at bære
den Hertughue, som jeg træder paa,
fordi den er fornedret.

Bertuccio.

Det er sandt.

Hertugen.

Ja, ja, det er det. — Jeg har ikke hævnnet —
paa den Uskyldige, der blev saa skjændigt
bagtalt, fordi hun tog en gammel Mand
til Husbond, der i lang Tid havde været
en Ven af hendes Fader og Beskytter
af hendes Hus, som om der ikke var
i Kvindens Hjerte anden Kjærlighed
end Lyst til Ungdom og til glatte Kinder, —
jeg hævned ej paa hende Skurkens Ondskab,
men krævede mit Lands Retfærdighed

over hans Hoved, den Retfærdighed,
som skyldes selv den Ringeste, der har
en Hustru, ved hvis Troskab han sig glæder,
der har et Hjem, hvis Arne er ham kjær,
der har et Navn, hvis Ære er ham Alt, —
naar disse plettes af Bagtalelsens
og Spottens Helvedaande.

Bertuccio.

Hvilken Bod
har I da ventet som hans rette Straf?

Hertugen.

Død! Var jeg ikke Statens Hersker, haanet
paa Tronen selv og gjort til Spot for dem,
der skulde lyde mig? var jeg ej krænket
som Husbond? haanet dybt som Mand? fornedret,
nedværdiget som Fyrste? var en Brøde,
som hans er, ej en Sammenhobning af
Fornærmelse og Højforræderi? —
Og dog er han i Live! havde han
istedenfor paa Hertugtronen sat
den samme Skamplet paa en Bondes Stol,
havde hans Blod forgylt Dørtærskelen;
thi Trællen havde dræbt ham samme Stund.

Bertuccio.

Vær I forvissat om, han skal ej leve,
til Sol gaar ned, — lad mig om Midlerne,
og vær I rolig blot.

Hertugen.

Tøv, Brodersøn!

Det havde været nok endnu igaar; —
nu er der ingen Vrede mer hos mig
mod denne Mand.

Bertuccio.

Hvad mener I? er ikke
Fornærmelsen fordoblet ved den lumpne —
jeg vil ej kalde det Frikjendelse;
thi det er værre, fuld Erkjendelse
af Brøden, mens den lader den ustraffet?

Hertugen.

Den er fordoblet; men ej nu af ham;
de Fyrretyve har jo dømt ham til
en Maanedes Fængsel; — altsaa maa vi lyde
de Fyrretyve.

Bertuccio.

Lyde dem! som har
forglemmt, hvad de var deres Hersker skyldig!

Hertugen.

Ja, Søn, — saa fatter du det endelig.
Hvad enten jeg er Borger, der begjærer
min Ret, hvad eller Hersker, der befaler,
paa dobbelt Vis har de berøvet mig
min Ret; thi her er Herskeren jo Borger;
men desuagtet krum du ej et Haar
paa Stenos Hoved; han skal ikke bære
det længe.

Bertuccio.

Ej tolv Timer længere,
hvis blot I havde overladt mig Maade
og Midler; hvis I havde hørt mig rolig,
aldrig var det min Agt, den Usling skulde
gaa fri; jeg ønskede blot, I vilde tvinge
den Storm af Lidenskab, at vi tilsammen
desmere sikkert kunde finde Raad til
hans Undergang.

Hertugen.

Nej, Frænde, han maa leve, —
ialtfald nu; et Liv saa lavt i Værd
som hans var Intet i en saadan Stund.
Der var i Oldtids Dage Ofringer,
der kræved kun et enkelt Offer; ved
et stort Sonoffer faldt en Hekatombe.

Bertuccio.

Jert Ønske er en Lov for mig, og dog
jeg vilde gjerne vise Jer, hvor nær
vort Huses Ære altid er mit Hjerte.

Hertugen.

Frygt ikke; du skal finde Tid og Sted
til det Bevis; men vær nu ikke du
altfor ilsindet, som jeg selv var før;
nu skammer jeg mig ved min egen Vrede;
jeg beder, tilgiv mig.

Bertuccio.

Nu kjender jeg

min Farbror, Lederen, Statsmanden, Høvding
for Land og Rige og sin egen Hersker!
Det undred mig at se Jer helt forglemme
i Eders blinde Harm, i denne Alder,
al Klogskab. om end Grunden —

Hertugen.

Ja, tænk kun
paa Grunden, — glem den ikke; — naar du lægger
dig ned til Hvile, lad den være sort
blandt dine Drømme, og naar Dagen vender
tilbage, lad den staa imellem Solen
og dig, ret som en Sky, der varsler ilde,
staar paa en Sommerfestdag; saadan vil
den staa for mig; — men tal ej, rør dig ikke, —
og overlad mig Alt; vi vil faa meget
at gjøre; og du skal faa Del deri. —
Men gaa nu; det er bedst, jeg er alene.

Bertuccio.

(tager Hertughuen op og lægger den paa Bordet.)

Men før jeg gaar, jeg beder, tag igjen,
hvad I foragted, til ved Lejlighed
I kan ombytte denne med en Krone.
Nu vil jeg tage Afsked med den Bøn,
at I vil stole paa min tro Tjenstiver
i alle Ting, som det sig sømmer for
en nær og trofast Frænde og ej mindre
en fuldtro Borger og en Undersaat.

(Gaar.)

Hertugen.

Farvel, min gjæve Frænde! —

(Tager Huen op.)

Tomme Fjas!

besat med alle Torne, der omgive
en Krone, skjønt du smykker ej den Pande,
du haaner, med en Konges Magt og Højhed!
du intetsigende, foragtelige,
forgyldte Legetøj, jeg tager dig
nu paa igjen, som om det var en Maske.

(Sætter den paa Hovedet.)

Hvor dog min Hjerne værker under dig!
og Tindingerne banke som i Feber
under din Skjændselsbyrde! kunde jeg
ej til en Krone dig forvandle? kunde
jeg ikke splintre det Briareusscepter,
hvormed det hundredhaandede Senat
nu hersker, der gjør Folket til et Intet
og Fyrsten til en Dukke? fuldt saa svære
Bedrifter har jeg fuldbragt i mit Liv, —
fuldbragt for dem, der nu gjengjælde mig
paa denne Vis! — Kan jeg ej lønne dem
med lige Maal? O! havde jeg eet Aar!
een Dag blot af min fulde Ungdomskraft,
mens end mit Legem tjente Sjælen, som
en ædel Ganger tjener tro sin Herre!
jeg skulde slaaet ned blandt dem og kun
behøvet Faa til Hjælp for at faa Bugt
med disse overmodige Patricier;

nu maa jeg søge andre Hænder til
at tjene dette hvide Hoved; — men
det skal dog lægge Raad paa saadan Vis,
at Værket ikke bliver helt herkulisk, —
skjønt end det er et Kaos kun af Tanker,
der ruges ud i Mørket; end er Hjernen
kun ved sit første Arbejd, mens den holder
de slumrende Fremtidens Billeder
for Lyset frem, for at den tøvende
Forstand kan vælge. — Kun et ringe Tal
af Krigsfolk er der i —

(Vincenzo kommer ind.)

Vincenzo.

Der er en Mand
herudenfor, som beder om at stedes
for Eders Højhed.

Hertugen.

Jeg er utilpas, —
nu kan jeg Ingen se, selv om han er
Patricier; lad ham forebringe Raadet
sin Sag.

Vincenzo.

Jeg siger ham, hvad Eders Naade
har svaret; — det kan neppe være vigtigt;
han er en Almusmand, — saavidt jeg tror,
Patron for en Galej.

Hertugen.

Hvad sagde du?

Patron for en Galej? det er — jeg mener, —
han er en Statens Tjener; lad ham komme;
maaske han kommer her paa Embeds Vegne. —

(Vincenzo gaar.)

Den Skibspatron kan man maaske udforske;
jeg vil dog prøve ham. Jeg veed, at Folket
er misfornøjet; de har Grund dertil
fra den Ulykkesdag ved Sapienza,
da Genua vandt Sejr; end større Grund
har de, fordi de er i Staten Intet,
i Byen endnu mindre, kun Maskiner,
der tjene Adlens højfornemme Lyst;
Krigsfolket har for lang Tid Sold tilgode,
som tidt er lovet, og de knurre stærkt; —
enhver Forandring vil jo lokke dem;
selv vil de gjøre sig betalt ved Plyndring. —
Men Præsterne; — jeg frygter, Præsteskabet
vil ikke staa os bi; de hade mig
fra den Stund af, da jeg i Hidsighed,
opirret af det Drog, slog i Treviso
den dovne Biskop for at skynde paa
hans fromme Skridt; — alligevel maaske
de kunde vindes ved Indrømmelse
i rette Tid, ialtfald deres Herre
i Rom; men fremfor Alt snar maa jeg være;
kun lidet er der i min Aftenstund
af Livets Lys tilbage. Kunde jeg
befri Venedig og min Skjændsel hævne,
saa havde mer end længe nok jeg levet

og vilde gjerne sove næste Stund
hos mine Fædre; og hvis det slaar fejl,
saa var det bedre, om de tresindstyve
af mine fire Snese Aar var der,
hvor dog det Hele, — ligemeget naar, —
skal slukkes ud; langt heller maatte aldrig
de været til, end slæbe mig hen til,
hvad disse Erkeundertrykkere
mig gjerne vilde gjøre til. — Lad se, —
af brugbart Krigsfolk findes der opstillet
tretusind i —

(Vincenzo kommer ind med Israel Bertuccio.)

Vincenzo.

Tillader Eders Naade —
her er den Skibspatron, jeg talte om,
og beder om at høres.

Hertugen.

Gaa, Vincenzo.

(Vincenzo gaar.)

Kom nærmere, min gode Mand, — hvad vil I?

Israel Bertuccio.

Min Ret.

Hertugen.

Af hvem?

Israel Bertuccio.

Af Gud og Hertugen.

Hertugen.

Ak, Ven! I kræver den just af de To,
der agtes og der gjælder allermindst
her i Venedig. I maa vende Jer
til Raadet.

Israel Bertuccio.

Det var ingen Nytte til;
den, der fornærmed mig, var En af dem.

Hertugen.

Jert Ansigt er jo blodigt; — hvordan kom det?

Israel Bertuccio.

Det Blod er mit, og det er ej det første,
jeg udgjød for Venedig, men det første,
der flød for en Venetianers Haand;
en Adelsherre slog mig.

Hertugen.

Lever han?

Israel Bertuccio.

Ej længe, — var det ej, fordi jeg havde
og har endnu det Haab, at I, min Fyrste,
en Krigsmand selv, vil skaffe den sin Ret,
hvem Tjenestens og Republikens Love
forbyde selv at væрге sig; — hvis ikke, —
jeg siger ikke mer.

Hertugen.

Men Noget vilde

I gjøre — er det ikke saa?

Israel Bertuccio.

Min Hertug,
jeg er en Mand.

Hertugen.

Det er og han, der slog Jer.

Israel Bertuccio.

Han kaldes saa, ja mer, en Adelsmand — ialtfald i Venedig; — men da han har glemt, at jeg er Mand, og har behandlet mig som et Dyr, saa kunde det jo hænde, at Dyret vendte sig — som man jo siger, at Ormen gjør.

Hertugen.

Nævn mig hans Navn og Slægt.

Israel Bertuccio.

Barbaro.

Hertugen.

Hvad var Aarsag eller Paaskud?

Israel Bertuccio.

Jeg er Befalingsmand for Arsenalet, for Tiden sysselsat med at udbedre Galejerne, der blev saa haardt medtagne ifjor af Genueserne. — Imorges kom den velbaarne Barbaro og skjældte paa vore Haandværksfolk, fordi de havde forsømt en intetsigende Bestilling fra ham for at fuldbyrde Statens Bud.

Jeg voved at forsvare Folkene; —
han løfted Haanden, — se mit Blod! det er
den første Gang, det flød med Skjændsel.

Hertugen.

Har

I længe tjent?

Israel Bertuccio.

Saa længe, at jeg mindes
Zaras Belejring og har fægtet under
den Hovedsmand, som der slog Hunnerne,
min Høvding før, nu Hertug Faliero.

Hertugen.

Hvad? er vi Vaabenbrødre? Hertugkappen
er mig endnu saa ny, og I blev udnævnt
til Arsenalbefalingsmand, før jeg
kom hjem fra Rom, og derfor kjendte jeg
Jer ikke. Hvem har ansat Jer?

Israel Bertuccio.

Det har

Hertugen, Eders Formand; jeg beholdt
min gamle Stilling som Galejpatron;
min nye Post blev given mig som Løn
for nogle Skrammer, — det var Eders Formand
saa god at sige; — lidet tænkte jeg,
at denne Godhed skulde bringe mig
som magtløs Klager til hans Efterfølger,
mindst i en saadan Sag.

Hertugen.

Er I haardt saaret?

Israel Bertuccio.

Ulægeligt i min Selvagtelse.

Hertugen.

Tal frit; frygt Intet; I er ramt i Hjertet;
hvad vilde I da gjøre for at hævnnes
paa denne Mand?

Israel Bertuccio.

Hvad jeg tør ikke sige
og dog vil gjøre.

Hertugen.

Hvorfor kom I da
herhid?

Israel Bertuccio.

Jeg kom for at faa Ret, fordi
min Hovedsmand er Hertug, og han vil
ej se sin gamle Krigsmand traadt i Støvet.
Hvis nogen Anden nu end Faliero
paa Hertugtronen havde havt sin Plads,
var dette Blod aftoet i andet Blod.

Hertugen.

I kommer da til mig for at faa Ret, —
til mig! Venedigs Hertug; og jeg kan
ej skaffe den; jeg kan ej faa den selv;
højtideligt blev for en Time siden
den nægtet mig.

Israel Bertuccio.

Hvad mener Eders Højhed?

Hertugen.

Steno er dømt til Fængsel paa en Maaned.

Israel Bertuccio.

Hvad! han, som dristed sig til at besudle
Hertugens Trone med de lumpne Ord,
der har raabt Blusel ind i hvert et Øre
her i Venedig?

Hertugen.

Ja, det er utvivlsomt,
at de har gjenlydt over Arsenalet
og godt holdt Takt til hvert et Hammerslag
som morsom Skjæmt for kaade Haandværksfolk,
eller som Kor ledsaget Aarens Knagen,
til Slaveflokkens grimme Melodi,
mens hver, idet han sang sit Skjæmtekvad,
var stolt af, at han ikke stod til Nar
som Hertugen, den gamle Gjæk.

Israel Bertuccio.

Er dette

da muligt? Steno kun en Maanedes Fængsel!

Hertugen.

I har jo hørt Fornærmelsen, og nu
veed I hans Straf; og I begjærer Ret
af mig! Gaa til de Fyrretyve; de,

der fælded Dommen over Michel Steno,
gjør sagtens Barbaro den samme Skjel.

Israel Bertuccio.

Ha! turde jeg kun tale af mit Hjerte!

Hertugen.

Tal ud; mit kan ej krænkes mere.

Israel Bertuccio.

Vel!

med eet Ord: Det beror kun paa Jert Ord,
at straffe og at hævne — jeg vil ikke
omtale her min Smule Tort, — hvad er
et Slag, i hvor forsmædeligt det er,
for mine Lige! — men den lumpne Haan,
der er tilføjet Jer og Eders Rang.

Hertugen.

I skatter altfor højt min Magt; den er
et Mummespil kun. Denne Hertughue
er ej Monarkens Krone; denne Kaabe
kan vække Medynk som en Tiggers Pjalter,
ja mere; Tiggerens er dog hans egen,
og denne er kun laant den stakkels Dukke,
der skal udføre Rollen, medens hele
dens Herskermagt er dette Hermelin.

Israel Bertuccio.

Vilde I være Konge?

Hertugen.

Ja, — naar Folket
var lykkeligt.

Israel Bertuccio.

Sig, om I vilde være
Venedigs Enehersker?

Hertugen.

Ja, hvis Folket
delte min Herskermagt, saa hverken de
ej heller jeg var længer Trælle for
den Adelsvældens højtøpvoxne Hydra,
hvis fule Krops giftsvangre Hoveder
har paa os Alle aandet Pest.

Israel Bertuccio.

Og dog
er I jo født og har fremdeles levet
som Adelsmand.

Hertugen.

I en usalig Stund
blev jeg saaledes født; min Byrd har gjort mig
til Hertug for at haanes; men jeg leved
og stred som Krigsmand og som Tjener for
Venedig og dets Folk, ej for Senatet;
kun deres Bedste og min egen Ære
var min Belønning. Jeg har stridt og blødt,
har ført Befaling og har vundet Sejre,
har sluttet Fred og brudt den mangen Gang

i Sendefærd, alt som det kunde baade
vort Land; i næsten tresindstyve Aar
befoer jeg Land og Sø i stadig Troskab
og altid for Venedig, for min egen
og mine Fædres Fødestavn; at se
endnu engang dets kjære Taarne hæve
sig i det Fjerne bag de blaa Laguner,
var mig Belønning nok; men ikke har
jeg svedt og blødt for en fortrolig Kreds,
for et Parti, et Laug! Men vil I vide,
hvorfor jeg da har gjort alt dette, spørg
da Pelikanen, hvorfor den har hugget
sit Bryst tilblods; hvis Fuglen havde Mæle,
den vilde sige Jer, det var for alle
dens Unger.

Israel Bertuccio.

Dog har de gjort dig til Hertug.

Hertugen.

De gjorde mig dertil; jeg har ej søgt det;
de gyldne Højheds Lænker mødte mig,
da jeg kom hjem fra Romersendelsen;
jeg havde aldrig hidtil vægret mig
ved Møje, Hverv og Tjeneste for Staten;
jeg afslog ej paa mine gamle Aar,
hvad der blandt Alting maatte synes højest,
men er af Alting dog det laveste
i det, vi har at gjøre og at taale;
du kan bevidne det, min Undersaat,

som har lidt Uret, medens jeg saalidt
kan skaffe mig som dig Retfærdighed.

Israel Bertuccio.

Os begge skal I skaffe den, hvis kun
I ejer Viljen; mange Tusinder,
ej mindre undertrykte, vente kun
paa Tegnet; vil I give det?

Hertugen.

I taler

i Gaader.

Israel Bertuccio.

Som med Fare for mit Liv
vil tydes snart, hvis ikke I forsmaar,
at laane mig taalmodigt Øre.

Hertugen.

Tal.

Israel Bertuccio.

Ej I og jeg alene lider Uret,
mishandles, haanes, trædes under Fødder;
men hele Folket sukker, mens det føler
dybt sin Forsmædelse. De fremmede
Landsknægte, som Senatet har i Sold,
er utilfredse med, at deres Lønning
staar hen saalænge; vore egne Søfolk
og Tropperne herhjemmefra samstemme
med deres Venner; hvem af dem har ikke
Forældre, Brødre, Hustru, Børn og Søstre,

som har lidt Undertrykkelse og Skjændsel af Adelsmænd? Og den haabløse Krig mod Genueserne, der stadigt næres med Blodet af de Menige og Skatter, der presses ud af, hvad de surt erhverve, har endnu mer opægget dem; just nu — dog jeg forglemmer, at maaske jeg fælder med disse Ord min Dødsdom.

Hertugen.

Efter det,
som I har lidt, kan I da frygte Døden?
saa ti og lev da for at taale Slag
af dem, I blødte for.

Israel Bertuccio.

Nej, tale vil jeg,
hvad end jeg vover; er Venedigs Hertug
Angiver, saa lad Skammen blive hans
og Skaden ligesaa; thi han vil tabe
langt mer end jeg.

Hertugen.

Nær ingen Frygt for mig;
tal ud!

Israel Bertuccio.

Saa vid, der er en Flok af Brødre,
som har i Løndom samlet sig og svoret,
trofaste, kjække Hjerter, lutter Mænd, som
har fristet alskens Kaar og længe sørget

over Venedigs; de har Ret dertil,
har tjent det under alle Himmelstrøg,
befriet det fra udenlandske Fjender
og vilde nu befri det fra de Fjender,
der huse indenfor dets Mure. De
er ikke mange, dog ej altfor faa
til deres store Formaal. De har Vaaben
og Midler, Hjerter, Troskab og et Mod,
der holder ud.

Hertugen.

Hvad venter de da paa?

Israel Bertuccio.

Paa Timen til at slaa.

Hertugen.

(afsides.)

Den Time vil

Sankt Marko slaa.

Israel Bertuccio.

Nu har jeg lagt mit Liv,
min Ære, alt mit Haab paa denne Jord
i Eders Haand, dog i den faste Tro,
at Krænkelser som vore, der udspringe
af samme Sag, vil føde samme Hævn.
Hvis det er saa, vær da vor Høvding nu,
vor Hersker siden.

Hertugen.

Sig, hvormange er I?

Israel Bertuccio.

Det vil jeg ikke svare paa, før jeg
har faaet Svar.

Hertugen.

Hvordan? er det en Trusel?

Israel Bertuccio.

Nej, en Erklæring; mig har jeg forraadt;
men ingen Pinsler i de lønlige
Brøndkjældre, hvoraf Eders Hertugslot
er undergravet, heller ej i disse
forfærdelige Rum, «Blykamrene»,
kan vriste fra mig blot eet Navn paa Andre.
«Piozzi» og «Piombi» true mig forgjæves;
Blod kan de vel afpresse mig, men aldrig
Forræderi; over den rædselsfulde
«Sukkenes Bro» jeg vilde gaa, glad ved,
at mine blev de sidste, der gav Gjenlyd
over den Letheflod, der strømmer mellem
de Myrdede og Morderen og væder
Paladsets Mur og Fængslet; — der er dem,
der vel vil mindes det og hævne mig.

Hertugen.

Har I den Magt og dette Maal, hvi kommer
I her og beder om Retfærdighed,
imens I er ifærd med selv at skaffe
Jer Eders Ret?

Israel Bertuccio.

Fordi den Mand, der kræver

Beskyttelse af Myndigheden, viser
sin Tillid og sin Underdanighed
for denne Myndighed, og kan da neppe
mistænkes for at pønse paa dens Fald.
Hvis altfor ydmyg efter dette Slag
jeg havde siddet hen, da havde vel
et rynket Bryn, en sagte Trusel gjort mig
bemærket for de Fyrretyves Spejden;
men høje Klager, om end nok saa harmfuldt
de forme deres Udtryk, frygtes lidet,
mistænkes mindre. Men foruden dette
var der en anden Grund.

Hertugen.

Og hvilken da?

Israel Bertuccio.

Et Rygte om, at Hertugen var harmfuld
over, at Michel Stenos Dom var henvist
fra Tremandsraadet til de Fyrretyve,
var kommet mig for Øre; Eder havde
jeg tjent og æret, og jeg følte vel,
at det var farligt at fornærme Jer,
der er af den Slags Aander, som vil tifold
gjengjælde Godt og Ondt; det var mit Ønske
at prøve Jer og ægge Jer til Hævn.
Nu veed I Alt, og at jeg taler Sandhed,
kan det, jeg vover, vidne om.

Hertugen.

I vover

tilgavns; men det maa Alle gjøre, der vil vinde noget Stort. Saameget vil jeg svare Jer: Vær tryg for Eders Løndom.

Israel Bertuccio.

Og er det Alt?

Hertugen.

Før I betror mig Alt, hvad vil I, jeg skal svare Jer?

Israel Bertuccio.

Jeg vilde, I skulde fæste Tro til den, som har betroet sit Liv til Jer.

Hertugen.

Men Eders Plan og Navne maa jeg kjende, Eders Antal; det sidste kan fordobles, og den første modnes og styrkes.

Israel Bertuccio.

Vi er nok alt nu; I er den eneste, vi nu begjære til Forbundsfælle.

Hertugen.

Gjør mig da bekjendt med Eders Høydinger.

Israel Bertuccio.

Det skal jeg gjøre,

naar I har givet Løfte om at holde
den Troskab, vi vil love Jer.

Hertugen.

Naar? hvor?

Israel Bertuccio.

Iaften vil jeg komme til Jert Kammer
med to af vore Formænd; det var farligt
at bringe fler.

Hertugen.

Bi! det maa jeg betænke. —
Hvad om jeg nu forlod mit Slot og voved
mig selv iblandt Jer?

Israel Bertuccio.

I maa komme ene.

Hertugen.

Kun med min Brodersøn.

Israel Bertuccio.

Ej, om han saa
var Eders Søn.

Hertugen.

Ha! vover du at nævne
min Søn? Han faldt med Sværd i Haand for denne
troløse Stat. O! var han dog ilive
og jeg i Aske! eller leved han
endnu, før jeg blev Aske! ikke trængte
jeg da til tvivlsom Hjælp af Fremmede.

Israel Bertuccio.

Af alle disse Fremmede, om hvem
I tvivler, er der Ingen, som jo vil
betragte Jer med sønlig Følelse,
hvis I vil vise dem en Faders Troskab.

Hertugen.

Loddet er kastet. Hvor er Mødestedet?

Israel Bertuccio.

Ved Midnat vil jeg ene og maskeret
indfinde mig, hvor Eders Højhed byder,
og vente Eders Komme for at føre
Jer hen, hvor I vil mødes af vor Hylding
og dømme om vor Plan.

Hertugen.

Hvad Klokkeslet
staar Maanen op?

Israel Bertuccio.

Først sent; men det er tyk
og disig Luft; der blæser en Sirokko.

Hertugen.

Altsaa ved Midnatstid, nærved den Kirke,
hvor mine Fædre sove, den som har
sit Tvillingnavn af Paulus og Johannes,
de to Apostle; der skal en Gondol,
roet af een Aare, lure i den snævre
Kanal, som glider der forbi. Mød der.

Israel Bertuccio.

Jeg skal ej svigte.

Hertugen.

Gaa da nu.

Israel Bertuccio.

Min Fyrste,

i fuld Fortrøstning til, at Eders Højhed
vil ikke vakle i Jert store Forsæt,
tager jeg Afsked nu.

(Gaar.)

Hertugen.

Ved Midnatstide,

ved Sankt Johannes' og Sankt Paulus' Kirke,
hvor mine ædle Stammefædre sove,
der møder jeg — hvortil? at holde Raad
i Mørket med en Flok Ildgjerningsmænd,
i Pagt til Statens Ødelæggelse!

Vil ej de store Fædre fare op
af Hvælvingen, hvor to Hertuger ligge
af mine Formænd, for at drage mig
ned iblandt dem? O, gid de kunde det!
da kom jeg til at hvile hædret hos
de Hædrede. Ak! jeg maa ikke tænke
paa dem, men dem, der gjorde mig uværdig
et Navn saa ædelt og saa stolt som noget
af Konsulnavnene paa romersk Marmor.

Men jeg vil vinde det tilbage til
den gamle Glands i vore Krøniker

ved liflig Hævn mod Alt, hvad i Venedig
er slet og lavt, og Frihed for alt Andet; —
hvis ikke, efterlader jeg det sværtet
af Tidens voxende Bagtalelser,
der aldrig skaanede den Faldnes Rygte,
men prøver Cæsar eller Catilina
paa Mandens rette Prøvesten, — hans Held.

Anden Act.

Første Scene.

(En Sal i Hertugens Palads.)

(Angiolina og Marianna.).

Angiolina.

Hvad svared Hertugen?

Marianna.

At han var kaldet
i samme Stund just til en Raadsforsamling;
men den er sluttet nu; jeg saa fornylig
Raadsherrerne indskibe sig, nu ser man
den bageste Gondol, der glider ind
i Baadevrimlen, der er strøet henover
de blanke Bølger.

Angiolina.

Gid han var her atter!

han har en Tid lang været højst urolig,
og Tiden, som endnu har ikke tæmmet
hans Flammeaand, ej heller svækket selv
hans Legems Kraft, der synes næret ved
en Sjæl saa kvik og rastløs, at den maatte
fortære hvert et mindre haardført Stof, —
Tiden har over al hans Harm og Smerte
kun liden Magt; han er ej som de andre
af sine Lige, der udøse strax
i Lidenskabens første Storm sin Vrede
eller sin Sorg; hos ham har Alt et Præg
af Evighed; hans Tanker, Følelser,
hans Lidenskaber, Godt og Ondt, Alting
er fjernt fra Alderdom; hans kjække Pande
har Aandens Furer, Oldingaldrens Tanker,
ej dens Affældighed, — og han har været
i denne Tid i usædvanligt Oprør.
Gid han var kommen! thi kun jeg har Magt
over hans Sjæls Bekymring.

Marianna.

Det er sandt,

hans Højhed har i denne Tid jo været
med Grund højst opbragt over Stenos Frækhed;
men nu er uden Tvivl Fornærmeren
dømt til at sone sin forvovne Haan

med saadan Straf, som kan indskjærpe Agt
for Kvindedyd og ædelt Blod.

Angiolina.

Det var
en grov Forhaanelse; men lidet agter
jeg den dumdristige Bagtalers Løgn
undtagen for den Virknings Skyld, det dybe,
det dødelige Indtryk, den har gjort
paa Falieros Sjæl, den glødende,
den stolte, strænge, — stræng mod Alle uden
mod mig; jeg skjælver ved at tænke paa,
hvad det kan føre til.

Marianna.

Hertugen kan
dog ej mistænke Jer?

Angiolina.

Mistænke mig?
det voved Steno ikke; da han kradsed
sin Løgn, imens i Maanens Dæmrelys
han sneg sig lumsk, da slog hans egen tavse
Samvittighed ham for den Daad, han øved,
og alle Skyggerne paa Væggen stirred
beskjæmmende ned paa hans fejge Ondskab.

Marianna.

Han har fortjent at straffes haardt.

Angiolina.

Det er han.

Marianna.

Hvad? er hans Dom alt falden? er han dømt?

Angiolina.

Det veed jeg ikke; men han er jo røbet.

Marianna.

Er det Jer nok for slig en skjændig Tort?

Angiolina.

Jeg vil ej dømme i min egen Sag,
ej heller veed jeg, hvilken Straf der dybest
vil ramme slig en Nidings Sjæl som Steno;
men hvis hans Frækhed ej gaar Dommerne
langt dybere til Hjerte, end den har
forstyrret mit, saa vil han slippe med
at overlades til sin egen Skam
hvad eller Skamløshed.

Marianna.

Et Offer skyldes
dog den bagtalte Dyd.

Angiolina.

Hvad er da Dyden,
hvis den har Offer nødig eller støttes
paa Ord af Mennesker? En Romer sagde
i Døden, «den er kun et Navn»; — den var
ej heller mer, hvis menneskeligt Mundsvejr
kunde fordærve eller skabe den.

Marianna.

Dog vilde mangan Kvinde, ren og trofast,

dybt føle Krænkelsen af saadan Klaffer;
og mindre strænge Damer, som jo vrimle
her i Venedig, vilde raabe højt
og ubønhørligt paa Retfærdighed.

Angiolina.

Det viser kun, at det, de sætte Pris paa,
er Navnet, ikke Væsenet; de første
har vel havt Nød med at bevare Æren,
da de forlange, den skal udbaunes,
og de, der ikke har bevaret den,
attraa dens Skin, ret som de vilde attraa
et Smykke, som de følte Savnet af,
skjönt ej fordi de agte det som saadant;
de leve kun i Andres Meninger,
og de vil synes dydige, som de
maa synes skønne.

Marianna.

Af en Adelsdame
har I forunderlige Meninger.

Angiolina.

Og dog var de min Faders, — al den Arv,
han efterlod mig med sit Navn.

Marianna.

I trænger
til ingen anden Arv, formælet med
en Fyrste, Republikens Overhoved.

Angiolina.

Jeg havde ingen attraaet, om jeg var
en Bondes Brud, men føler ikke mindre
den Kjærlighed og Tak, som jeg min Fader
er skyldig, at min Haand han skjænkede til
sin ældste, prøvede, trofaste Ven,
Greve Val di Marino, nu vor Hertug.

Marianna.

Og skjænkede han med Haanden Eders Hjerte?

Angiolina.

Ja, ellers var den ikke bleven skjænket.

Marianna.

Dog dette sære Misforhold i Aar,
og, lad mig føje til, den Ulighed
i Sind, kan friste Verden til at tvivle,
om slig Forening kunde gjøre Jer,
fornuftig talt, bestandig lykkelig.

Angiolina.

Verden maa tænke verdsligt; men mit Hjerte
har altid været tro i mine Pligter,
som er mangfoldige, men aldrig svære.

Marianna.

Og elsker I ham da?

Angiolina.

Jeg elsker alle
de ædle Egenskaber, der fortjene
at elskes, og jeg elskede min Fader,

som lærte mig at skjelne, hvad vi bør
hos Andre elske, og at undertvinge
hver Lyst til at hengive vor Naturs
de reneste og bedste Følelser
til lave Lidenskaber. Han bortgav
min Haand til Faliero, hvem han kjendte
som ædel, gjæv, højsindet, rig paa alle
en Vens, en Krigsmands og en Borgers Dyder;
og som min Fader sagde, fandt jeg ham
i alle Ting; hans Fejl var de, der findes
hos Mænd med Højsind, som har ført Befaling:
for megen Stolthed og de Lidenskaber,
der fostres grumt ved Adelsskik og Vedtægt
og ved et Liv, henrundet under Statens
og Krigens Storme, desforuden fra
den stærke Æresfølelse, der bliver
en Pligt indtil det rette Maal, en Fejl,
naar den gaar over Maalet, og det frygter
jeg for hos ham. Desuden har han været
ilsindet fra sin Ungdom af, dog mildnet
til Gjengjæld med et Ædelsind saa stort,
at den forsigtigste blandt Republikker
har ødslet alle sine store Hverv
paa ham fra første Gang, han kjæmped, til
hans sidste Sendefærd, hvorfra han vendte
tilbage for at finde Hertugkronen.

Marianna.

Men havde førend dette Ægteskab

I aldrig dog følt Eders Hjerte slaa
for nogen ædel Ungersvend, hvis Alder
vel havde passet bedre til en Skjønhed
som Eders? eller har I aldrig siden
seet Nogen, som, hvis Eders skønne Haand
endnu stod til at give, kunde bejle
til Loredanos Datter?

Angiolina.

Jeg besvared
dit første Spørgsmaal, da jeg sagde dig,
jeg blev formælet.

Marianna.

Og det andet?

Angiolina.

Det

behøver intet Svar.

Marianna.

Tilgiv mig, hvis
jeg har fornærmet.

Angiolina.

Jeg er ikke vred,
kun lidt forundret. Jeg har ikke vidst,
at gifte Kvinders Hjerter tillod sig
at tænke paa, hvad nu de vilde vælge,
eller paa Andet end det første Valg.

Marianna.

Det første Valg faar altfor tidt dem til

at tro, de vilde vælge mere klogt,
hvis nu det kunde slettes ud.

Angiolina.

Maaske;

jeg har ej vidst, at der var slige Tanker.

Marianna.

Der er hans Højhed; — skal jeg gaa?

Angiolina.

Maaske

du maatte helst forlade mig; han synes
hensunken helt. — Hvor tankefuld han gaar!

(Marianna gaar.)

(Hertugen kommer ind fulgt af Pietro.)

Hertugen.

(ved sig selv.)

Der er en Philip Calendaro nu
i Arsenalet, som er Høvedsmand
for firsindstyve Mand, og som desuden
har stor Indflydelse paa sine Fæller;
den Mand skal være kjæk og folkeyndet,
rask og forvoven og dog tavs; ham var
det godt at vinde; jeg maa stole paa,
at Israel Bertuccio har ham alt,
men vilde gjerne —

Pietro.

Tilgiv, Eders Højhed,
at jeg forstyrrer Jer i Eders Tanker;

Senatoren Bertuccio, Eders Frænde,
bød mig at følge Jer og spørge, naar
I vil behage at bestemme ham
en Time, da han kunde tale med Jer.

Hertugen.

Naar Sol gaar ned. — Tøv dog en Stund; — lad se.
Sig Nattens anden Time.

(Pietro gaar.)

Angiolina.

Eders Højhed!

Hertugen.

Mit kjære Barn, tilgiv mig; — hvorfor tøver
du med at nærme dig? — jeg saa dig ikke.

Angiolina.

I var saa takkefuld, og han, der nu
forlod Jer, kunde have vigtigt Ærind
at bringe fra Senatet.

Hertugen.

Fra Senatet?

Angiolina.

Jeg vilde ej afbryde ham i det,
som Tjenesten paalagde ham og dem.

Hertugen.

Senatets Tjeneste! du tager fejl;
os er det, som er pligtige at tjene
Senatet.

Angiolina.

Jeg har troet, at Hertugen
befaled i Venedig.

Hertugen.

Og det skal han. —

Men lad det fare. — Vi vil være glade.
Hvor gaar det? har du været ude? Dagen
er skybedækket; men den stille Bølge
er Gondolerens lette Aareslag
ret gunstig; — eller har du samlet om dig
en Kreds Veninder? eller har du syslet
med din Musik i Enrum? Er der Noget,
du kunde ønske, som den ringe Magt,
der end er levnet Hertugen, kan skjænke?
er der en sømmelig Forlystelse
i Selskab eller ene, eller nogen
standsmæssig Pragt, som kan dit Hjerte glæde
til Vederlag for mangen kjedsom Time,
som du har ødslet paa en gammel Mand,
hvis Sind Bekymringer har tidt formørket?
Tal blot, og det er skeet.

Angiolina.

I er altid

saa kjærlig mod mig. Jeg har intet Ønske
og Intet at begjære uden det
at se Jer oftere og mere rolig.

Hertugen.

Rolig?

Angiolina.

Ja, rolig, kjære Husbond. — Ak!
hvi holder I Jer altid for Jer selv
og gaar alene, mens I lader Sindets
de stærke Oprør mærke Eders Aasyn,
som, skjønt det ej forraader Alt, dog røber
formeget?

Hertugen.

Røber altformeget? — hvilket?
hvad er der da at røbe?

Angiolina.

Hjertets Kval.

Hertugen.

Barn, det er Intet. — Men i Staten veed du,
hvormange Sorger daglig trykke dem,
der styrer dette haardt betrængte Samfund,
som trues nu af Genueserne
foruden og af Utilfredse hjemme; —
det er det, som gjør mig mer tankefuld
og mindre rolig, end det var min Vane.

Angiolina.

Men det har længe været saa, og aldrig
før i de sidste Tider har jeg seet Jer
saaledes; der er Noget paa Jert Sind
mer end de offentlige Pligters Byrde;
den har en lang Erfaring og et Snille
som Eders gjort Jer let, ja til en Trang,
for at bevare Eders Aand i Friskhed.

Ej fjendske Riger eller Farer kan
saaledes ryste Jer, — I, som har staaet
i alle Storme og er aldrig segnet,
som steg til Magtens Tind og aldrig blev
paa Vejen mat, og staar deroppe nu,
og kan med roligt Blik se over Dybet
dernedenfor og aldrig føle Svimlen.
Laa Genuas Galejer nu i Havnen
og rased Borgerkampen i Sankt Marko,
I kan ej rokkes; men I vilde falde,
alt som I steg, med uforandret Aasyn; —
af anden Slags er Eders Følelser;
det er ej Kjærlighed til Fædrelandet,
men Eders Stolthed, der er saaret.

Hertugen.

Stolthed!

ak, Angiolina! jeg har ingen mere.

Angiolina.

Jo, — denne Synd, der styrted Englene,
og som af alle Synder lettest fanger
de Dødelige, der staar Engle nærmest;
de Slette er forfængelige kun,
de Store stolte.

Hertugen.

Ærens Stolthed havde

jeg dybt i Hjertet, Stolthed af din Ære; —
men lad os tie nu om det.

Angiolina.

Ak nej!

saasandt jeg altid før har nydt min Del
af Eders Kjærlighed i alle Ting,
saa lad mig ikke udelukkes nu
fra Eders Sorg; hvis det var Embedssager,
saa veed I, jeg har aldrig end begjæret
og vilde ej begjære at fraløkke
Jer blot et Ord; men da jeg føler nu,
at Eders Sorg er Eders egen, er det
min Ret at lette eller dele den.
Fra den Dag af, den Daare Stenos Frækhed
forstyrred Eders Fred, er I saa stærkt
forandret, og jeg vilde mildne Jer
til, hvad I var.

Hertugen.

Til, hvad jeg var! — Veed du,
hvorledes Stenos Dom er falden?

Angiolina.

Nej.

Hertugen.

En Maanedes Fængsel!

Angiolina.

Er det ikke nok?

Hertugen.

Nok? — Ja, nok for en drukken Træl, der knurrer
imod sin Herre under Svøbens Svie,
men ikke for en falsk, koldblodig Niding,

der pletter overlagt en Dames og
en Fyrstes Ære paa hans Højheds Sæde.

Angiolina.

Mig tykkes, det er nok, en Adelsmand
er funden skyldig i en Løgn; kun let
var hver en anden Straf mod Ærens Tab.

Hertugen.

Deslige Folk har ingen Ære; de
har kun det usle Liv, — og det er skaanet.

Angiolina.

Og skulde han da dø for denne Brøde?

Hertugen.

Nu ikke; da han er endnu ilive,
saa lad ham leve kun den Tid, han kan;
det er ej ham, der nu fortjener Døden;
den Skyldige, der skaanedes for Straf,
har domfældt sine hundred Dommere,
og han er ren; hans Skyld er deres nu.

Angiolina.

O, havde denne falske Sladderhank,
den Skandskriftmager for sin dumme Lap
udøst sit unge Blod, mit Hjerte havde
fra samme Stund ej kjendt en Glædens Time
eller en Slummer uden Drømme.

Hertugen.

Siger

ej Himlens Lov os: Blod for Blod? og den,

der pletter Æren, dræber mer end den,
der myrder. Er det Smerten eller Skammen
ved Slaget, der gjør det saa dødeligt
for Mandens Følelse? forlanger Loven
blandt Mennesker ej Blod for Æren? ja,
for meget mindre, for en Smule Guld?
og siger ikke Statens Lov: Blod
for Højforræderi? Er det da Intet,
at han har fyldt mig Aarerne med Gift
istedenfor den sunde Strøm. de runmed?
er det da Intet, at han har besudlet
dit Navn og mit, — de hæderligste Navne?
er det da Intet, at han har gjort Fyrsten
til Spot for Folket? at han har fornægtet
den Agtelse, som Menneskene nære
for Kvindens Ungdom og for Mandens Alder,
for Dyd hos Eders Kjøen og Værdighed
hos vort? — Men lad kun dem nu vogte sig,
der skaaned ham!

Angiolina.

Men Himlen byder os
tilgive vore Fjender.

Hertugen.

Mon da Himlen
tilgiver sine? Bliver Satan sparet
for evig Vrede?

Angiolina.

Tal dog ej saa vildt! —

Himlen vil skjænke Jer og Eders Fjender
Tilgivelse i samme Maal.

Hertugen.

Amen !

Himlen tilgive dem !

Angiolina.

Og vil I det ?

Hertugen.

Ja, naar de er i Himlen !

Angiolina.

Ikke før ?

Hertugen.

Hvad gjælder min Tilgivelse ? en Gubbes,
opslidt, foragtet, spottet og forhaanet ?
hvad gjælder min Tilgivelse mer end
min Hævn, afmægtige og tomme begge ?
jeg har kun levet altfor længe. — Dog
ej mer om denne Sag. — Mit Barn ! min Hustru,
som man har krænket, Loredanos Datter,
den gjæve, ridderlige ! — lidet tænkte
din Fader, da han gav sin Ven din Haand,
at det var Skjændsel, han dig knyttet til ! —
Ak, Skjændsel uden Synd ; thi du er pletfri.
Hvis kun du havde havt en anden Husbond,
hver anden Husbond end Venedigs Hertug,
saa havde denne Plet, den Gift, den Haan
jo aldrig rammet dig. Saa ung, saa skøn,

saa god, saa ren! og du skal lide dette,
og er endnu ej hævnet!

Angiolina.

Mer end nok
er jeg jo hævnet, da I elsker mig
endnu og tror paa mig og ærer mig,
og Hvermand veed jo, at I er retfærdig,
og jeg er tro; hvad mere kunde jeg
begjære eller I befale?

Hertugen.

Dette
er godt og tør vel blive bedre; men
hvad end der hænder, gjem ialtfald du
mit Minde kjærligt.

Angiolina.

Hvad er Eders Mening?

Hertugen.

Nu, ligemeget; men jeg ønskede gjerne,
i hvad end Andre tænke, at beholde
din Agtelse, som nu, saa i min Grav.

Angiolina.

Hvor kan I tvivle? har den nogensinde
fornægtet sig?

Hertugen.

Kom, Barn, og lad mig tale
et Ord med dig. Din Fader var min Ven;
ulige Vilkaar bragte ham i Gjæld

til mig for nogle Tjenester, som binde
de Gode til hverandre mere fast.
Dengang, betvungen af sin sidste Sygdom,
han ønskede vor Pagt, da var det ikke
for at betale mig; jeg var betalt
for længe siden ved hans Trofasthed
i Venskab; men hans Formaal var at skaffe
din faderløse Skjønhed hæderligt
og sikkert Værn imod de Farer, som
i denne Lastens Øglerede true
en arveløs og enlig Pige. Jeg
var af en anden Mening; men den Tanke,
der skjænkede ham Fred paa Sottesengen,
modsatte jeg mig ikke.

Angiolina.

Jeg har ikke
forglempt det Ædelsind, hvormed I bad mig
at sige, om mit unge Hjerte havde
et Valg, der kunde skabt mig større Lykke,
ej heller Eders Tilbud om en Medgift,
stor nok selv for Venedigs Ypperste,
og at I opgav al den Ret og Adkomst,
min Faders sidste Vilje skjænkede Jer.

Hertugen.

Det var da ej et uselt Lune af
en gammel Taabe, ej den falske Kildren
af en udlevet Lyst, der gjorde mig
begjærlig efter Pigeskjønhed eller

saa ung en Brud; selv i min Ungdoms Hede
betvang jeg slige Lidenskaber; nu
er ej min Alderdom besmittet med
den lystne Brynde, som hos Lastefulde
pletter de hvide Haar og faar dem til
at lede efter deres svundne Glæder
i Lystens sidste Bundfald eller købe
i egenkjærligt Ægteskab et Offer,
hvis hjælpeløse Ungdom ej kan afslaa
en Stilling, som er hæderlig, og dog
tilfulde føler sin Elendighed.

Vort Ægteskab var ej af denne Slags;
jeg gav dig Frihed til at vælge; du
bekræftede til Svar din Faders Valg.

Angiolina.

Det gjorde jeg; jeg vilde gjøre det
for Himlens og for Jordens Aasyn; aldrig
fortrød jeg det for min Skyld, undertiden
for Eders, naar jeg saa Jer saa bekymret
i denne Tid.

Hertugen.

Jeg vidste jo, at aldrig
mit Hjerte vilde vise Haardhed mod dig;
jeg vidste, mine Dage kunde ikke
besvære dig ret længe, og da kunde
Datteren af min ældste Ven, en Datter,
der er ham værdig, vælge frit paany,
med større Rigdom og med større Klogskab

i Kvindens fulde, modne Blomstringsalder,
og mere dygtig til at vælge ved
at gennemleve disse Prøvens Aar,
som Arving til en Fyrstes Rang og Rigdom
og ved den korte Lidelse, at taale
en gammel Mand i nogle Somre, sikret
mod Alt, hvad snedig Lovfortolkning eller
misundelige Frænder kunde stille
mod hendes Ret; da kunde Dattren af
min bedste Ven vel gjort et Valg, der svared
til hendes Alder bedre og ej mindre
til hendes Hjertes Trofasthed.

Angiolina.

Min Husbond,

jeg agtede kun paa min Faders Ønske,
som ved hans sidste Ord var helliget,
og paa mit Hjerte, at det maatte gjøre
sin Pligt tilfulde og med Troskab møde
ham, hvem jeg var trolovet. Aldrig har
ærgjerrigt Haab trængt sig i mine Drømme,
og hvis den Stund, hvorom du taler, kommer,
da vil det vise sig.

Hertugen.

Jeg troer dit Ord;

jeg veed forvist, at du er sanddru; Elskov,
romantisk Elskov, som alt i min Ungdom
jeg vidste, var et Blændværk, og som aldrig
jeg saa vedvarende, men tidt dødsvanger,

den har ej lokket mig, mens Lidenskaben var stærkest, og den kunde det ej nu, hvis den var til. — Men saadan Agtelse og venligt Hensyn, som jeg kunde vinde ved trofast Omhu for dit Vel, ved villig Imødekommen mod hvert tilladt Ønske, ved kjærligt Blik for dine Dyder, ved Aarvaagenhed, der ikke viste sig, men overskygged hver en lille Svaghed, som følger Ungdommen, og dadled ikke med Heftighed, men lokked dig derfra, før end du mærkede, at du var lokket, men troede, at du havde valgt det Bedre, — og ved min Stolthed, ikke af din Skjønhed, men af din Vandel, — ved min Tillid til dig, min faderlige Kjærlighed, der ikke var kjælent Sværmeri, — ved Venskab, Troskab, — den Agt, alt dette kunde være værd i dine Øjne, det var det, jeg haabed.

Angiolina:

Og dette har I altid havt.

Hertugen.

Jeg tror det.

Forskjellen i vor Alder kjendte du, dengang du valgte mig, og valgte dog. Jeg stoled ej paa mine egne Fortrin og vilde ikke sat min Lid til dem, ej heller til Naturens ydre Gaver,

om end jeg havde været i min Vaar;
jeg satte Lid til Loredanos Blod,
der strømmed rent i dine Aarer, til
den Sjæl, Gud gav dig, til de Sandhedsbud,
din Fader lærte dig, — din Tro paa Himlen, —
din milde Dyd, din Troskab og din Ære,
der borgede for min.

Angiolina.

I gjorde vel; —
hav Tak for denne Tillid; jeg har aldrig
et Øjeblik ophørt at ære Jer
desmere.

Hertugen.

Hvor der findes Ære, medfødt
og styrket ved Formaning, det er Grundsten
for Ægtefællers Troskab; — hvor den mangler,
hvor Letsinds Tanker dølges, eller hvor
den tomme Verdenslyst gror vildt i Hjertet,
hvor det i Sanders Tummel voldsomt banker,
der, veed jeg, var for Mennesker det haabløst
at drømme ved en saadan Blodets Smitte
om Troskab, om det end var viet til
den, det begjæred mest; en Aabenbaring
af Digterguden i hans Marmorskjønhed
eller Alcides, Gudesønnen, i
sin Herlighed af overjordisk Manddom
kan ikke binde der, hvor Dyden mangler;
det er Bestandighed, der skaber den

og viser den; Lasten har ingen Bliven
og Dyden ej Omskiftelse. Den Kvinde,
der eengang faldt, maa falde for bestandigt;
thi Lasten er forandringssyg; men Dyden
staar fast som Solen, og Alt, hvad der hvirvler
omkring den, drikker af dens Aasyn Liv
og Lys og Glands.

Angiolina.

Og naar I ser og føler
hos Andre denne Sandhed, — tilgiv mig, —
hvorfor vil I da give efter for
den vildeste af grumme Lidenskaber
og plage Eders store Tanker med
et rastløst Had til sligt et Kryb som Steno?

Hertugen.

Du misforstaar mig; Steno kunde ikke
saaledes krænke mig; hvis det var saa,
da skulde han, — dog lad det være nok.

Angiolina.

Hvad er det da, I føler nu saa dybt?

Hertugen.

Fornærmelsen imod Venedigs Højhed,
der er paa eengang haanet i sin Hersker
og sine Love.

Angiolina.

Ak! hvorfor vil I
betragte det saaledes?

Hertugen.

Jeg har tænkt

derpaa, indtil — men lad os komme atter
til det, jeg vilde sagt dig: da jeg havde
betænkt alt dette, tog jeg dig til Ægte;
da dømte Verden min Bevæggrund rigtigt,
det har min Vandel godtgjort, medens din
fortjente Alles Pris; du nød al Frihed,
al Agt, al Tillid hos mig selv og Mine;
født af en Slægt, der skabte Fyrster hjemme
og styrte Konger ned fra deres Troner
i fjerne Lande, viste du dig værdig
i Alting til at hævde første Plads
blandt Landets Damer.

Angiolina.

Hvortil fører dette?

Hertugen.

Dertil — at nu en Nidings vrede Mundsvejr
fordærve kan det Hele, — en Elendig,
som jeg, paa Grund af hans uvorne Færd
midt i vor høje Fest, lod føre ud
og lærte ham, hvordan han skulde te sig
i Fyrstesale; — slig en Usling kan
paa Væggen efterlade til Fordærv
sit edderspændte Hjertes Gift, og den
vil brede trindt om til en almen Pest,
og Kvindens Uskyld, Mandens Ære bliver
til Mundsvejr, og den dobbelte Forbryder, —

der først har krænket Jomfru-Ærbarheden
ved plump Uhøviskhed mod dine Turner
for alle vore ædle Damers Øjne, —
skal hævne sig for denne velfortjente
Bortvisning ved at sværte offentligt
sin Fyrstes Hustru, — og frikjendes saa
af sine ædle Jævninger!-

Angiolina.

Han blev

dog dømt til Fængsel.

Hertugen.

For hans Lige var
et Fangehul Frikjendelse, og dette
hans korte Fængselsmummespil gaar for sig
i et Palads. Men nok om ham; nu er
det dig, min Tale gjælder.

Angiolina.

Mig, min Herre?

Hertugen.

Ja, Angiolina. Undres ej; jeg har
saalænge ladet dette nage paa mig,
indtil jeg føler, at mit Liv kan ikke
ret længe vare, og jeg vilde gjerne,
du skulde se paa de Bestemmelser,
som du vil finde her i dette Brev; —

(Giver hende et Papir.)

frygt ikke; det er til dit Bedste; læs det,
naar du faar Tid og Lejlighed.

Angiolina.

Min Herre,

bestandig skal jeg ære Jer, i Livet
og efter Livet; men gid Eders Dage
end vorde mange og med større Held
end disse! Denne Lidenskab vil svinde,
og I vil blive rolig, blive, hvad
I skulde være, — hvad I var.

Hertugen.

Ja, jeg

vil være, hvad jeg skulde, eller Intet;
men aldrig mer, — ak! aldrig, aldrig mer
skal Freden gyde mildt sit Aftenskjær
ud over det Par Dage eller Timer,
der staa tilbage end af Falieros
frostsvedne Alderdom. De Sommerskygger,
der stige fra et svudent Liv, som hverken
er tilbragt slet, ej heller uden Hæder,
og mildne, medens Natten nærmer sig,
de sidste Timer, de skal ej husvale
mig til den lange Hviles Stund. Jeg havde
kun lidet mer at virke for og haabe
undtagen Agtelsen, der skyldtes mig
for Blod og Sved og Sjælsanstrængelse,
hvormed jeg stred og stræbte for at bringe
mit Fødeland til Ære; som dets Tjener, —
dets Tjener, skjønt dets Høvding, ønskede jeg
at gaa til mine Fædre med et Navn,

som deres rent og klart; det blev mig nægtet. —
Gid jeg var død ved Zara!

Angiolina.

Det var der
I frelste Fædrelandet; lev da for
at frelse det paany. Een Dag, een til
som denne kun, var jo for dem den bedste
Beskjæmmelse, for Jer den rette Hævn.

Hertugen.

Een saadan Dag kun gives i et Liv;
mit Liv er snart forbi, og det er nok
for Lykken, at den eengang skjænkede det,
som knap i mange Aar og mange Riger
een mere heldig Borger kunde vinde.
Hvad taler jeg? Venedig har forglemt
den Dag; hvi skulde jeg da mindes den?
Farvel, min Angiolina! jeg maa nu
gaa til mit Kammer; jeg har Nok at gjøre, —
og Tiden haster.

Angiolina.

Kom ihu, hvad I
har været.

Hertugen.

Det var ingen Nytte til;
Mindet om Glæden er ej længer Glæde,
mens Sorgens Minde er en Sorg fremdeles.

Angiolina.

Lad mig dog bede Jer, hvor stærkt det haster,

at tage Jer en lille Hviletid;
i mange Nætter har jo Eders Søvn
nu været saa urolig, at det syntes
en Lindring, om jeg vakte Jer, hvis ikke
jeg havde haabet, at Naturen vilde
tilsidst faa Bugt med Tankerne, der saa
forstyrred Eders Søvn. En Times Hvile
vil give Jer tilbage til Jert Arbejd
med klaret Tanke og forfrisket Kraft.

Hertugen.

Jeg kan ej, — tør ej, om jeg kunde; aldrig
var der saamegen Aarsag til at vaage;
endnu kun nogle, — end kun nogle Dage
og drømmetunge Nætter, saa faar jeg
en rolig Søvn, — men hvor? — dog ligemeget.
Farvel, min Angiolina.

Angiolina.

Lad mig blive
et Øjeblik, — endnu et Øjeblik
hos Jer! jeg kan ej holde ud at skilles
saaledes fra Jer.

Hertugen.

Kom da, kjære Barn, —
tilgiv mig; du blev skabt til bedre Lykke
end til at dele min, der mørknes nu,
imens den synker til den dybe Dal,
hvor Døden troner i sin Skyggekaabe.
Naar jeg er borte, — det kan hænde før,

end sely min Alder lover; thi der er
et Røre indenfor — rundt om — foroven,
som vil befolke Kirkegaardene
i denne Stad mer end de nogensinde
blev det ved Pest og Krig, — naar jeg er Intet,
lad det, jeg var, dog leve som et Navn
paa dine søde Læber, som en Skygge
i din Indbildningskraft af En, der ønsked
ej, at du skulde sørge over ham,
men mindes ham. — Kom, Barn; min Tid er knap.

(De gaa.)

Anden Scene.

En afsides Plads i Nærheden af Arsenalet.

(Israel Bertuccio og Philip Calendaro.)

Calendaro.

Hvorledes gik det, Israel, med din Klage?

Israel Bertuccio.

Godt.

Calendaro.

Er det muligt? blir han straffet?

Israel Bertuccio.

Ja.

Calendaro.

Hvorned? en Bøde eller Fængsel?

Israel Bertuccio.

Døden.

Calendaro.

Du raser, eller du har Hævn isinde,
som jeg dig raaded til, med egen Haand.

Israel Bertuccio.

Ja vist! og for een Hævnens Drik forspilde
den store Gjenoprejsning, vi tiltænkte
Venedig, bytte bort et Haabets Liv
for et landflygtigt, mens jeg efterlod
een Øgle knust og tusinde, der stak
min Slægt og mine Venner, mine Landsmænd!
Nej, Calendaro, disse Draaber Blod,
der flød med Skjændsel, skal til Gjengjæld faa
alt hans, — men ikke hans alene; — vi
vil ikke hævne blot vor egen Skade;
det gjør ilsindede, selvkjære Mænd;
Tyranners Banemænd er det uværdigt.

Calendaro.

Saa har I mer Taalmodighed, end jeg
vil prale af; thi hvis jeg havde været
tilstede, da I led den Tort, jeg maatte
jo dræbt ham, eller selv opgivet Aanden,
mens jeg forgjæves kjæmped mod min Harme.

Israel Bertuccio.

Saa Gud ske Tak, I var der ikke; ellers
var Alt fordærvet; nu ser dog vor Sag
ret heldig ud.

Calendaro.

I saa jo Hertugen;
hvad svared han?

Israel Bertuccio.

At der var ingen Straf
for Folk som Barbaro.

Calendaro.

Det sagde jeg
alt forud, og at det var helt unyttigt
at vente Ret fra den Kant.

Israel Bertuccio.

Det neddysser
Mistanken dog; det viser Tillid: Havde
jeg været tavs, saa havde hver en Sbirro
havt Øje paa mig nu, som om jeg pønsed
paa ensom, dyb og stille Hævn.

Calendaro.

Hvorfor
gik I dog ej til Raadet? Hertugen
er kun en Dukke, der kan neppe skaffe
sig selv sin Ret. Hvi talte I til ham?

Israel Bertuccio.

Det skal jeg siden sige Jer.

Calendaro.

Hvorfor
ej nu?

Israel Bertuccio.

Hav blot Taalmodighed til Midnat.
Hold Mandtal og lad vore Venner holde
beredte hver sin Trop; gjør Alting færdigt
til at slaa til, maaske om et Par Timer;
vi har alt længe ventet paa en Tid;
maaske den næste Morgensol vil pege
den Time ud paa Skiven; længer Tøven
kan føde dobbelt Fare. Sørg kun for,
at Hvermand er betids paa Mødestedet,
og væbnet, kun de Sextens Folk undtagne;
de bliver iblandt Tropperne og venter
paa Tegnet.

Calendaro.

Disse kjække Ord har aandet
nyt Liv i mine Aarer; jeg er syg
af disse sene, nølevorne Raad;
Dag efter Dag krøb hen og føjed kun
et Led paany til vore lange Lænker,
en ny Mishandling imod vore Brødre
og os, der hjælper til end mer at øge
den højttopsvulmede Voldsherskermagt.
Lad os blot kjæmpe med dem; Kampens Udfald
maa være som den vil; Død eller Frihed
maa det jo blive! jeg er træt i Hjertet,
fordi jeg ingen af dem fandt.

Israel Bertuccio.

Vi vil

i Livet eller Døden være fri;

i Graven er der ingen Lænker mer.
Har I Jert hele Mandskab færdigt? er
de sexten Kompagnier fyldte ud
til tresindstyve?

Calendaro.

Alle uden to,
som mangler end i Tallet fem og tyve.

Israel Bertuccio.

Nu, ligegodt; vi kan undvære dem.
Hvis er de?

Calendaro.

Det er Bertrams og den gamle
Soranzos; begge disse synes mig
at vise mindre Iver end vi andre.

Israel Bertuccio.

Din Flammesjæl betragter hver som kold,
der ej er rastløs; men der findes tidt
i en indsluttet Sjæl ej mindre Kjækhed
end der, hvor Hævnens Raab er mer højrøstet;
mistænk ej dem.

Calendaro.

Jeg mistror ej den Ældre;
men Bertram har et blødt, tvivlraadigt Sind,
fordærveligt for et Forsøg som vort;
jeg har seet Manden græde som et Barn
ved Andres Lidelse, imens sin egen
han agted lidet paa, skjønt den var større;

og nylig ved en Strid saa jeg ham blegne
ved at se Blod, endskjønt det var en Nidings.

Israel Bertuccio.

Den ægte tapre Mand er mild i Hjerte
og Øjne, og kan føle Ynk ved det,
hans Pligt ham byder gjøre. Bertram har jeg
alt længe kjendt; der lever ingen Sjæl,
der bedre holder Ærens Bud.

Calendaro.

Vel muligt;

jeg tiltror ham ej Falskhed just, men Svaghed;
dog, da han ikke har en Hjertenskjær
og heller ingen Hustru, der kan virke
paa hans blødsødne Sind, kan han maaske
bestaa i Prøven; det er godt, han ingen
Forældre har og ingen andre Venner
end os; ifald han havde Barn og Kvinde,
saa var han bleven mere svag end de.

Israel Bertuccio.

Deslige Baand er ej for dem, der kaldtes
af Skjæbnen til det høje Hverv, at rense
det raadne Samfund. Vi maa give Afkald
paa hver en Følelse, hver Hjertets Drift
paa dette Formaal nær, — maa ikke fæste
vort Blik paa nogen Verdens Ting undtagen
vort Fædreland, og se paa Døden kun
• som noget Skjønt, naar Offeret kun stiger

til Himlen op og drager Frihed med
til det for evigt.

Calendaro.

Men hvis det slaar fejl —

Israel Bertuccio.

Men det slaar aldrig fejl for den, der dør
i en ophøjet Sag; hans Blod kan Blokken
indsuge; Solen kan hans Hoved tørre,
hans Lemmer spændes ud paa Byens Port
og Borgens Mur; — hans Aand gaar dog sin Gang.
Om Aar end rinde hen, og Andre dele
den samme mørke Lod, de vil kun øge
de dybe, umodstaelige Tanker,
der vinde Magten over alle andre
og føre Verden endelig til Frihed.
Hvad var vi, hvis ej Brutus havde levet?
han døde, mens han skjænkede Roma Frihed,
men efterlod en Lære, som ej dør,
et Navn, der er en Dyd, en Sjæl, der evigt
mangfoldiggjør sig, naar de Onde komme
til Magten, og et Folk faar Trællesind.
Han og hans høje Venner kaldtes jo
«de sidste Romere»; lad os da være
de første ægte Venetianere,
af Romerfædres Æt!

Calendaro.

Da vore Fædre
for Attila veg ud til disse Øer,

hvor Slotte staa opvoxede paa Sandrev,
der vristedes fra Havets vilde Fraade,
da var det ikke for at give Magten
til tusinde Voldsherrer i hans Sted.
Saa heller bøje sig for Hunnerkongen
og hylde en Tartar, end kalde Herrer
de svulne Silkeorme; han var dog
en Mand og brugte Sværdet som sit Scepter;
men disse Kvindekarle, disse Kryb,
befale over vore Sværd og styre
os med et Ord som med en Trolddom.

Israel Bertuccio.

Den
skal brydes snart. — I siger, Alt er færdigt;
jeg har idag ej gjort min vante Runde;
I veed, hvorfor; men Eders Vagtsomhed
har vel gjort mer end Fyldest for min Omhu.
Det Bud, der nylig kom til os fra Raadet,
om at fordoble Kraften for at sætte
Galejerne istand, har givet os
et herligt Paaskud til at føre mange
af vore Venner ind i Arsenalet,
som nye Haandværksfolk til den Udrustning
og nye Krigsfolk, hvervede i Hast
til Flaaden, som vi vente. — Har I givet
dem Alle Vaaben?

Calendaro.

Alle dem, vi troede

at kunne fæste Lid til; der er Nogle,
som helst maa holdes i Uvidenhed,
til det er Tid at slaa; saa kan de væbnes,
naar de i Timens Hast og Hede ikke
kan finde Lejlighed til at staa stille,
men maa gaa frem med dem, der er omkring dem.

Israel Bertuccio.

Vel talt! har I lagt Mærke til dem alle?

Calendaro.

De fleste, og de andre Hovedsmænd
har jeg formanet til, hver i sin Trop,
at agte paa det samme. Vi er nok,
saavidt som jeg har skjønnnet, til at sikre
Udfaldet af vor Sag, hvis det begynder
imorgen; men indtil det er begyndt,
er hver en Stund med tusind Farer svanger.

Israel Bertuccio.

Lad paa sædvanlig Tid de Sexten møde,
undtagen Mario Giudo og Soranzo
samt Nicoletto Blondo, der skal blive
paa Vagt i Arsenalet for at holde
Alting beredt og vente paa det Tegn,
vi vil bestemme.

Calendaro.

Vi skal ikke svinge.

Israel Bertuccio.

De Andre maa indfinde sig; jeg har
en Fremmed, jeg vil forestille for dem.

Calendaro.

En Fremmed! kjender han vor Løndom?

Israel Bertuccio.

Ja.

Calendaro.

Og har I udsat Eders Venners Liv
i dristig Tillid til en Ubekjendt?

Israel Bertuccio.

Jeg har ej udsat Nogens Liv undtagen
mit eget; det er En, som er istand til
at yde os fordoblet Sikkerhed,
hvis han vil staa os bi; er han uvillig,
saa har vi ham dog i vor Magt; han kommer
alene her med mig; undslippe os,
det kan han ikke; men han vil ej vakle.

Calendaro.

Det veed jeg ikke, før jeg kjender ham;
er han af vore Lige?

Israel Bertuccio.

Ja, i Sind,

skjønt født i Højhed; han er En, der kunde
en Trone smykke eller styrte den,
en Mand, der store Gjerninger har øvet
og seet hel mangel stor Omskiftelse;

ikke Tyran, skjønt fostret blandt Tyranner,
i Krigen tappér, viis i Raadet, ædel.
i Sindelag, skjønt stolt, rask, dog forsigtig;
og dog saa fuld af visse Lidenskaber,
at naar man først har tirret ham og saaret
just paa sit ømme Sted, som han er bleven,
saa gives der i Grækerlandets Sagn
ej nogen Furie som den, der kryster
med Flammehaand hans Livsrod nu, indtil
han er istand til Alt for at faa Hævn;
og læg dertil, at han er frihedssindet,
han ser og føler Folkets tunge Trældom
og deler deres Nød. Just som han er
i Eet og Alt, saadanne Mænd er det,
vi trænge til, og de har Trang til os.

Calendaro.

Og hvilken Plads har I da tiltænkt ham
hos os?

Israel Bertuccio.

Maaske en Høvdings.

Calendaro.

Hvad? og vil

I ofre Eders Myndighed som Fører?

Israel Bertuccio.

Netop. Mit Maal er det at føre Sagen
med Held til Ende, ikke at forfremme
mig selv til Magt. Paa Grund af min Erfaring,
samt nogen Dygtighed og Eders Valg

blev jeg udkaaret til paa Tro og Love
at være Eders Fører, til der fandtes
en mere værdig; hvis jeg nu har fundet
En, som I selv vil agte mere værdig,
tror I, at jeg da vil betænke mig
af Egenkjærlighed og, graadig efter
den korte Myndighed, vil vove paa
min Kløgt alene alt vort Ve og Vel,
istedenfor at vige Pladsen for
min Overmand i alle Styrerevner?
Kjend Eders Ven dog bedre, Calendaro!
men I skal alle dømme. — Nu afsted!
og lad os mødes paa vort Klokkeslæt.
Vær vagtsom; saa vil Alt endnu gaa godt.

Calendaro.

Gjæve Bertuccio, jeg har altid kjendt Jer
som kjæk og tro med Hjerte og med Hoved
til at udtænke, hvad jeg altid var
beredt til at udføre. Jeg for min Del
begjærer ingen anden Høvedsmand;
jeg veed ej, hvad de Andre vil beslutte;
men jeg er, som jeg altid var, med Jer
i Alt, hvad vi har for. Farvel da nu,
til Midnatstimen atter ser os mødes.

(De gaa.)

Tredie Act.

Første Scene.

Pladsen mellem Kanalen og Sankt Johannes' og Pauls Kirke. En Rytterstatue foran den. — En Gondol ligger i Kanalen i nogen Afstand.

(Hertugen kommer ind alene, forklædt.)

Hertugen.

Jeg kommer, førend Timen slaar, — den Time, hvis Røst, der runger under Nattens Bue, vel kunde ramme med en Varselskjælven de stolte Slotte her, saa deres Marmor blev rystet til sin Hjørnesteen, og vække de Sovende op af en hæsleg Drøm, der dunkelt, men med Rædsel lod dem ane, hvad snart skal times dem. Ja, stolte Stad! ren maa du tvættes for det sorte Blod, der gjør dig til et Tyranniets Pesthus; det Hverv er paanødt mig; jeg har ej søgt det, og derfor blev jeg straffet, mens jeg saa den Adelspest udbredes mer og mer, indtil den ramte mig tilsidst i Søvn, og jeg er smittet og maa vaske bort Pestpletterne i Lægedommens Bølge. Du Tempelhal, hvor mine Fædre sove, hvis dunkle Billedstøtter overskygge

den Grund, der fra de Døde skiller os,
hvor alle disse store Hjerter af
vor bolde Slægt, hensmuldrede til Støvgran,
nu gjemme i en sammensunken Hob,
hvad der engang har frembragt mange Helte,
da denne Haandfuld Aske rysted Jorden, —
du Helligdom for de Skytshelgener,
der er vort Huses Vogtere! Gravhvælving,
hvor to Hertuger ligge, — mine Fædre!
den ene død af Slid, den anden falden
paa Kampens Mark og med en lang Stamtavle
af Slægtens andre Høvdinge og Vise,
hvis Møje, Saar og Rang jeg fik i Arv! —
lad Gravene oplade deres Svælg,
til dine Haller fyldes helt med Døde,
og lad dem strømme ud af dine Porte
og stirre paa mig; jeg fremmaner dem
og kalder dem og dig til Vidne paa,
hvad der har drevet mig til denne Færd; —
det er jo deres høje, rene Blod
og deres hæderfulde Vaabenskjold
og deres store Navn, der er vanæret
i mig, men ej af mig, men af den Adel,
som vi har kæmpet for at løfte op
til vore Lige, ej til vore Herrer, —
og fremmest du, Ordelafo den Tapre,
der faldt paa Valen, hvor jeg siden sejred,
paa Zaras Valplads! — er det Lønne for
de Hetakomber, som din Ætling ofred

af dine og Venedigs Fjender der?
I Aander, smil til mig; min Sag er Eders
i Alt, hvad Livet har endnu af Eders,
i Eders Ry og Navn, der nu er eet
med mit, og i vort Huses Fremtids Skjæbne.
Giv mig kun Held, og jeg gør denne Stad
fri og udødelig, og gør vort Navn
nu og herefter Eder mere værdigt!

(Israel Bertuccio kommer ind.)

Israel Bertuccio.

Hvem der?

Hertugen.

Ven af Venedig.

Israel Bertuccio.

Det er ham. —

Velkommen, Eders Naade; — I er kommen
før Tiden.

Hertugen.

Jeg er færdig til at gaa
til Mødet.

Israel Bertuccio.

Kom da. Jeg er stolt og glad
ved Synet af saa tillidsfuld en Iver.
Er alle Eders Tvivl, fra sidst vi saas,
da nu forjagne?

Hertugen.

Nej; men jeg har sat
min lille Rest af Liv paa dette Kast;

og Tæringen var kastet, dengang først
jeg laante Øre til Forræderi; —
vær rolig; det er Ordet; jeg kan ikke
fåa tvunget mine Læber til at stave
en Mørkets Gjerning til et vakkert Navn,
om end jeg drives til at øve den.
Dengang jeg hørte Jer at friste Fyrsten
og ikke lod Jer slæbe flux i Fængsel,
blev jeg den skyldigste Medskyldige;
nu kan I gjøre ligesaa ved mig,
om I har Lyst.

Israel Bertuccio.

Sælsomme Ord, min Hertug,
og ufortjente! jeg er ingen Spejder,
og vi er ej Forrædere.

Hertugen.

Vi — vi! —

Dog ligemeget, I har faaet Ret til
at sige «Vi». — Dog nu til Sagen. — Hvis
Forsøget lykkes, og Venedig, frit
og blomstrende, naar vi er i vor Grav,
fører sit Afkom til vort Hvilested
og lader sine Børn med spæde Hænder
paa Asken af Befrierne strø Blomster,
da skal vor Daad forsvares ved sit Udfald,
og vi vil staa i Fremtidskrøniken
som Brutus' Lige; men hvis ikke, — hvis
det slaar os fejl, hvad vi har lønligt spundet

og blodigt sat i Værk, om end vort Maal
var godt, saa er vi Højforrædere,
min brave Israel; — du ikke mindre
end han, som var for nogle Timer siden
din Fyrste, nu din Oprørskammerat.

Israel Bertuccio.

Det er ej Tiden nu til slige Tanker,
jeg kunde ellers svare. — Lad os gaa
til Mødet; ellers kan vi blive seete,
imens vi tøve her.

Hertugen.

Vi blive seete;

det har vi længe været.

Israel Bertuccio.

Seete? vi?

lad mig opdage, hvem, — og dette Staal —

(Trækker Sværdet.)

Hertugen.

Gjem det; her er ej Mennesker til Vidner.

Se hist, — hvad ser I?

Israel Bertuccio.

Kun et Billed af

en mægtig Kriger paa sin stolte Ganger,
i Dæmrelyset af den blege Maane.

Hertugen.

Den Kriger der var Stammefader til
min Faders Fædre; denne Billedstøtte

blev tilkjendt ham af Staden, som han frelste to Gange; tror I, han ser ned paa os, hvad eller ikke?

Israel Bertuccio.

Eders Højhed, dette er Drømme; Marmoret har ingen Øjne.

Hertugen.

Men Døden har det. Jeg kan sige Jer, der er en Aand i slige Ting, som virker og ser, useet, skjønt følt; — og hvis der er en Trolddom, som kan mane frem de Døde, saa er det vel i Gjerninger som den, vi nu har for. Tror I, at Aander af en Slægt som min kan holde sig i Ro, naar han, af deres Æt den sidste Høvding, staar her paa deres pletfri Graves Rand og plejer Raad med tirrede Plebejer?

Israel Bertuccio.

Det burde været overvejet, før I gav Jer ind paa dette store Værk. — Fortryder I?

Hertugen.

Nej, — men jeg føler dog; det vil jeg til det sidste; jeg kan ikke paa eengang slukke ud et Hædersliv og skrumpe ind til det, jeg nu maa være, og lønligt skille Folk ved Livet uden lidt Nølen; men nær ingen Tvivl om mig;

just denne Følelse og den Bevidsthed
om, hvad der tvang mig til at være dette,
er Eders bedste Sikkerhed. Der er ej
en eneste ophidset Haandværksmand
i Eders travle Hob saa bittert krænket
som jeg, saa dybt nedtrykt, saa stærkt opfordret
til Hævnen; selv de Midler, jeg maa bruge,
nødtvungen af de skjændige Tyranner,
er saa, at jeg maa dobbelt afsky dem
for disse Gjerninger, som jeg maa gjøre
for at gjengjælde deres.

Israel Bertuccio.

Lad os gaa; —

hør, — Timen slaar.

Hertugen.

Afsted, — afsted! — den ringer
Venedig eller os til Graven; — kom!

Israel Bertuccio.

Nej, det er Friheds Morgengry, den hilser
med Sejersklang. — Herhen, — vi er ved Stedet.

(De gaa.)

Anden Scene.

Et Værelse i det Hus, hvor de Sammensvorne samles.
(Calendaro, Dagolino, Bertram og flere Sammensvorne.)

Calendaro.

Er Alle her?

Dagolino.

Ja, kun de Tre undtagen,
der er paa Post, og Israel, vor Fører,
som vi hvert Øjeblik kan vente.

Calendaro.

Hvor
er Bertram?

Bertram.

Her.

Calendaro.

Har I ej faaet udfyldt
det Tal, der manglede i Eders Trop?

Bertram.

Jeg havde udseet Nogle; men jeg turde
dog ej betro dem Sagen, før jeg vidste,
de var at lide paa.

Calendaro.

At sætte Lid
til deres Troskab gjøres ikke nødigt.
Hvem uden vi og de udvalgte Brødre
er helt indviet i vor Plan? de tror,
at de er lønligt hvervede af Raadet,
til Hævn mod nogle unge Adelsmænd,
der altfor tøjlesløst har trodset Loven
i deres Overmod; men staar de først
i Række, og naar deres nye Sværd
har faaet Smag paa Hjertebloodet af

de Senatorer, der er mest forhadte, saa vil de uden al Betænkning slaa de Andre med, naar deres Førere først give dem Exemplet; det vil jeg for min Del gjøre saadan, at de skal for Skams Skyld og for deres Sikkerhed ej holde op, før Alle ligge slagne.

Bertram.

Hvad? Alle, siger I?

Calendaro.

Hvem vil I skaane?

Bertram.

Jeg skaane? jeg har ikke Magt at skaane. Jeg spurgte blot, fordi jeg troede dog, at selv blandt disse slette Mænd der fandtes vel dem, hvis Alder og hvis Dyder pegede dem ud til Skaansel.

Calendaro.

Ja, den Skaansel, som den sønderhugne Øgles skilte Stykker kan vente, naar de med den sidste Kraft af deres Giftliv end i Solen bævre. Ha, heller skaaned jeg en enkelt Tand i Kjæven af den edderspændte Snog end spared en af dem. De er kun Led i een lang Kjæde, kun eet Kjød, eet Legem, eet Aandedræt; de æde, drikke, leve

og yngle sammen, holde Fester, lyve,
og undertrykke, dræbe i Forening, —
saa lad dem dø som Een!

Dagolino.

Blev Een tilovers,
han blev saa farlig som det Hele. Tallet, —
ti eller tusind, — gjør det ikke; Aanden
i denne Stormandsvælde gjælder det
at rykke op med Rod, og blev der kun
eet Skud ilive af det gamle Træ,
det vilde fæste Rod og atter grønnes
med sine mørke Løv og bitre Frugter.
Bertram, vi maa staa fast.

Calendaro.

Tag Jer iagt;
jeg holder Øje med Jer, Bertram.

Bertram.

Hvem
mistror mig?

Calendaro.

Ikke jeg; thi hvis jeg gjorde,
da stod I ikke her og talte nu
om Tiltro; det er Eders bløde Sind,
der gjør Jer mistænkt, ikke Eders Mangel
paa Troskab.

Bertram.

I, som høre paa mig, burde
dog vide, hvem og hvad jeg er, en Mand

opflammet som I selv til at omstyrte
Voldsherredømmet, en mildtsindet Mand,
tør jeg vel tro, det har vel Nogle af Jer
erfaret; og om jeg har Mod, kan I
bevidne, Calendaro, der har seet det
paa Prøve, eller, hvis I skulde tvivle,
saa vil jeg klare Sagen paa Jer selv!

Calendaro.

I er velkommen, naar vort Værk er gjort;
det tør ej nu afbrydes ved en Trætte.

Bertram.

Jeg er ej trættekjær; men jeg kan gaa
saalangt i Fjendens Skarer ind som Nogen,
der hører mig; hvorfor har I vel ellers
optaget mig til Medbefalingsmand?
men desuagtet tilstaar jeg en Svaghed
i min Natur; jeg har endnu ej lært
at tænke uden en Slags Gysen paa
et Myrderi for Fode; mig kan Synet
af Blod, der sprøjter ud af sølvgraa Isser
ej gjøre sejerstolt; jeg kan ej finde
min Ære i et Drab ved Overfald.
Jeg veed jo vel, kun altfor vel, at vi
maa gjøre sligt mod dem, hvis Handlinger
har fremkaldt saadan Hævn; men hvis der dog
var Enkelte blandt dem, der kunde frelses
fra denne Skjæbnens Uvejrsstorm, saa vilde
det glæde mig, selv for vor egen Skyld

og for vor Ære, om vi kunde fjerne
en Plet af Blodbad, som jo ellers helt
besmitter den, og jeg ser ingen Grund
deri til Stiklerier eller Mistro.

Dagolino.

Vær rolig, Bertram; vi mistro dig ikke,
og fat kun frejdigt Mod. Det er jo Sagen
og ej vor Vilje, der af vore Hænder
udkræver slige Gjerninger; hver Plet
vil vi aftvætte snart i Friheds Væld!

(Israel Bertuccio og Hertugen kommer ind, den sidste forklædt.)

Dagolino.

Velkommen, Israel!

Flere Sammensvorne.

Vel mødt! — Velkommen! —

Gjæve Bertuccio, I kommer sent. —
Hvem er den Fremmede?

Calendaro.

Det er paa Tide
at nævne ham; thi vore Fæller staa
beredte til at hilse ham som Broder,
da jeg har sagt dem, at du havde vundet
en Broder for vor Sag, af dig optaget
og dermed af os Alle; saadan Tillid
har vi til Alt, hvad du beslutter. Nu
lad ham sit Aasyn vise.

Israel Bertuccio.

Fremmede,

træd frem!

(Hertugen demaskerer sig.)

De Sammensvorne.

Til Vaaben! — det er Hertugen! —
vi er forraadte! — stød dem begge ned!
vor svigefulde Høvding og Tyrannen,
som han har solgt os til!

Calendaro.

(drager Sværdet.)

Holdt, holdt! den første,
der gjør et Skridt imod dem blot, er Dødsens!
Holdt! hør Bertuccio! — Hvad?anfærdes I,
fordi I ser en enlig, gammel Mand
iblandt Jer, uden Vagt og uden Værge? —
Tal, Israel! — hvad vil den Løndom sige?

Israel Bertuccio.

Lad dem kun ramme deres eget Bryst,
de utaknemlige Selvmordere!
thi paa vort Liv beror jo deres Liv
og deres Haab og Lykke.

Hertugen.

Stød kun til! —

Hvis Døden skræmmed mig, en værre Død,
end Eders Sværd letsindigt true med,
stod jeg nu ikke her. — O, høje Mod!
Fejghedens ældste Søn, som gjør Jer tapre

mod dette enlige, snehvide Hoved!
Se dog de kjække Høvdinge, som vilde
omdanne Stater, styrte Adelsvælde,
afsindige af Harm og Skræk ved Synet
af een Patricier! — Myrd mig kun; det kan I;
mig ligemeget! — Israel, er det
de Heltehjerte, som du talte om?
Se paa dem!

Calendaro.

Ja! han har beskjemmet os,
og det med Ret. Var dette Eders Tillid
til Eders fuldtro Hovedsmand, Bertuccio,
at løfte Sværd mod ham og mod hans Gjæst?
gjem dem og hør ham.

Israel Bertuccio.

Jeg forsmaar at tale.

De kunde og de maatte have vidst,
en Sjæl som min var ej istand til Svig;
den Magt, de overdrog mig til at bruge
hvert Middel for at fremme deres Sag,
blev aldrig misbrugt, og de maatte vide,
at hvemsomhelst der blev ført ind af mig
i dette Raad, først havde gjort sit Valg
som Broder eller Offer.

Hertugen.

Hvilket skal

jeg være? efter Eders Færd at dømme,
maa jeg vel tvivle, om mit Valg er frit.

Israel Bertuccio.

Min Hertug, vi var faldne her tilsammen,
hvis de var faret frem i deres Ilsind;
men se, de blues ved et Øjeblik
Bedaarelse; de staa med sænket Hoved.
Tro mig, de er, som jeg beskrev Jer dem; —
tal til dem.

Calendaro.

Tal; vi lytte med Forundring.

Israel Bertuccio.

(til de Sammensvorne.)

I er nu sikre, ja, fast sejrende; —
saa hør da og erkjend mit Ord for Sandhed.

Hertugen.

I se mig her, som En af Jer har sagt,
en gammel Mand, uvæbnet, forsvarsløs;
igaar har I jo seet mig tronende
i Fyrstesalen, for Alverdens Øjne
en Hersker over vore hundred Øer,
i Højheds Purpur, mens jeg Herrebud
udsendte af en Magt, som ej er min,
og Eders heller ej, men vore Herrers, —
Patriciernes. Hvorfor I saa mig der,
det veed I, eller tror I dog at vide;
hvorfor jeg nu er her, — lad den iblandt Jer,
som mest er krænket, den, som mest er haanet,
fornærmet, traadt i Støvet, til han tvivler,
om han er Orm eller han er det ikke,

lad ham i mit Sted svare, mens han spørger
sit eget Hjerte, hvorfor han er her.
I kjende jo, hvad nys er hændet mig;
det kjender Alle og har dømt derom
helt anderledes end den høje Domstol;
der dynged Haan paa Haan. Men skaan mig for
Beretningen; — her er Forsmædelsen,
her i mit Hjerte; — mine Ord, som alt
er spildte i unyttigt Klagemaal,
vilde kun blotte endnu mer min Svaghed,
og jeg kom hid at styrke selv de Stærke
og drive dem til Daad, ej for at kjæmpe
med Kvindevaaben; dog, jeg har ej nødig
at drive Jer. Den Uret, som hver Enkelt
har lidt, har jo sin Rod i Samfundslaster
i denne — jeg kan ikke sige Fristat,
ej heller Kongerige, hvor der hverken
er Konge eller Folk, men alle Synder
fra Spartas gamle Stat, kun ej dets Dyder,
dets Maadehold og Manddom. Herrerne
i Lacedæmon, det var ægte Krigsmænd;
vore er Sybariter, og vi selv
Heloter; jeg er ringest blandt dem alle
og mest trælbunden, skjønt jeg er udpyntet
til Hovedmand i deres Mummespil,
som Grækerne lod fordum deres Trælle
beruse sig til Skjemt for deres Børn.
I mødtes her for at omstyrte denne
Vanskabning af en Stat. Vrængbilledet

af en Regjering, dette Spøgelse,
der manes maa med Blod, og da vil vi
Retfærdigheds og Sandheds Tid fornye
og fæstne i vort ædle, frie Samfund
blind Lighed ej, men lige Ret for Alle,
i rette Forhold som et Tempels Søjler,
der giver og der faar gjensidig Styrke
og gjør det Hele fast med skjønt Behag,
saa ingen Del kan tages bort, hvis ikke
den hele Bygnings Samklang skal forstyrres.
Ved dette store Ændringsværk begjærer
jeg Plads som En af Jer, — ifald I tror mig;
hvis ikke, stød kun til; — mit Liv staar nu
paa Spil, og jeg vil heller falde her
for frie Mænd end leve end en Dag
og spille paa Tyranners Vegne selv
Tyran; det er jeg ej, har aldrig været; —
læs Jer det til i Eders Krønike;
de mange Lande og de mange Stæder,
som jeg har styret, kalder jeg til Vidne;
spørg dem, om jeg har været Undertrykker
eller en Mand, der følte og der tænkte
for mine Brødre; ja, maaske, — ifald
jeg havde været, hvad Senatet søgte,
en Dukke, pyntet ud med Fløjl og Flitter,
et Fyrstemaleri til Stads opstillet,
en Folkesvøbe, altid rede til
at sætte Seglet paa en Dom, en villig
Drabant for Raadet og «de Fyrretyve»,

en Tvivler om ethvert Forsøg, der ikke har Bifald af «de Ti», en Øjentjener for Raadet, deres Redskab, Nar og Dukke, — maaske de aldrig havde ømt beskyttet det Drog, hvis Braad mig saared. Hvad jeg lider, har ramt mig for min Medynk imod Folket, som Mange veed, og de, der ikke veed det, vil lære det engang. Imidlertid indsætter jeg, hvad end Udfaldet bliver, de sidste Dage af mit Liv, — min Magt, som nu den er, ej Hertugmagten, men en Mands, der selv har været stor, forinden han blev nedværdiget til Hertug, og som end har egne Midler, egne Tanker; jeg sætter ind paa dette Kast mit Ry, — og jeg har havt et Ry, — mit Aandedræt, — det er det mindste; thi det nærmer sig sin sidste Stund, — min Sjæl, mit Haab, mit Hjerte! Som den, jeg er, tilbyder jeg mig her til Jer og Eders Høvdinger; modtag mig eller forkast en Fyrste, som vil være en Borger eller Intet, og som har forladt sin Trone for at blive det.

Calendaro.

Faliero leve! — Frihed for Venedig!

Alle Sammensvorne.

Faliero leve!

Israel Bertuccio.

Kammerater, sig,

har jeg gjort vel? er ikke denne Mand
en Hær i slig en Sag?

Hertugen.

Det er ej Tiden
nu til Lovtaler, heller ikke Stedet
til Jubel. Er jeg en af Eders?

Calendaro.

Ja,

den første, som I var det i Venedig, —
vær Hovedsmand og Styrer!

Hertugen.

Hovedsmand! —

og Styrer! — Hovedsmand var jeg ved Zara,
paa Rhodus og paa Cypren var jeg Styrer
og Fyrste i Venedig; jeg kan ikke
nedstige til, — jeg mener, jeg er ikke
vel skikket til at være Fører for
en Bande — Patrioter; da jeg lagde
den Højhed ned, som før jeg havde baaret,
da var det ikke for at faa en anden,
men for at være mine Fællers Lige; —
men nu til Sagen; Eders hele Anslag
har Israel fortalt mig; — det er dristigt;
men det kan lykkes, hvis jeg støtter det,
og det maa gøres strax.

Calendaro.

Saa snart I vil. —

Er det ej Eders Mening, Venner? Alt
har jeg beredt til brat at føre Slaget;
naar skal det ske?

Hertugen.

Naar Sol staar op.

Bertram.

Saa snart?

Hertugen.

Saa snart? — saa sent! — hver Time dynger Fare
paa Fare, og desmere nu, da jeg
er med iblandt Jer; — kjender I ej Raadet,
«de Ti»? Patriciernes Spejderblikke,
der se mistroiske paa deres Trælle
og med end større Mistro nu paa Fyrsten,
som de har gjort til Træl? Jeg siger Jer,
I maa slaa til og brat; ram kun den Hydra
i Hjertet; saa vil Hovederne følge.

Calendaro.

Det vil jeg stemme for af ganske Hjerte
og med min Klinge; vore Fænniker
staa færdige, hver tresindstyve Mand,
i Vaaben alle nu paa Israels Bud,
hver paa sit eget Mødested, aarvaagne
og i Forventning om et Slag; lad nu
Enhver gaa til sin Post, beredt til Handling!
Og nu, min Hertug, Tegnet?

Hertugen.

Naar I hører
Sankt Markos store Klokke, som kun røres
paa Hertugens udtrykkelige Bud, —
den sidste stakkels Højhedsret, de end
har levnet deres Fyrste, — saa gaa løs paa
Sankt Markos Plads.

Israel Bertuccio.

Og der?

Hertugen.

Lad Toget gaa
ad flere Veje; lad hver Tresindstyre
gaa sin særskilte Gade, og paa Vejen
lad altid Raabet lyde højt om Krig
og Genueserflaaden, der er seet
ved Daggry foran Havnen; stil Jer op
omkring Paladset; i dets Gaard staar da
min Brodersøn i Vaaben med en talrig,
krigsøvet Flok Vasaller af vort Hus;
mens Klokken kimer, raab I højt: «Sankt Marko!
Fjenden er for vor Havn!»

Calendaro.

Nu ser jeg det; —
men videre, min Herre.

Hertugen.

Naar nu alle
Patricier flokke sig til Raadets Møde, —

de tør ej andet, naar det Nødtegn runger
fra deres store Helgens stolte Taarn, —
saa har vi dem jo samlede til Høsten,
og vi vil meje dem med Sværd for Le.
Om nogle Faa end tøved eller undslap,
saa faar vi dem kun enkeltvis og svage,
naar hele Mængden alt er bragt til Ro.

Calendaro.

Gid Timen var der! vi vil ikke prikke,
men dræbe!

Bertram.

Tilgiv, Herre; men jeg vilde
dog gjerne gjøre end engang det Spørgsmaal,
jeg gjorde, før Bertuccio gav vor Sag
den store Forbundsfælle, som har bragt den
til Vished, og dermed til større Tryghed,
der nu tilsteder dog et Glimt af Naade
imod en Del af vore Ofre, — skal de
i dette Blodbad alle gaa tilgrunde?

Calendaro.

Mod alle dem, der møde mig og mine
vil jeg tilvisse vise samme Naade,
som de har vist.

De Sammensvorne.

Nej, Alle, Alle! — er det
nu Tid at tale om Barmhjertighed?
naar har de vist den, følt den eller blot
gjort Mine til at vise den?

Israel Bertuccio.

Bertram,

den falske Medynk er en Daarskab og en Uretfærdighed mod dine Venner og mod din Sag. Kan du da ikke se, hvis vi udsondre Enkelte til Redning, de leve kun til Hævn for dem, der faldt? Hvor kan vi skjelne nu den Skyldfri fra de Skyldige? Al deres Gjerning er en eneste Udstrømning fra eet Legem, forenet til vor Undertrykkelse! At vi vil lade deres Børn ilive er allerede Meget; jeg har Tvivl, om ogsaa alle disse burde spares. En enkelt Hvalp kan Jægeren bevare af Tigrens Kuld; men hvem har dog vel skaanet de plettede Forældre uden for at dø for deres Klør? dog jeg vil rette mig efter Hertug Falieros Raad; kan Nogen skaanes, det maa han bedømme.

Hertugen.

Spørg ikke mig, — frist ikke mig med Spørgsmaal; —
afgjør det selv.

Israel Bertuccio.

I kjender deres Dyder i Hjemmet bedre, end vi Andre kan, hvem deres offentlige Laster kun

og deres lumpne Undertrykkelse
har bragt Fordærvelse; er der iblandt dem,
Een, som er værd at spare, saa sig frem.

Hertugen.

Dolfinos Fader var min Ven, og Lando
stred ved min Side, og Cornaro delte
min Sendefærd til Genua; jeg frelste
Venieros Liv; — skal jeg nu frelse det
for anden Gang? O, gid jeg kunde frelse
dem og Venedig sammen! — Mine Venner
var alle disse eller deres Fædre,
indtil de bleve mine Undersaatter;
da faldt de fra mig, som de falske Blade,
der falde fra den overmodne Blomst,
og lod mig staa, en ensom, visnet Tjørn,
der i sin Ensomhed kan Intet skjærme;
vel! som de lod mig visne, lad dem dø!

Calendaro.

De kan ej leve i et frit Venedig!

Hertugen.

I kjender og I føler Vægten af
den Uret, vi har lidt tilsammen; dog
selv I veed ikke, hvilken Dødsens Gift
for Livets Kilder, for hvert jordisk Baand,
for Alt, hvad godt og herligt er, der lur
er nu i Venedigs offentlige Væsen.
Se, alle disse Mænd var mine Venner;
jeg elsked dem, og de gjengjældte ærligt

den Agt, jeg viste dem; vi tjente, fægted,
vi lo og græd tilsammen; Festens Lyst
og Sorgen fandt os ved hverandres Side;
vi knytted Ægteskabs og Slægtskabs Pagter;
vi voxed ligeligt i Aar og Hæder, —
til deres eget Ønske, ikke min
Ærgjerrighed, tilskyndede dem til
at vælge mig til deres Fyrste; — saa
Farvel — Farvel hvert Minde om et Samliv,
hver fælles Tanke, alle kjære Baand,
der knytte gamle Venner til hverandre,
naar de, der overleved mange Aar
og Gjerninger, som Krøniken nu gemmer,
forsøde Dagene, de har tilbage,
idet de tælle Skatten med hverandre,
og aldrig mødes, uden at jo hver
ser paa sin Broders Pande Spejlet af
et halvt Aarhundred og ser hundred Væsner,
som Jorden gemmer, svæve rundt omkring sig,
imens de hviske om de svundne Dage
og synes ikke døde helt, saalænge
end to af den sorgløse, kjække, glade
og hæderfulde Skare, som engang
var een og mange, end har Aande til
at sukke for dem, Tunge til at nævne
Bedrifter, som var ellers ikke komne
til Mæle før paa Gravens Marmorsten. —
Ak! ak! — skal jeg da gjøre denne Gjerning?

Israel Bertuccio.

Min ædle Fyrste, I er stærkt bevæget;
ved sligt maa Tanken ikke dvæle nu.

Hertugen.

Taalmodighed et Øjeblik; — jeg skal
ej vige; hør mig, mens de mørke Laster
jeg peger ud ved denne Styrelse.
Fra den Stund af, de gjorde mig til Hertug, —
den Hertug, de har gjort mig til, — Farvel
de fordums Dage! jeg var død for Alt,
hvad fordum var, — sig heller, de var døde
for mig; ej Venner mer, ej Venlighed,
og ej Fortrolighed; — Alting var brudt;
de kom mig ikke nær; den Nærhed satte
jo dem i Skygge; Venskab kunde de
ej vise mig; det var jo ikke Loven;
de stod i Vejen for mig: det var Statskløgt;
de trodsed mig: det var Patricierpligt;
de krænked mig: det var at yde Staten
sin Ret; de kunde ikke yde mig
min Ret; det vilde vække Mistro; altsaa
var jeg en Træl for mine Undersaatter;
saaledes var jeg mine Venners Fjende,
af Spejdere i Livvagts Sted omgivet, —
af Pynt i Magtens Sted, — af Pomp for Frihed; —
mit Raad er mine Fangevogtere;
for Venner havde jeg kun Opsynsmænd, —
og Helvede i Livets Sted! Jeg havde

een Fredens Kilde dog tilbage; den
forgiftede de for mig! mine rene
Husguder sønderknustes paa min Arne
og over deres Alter sad med Grin
kaadmundet Ubluhed og spydig Haan.

Israel Bertuccio.

Dybt er I bleven krænket, og nu skal
I hævnnes stoltelig før næste Nat.

Hertugen.

Alt har jeg baaret; — det har smertet; men
jeg bar det, til den bitre Skaal tilsidst
løb over, — til den sidste grove Haan,
som blev ej blot ustraffet, men stadfæstet;
da kastede jeg bort hver Følelse, —
de Følelser, de havde knust for mig
for længe, længe siden, alt dengang
de svor den falske Hyldingsed! den Stund
og ved den Ed afsvor de deres Ven
og gjorde sig en Hersker, som naar Dreng
gjør sig et Legetøj, der skal forlyste —
og sønderbrydes! fra den Time saa jeg
kun et Senat i mørk, mistænksom Kiv
med Hertugen, mens begge ruged over
gjensidigt Had og Frygt; de frygted for,
han skulde rive Tyranniet ud
af deres Haand, han hadede Tyranner.
Derfor har disse Mænd for mig ej længer
et eget Liv og intet Krav paa Baand,

som de har brudt for Andre; jeg betragter dem kun som Senatorer, der maa staa til Ansvar for vilkaarlig Færd; — derefter maa der nu handles med dem.

Calendaro.

Nu til Handling!

Til Eders Poster, Brødre! Dette være den sidste Nat, der spildes blot med Ord; jeg længes efter Daad! Sankt Markos Klokke skal finde mig aarvaagen, naar det dages!

Israel Bertuccio.

Saa gaa da nu herfra, hver til sin Post; vær faste, vær aarvaagne, kom ihu den Uret, vi har lidt; den Ret, vi kræve; det er den sidste Farens Dag og Nat! Agt vel paa Tegnet, og saa frem! Jeg gaar og samles med min Skare; lad nu hver rask øve sit særskilte Hverv; Hertugen gaar hjem til Slottet for at forberede Alting til Slaget. Lad os skilles nu og ses igjen med Frihed og med Ære!

Calendaro.

Min Hertug, naar jeg atter hilser Jer, da skal min Hyldest være Stenos Hoved paa dette Sværd.

Hertugen.

Nej, spar kun ham tilsidst; og vend Jer ej tilside for at ramme

et saadant Bytte, før det ædle Vildt
er fældet; hans Forbrydelse er blot
et enkelt Udbrud af den Last, den store
Fordærvelse, der er et Foster af
den onde Adelsvælde; Steno kunde,
han turde ikke have vovet det
i fordums, mere hæderfulde Dage.

Jeg har begravet al min egen Harme
mod ham i Tanken om vort store Forsæt.

En Træl fornærmer mig; — hans Straf maa jeg
forlange af hans stolte Herres Hænder;
afslaar han det, gjør han Fornærmelsen
til sin, og han maa staa til Ansvar for den.

Calendaro.

Og dog, som nærmest Grund til denne Pagt,
der har indviet endnu mer vort Formaal,
er jeg saa dyb Taknemlighed ham skyldig,
at jeg jo gjerne vilde give ham
den Løn, han har fortjent; tør jeg?

Hertugen.

I vilde

kun kappe Haanden af, jeg Hovedet;
Lærlingen vil I ramme, jeg hans Mester;
I vilde straffe Steno, jeg Senatet.
Jeg kan ej dvæle ved mit eget Had
i den altslugende, bortfejende,
almene Hævn, der lig Ildregnets Byge
fra Himlen maa fordærve uden Forskjel,

som fordum, hvor det døde Hav har slukt
to Stæders Aske.

Israel Bertuccio.

Nu til Eders Poster!

jeg tøver kun et Øjeblik og følger
Hertugen til vort sidste Mødested,
for at se til, om ingen Spejdere
har været os paa Sporet; derfra iler
jeg hen, hvor mine Folk staar under Vaaben.

Calendaro.

Farvel — til Daggry da!

Israel Bertuccio.

Held være med Jer!

Calendaro.

Vi skal ej svigte; — kom! — Farvel, min Hertug!

(De Sammensvorne hilse Hertugen og Israel Bertuccio og gaa
med Calendaro.)

Israel Bertuccio.

I Garnet har vi dem, — det kan ej fejle!
Nu er I altsaa virkelig en Hersker,
og I vil skabe Jer et evigt Navn,
stort blandt de største; frie Borgere
har løftet Sværd mod Konger før; Cæsarer
er faldne, og Patriciers Hænder selv
har fældet Diktatorer; Folkets Staal
har ramt Patricier; men hvilken Fyrste
har sammensvoret sig før denne Stund

for Folkets Frihed eller vovet Livet
for at frigjøre sine Undersaatter?
Atter og atter slutte de jo Pagt
mod Folket, for at lænke deres Hænder,
der kun skal løses for at føre Vaaben
mod Broderfolk, at Aag paa Aag og Trældom
og Død kan skjærpe kun og ikke mætte
den aldrigfyldte Leviathans Sult!
Nu, Herre, til vor Gjerning; — den er stor,
og større Lønnen; hvorfor grubler I?
Nu nys var I jo lutter Ivrighed.

Hertugen.

Og er det da besluttet? maa de dø?

Israel Bertuccio.

Hvem?

Hertugen.

Mine Venner, de, der stod mig nær
i Blod og Omgang, mange Gjerninger
og Dage, — Senatorerne?

Israel Bertuccio.

I selv
har fældet deres Dom; den er retfærdig.

Hertugen.

Saa synes det; saa er det jo for Jer,
for Frihedsmanden, en plebejisk Gracchus, —
Oprørernes Almutribun, Orakel. —
Jeg dadler ikke Jer; I handler jo

i Eders Kald; de slog Jer, undertrykte,
foragted Jer; mig har de gjort det samme;
men I har aldrig talt med dem, har aldrig
brudt deres Brød, har ej delt Salt med dem,
har aldrig sat til Læben deres Bæger;
I voxed ikke op med dem, har aldrig
leet eller grædt og ej holdt lystigt Gilde
med dem, ej smilet ved at se dem smile,
ej krævet deres Smil til venligt Bytte
for Eders, aldrig slaaet Lid til dem,
ej baaret dem i Hjertets Inderste,
som jeg har; disse mine Haar er graa,
og deres med, de ældre Mænds i Raadet;
jeg mindes vel, da vore Lokker var
som Ravnens Vinger, dengang vi drog ud
at hente Bytte rundt om Øerne,
som vi tog fra den falske Muselmand;
og skal jeg se dem nu med Blod bestænkte?
hvert Stød mod dem vil synes mig et Selvmord.

Israel Bertuccio.

Hertug! min Hertug! denne Vaklen er
et Barn uværdig; gaar I ej i Barndom,
saa kald nu Eders Kraft tilbage til,
hvad I har selv besluttet, og gjør ikke
Jer selv og mig til Spot. Ved Himlen! heller
lod jeg vor Sag nu fare eller saa den
slaa fejl, end jeg vil se en Mand, jeg ærer,
nedsynke fra en høj Beslutning til

saa taabelig en Svaghed. I har seet
og udgydt Blod i Slaget, baade Eders
og Andres; gyser I for et Par Draaber
af de graahærdede Vampyrers Aarer,
der give kun tilbage, hvad de suged
af Millioner?

Hertugen.

Bær dog over med mig!

jeg vil jo dele med Jer Skridt for Skridt
og Slag for Slag; tro ikke, at jeg vakler;
Ak! nej; jeg skjælver just ved denne Vished
om Alt, hvad jeg maa gjøre. Men lad disse,
de sidste tunge Tanker nu faa Luft,
som Natten kun og I er Vidne til,
og begge døve; naar først Timen kommer
er det min Sag at lade Klokken lyde
og slaa det Slag, der snart skal gjøre mange
Paladser folketomme og skal fælde
de højeste Stamtræer brat til Jorden,
hvor deres Frugter blødende skal strøs,
mens deres Blomster knuses og forødes;
det vil, — det maa jeg, — det har jeg jo svoret,
og Intet kan befri mig fra min Skjæbne;
men skjælte maa jeg dog ved at betragte,
hvad jeg skal være, og ved Tanken om,
hvad jeg har været! bær dog over med mig.

Israel Bertuccio.

Fat mandigt Mod! jeg føler Intet til

en saadan Anger; jeg forstaar den ikke.
Hvi skulde I vel skifte Sind? I handled
og handler nu af Eders frie Vilje.

Hertugen.

Ja, det er Sagen; — I kan ikke føle,
og jeg ej heller, ellers stødte jeg
dig ned paa Stand, og frelste tusind Liv,
og ved det Drab begik jeg intet Mord.
I føler ej; I gaar til dette. Blodværk,
som om de adelsbaarne Mænd var Stude
til Slagtertorvet! — og naar Alt er endt,
saa vil I være fri og glad og rolig
afvaske disse blodbestænkte Hænder;
men jeg, der i det frygtelige Blodbad
gaar frem for Jer og alle Eders Fæller,
jeg vil da være, — jeg vil se og føle —
o, Gud! o, Gud! ja det er sandt, og I
gjør Ret i at I svarer mig, «det var
en Gjerning af min egen frie Vilje»;
og dog, I fejler; jeg vil gjøre det,
tvivl ikke, frygt ej; jeg vil være Eders
mest ubarmhjertige Medskyldige!
dog handler jeg ej af min frie Vilje
og af mit eget Sind; de drive mig
tilbage begge; men der er et Helved
i mig og rundt om mig, og som Dæmonen,
der tror og skjælver, maa jeg grue for det
og gjøre det. Afsted! afsted! gaa I

til Eders Fæller; jeg vil skyndsomt samle
Vasallerne, der høre til vort Hus;
nær ingen Tvivl; Sankt Markos store Klokke
skal vække hele Staden op undtagen
dens myrdede Senat; før Solens Skive
staar over Adriaterhavets Bølge,
skal der en Røst af Graad og Jammer høres,
der drukner Bølgens Brøl i Raab om Blod!
jeg har bestemt mig! — kom!

Israel Bertuccio.

Af ganske Hjerte!

Men hold kun disse Udbrud fast i Tøjle;
husk paa, hvad disse Mænd har gjort imod Jer,
og tænk, hvad dette Offer har til Følge, —
Aarhundreder af Frihed og af Held
for denne Stad, hvis Aag I brød. En ægte
Voldsherre vilde jo gjort Riger øde
og ikke følt det sære Nag, som piner
nu Eders Sind ved Tanken om at straffe
et Par Forrædere mod Folket. Tro mig,
den Medynk var dog mere ilde anvendt
end Statens Mildhed nylig imod Steno.

Hertugen.

Ha, Menneske! der slog du paa den Stræng,
hvis Skurren jager al Naturens Røst
bort fra mit Hjerte! — Kom, nu til vor Gjerning!

(De gaa.)

Fj e r d e A c t.

Første Scene.

Patricieren Lionis Palads.

(Lioni kommer ind med en Tjener; han lægger Masken og Kappen bort.)

Lioni.

Jeg vil til Ro; den Fest har trættet mig,
den prægtigste, som vi endnu har havt
i mange Maaneder, og dog, jeg veed ej
hvorfor, jeg blev ej vel tilmode ved den.
Der kom en Tunghed i mit Sind, som trykked
mig ned midt i den lette Dandsens Flugt,
skjønt Blik mod Blik og Haand i Haand jeg var
forenet med mit eget Hjertes Dame;
en Gysen gik mig gennem Sjælen, til
en Sved som Dødens perled paa min Pande;
jeg kjæmped for at le den Tanke bort;
det var forgjæves; gennem Tonestrømmen,
der bruste mig i Øret, hørte jeg
Dødslokkens Lyd saa tydelig og klar,
skjønt fjern og svag, som Adriaterbølgen
lød nogensinde over Stadens Summen,
imens den slog mod Lidos ydre Bølværk;
derfor forlod jeg Festen, før den naaede
sin Højde, og vil paa min Hovedpude

nu søge Ro i Tanken eller Glemsel.

Antonio, tag min Maske og min Kappe,
og tænd mig Lampen i mit Kammer.

Antonio.

Ja;

befaler Eders Naade en Forfriskning?

Lioni.

Nej, ingen uden Søvn, og den vil ikke
befales;

(Antonio gaar.)

jeg vil haabe den, endskjønt
mit Bryst er for beklemt; jeg vil forsøge,
om Luften kan berolige min Sjæl.

(Gaar hen til et aabent Vindue.)

Det er en dejlig Nat; den Vind, der blæste
med Skyer fra Levanten, er nu krøben
ind i sin Hule og den fulde Maane
er bleven klarere; hvor det er stille!
og hvilken Forskjel fra det Skuespil,
jeg kom fra, hvor de høje Faklers Glands
og Søverlampers mere blege Skjær
langs Væggenes Tapeter spredte over
den Skumring, der haardnakket huser i
de store Sale med de dunkle Vindver,
et Straalehav af kunstigt Lys, der viste
Alting, men viste Intet, som det var.
Der prøved Alderdommen at gjenkalde
den svundne Tid; den havde længe stridt

med surt Besvær med Pyntebordet for
et Skjær af Ungdom, kastet mangt et Blik
i Spejlet, som kun talte altfor sandt,
og kom nu prunkende, stolt af sin Pynt,
forglemmende sig selv i Tillid til
det føjelige, falske Lys, der viser,
men skjuler dog, og troede sig forglemmt —
og blev til Gjæk. Men Ungdomsalderen,
der ikke trængte til og ikke tænkte
paa slig en daarlig Bistand, ødte der
sin ægte Blomst, sin Kraft, sin Brudeskjønhed
i feberhede, stimlende BakkhanTERS
usunde Trængsel, og imens den drømte,
at dette var en Glæde, spildte den
sin Hviles Timer og vil spille dem,
til Dagskjær strømmer ind paa blege Kinder
og matte Øjne, der i mange Aar
endnu ej burde seet saaledes ud. —
Musiken, Festen, Vinen, Rosenduft, —
Blomster og Krands, — Øjnene, der straaled,
og Smykkerne, der funkled, — hvide Arme
og ravnensorte Lokker, — Kjæder, Armbaad, —
Barne som Svaner, rige Perlesmykker, —
et Indien i Pragt, der dog ej blænder
vort Øje som den Skjønhed, de omslutte, —
de fine Kjortler, der som lette Skyer
henbølge mellem Himlen og vort Blik, —
de trippende, smaa, sylfelette Fødder,
der lader ane den tilslørte Skjønhed

af disse Former, som saa yndigt ende, —
den hele svimle Scenes Gjøglesyn,
dens falske og dens sande Trylleri, —
Natur og Kunst, — som svømmed dunkelt for
mit drukne Øje, der indsuged graadigt
det Skjønheds Syn, som en vansmægtet Pilgrim
paa Ørknens Sand den skuffende Luftspejling,
der gjækker Tørsten, mens den viser ham
en spejlklar Sø, — Alt det er borte nu; —
omkring mig er der Stjerner kun og Bølger,
Verdner, der spejle sig i Oceanet,
et bedre Syn, end Fakler, der gjenspejles
af broget Glar. Det store Element,
der er for Verdens Rum, hvad Oceanet
for Jorden, breder ud sit dybe Blaa,
af Vaarens første Luftning sagte mildnet;
højt sejler Maanen paa sin skønne Vej
og skinner dæmpet paa de stolte Mure
af disse havombeltede Paladser,
de højtoptaarnede, hvis Porfyr søjler
og prægtige Portaler, helt beklædte
med Marmorsmykker, Østerlandets Bytte,
opstillede i Række langs den brede
Kanal, staar som et Sejersmærke for
en vældig Daad, opvoxede af Vandet,
saa underfulde som de vældige
og løndomsfulde Kjæmpebygninger,
Titaners Værk, der i Ægyptens Sletter
henpege paa en Tid, hvorom der er

ej andet Minde. — Alt er mildt og stille;
og Intet rører sig med Larm; i Samklang
med Natten glider, hvadsomhelst der færdes,
tyst som en Aand. En vaagen Guitars Klimpren,
som røres af en søvnløs Elsker for
hans vaagne Hjertenskjær, et Vindve aabnet
forsigtigt, for at vise, man har hørt ham,
den unge Haand, saa skjøn som Maanelyset,
hvoraf den synes selv en Del, saa fin
og hvid, der skjælver ved at aabne dristigt
det Gitter for at lukke Elskov ind
med Tonerne, og faar hans Hjerte til
at dirre ved det Syn som Lyrens Strænge, —
Ildstænkene fra Aaren, bratte Glimt
af fjerne Lys fra glidende Gondoler,
og Koret af Rorkarlene, der svare
i Vexelsang hinanden Vers for Vers, —
en dunkel Skyggeplet, der vandrer over
Rialto, — Taget af et Slot, der blinker,
et Spir, der spidser sig, — det er de Syner
og Toner, som fornemmes i Venedig
den bølgefødte Stad, den Jordens Dronning. —
Hvor denne Fredens Stund er sød og liflig!
Jeg takker dig, o Nat, at du forjog
de gyselige Anelser, som jeg
i Vrimlen ikke kunde sprede ad;
beskjærmet af din milde, stille Magt
gaar jeg nu til mit Leje, — skjønt at sove
er næsten Synd imod en Nat som denne. —

(Man hører en Banken udenfor.)

Hør! hvad er det? hvem kommer dog saa sent?

(Antonio kommer ind.)

Antonio.

Der er en Mand derude, Eders Naade,
der kræver Adgang i et vigtigt Ærind.

Lioni.

Er det en Fremmed?

Antonio.

Han har skjult sit Ansigt
i Kappen; men hans Røst og Holdning synes
mig dog bekjendt; jeg spurgte om hans Navn;
men dette syntes han uvillig til
at nævne Andre end Jer selv; han beder
indstændigt om, at I vil høre ham.

Lioni.

En sælsom Tid! det er mistænkeligt!
dog, Faren er ej stor; man efterstræber
ej Adelsmænd i deres eget Hus;
men skjønt jeg ikke veed, jeg har en Fjende
her i Venedig, byder Klogskab dog
at være varsom. Luk ham ind og gaa;
men kald i Hast paa nogle flere Svende,
og lad dem vente udenfor. — Hvem kan
den Mand dog være? —

(Antonio gaar og kommer tilbage med Bertram, der er indhyllet
i sin Kappe.)

Bertram.

Ædle Herr Lioni,
jeg har ej Tid at spille, I ej heller; —
send denne Tjener bort; jeg vilde tale
i Enrum med Jer.

Lioni.

Stemmen ligner Bertrams. —

Antonio, gaa.

(Antonio gaar.)

Nu, Fremmede, hvad vil I
paa denne Tid?

Bertram.

(slaar Kappen tilside.)

En Gunst, min ædle Herre.

I har tilstaaet Eders ringe Tjener
saa mange; føj nu denne ene til
og gjør ham lykkelig.

Lioni.

Du har jo kjendt mig
fra Barn, bestandig rede til at hjælpe
dig til hver hæderlig Forfremmelse,
der passed for din Stand; jeg vilde give
mit Løfte, før du bad mig; men af Tiden,
dit Væsen, dette underlige Hastværk,
hvormed du beder, maa jeg næsten tro,
der er en Løndom bagved dit Besøg. —
Tal! hvad er skeet? en brat, ilsindet Trætte? —
et Bæger over Tørsten, Klammeri, —
et Dolkestød? sligt hændes dagligdags;

naar kun du ej har udgydt ædelt Blod,
saa svarer jeg dig for din Sikkerhed;
men du maa skjule dig; thi vrede Venner
og Frænder i den første Hævnens Hede
er i Venedig mere farlige
end Loven.

Bertram.

Tak, min ædle Herre; men —

Lioni.

Men hvad? du har dog ej dumdristigt løftet
din Haand mod nogen af vor Stand? Isaafald
skjul dig og fly og lad mig Intet vide;
jeg vilde nødigt volde din Fordærv;
men da tør jeg jo ikke frelse dig;
den, der har udgydt Adelsblod, —

Bertram.

Jeg kom for

at spare, ej udgyde Adelsblod!
og haste maa jeg; thi for hvert Minut,
der spildes, kan et Liv forspildes; Tiden
har jo bortbyttet nu sin sene Le
med et tveægget Sværd og vil nu fylde
sit Timeglas med Støv fra Gravene
istedenfor med Sand. Hold I Jer hjemme
imorgen.

Lioni.

Og hvorfor da? hvad betyder
den Trusel?

Bertram.

Spørg ej om, hvad den betyder,
men gør blot, hvad jeg beder om; bliv hjemme,
hvad der end er paafærde, — om end Brølet
af Folkeskarer, Skrig af Børn og Kvinder,
Dødssuk af Mænd og Vaabengny og Lyden
af Trommens Bulder og Trompetens Skingren
og Klokkens dumpe Klemten klinge sammen
og bringe Skræk rundt om! — Bliv hjemme, til
Stormklokken tier, og endda, til jeg
er vendt tilbage.

Lioni.

End engang jeg spørger,
hvad mener du dermed?

Bertram.

Og end engang
jeg siger Jer: spørg ikke, men ved Alt,
hvad I har kjær i Himlen og paa Jorden, —
ved alle Eders store Fædres Sjæle,
ved Eders Haab, at vorde deres Lige
og efterlade Sønner, som er dem
og Eder værd, — ved al Velsignelse,
hvorom I ejer Haabet eller Mindet, —
ved Alt, hvad I maa frygte her og hisset, —
ved alt det Gode, I har gjort mod mig,
som nu jeg vilde rigeligt gjengjælde; —
bliv hjemme, stol paa Eders Arnes Guder
og paa mit Ord, der lover Eder Tryghed, .

hvis I vil gjøre, hvad jeg raader Jer; —
hvis ej, er I fortabt.

Lioni.

Jeg er fortabt
i stum Forbavselse; du raser vist!
hvad skal jeg frygte? hvem er mine Fjender?
og er der nogen, hvorfor er da du
i Pagt med dem? og er du det, hvi kommer
du her og siger det i denne Stund
og ikke før?

Bertram.

Jeg kan ej svare Jer.
Vil I gaa ud trods mit velmente Raad?

Lioni.

Jeg blev ej født og baaren til at kyses
af tomme Trusler, som jeg ej forstaar;
naar Raadet samles, tidligt eller sent,
skal man ej tælle mig blandt dem, der svigte.

Bertram.

Sig ikke det! endnu engang, har I
besluttet at gaa ud?

Lioni.

Ja; der er Intet,
der skal forhindre mig.

Bertram.

Saa Gud forbarme
sig over Eders Sjæl! — Farvel!

(Vil gaa.)

Lioni.

Nej bliv; —

det synes mig, det gjælder her om mer
end blot min Sikkerhed, og derfor kalder
jeg dig tilbage; vi maa ikke skilles
saaledes. Bertram, jeg har kjendt dig længe.

Bertram.

Fra Barnsben, Herre, var I min Beskytter;
i Barndomsdagene, de hensynsløse,
da Rangen glemmer, eller rettere,
har ikke lært endnu at tænke paa
sin kolde Forret, legede vi sammen;
vi delte Tidsfordriv og Smil og Taarer;
min Fader var Vasal af Eders Fader,
jeg næsten Fosterbroder til hans Søn;
Aar efter Aar gik hen og saa os sammen; —
o, hvilke lykkelige Hjertens Timer!
O, Gud! den Forskjel mellem hine Timer
og denne!

Lioni.

Bertram, det er dig, der har
forglemmt dem.

Bertram.

Ikke nu og ingensinde!

ske, hvad der vil, jeg vilde have frelst Jer. —
Da vi var voxet op til Mænd, og I
indvied Jer til Statens Tjeneste,
som det sig sømmed Eders Byrd, mens Bertram,

den ringe Mand, blev ved de Ringes Dont,
fornægtede I mig dog ej, og steg
min Lykke ikke højt, det var ej hans Skyld,
der ofte hjalp og støtted mig i Kampen
mod Livets Strøm, som skyller bort de Svage.
Der rulled ingensinde Adelsblod
i noget Hjerter ædlere, end Eders
har vist sig imod mig, Plebejeren,
den stakkels Bertram. Gid kun Eders Fæller
i Raadet ligned Jer!

Lioni.

Hvorledes? hvad
har du at sige imod Raadet?

Bertram.

Intet.

Lioni.

Jeg veed, der findes harmoptændte Aander
og Urostiftere, der luske om
i Krogene med sagte Oprørsknurren
og gaa fornummede omkring og hviske
Forbandelser i Natten; ledige
og løse Krigsfolk, misfornøjet Pak,
fortabte Sviregaster, som i Kroer
gaa ud paa Klammeri; — du hører ikke
til deres Lag; sandt nok, jeg har en Stund
tabt dig af Syne; men du plejed jo
at leve ærbart og at bryde Brød
med hæderlige Venner og at gaa

med frejdigt Aasyn. Hvad er hændet dig?
Det synes af din farveløse Kind,
dit hule Øje, denne Rastløshed,
at Sorg og Skam og ond Samvittighed
nu kjæmpe for at ødelægge dig..

Bertram.

Lad Skam og Sorg saa heller ramme dette
fordømte Tyranni, der svæver over
Venedigs Luft og driver Folk til Vanvid,
som Pesten, naar den i den sidste Stund
bortriver Sjælen rasende fra Livet.

Lioni.

Bertram, jeg mærker, Nidinger har været
i Kast med dig; det Sprog er ikke dit;
det er ej dine Tanker; nogle Skurke
har fyldt din Sjæl med denne Rus af Had.
Men saadan maa du ikke gaa tilgrunde;
du var jo god og brav og duer ikke
til lumpne Gjerninger, som Last og Ondskab
vil faa dig til at gjøre. Tal, — betro dig
til mig; — du kjender jo mit Sind; — hvad er det,
som du og Dine nødes til at gjøre,
der skulde holde mig, din Ven, en Søn
af ham, der var din Faders Ven, — saaledes
er jo vort Vennesind en Arvelod,
vi skulde efterlade til vort Afkom,
som selv vi fik den, eller og forøget, —
jeg siger, hvad er det, som du maa gjøre,

hvorfor jeg skulde anse dig for farlig,
og blive hjemme som en skranten Pige?

Bertram.

Nej, spørg mig ikke mere; jeg maa gaa.

Lioni.

Og jeg maa myrdes! — var det ikke det,
du sagde, gode Bertram?

Bertram.

Hvem har talt
om Mord? hvad sagde jeg om Mord? det har
jeg aldrig nævnet! det er ikke sandt!

Lioni.

Nej, du har Ret; men fra dit Ulveblik,
saa uligt det, jeg fordum kjendte, stirrer
Banditen frem. Er det mit Liv, du søger, —
tag det, — jeg er jo værgeløs, — og gaa!
jeg vil ej drage Aande som en Skjænk
af slige Karles lunefulde Naade
som dig og dem, der gav dig denne Gjerning.

Bertram.

Før jeg vil spille Eders Blod, før vover
jeg mit, og før et Haar paa Jer skal krummes,
jeg sætter tusind Hoveder paa Spil,
og nogle saa højbaarne vel som Eders,
ja, højere.

Lioni.

Ja saa! Undskyld mig, Bertram,

jeg er uværdig til at sondres ud
af slige høje Hekatomber; hvem
er stedt i Fare, og hvem volder Faren?

Bertram.

Venedig og Alt, hvad det indeholder,
er som et Hus splidagtigt med sig selv
og vil forgaa, før Sol gaar ned imorgen!

Lioni.

End flere rædselsfulde Gaader! Hør mig:
du eller jeg, maaske vi begge, staa
paa Undergangens Rand; saa tal dog ud,
og du er tryk og hædret; thi at frælse,
det er dog større Hæder end at dræbe,
og det i Mørke; — Bertram, fy! det Haandværk
er ej for dig! hvor vilde det se ud,
at se paa Spydet Hovedet af ham,
hvis Hjerte stod dig aabent, baaret frem
af dine Hænder til en Gru for Folket?
det kan min Skjæbne blive; thi jeg sværger,
hvad end den Fare eller Skade er,
som du forkynder, jeg gaar ud, hvis ikke
du giver fuld Besked og viser mig
den hele Sammenhæng, der førte dig
herhid.

Bertram.

Er der da intet Middel til
at frelse Jer? Minuter fly, og I
gaar under! — I! — min eneste Velgjører,

den Eneste, der blev mod mig den samme i al Omskiftelse. O, gjør mig ikke til en Forræder! lad mig frelse Jer; men skaan min Ære!

Lioni.

Hvor kan Ære findes i Snigmordspagt? og hvem er en Forræder undtagen imod Staten?

Bertram.

Men en Pagt er dog et Løfte, og det binder jo en ærlig Sjæl kun desto fastere, naar Ord maa staa i Lovens Sted, og ingen Forræder er saa slet i mine Tanker som den, hvis falske Venskab støder Dolken i Hjertet paa den Mand, der troede paa hans Ærlighed.

Lioni.

Og hvem vil løfte Staalet mod mit?

Bertram.

Jeg ikke; Alting kunde jeg faa Mod og Hjerte til undtagen dette. I maa ej dø! og tænk, hvor dyrebart jeg agter Eders Liv, imens jeg vover saamange Liv, ja mere, Livets Liv, Fremtidens Slægters Frihed, for kun ikke at være Morder, som I kalder mig

med Uret; jeg besværger Eder atter
og atter, gaa ej over Eders Tærskel!

Lioni.

Forgjæves, — jeg gaar ud i denne Stund.

Bertram.

Saa lad Venedig falde heller end
min Ven! jeg vil afsløre, — lægge Snarer, —
forraade, — bringe i Fordærvelse, —
o, hvilken Skurk jeg bliver til for Jer!

Lioni.

Sig hellere din Vens og Statens Frelser! —
Tal ud, — tøv ikke; — hyr en Løn, hvert Pant
for Sikkerhed og Velfærd, saadan Rigdom,
som skjænkes Statens bedste Tjenere,
selv Adelsrang vil jeg tilsikre dig,
hvis du oprigtig tilstaar Alt og angrrer.

Bertram.

Jeg har betænkt mig; det tør ikke ske; —
jeg elsker Jer; — det veed I; — jeg staar her;
det er Beviset, ej det mindste, skjønt
det sidste; men da jeg har gjort min Pligt
mod Jer, maa jeg nu gjøre den imod
mit Land! Farvel! — vi mødes ikke mer
i dette Liv! — Farvel!

Lioni.

Kom ind! — Antonio! —

Pedro! vogt Døren der! — slip Ingen ud! —
grib denne Mand!

(Antonio og flere bevæbnede Tjenere komme ind og gribe Bertram.)

Se til, at ingen Skade
tilføjes ham; — bring mig mit Sværd og Kappe; —
bemand Gondolen med de fire Aarer! —
rask!

(Antonio gaar.)

nu til Giovanni Gradenigo;
Marco Cornaro vil vi sende Bud til; —
frygt ikke, Bertram; jeg maa bruge Tvang;
men det er for din egen Sikkerhed
og det almene Vel.

Bertram.

Hvor skal jeg nu
som Fange føres hen?

Lioni.

Først til «de Ti»,
derpaa til Hertugen.

Bertram.

Til Hertugen?

Lioni.

Ja vist; er han ej Statens Overhoved?

Bertram.

Maaske, naar Sol staar op.

Lioni.

Hvad mener du?
men det vil vi erfare.

Bertram.

Er det vist?

Lioni.

Saavist, som milde Midler kan formaa,
og slaar de fejl, saa kjender du «de Ti»
og deres Domstol, og du veed, Sankt Marko
har Fængsler og i Fængslet Pinebænken.

Bertram.

Saa brug den da før Daggry, som er snart
paa Himlen. — Kun et saadant Ord endnu,
og I skal lide stykkevis den Død,
I nu vil dømme mig til!

(Antonio kommer ind.)

Antonio.

Eders Naade,
Baaden er færdig; Alting er i Orden.

Lioni.

Vogt Fangen. Bertram, vi vil tales ved
paa Vejen til den vise Gradenigo.

(De gaa.)

Anden Scene.

Hertugpaladset. — Hertugens Værelse.

(Hertugen og Bertuccio Faliero.)

Hertugen.

Er nu alt Mandskab fra vort Hus i Vaaben?

Bertuccio Faliero.

De staa slagfærdige og vente Tegnet
i Gaarden ved Paladset i San Polo;
jeg kom at høre Eders sidste Bud.

Hertugen.

Det havde været nok saa godt, hvis Tiden
kun havde tilladt os at samle flere
Vasaller fra mit Len, Val di Marino;
men nu er det for sent.

Bertuccio Faliero.

Jeg tror dog, Herre,
at det er bedre, som det er; forstærket
vi pludseligt vort Følge, vilde let
det vække Mistro, og Vasallerne
fra dette Strøg er modige og tro,
men altfor raa og trættelystne til
at blive længe ved den stille Mandstugt,
der kræves til en saadan Tjeneste,
til vi har gjort det af med vore Fjender.

Hertugen.

Vel sandt; men er først Angrebstegnet givet,
er de de rette Mænd til sligt et Værk;
de Trælle her fra Staden har hver sin
Forkjærlighed og Fordom for og mod
en eller anden Adelsmand og lokkes
maaske til enten at gaa altforvidt
eller at skaane, hvor Medlidenhed
var Vanvid; men de barske Bønder fra
Val di Marino, Karle fra mit Gods,
de vilde lyde deres Herres Bud
og ingen Forskjel gjøre paa hans Fjender
af Venskab eller Had. Marcello eller
Cornaro, Gradenigo og Foscarei
er Eet for dem. De blev ej vante til
at vige sky for tomme Navne eller
at bøje Knæ for et Senat i Byen;
en Høvding klædt i Jern er deres Herre,
og ej en pyntet Dukke.

Bertuccio Faliero.

Vi er nok,
og vore Svendes Stemning mod Senatet
vil jeg staa inde for.

Hertugen.

Godt; Terningen
er kastet nu; men naar det gjælder Orlog
paa Valen, saa lad mig faa mine Bønder;
de gjorde lyst igjennem Hunnerskaren,

imens de blege Bymænd lusked hjem
til deres Telte, dukkende af Skræk
ved deres egne Sejrstrompeters Klang.
Hvis der er liden Modstand, vil du finde,
at disse Kjøbstadmænd er alle Løver
som deres Fane; men er Striden haard,
saa vil du ønske dig med mig, du havde
en Flok jernhaarde Bondemænd i Ryggen.

Bertuccio Faliero.

Hvis det er Eders Mening, undrer det mig,
I har bestemt at slaa det Slag saa brat.

Hertugen.

Et saadant Slag maa slaas brat. eller aldrig.
Saasnart jeg først var bleven Herre over
det svage, falske Nag, der pinte mig
i Hjertet, mens jeg altfor blødt gav efter
en Stund for gamle Dages Følelser,
saa ønsked jeg at slaa, for ikke atter
at give denne Svaghed Rum, dernæst
fordi blandt alle disse Mænd er Ingen,
undtagen Israel og Calendaro,
hvis Mod og Troskab jeg er sikker paa;
idag maaske der findes en Forræder
blandt dem mod os, som der igaar var tusind
imod Senatet; men naar først de har
begyndt, og Sværdets Greb er varmt i Haanden,
saa maa de frem for deres egen Skyld;
naar blot eet Slag er faldet, saa vil Kains,

den Førstefødtes, Drift, der altid lur
etsteds i Menneskenes Hjerter, drive
de Andre frem som Ulve; thi naar Mængden
ser Blod, saa vækkes Tørsten efter mere,
ret som det første Bæger leder til
det lange Drikkelag, og du vil finde,
at du faar meget større Møje med
at standse end at ægge dem, naar først
de har begyndt; men til det Øjeblik
er blot en Lyd, et Straa, en Skygge nok til
at jage dem paa Flugt. — Hvor lider Natten?

Bertuccio Faliero.

Det lakker stærkt ad Dag.

Hertugen.

Saa er det Tid
at røre Klokken. Er nu vore Folk
paa deres Poster?

Bertuccio Faliero.

Ja, nu er de der;
men det er dem forbudet at slaa til,
før de faar Bud fra Jer ved mig.

Hertugen.

Vel gjort. —

Vil Morgnen aldrig bringe disse Stjerner
til Ro, der tindre over hele Himlen?
Jeg er nu paa det Rene med mig selv,
og selv den Kamp, som min Beslutning kosted,

at lade Ilden rense dette Samfund,
den har nu bragt mit Sind til mere Ro.
Jeg har jo grædt og skjælveth ved at tænke
paa denne skrækkelige Pligt; men nu
har jeg betvunget hver en daarlig Svaghed
og ser den Storm, der trækker op, i Øjet
som Skipperen paa Admiralgalejen;
dog, — vil du tro mig, Frænde? — det var mig
en større Kamp, end naar to Folkefærd
saa deres Skjæbne sat paa Spil i Slaget,
der forestod, og jeg var Fører for
en Hær, hvor Tusinder jo maatte falde. —
Ja, for at spille den urene Strøm
af nogle mæskede Voldsherrers Aarer, —
en Daad som den, hvormed Timoleon
vandt evig Ry, — har jeg trængt mere til
at hærde mig, end naar det gjaldt at trodse
et Krigerlivs Anstrængelser og Farer.

Bertuccio Faliero.

Det glæder mig, at Eders fordums Visdom
har faaet Magten med den Lidenskab,
som pinte Jer, før I var fast bestemt.

Hertugen.

Saaledes har det altid været med mig;
Sindsstormens Tid kom med det første Gry
af min Beslutning, medens Lidenskaben
end havde altfor stort et Raaderum;
men naar saa Timen kom til Handling, stod jeg

saa rolig som de Døde rundt omkring mig;
det vidste de, der gjorde mig til det,
som jeg er nu; de stoled paa den Magt,
jeg havde til at tvinge mig, saasnart
det første Harmens Udbrud var forbi.
Men de betænkte ej, at der er Ting,
som ret betragtede gjør Hævnen til
en Dyd og ikke blot en Vredens Drift;
om Loven slumrer, er Retfærdigheden
dog vaagen, og en forurettet Sjæl
gjør tidt ved Uret mod den Enkelte
Ret imod Alle og retfærdiggjør
sin Gjerning for sig selv. — Mig tykkes, Dagen
vil gry; er det ej saa? se! dine Øjne
er ungdomsklare; — der er Morgenfriskhed
i Luften, og for mig er Havet her
igjennem Gitret mere lyst at se.

Bertuccio Faliero.

Ja, Morgenstrimer vise sig paa Himlen.

Hertugen.

Saa gaa! lad ufortøvet dem slaa til!
og ved den første Kimen fra Sankt Marko,
gaa frem med hele Styrken fra vort Hus
imod Paladset; her skal vi da mødes; —
de Sexten rykke frem med deres Skarer
i samme Stund, hver ad sin egen Vej; —
den store Port maa du besætte selv;
jeg vilde ej betro «de Ti» til Andre

end os; — de Øvrige, Patricierpøblen,
maa mætte vore Vaabenfællers Sværd,
der ikke vrage. — Husk, at Raabet er:
«Sankt Marko! Genueserne er komne!
Sankt Marko! — Frihed!» — nu da, nu til Værket!

Bertuccio Faliero.

Farvel, min ædle Farbror! vi vil mødes
i Frihed og i ægte Fyrstehøjhed
hvad eller aldrig mer!

Hertugen.

Kom, min Bertuccio, —
eet Favntag! — skynd dig, Dagen tager til; —
send snart, naar du har naaet til vore Tropper,
et Bud til mig, der kan berette mig,
hvorledes Alting gaar, og da ring — ring
Stormklokken fra Sankt Marko!

(Bertuccio Faliero gaar.)

Han er borte,
og paa hvert Skridt, han gaar, beror et Liv! —
Nu er det gjort. Nu svæver Morderenglen
over Venedig, og han tøver, før
han tømmer ud sin Skaal, som Ørnen ser
ned paa sit Bytte og et Øjeblik
i Luften ligger stille, mens den standser
de stærke Vingers Slag, og saa slaar ned
med sikkert Næb. — Du Dag, der langsomt skrider

henover Vandene, gaa frem — gaa frem! —
jeg vilde nødig slaa i Mørket; jeg
vil heller se, at intet Slag skal fejle.
Og I, blaaladne Bølger! jeg har før
seet Jer dybt farvede i Genuesers,
i Saraceners og i Hunners Blod,
hvori Venedigs sejrende sig blanded;
nu maa I gløde med ublandet Rødt,
nu kan ej mer barbarisk Blod forsone
os med det gruelige, røde Skjær;
men Ven og Fjende vil nu styrte hen
i Borgerkampens Drab. Og var det derfor,
at jeg har levet fire Snese Aar?
jeg, som blev kaldet Statens Frelser, jeg,
hvis Navn fik Millioners Huer til
at fare højt i Vejret, mens der steg
et Raab af Tusinder med Bøn til Himlen
om Held for mig og Ros og mange Dage, —
og det for at opleve denne Dag! —
men denne Dag, sort i Kalenderen,
skal følges af et straalende Aartusind.
Halvfemsindstyve Somre overleved
jo Hertug Dandolo for at betvinge
et Kejserdømme og forsmaa dets Krone;
jeg vil forsmaa en Krone for at skjænke
et Rige Frihed; — ak! men hvilke Midler! —
det ædle Formaal maa forsvare dem. —
Hvad er en Draabe Blod af Mennesker?
dog, det er ikke sandt; Tyranners Blod

er ikke Menneskers; de næres jo
som Moloksbilleder af vort, saalænge
til det er Tid at overgive dem
til Graven, som de har saa stærkt befolket. —
O, Verden! o, I Mennesker! hvad er I,
og vore bedste Øjemed, at vi
maa bruge Brøde til at straffe Brøde
og dræbe, som om Døden havde kun
den ene Port, mens et Par Aar dog vilde
gjort Sværdet overflødigt? og jeg selv,
paa Randen af det ubekjendte Rige,
skal sende nu saamange Forbud for mig?
Jeg maa ej gruble mer derover. —

Hør!

var dette ikke fjerne Stemmers Summen
og Trin af Fødder som i krigersk Takt?
hvor dog vort Ønske kan fremmane Skygger
endog af Lyd! — det er umuligt; — Tegnet
har end ej lydt; — hvad tøver det da for?
min Frændes Bud maa være nu paa Vejen;
maaske han selv oplader skrattende
den høje Taarnport paa de svære Hængsler,
hvor mørk og vældig Varselsklokken hænger,
der ikkun ringer for en Fyrstes Død
eller for Statens Fare; lad den gjøre
sin Gjerning, saa det stærke Taarn maa ryste
ved denne frygteligste, sidste Kimen! —
Hvad! tavs endnu? — Jeg vilde selv gaa ud;
men her er jo min Plads som Midtpunkt for

at samle de splidagtige Elementer,
hvoraf et saadant Forbund tidt bestaar,
og holde sammen paa de Svages Vaklen
i Sammenstødet; thi hvis de vil kjæmpe,
vil Stridens Trængsel være tættest her
i Slottet; derfor maa min Plads jo være
her, som det sømmer sig for Spillet's Styrer. —
Hør! nu, — nu kommer han, min brave Frændes
Bertuccios Sendebud! — Hvad melder han? —
er han paa Vejen? er det gaaet godt? — —

(En Hovedsmand for Drabanterne kommer ind med Vagt.)

De her? — Alting er tabt! — men jeg vil dog
forsøge, hvad der end kan gøres.

Hovedsmanden.

Hertug,
jeg fængsler Jer som Højforræder.

Hertugen.

Mig!
din Fyrste, Højforræder? — Hvem er de,
der tør benytte dette Bud til Slør
for deres eget Højforræderi?

Hovedsmanden.

(viser et Dokument.)

Se her Befalingen fra Timandsraadet.

Hertugen.

Og hvor er de, og hvorfor samlede?
der kan ej holdes noget lovligt Møde,
før Fyrsten leder det, og denne Pligt

er min; og ved din Pligt befaler jeg dig,
gjør Plads, hvad eller før mig hen til Raadets
Forsamlingssal.

Høvedsmanden.

Det kan jeg ikke, Hertug;
de er ej heller i den vante Sal,
men holde Møde i Vor Frelzers Kloster.

Hertugen.

Du vover da at være mig ulydig?

Høvedsmanden.

Jeg tjener Staten og maa tjene den
med Troskab; de, som styre den, har givet
mig Fuldmagt.

Hertugen.

Før mit Segl staar paa den Fuldmagt,
er den ulovlig, og, som nu den bruges,
er den forrædersk. — Har du vel betænkt,
hvad Livet er dig værd, imens saa rask
du dig fordrister til en lovløs Gjerning?

Høvedsmanden.

Min Pligt er ej at svare, men at handle; —
som Eders Vogter staar jeg her og ikke
som Dommer for at høre og beslutte.

Hertugen.

(afsides.)

Det gjælder om at vinde Tid; — naar kun
Stormklokken lyder, kan det blive godt

endnu. — Skynd dig, min Frænde! — skynd
dig! — skynd dig! —

Udslaget skjælver paa vor Skjæbnes Vægtskaal,
og Ve den Overvundne, enten det
er Folk og Fyrste eller Trælle og
Senatet! —

(Den store Klokke paa Sankt Marko kimer.)

Ha! nu lyder den! — den kimer!

(Højt.)

Hør! Hovedsmand, og I, hans Lejesvende,
der bære Spyd for Sold med Frygt og Bæven,
Døds klokken ringer nu for Jer. — Svulm højt,
du muntre Kimen! Nu, I Uslinger,
hvad byder I for Eders Liv?

Hovedsmanden.

Fordømt!

Til Vaaben! vogt paa Døren! — Alt er tabt,
hvis ej den skrækkelige Klokke snart
er bragt til Tavshed. Vagten, der blev sendt,
er gaaet fejl, eller har ikke udført
sit Ærind eller truffet en uventet
og farlig Hindring. Gaa, Anselmo, strax
til Taarnet med din Trop; de Andre bliver
hos mig.

(En Del af Vagten gaar.)

Hertugen.

Elendige! hvis du vil nyde
dit Liv, saa bed derom; ej tresindstyve

Sekunder har du end at løbe paa;
ja, send kun dine Røvere afsted!
de kommer aldrig mere.

Høvedsmanden.

Godt! saa dør de
i deres Kald, og det vil jeg.

Hertugen.

Du Daare!

Den høje Ørn har bedre Vildt isigte
end dig og dine usle Myrmidoner; —
behold dit Liv, hvis ikke du ved Modstand
udæsker Faren selv, og lær, — hvis ellers
en saa formørket Sjæl kan taale Synet
af Solens Straaleglands, — at være fri!

(Klokken holder op at kime.)

Høvedsmanden.

Lær I at være Fange; — det er standset,
det Oprørstegn, der skulde sluppet løs
Blodhundepøblen paa sit Adelsbytte; —
Døds klokken har nu lydt, men ikke for
Senatet.

Hertugen.

(afsides.)

Alt er tyst, — og Alt er tabt!

Høvedsmanden.

Nu, Hertug, angiv mig som oprørsk Træl
for et Senat af Oprørsmænd! Sig nu,
om jeg har gjort min Pligt?

Hertugen.

Ti stille, Karl!

en værdig Gjerning har du gjort og høstet
din Blodløn; de, der bruge dig, vil vel
belønne dig. Men du blev sendt til Vogter
og ikke til at sladre, som du sagde
nu nys; — saa gør din Pligt; men lad det være
i Stilhed, som det sømmer sig for dig;
thi skjønt din Fange, er jeg dog din Fyrste.

Høvedsmanden.

Jeg agted ikke at tilsidesætte
den Ærefrygt, der skyldes Eders Rang;
i dette vil jeg lyde Jer.

Hertugen.

(afsides.)

At dø

er nu det Eneste, jeg har tilbage; —
og dog, hvor nær ved Sejren! Gjerne vilde
jeg faldet, stoltelig, i Sejrens Stund; —
men strande paa en saadan Vis! —

(En anden Drabanthøvedsmand kommer ind med Vagt og
Bertuccio Faliero som Fange.)

Anden Høvedsmand.

Vi greb ham

i samme Stund, som han kom ud af Taarnet,
hvor paa hans Bud, som Hertugens Afsending,
alt Oprørstegnet var begyndt at lyde.

Første Hovedsmand.

Er hver en Adgang vel besat, der fører
til Slottet?

Anden Hovedsmand.

Ja; — men det er knap nødvendigt;
thi alle Hovedmænd er nu i Lænker,
og nogle i Forhør; de Menige
er spredte ad, og mange fangne.

Bertuccio Faliero.

Farbror!

Hertugen.

Det nytter ej at føre Krig mod Skjæbnen;
bortvegen fra vort Hus er Ærens Glands.

Bertuccio Faliero.

Hvem kunde tro det? — Ha! eet Øjeblik
endnu!

Hertugen.

Aarhundreders Omskiftelse

laa i det Øjeblik; men dette sender
os ind i Evigheden. — Vi vil møde
det nu som Mænd, hvis Sejr ej hviler paa
et heldigt Udfald, men som bygge Alt
paa deres egen Aand. — Helst gik jeg ene;
men hvis de sender os, som troligt er,
tilsammen, lad os gaa, som det sig sømmer
os selv og vore Fædre.

Bertuccio Faliero.

Jeg skal ikke
gjøre Jer Skam, min Farbror.

Første Hovedsmand.

Ædle Herrer,
det er os paalagt at bevogte Jer,
hver i sit Kammer, indtil Raadet stævner
Jer til Forhør.

Hertugen.

Forhør! vil de da drive
indtil det Sidste deres Abespil?
men lad dem handle imod os, som vi
mod dem jo vilde have handlet, kun
med mindre Pomp; det er jo kun et Spil
imellem Drabsmænd, der har kastet Lod
om, hvem der først skal dø, og de har vundet
med falske Terninger. — Hvem var vor Judas?

Første Hovedsmand.

Det er mig ikke tilladt at besvare.

Bertuccio Faliero.

Saa vil jeg svare for dig; — Bertram er
hans Navn; den hemmelige Giunta hører
ham nu som Vidne.

Hertugen.

Bertram fra Bergamo!

O, hvilke usle Hjælpere vi bruge
til Drab og Frelse! Denne Niding, sort

af dobbelt Troskabsbrud, vil høste Løn
og Hæder og i Krøniken staa mærket
som Gjæssene paa Kapitol, der kæged
til Rom blev vakt, og fik en aarlig Fest,
mens Manlius, der fælded Gallerne,
blev styrtet fra Tarpejas Fjeld.

Første Hovedsmand.

Han pønsed
paa Højforræderi og vilde herske
i Staten.

Hertugen.

Han var Statens Redningsmand
og vilde kun gjenskabe det, som han
gav Liv igjen; — dog, det er daarlig Tale. —
Kom, gjør din Gjerning.

Første Hovedsmand.

Herr Bertuccio,
vi maa nu føre Jer til Eders Kammer.

Bertuccio Faliero.

Farvel, Farbroder! om vi mer skal mødes
i Livet, veed jeg ikke, men maaske
de lade dog vor Aske blandes.

Hertugen.

Ja,

og vore Aander! de skal end gaa ud
og gjøre det, der er mislykket for
vort svage Støv, saa svart af Lænker tynget!

de kan ej slukke Mindet om de Mænd,
der vilde styrtet dem fra deres Troner,
de brødesmittede, og vort Forbilled
skal finde Arvinger, om end først sent.

(De gaa.)

F e m t e A c t.

Første Scene.

Timandsraadets Forsamlingssal.

(Giuntaen, bestaaende af Timandsraadet tilligemed flere
Senatorer, — Vagt, Retsbetjente, — Israel Bertuccio
og Philip Calendaro som Fanger, — Bertram, Lioni
og flere Vidner.)

Benintende.

Det staar da nu tilbage, da Beviset
er ført for deres mange, aabenbare
Misgjerninger, at Lovens Dom forkyndes
for disse uforbederlige Mænd, —
et Sorgens Hverv, saavel for dem, der høre,
som dem, der tale. Ak! at det dog skulde
tilfalde mig! og at min Embedstid
dog skulde brændemærkes gjennem alle
Fremtidens Aar ved Mindet om saa skjændig,

saa snedigt spundet et Forræderi
imod en fri og lovlig Stat, bekjendt
al Jorden rundt som Kristenhedens Bulværk
mod Saracenen og den græske Kjætter,
den vilde Hunner og mod Frankeren,
der er Barbar som han, — en Stad, som har
lagt Indiens Rigdom aaben for Europa, —
den sidste Tilflugt, Romerfolket fandt
mod Attilas Fremstormen, — Havets Dronning, —
det stolte Genuas end stoltere
Medbejlerske! — og for at undergrave
en saadan Stads Højsæde har nu disse
fortabte Mænd sat deres usle Liv
i Vove og forbrudt det; — lad dem da
dø Døden!

Israel Bertuccio.

Vi er forberedte; det
har Eders Pinebænke gjort for os.
Lad os nu dø.

Benintende.

Hvis I kan sige Noget,
der kunde virke til Formildelse
af Eders Straf, vil Raadet høre Jer;
hvis I har Noget at bekjende, er det
nu Tid; maaske det kunde gavne Jer.

Israel Bertuccio.

Vi staa her for at høre, ikke for
at tale.

Benintende.

Eders Brøde er tilfulde
bevist ved de Medskyldige, samt Alt,
hvormed Omstændighederne kan støtte,
hvad de har udsagt; men vi ønsked dog
af Eders egen Mund at høre fuld
Tilstaaelse af Jert Forræderi;
paa Randen af det frygtelige Svælg,
som Ingen atter overskrider, gavner
kun Sandhed Jer paa Jorden og i Himlen. —
Sig, hvad tilskynded Jer?

Israel Bertuccio.

Retfærdighed.

Benintende.

Og Eders Formaal?

Israel Bertuccio.

Frihed.

Benintende.

I er kort.

Israel Bertuccio.

Saa bliver nu mit Liv; jeg er opdragen
til Krigsmand, ikke til Senator.

Benintende.

Tror I

maaske, J kan ved denne djærve Korthed
aftrodse Dommerne Opsættelse
i Dommen?

Israel Bertuccio.

Vær I kort som jeg; tro mig,
jeg foretrækker den Medlidenhed
for Jer Benaadning.

Benintende.

Og er dette Svar
det eneste, I har at sige Retten?

Israel Bertuccio.

Spørg Eders Pinebænk, hvad den os har
fravristet, eller læg os der igjen;
vi har endnu en Smule Blod tilbage,
en Smule Smertefølelse i disse
forpinte Lemmer; men det tør I ikke;
thi hvis vi døde der, — og lidet Liv
har I kun levnet os at ofre end
i Eders Marterkammer, som af Kvaler
alt nu er overmæt, — saa misted I
det offentlige Skuespil, hvormed
I vilde skræmme Eders Trælle til
fremtidig Trældom. Suk er ikke Ord,
Kval er ej Bifald, og Bekjendelse
ej Sandhed, naar Naturens Følelse
kan tvinge Sjælen til en Løgn blot for
en Frist; — skal vi nu lide eller dø?

Benintende.

Hvem har I til Medskyldige?

Israel Bertuccio.

Senatet.

Benintende.

Hvad mener I?

Israel Bertuccio.

Spørg Folket i sin Nød,
som Eders Adelsmænds Forbrydelser
har drevet til Forbrydelse.

Benintende.

I kjender

Hertugen?

Israel Bertuccio.

Jeg har tjent med ham ved Zara,
i Krigen, mens I her med smidig Tunge
erhvervede den Post, I har; vi voved
vort Liv, mens I kun satte Andres Liv
paa Spil saavel ved Klage som ved Forsvar.
Hele Venedig kjender jo forresten
sin Hertug af hans store Gjerninger
og af Senatets Krænkelser.

Benintende.

Har I

havt Sammenkomster med ham?

Israel Bertuccio.

Jeg er træt,
end mere træt af Eders Spørgsmaal end
af Eders Pinsler; skrid dog nu til Dommen.

Benintende.

Den kommer. — Philip Calendaro, kan
I sige Noget, der kan forebygge,
at I domfældes?

Calendaro.

Jeg har aldrig været
en Mand af mange Ord, og jeg har nu
kun faa tilovers, der er værd at ytre.

Benintende.

Maaske en anden Prøve af det Redskab
dog kunde faa Jer til at skifte Tone.

Calendaro.

Det vil den, ganske sandt; det gjorde jo
den første Prøve; men den vil dog ikke
omskifte mine Ord, og hvis den gjorde —

Benintende.

Hvad saa?

Calendaro.

Vil min Bekjendelse ved Pinsler
faa Gyldighed for Loven?

Benintende.

Ganske vist.

Calendaro.

Ihvemsomhelst den Skyldige mon være,
som jeg angiver for Forræderi?

Benintende.

Tilvisse vil der rejses Sag imod ham.

Calendaro.

Og vil han dø for dette Vidnesbyrd?

Benintende.

Aflægger I et fuldt udførligt Udsagn,
saa staar han her med Fare for sit Liv.

Calendaro.

Saa tag dig selv iagt, du stolte Formand!
thi ved den Evighed, der aabner nu
sit Svælg foran mig, sværger jeg, at du
og du alene bliver den Forræder,
hvis Navn jeg nævne vil paa Pinebænken,
hvis I vil bringe mig der anden Gang.

En af Giuntaen.

Højædle Formand, det var bedst at skride
til Dommen; der kan Intet mer udpresses
af disse Mænd.

Benintende.

Ulykkelige Mænd!

bered Jer flux til Døden. Eders Brødes
Natur, — vor Lov, — den Fare, hvori Staten
er stedt, tillader ej en Times Frist. —
Vagt, før dem bort, og paa Balkonen med
de røde Søjler, der hvor Paasketorsdag
Hertugen staar og ser paa Tyrekampen,
lad dem henrette der og deres Kroppe
end bævrende til Skue stilles ud
paa Retterstedet for det hele Folk. —
Gud være deres Sjæle naadig!

Giuntaen.

Amen!

Israel Bertuccio.

Farvel, I Herrer! vi skal ikke mødes
Alle paa samme Sted.

Benintende.

Og for at ikke
de skal forsøge at opægge Mængdens
bevægelige Sind, saa lad der sættes
en Knevl i deres Mund endnu paa Blokken. —
Nu før dem bort!

Calendaro.

Hvad? maa vi ikke byde
en kjærlig Ven Farvel og ikke sige
et Ord i Døden til vor Skriftefader?

Benintende.

En Præst staar ventende i Raadets Forsal;
for Eders Venner vilde sligt et Møde
kun være pinligt og for Jer unyttigt.

Calendaro.

Jeg veed, at vi var knevlede i Livet;
ialtfald de, der ikke havde Mod til
at vove Livet for at tale frit,
hvad Hjertet tænkte; men jeg troede dog,
at i de sidste Par Minuter vilde
den tomme Talens Frihed, som tilstaas

den Døende, ej blive nægtet os;
men eftersom —

Israel Bertuccio.

Min brave Calendaro,
lad dem gaa deres egen Gang! hvad baader
os et Par Stavelser? lad os kun dø
uden det mindste Skin af Gunst fra dem;
saa vil desletterere vort Blod opstige
mod dem til Himmelen og bedre vidne
om deres Grusomhed end hele Bind
af vore Ord i Døden talte eller
opskrevne! De maa skjælv for vor Røst; —
de frygte selv vor Tavshed; — lad dem leve
i Frygt! — til deres egne Tanker vil
vi overlade dem og vende vore
imod det Høje! — Før os; vi er rede.

Calendaro.

Israel! havde du dog hørt paa mig,
da stod det ikke nu saaledes til,
og denne blege Skurk, den Kryster Bertram
var —

Israel Bertuccio.

Stille, Calendaro! lidet baader
det nu at gruble over dette.

Bertram.

Ak!

jeg ønsked inderligt, I vilde dø
i Fred med mig; jeg har jo ikke selv

søgt dette Hverv; det blev mig paanødt. Sig,
at I tilgiver mig, skjønt af mig selv
jeg aldrig faar Tilgivelse! se ikke
paa mig i Vrede!

Israel Bertuccio.

Jeg tilgiver dig
i Døden.

Calendaro.

(spytter ad ham.)

Jeg foragter dig i Døden.

(Israel Bertuccio og Philip Calendaro gaa med Vagten.)

Benintende.

Da Sagen nu mod disse Skyldige
er bragt til Ende; er det Tid at skride
til Dommen over Hertug Faliero,
den største Højforræder, nogen Aarbog
kan mindes; Rettergang og Vidnesbyrd
er uden Mangel; Tiden og hans Brøde
kræver en rask Afgjørelse; skal han
indkaldes for at faa sin Dom?

Giuntaen.

Ja, ja!

Benintende.

Avogadori; giv Befaling til,
at Hertugen fremstilles her for Raadet.

En af Giuntaen.

Og naar skal da de Andre stilles frem?

Benintende.

Naar alle Hovedmændene er bragte til Ro. En Del er flygtede til Chiozza; men Tusinder forfølge dem, og Fastland og Øer er saa vel bevogtede, at vi tør haabe, Ingen slipper bort for i de fjerne Lande at udbrede forrædersk Smædetale mod Senatet.

(Hertugen føres ind som Fange med Vagt.)

Benintende.

Hertug, — thi dette er I end, og saadan betragter Loven Jer, til Tiden kommer, da I maa lægge Hertughuen bort af Eders Hoved, der ej kunde bære en Krone, stoltere, end Kejserdømmer kan skjænke, fredeligt og ærefuldt, men maatte spinde Rænker til Fordærv for Eders Jævninger, der gjorde Jer til, hvad I er, og slukke ud i Blod en Stads Berømmelse, — vi har udførligt i Eders eget Kammer forelagt Jer ved Tremandsraadet alle de Beviser, der bringes frem imod Jer; aldrig har vel flere stillet deres blodige Skygger til Vidnesbyrd imod en Højforræder. Hvad har I nu at sige til Jert Forsvar?

Hertugen.

Hvad skal til Jer jeg sige, da mit Forsvar

maa blive til Domfældelse for Jer?
I er paa eengang jo Fornærmere
og Dommere, Anklagere og Bødler! —
Gaa frem, som I har Magt til.

Benintende.

Da de første
af Eders Fæller har bekjendt, saa er der
nu intet Haab for Jer.

Hertugen.

Og hvem er de?

Benintende.

I Tallet mange; men den første staar nu
for Jer i Retten, Bertram fra Bergamo. —
Vil I adspørge ham?

Hertugen.

(ser foragteligt paa ham.)

Nej.

Benintende.

Og to Andre,

Israel Bertuccio, Philip Calendaro,
har vedkjendt sig at være Hertugens
Medskyldige i Højforræderi.

Hertugen.

Og hvor er de?

Benintende.

De gik til deres Sted

og gjør nu Himlen Regnskab for, hvad de paa Jorden øved.

Hertugen.

Min Plebejer-Brutus!
er han nu borte? og den raske Cassius
fra Arsenalet? — og hvorledes mødte
de deres Dom?

Benintende.

Tænk I paa Eders egen;
den er alt nær. I vægrer Jer da ved
at tale Eders Sag?

Hertugen.

Jeg kan ej føre
min Sag for mine Undergivnes Domstol;
og jeg erkjender ingen lovlig Magt
hos Eder til at dømme mig; vis mig
den Lov!

Benintende.

Ved store Hændelser maa Loven
omdannes eller rettes; vore Fædre
har ikke fastsat Straf for slig en Brøde,
som paa de gamle Romertavler Dommen
mod Fadermord var rent forglemt; de kunde
ej sætte Straf paa det, der fattedes
i deres høje Sjæle Navn og Tanke.
Hvem kunde tænke forud, at Naturen
kunde forledes til en saadan Brøde
som Sønners imod Fædre eller Fyrsters

mod deres Riger. Eders Synd har tvunget
os til en Lov, som vil herefter tjene
til Værn mod mægtige Forrædere,
der ved Forræderi vil hæve sig
til Enevælde, ej tilfredse med
et Scepter, før de kan forvandle det
til et tveægget Sværd! Var Hertugsædet
da ikke nok for Jer? hvad gives der
vel mer ophøjet end Venedigs Adel?

Hertugen.

Venedigs Adel! — I forraadte mig. —

I, — I, Forrædere, som sidde der!

Mens jeg var Eders Ligemand i Byrd

og i Bedrifter Eders Overmand,

drog I mig bort fra hæderfuldt Besvær

i fremmed Land, — paa Sø, — paa Val, — i
Stæder; —

I tog mig ud som Offeret, der staar
bekrandset men fastbundet, hjælpeløst!

Jeg vidste Intet om, jeg søgte ej,

jeg ønskede ej, jeg drømte ej om Valget;

det naaede mig i Rom først, og jeg adlød;

men ved min Ankomst fandt jeg, at foruden

den skinsyge Mistænksomhed, der altid

har ledt Jer til at spotte og forspilde

ethvert af Eders Fyrstes bedste Formaal,

saa havde I, mens Tronen end stod ledig,

og mens jeg var paa Rejsen her til Byen,

afkortet og lemlæstet selv de faa Forrettigheder, der var end tilbage for Hertugen; alt dette taalte jeg og vilde taalt, indtil min Arne selv blev plettet ved Besmittelsen af Eders skamløse Haan; og han, Forhaaneren, som her jeg ser blandt Jer, — en værdig Dommer ved slig en Domstol! —

Benintende.

Michel Steno er her i Medfør af sit Kald, som Medlem af «de Fyrretyve»; Timandsraadet kræved en Giunta af Patricier af Senatet til Bistand ved vor Dom i denne nye og vanskelige Sag; han blev fritagen for Straffen, der var tilkjendt ham, fordi, da Hertugen, der skulde væрге Loven, forsøger at omstyrte hver en Lov, saa kan han ikke kræve Straf mod Andre i Kraft af Love, som han selv fornægter og bryder ned.

Hertugen.

Hans Straf! jeg ser ham heller her, hvor han sidder nu og mættes ved min Undergang, end i det Mummespil af Straf, som Eders lumpne, hyklerske, Retfærdighedens Gjøgleri forkyndte som Dom! hvor nedrig end hans Brøde var,

den var dog Renhed mod Beskyttelsen,
som I har skjænket ham.

Benintende.

Og er det muligt,
Venedigs store Hertug, paa hvis Hoved
Trefjerdedel af et Aarhundred ligger
med Hæder, kunde lade Harmens Glød,
som en forbitret Dreng, faa Magten med
al Følelse, al Klogskab, Troskab, Frygt
blot ved at tirres af en ung Mands Kaadhed?

Hertugen.

En Gnist optænder Luen; — kun en Draabe
kan bringe Bægret til at flyde over,
og mit var fuldt; I undertrykte Fyrste
og Folk; jeg vilde bragt dem begge Frihed,
og begge Dele slog mig fejl; min Løn,
hvis det var lykkedes, var bleven Ære,
Hævn, Sejr, dertil et Navn, som vilde gjort
Venedigs Saga lig med Grækenlands
og Syrakusas, da de blev befriede
og blomstrede Aarhundreder derefter,
og min lig Gelons og Thrasybulus; —
det glipped, og for Vanheld, veed jeg, Bøden
er Skjændsel nu og Død. — Fremtidens Dag
skal dømme, naar Venedig er ej mere
eller er frit; derpaa maa Sandhed vente.
Tøv ej; jeg vilde ingen Naade viist,
og jeg begjærer ingen; jeg har sat

mit Liv ind i et vældigt Lykkespil,
og jeg har tabt; tag, hvad jeg vilde taget
fra Jer! jeg vilde have staaet ene
blandt Eders Grave; I kan flokkes nu
om min og trampe paa den, som I tramped,
imens jeg leved, paa mit Hjerte.

Benintende.

Altsaa

I tilstaar og erkjender denne Domstols
Retfærdighed?

Hertugen.

Jeg tilstaar, det slog fejl;
Lykken er Kvinde; fra min Ungdom af
har hun ej nægtet mig sin Gunst; min Fejl
var, at jeg haabed hendes fordums Smil
i denne sene Stund.

Benintende.

I gjør da ingen
Indsigelse mod vor Retfærdighed?

Hertugen.

Venedigs ædle Herrer, tir mig ikke
med Spørgsmaal. Jeg er fattet paa det Værste;
men jeg har noget Blod i mig endnu
fra mere lyse Dage og er ikke
til Overmaal taalmodig. Skaan mig dog
for videre Forhør, der Intet baader
undtagen at forvandle Rettergangen

til Ordstrid. Jeg har intet andet Svar,
end hvad der vil fornærme Jer til Glæde
for Eders Fjender; — det er alt en Hær.
Vel veed jeg, disse skumle Mure vilde
ej give Gjenlyd; men I veed, at Mure
har Øren, ja selv Tunger, og hvis ikke
der gaves anden Vej for Sandhed til
at komme over dem, saa kunde I,
som fælde Dommen over mig, som frygte
og dræbe mig, I kunde dog ej bære
til Eders Grav i Tavshed, hvad af mig
I vilde faa at høre, Godt og Ondt:
den Løndom var for stor for Eders Sjæle;
saa lad i min den sove; ellers kunde
en Fare true Jer, der vilde dobbelt
opveje den, I undslap. Saadant vilde
mit Forsvar blive, hvis jeg havde nu
fuld Frihed til at gjøre det navnkundigt;
thi Sandheds Ord er Gjerninger, og Ord
af Døende er Gjerninger, der længe
vil overleve, ofte hævne dem;
begrav I mine, hvis I ellers ønsker
at overleve mig; lyd dette Raad,
og skjønt I altfor tidt har vakt min Harme
i Livet, lad mig nu dog dø i Ro;
det kan I tilstaa mig; jeg nægter Intet,
forsvarer Intet, beder Jer om Intet
undtagen Tavshed for mig selv og Dom
af Retten!

Benintende.

Da I tilstaar saa fuldstændigt,
forskaaner I os for den tunge Pligt,
at bruge Pinebænken for at lokke
den hele Sandhed frem.

Hertugen.

Ha! Pinebænken!
den har I daglig spændt mig paa, saalænge
som jeg var Hertug; men hvis I vil føje
den legemlige Pinsel til, saa gjør det;
for Jernets Magt vil disse gamle Lemmer
vel bukke under; men jeg har i Hjertet
en Kraft, som vil betvinge Eders Marter.

(En Dørvogter kommer ind.)

Dørvogteren.

I Herrer, Hertuginde Faliero
begjærer Adgang til det høje Raad.

Benintende.

Sig, Senatorer, skal hun lades ind?

En af Giuntaen.

Maaske hun har Oplysninger at give,
saa vigtige for Staten, at man bør
opfylde hendes Bøn.

Benintende.

Er hele Raadet
af denne Mening?

Alle.

Ja. . .

Hertugen.

O, herlige

Venedigs Love, der tilstede villigt
en Hustru Adgang i det sikre Haab,
at hun vil være Vidne mod sin Husbond!
Stor Ære for Venedigs kyske Damer!
Men slige Ærens Gudsfor nægttere,
som de, der sidde her, gjør rettest i
at følge deres Kald. — Steno, du Skurk!
hvis denne Kvinde svigter, saa tilgiver
jeg dig din Løgn og Redningen, du fandt,
mit Drab og dit foragtelige Liv.

(Hertuginde Angiolina kommer ind.)

Benintende.

Min Frue, dette Raad har i sin Retfærd
besluttet, skjønt Begjæringen er uvant,
at tilstaa den, og, hvad dens Maal end er,
at høre Jer taalmodigt med den Agt,
der skyldes Eders Byrd og Rang og Dyder. —
I bliver bleg! — Kom hid! — staa Fruen bi! —
sæt strax en Stol!

Angiolina.

En flygtig Svaghed kun! —

Det er forbi; jeg beder, undskyld mig; —
jeg sidder ikke, hvor min høje Fyrste
og Husbond er tilstede, mens han staar.

Benintende.

Hvad ønsker I, min Frue?

Angiolina.

Vilde Rygter,
men sande, dersom det, jeg ser og hører,
er sandt, har naaet mit Øre, og jeg kommer
for at faa Vished om det Værste, selv
om det er Allerværst; tilgiv, at her
jeg kommer ind og taler uden Omsvøb.
Er det, — jeg kan ej tale, — kan ej stille
Spørgsmaalet frem; — men I besvare det,
før det er udtalt, med bortvendte Blikke
og mørke Pander, — o, min Gud! det er
en Gravens Tavshed.

Benintende.

Spar os, — spar Jer selv
at nævne her igjen vor frygtelige,
men uafviselige Pligt mod Himlen
og Mennesker!

Angiolina.

O, sig det dog; jeg kan ej, —
jeg kan ej, — nej, — endnu tro disse Ting.
Er han domfældet?

Benintende.

Ak!

Angiolina.

Og var han skyldig?

Benintende.

Min Frue, den naturlige Forvirring
i Eders Tanker i en Stund som denne
gjør dette Spørgsmaal hel tilgiveligt;
thi ellers var en Tvivl som den, I nævner,
imod en retvis og ophøjet Domstol
en dyb Fornærmelse. Men spørg Hertugen,
og nægter han Beviserne, saa tro ham
saa brødefri som Eders eget Hjerte.

Angiolina.

Sig, er det sandt? Min Husbond og min Fyrste, —
min stakkels Faders Ven, — den vældige
paa Slagets Mark, i Fredens Raad den vise, —
benægt det Ord, han sagde! — Du er tavs!

Benintende.

Han har alt selv tilstaaet os sin Brøde,
og, som I sér, han nægter den ej nu.

Angiolina.

Ja, men han maa ej dø! skaan det Par Aar,
som Sorg og Skam vil korte snart til Dage!
Een Dags mislykket Brøde maa dog ikke
udslette næsten fire Snese Aar
af Heltedaad opfyldte.

Benintende.

Dommen maa

fuldbyrdes uden Eftergivelse
af Tid og Straf; det er en Lov.

Angiolina.

Han har
forbrudt sig; men der kan dog gives Naade.

Benintende.

Ej med Retfærdighed i denne Sag.

Angiolina.

Ak, Herre, den, som er retfærdig blot,
er grusom; hvem i Verden kunde leve,
hvis Alle dømtes med Retfærdighed?

Benintende.

Hans Straf er til Betryggelse for Staten.

Angiolina.

Han var en Undersaat og tjente Staten;
han var en Høvding, og han frelste Staten,
er Eders Fyrste, og han styred Staten.

En af Giuntaen.

Han var Forræder og forraadte Staten.

Angiolina.

Og uden ham var der nu ingen Stat
at frelse eller ødelægge; I,
som sidder der og fælder Dødsdom over
den Mand, der frelste Jer, I havde stønnet
ved Muselmandens Aare eller gravet
i Hunnerlandets Miner nu i Lænker.

En af Raadet.

Nej, Frue, der er Fler, som vilde dø langt heller end i Trældom leve.

Angiolina.

Hvis

de findes inden disse Mure, du er ej blandt deres Tal; den ægte Tapre er ædelmodig mod den Faldne. — Er der slet intet Haab?

Benintende.

Det er umuligt, Frue.

Angiolina.

Saa dø, Faliero, da det saa maa være, men, som det sømmer sig min Faders Ven. Stor er den Brøde, du er skyldig i, skjønt disse Mænd ved deres Haardhed halvt udslette den. Jeg vilde bønfaldt dem, anraabt dem, tryglet som den sultne Tigger om Brød, grædt, som de selv engang vil græde for deres Gud om Naade, — som de svare, saa vil han svare dem, — hvis dette sømmed sig for dit Navn og mit; og hvis den Grumhed i deres kolde Blik ej havde røbet det hjerteløse Had derindenfor. Bered dig til din Lod da som en Fyrste!

Hertugen.

For længe har jeg levet til, at ikke jeg skulde nu forstaa at dø. Din Bøn

til disse Mænd var kun som Lammets Brægen
mod Slagteren, eller som Sømænds Nødraab
mod Brændingen: jeg vilde ikke tage
et evigt Liv til Skjænk af Nidinger,
fra hvis uhyre Nedrighed jeg vilde
befri de jamrende Nationer.

Michel Steno.

Hertug,
et Ord med Jer og denne ædle Dame,
som jeg har bittert krænket. Kunde dog
min Sorg, min Skam, min Anger slette ud
den ubønhørlige forsvundne Tid!
men da det ej kan ske, saa lad som Kristne
os tage Afsked, og i Fred; jeg beder
bodefærdigt ikke om Tilgivelse,
men kun om Eders Medynk, og jeg sender
min Bøn, hvor svag den er, til Gud i Himlen
for Eder begge!

Angiolina.

Vise Benintende,
Stordommer i Venedig nu, til Jer
henvender jeg mit Svar til denne Herre.
Lad I den Æreskjænder, Steno, vide,
hans Ord har aldrig kunnet virke mer
paa Loredanos Datters Sind end vække
en flygtig Medynk med et saadant Væsen.
Gid Andre havde kun foragtet, som
jeg ynker ham! Min Ære foretrækker

jeg for et tusinddobbel Liv, hvis mit
lod sig mangfoldiggjøre; men jeg vilde
ej se eet fremmed Liv forspildt for det,
som Intet her paa Jorden kan besejre, —
Bevidstheden om Dyd, der ikke venter
sin Løn af det saakaldte gode Rygte,
men af sig selv. Mig var den Løgners Ord
hvad Vinden er for Fjeldet; men der gives, —
ak! — Aander med en mer ømtaalig Sands,
hvem sligt slaar ned paa som en Hvirvelvind
paa Havet, Sjæle, hvem den blotte Skygge
af Skam er en langt mere rædsom Ting
end Døden her og siden, Mænd, hvis Last
er den, at blive sky for Lastens Haansmil,
som, faste mod al Lystens kjæle Smiger
og alle Smertens Kvaler, dog er svage,
naar blot der aandes paa det stolte Navn,
hvorpaa de taarned deres Haab, skinsyge
som Ørnen i sin høje Klipperede.
Saa lad da det, som nu vi ser og føler
og lider, lære Nidinger at øve
med Varsomhed kun deres onde Lune
paa Væsner af en højere Natur.
Insekter har gjort Løven rasende
før nu; en Pil i Hælen voldte jo
den Tapreste blandt Tapre Banesaar;
en Kvindes Skjændsel blev til Fald for Troja;
en Kvindes Skjændsel styrted Romas Konger;
en krænket Husbond kaldte Gallerne

til Clusium, derfra til Rom, der gik
tilgrunde for en Tid; Caligula
har en uhøvisk Fagte kostet Livet,
mens Jorden taalte end hans Grusomhed;
en Jomfrus Krænkelse gav Spanien
i Morens Vold, og Stenos Løgn, der lured
i tvende slette Linier, har udøst
Venedigs Blod, bragt et Senat i Fare,
der har bestaaet otte hundred Aar,
ved Kronen skilt en Fyrste og afhugget
hans kroneløse Hoved, og til Folket,
det sukkende, paa ny en Lænke smedet!
Lad kun den Usling, Skjøgen lig, der stak
Persepolis i Brand, nu være stolt
af dette, om han lyster; slig en Stolthed
var ham jo værd! men lad ham ikke haane
den Mand i Dødens Time, som, hvad end
han nu mon være, var engang en Helt,
ved at paatrænge ham selv sine Bønner;
der kommer intet Godt fra slig en Kilde,
og vi har Intet mer med ham at gjøre
nu eller nogentid; vi overlade
ham til sig selv, det Allerlaveste
af menneskelig Lavhed. Mennesker
tilgiver man, men ikke Kryb; — for Steno
har vi saalidt Tilgivelse som Had;
saadanne Skabninger som han maa stikke,
og Væsener af højere Natur
maa lide; det er Livets Lov. Den Mand,

der dør ved Øglens Tand, vil sagtens gjerne
se Krybet knust, men føler ingen Vrede;
det var den Orms Natur, og Mennesker
kan være Orme mer end de, der leve
i Gravene!

Hertugen.

Nu, Herre, gjør, hvad I
anser for Eders Pligt.

Benintende.

Før vi kan skride
til denne Pligt, anmode vi Fyrstinden
om at forlade os; at være Vidne
til dette, vilde ryste hende stærkt.

Angiolina.

Det veed jeg; men det maa jeg holde ud;
den Lod er min; jeg kan ej skilles fra
min Husbonds Side uden Vold. — Bliv ved!
Frygt ikke Skrig og Suk og Graad; om end
mit Hjerte brast, det skal dog tie. — Tal!
jeg har en Kraft i mig, der trödser Alt.

Benintende.

Marino Faliero, Hertug af
Venedig, Greve af Val di Marino,
Senator, fordum Overhovedsmand
for Hær og Flaade, Medlem af den høje
Venedigs Adel, tidt og mangen Gang
af Staten valgt til høje Tillidshverv,
selv til det højeste, — hør nu din Dom.

Da det ved mange Vidner og Beviser
er godtgjort, og du dertil selv bekjender
dig skyldig i Forræderi og Oprør,
som aldrig end er hørt før denne Sag, —
saa er du dømt til Døden, alt dit Gods
forbrudt til Staten og dit Navn udslettet
af dens Erindring uden paa en Dag,
der er indviet til en Takkefest
for denne vor vidunderlige Frelse,
der skal du staa i vor Kalender mærket
blandt Jordskjælv, Pest og udenlandske Fjender
samt Menneskenes fælles store Fjende,
mens Takkemesser prise Himlens Naade,
hvorved vort Liv og Land undslap din Ondskab.
Den Plads, hvor du som Hertug skulde males
blandt dine højt berømmelige Formænd,
skal lades ledig med et dødssort Slør
hængt over disse mørke Ord, der staa
indgravede derunder: «Dette er
Marino Falieros Plads, der blev
halshugget for sin Udaad.»

Hertugen.

«For sin Udaad!»

Men lad saa være; — det er dog forgjæves.
Det Slør, der mørkner over dette Navn,
som I har skjændet, og der skjuler eller
ser ud som om det skjulte, disse Træk,
vil drage flere Blikke til sig end

de tusind Billeder, der rundt omkring
i broget Smykke glimre — Trællene,
som tjente Jer — og undertrykte Folket! —
«Halshugget for sin Udaad!» — Hvilken Udaad?
Var det dog ikke bedre at fortælle
den hele Sammenhæng og lade saa
Betragteren bekræfte eller dog
erfare, hvor den Udaads Udspring var?
og naar han faar at vide, at en Hertug
var Sammensvoren, saa fortæl ham ogsaa,
hvad Grunden var dertil, — og det er Eders
Historie.

Benintende.

Derpaa maa Tiden svare.

Engang skal vore Sønner fælde Dommen
om deres Fædres Dom, som jeg forkynder. —
Som Hertug, smykt med Kaaben og med Huen,
du føres skal herfra til Kjæmpetrappen,
hvor du og alle vore Fyrster er
indviede, og der, naar Hertugkronen
er tagen af dig paa det samme Sted,
hvor først den blev dig paasat, skal dit Hoved
afhugges, og Gud være Sjælen naadig!

Hertugen.

Er dette Raadets Dom?

Benintende.

Det er det.

Hertugen.

Jeg

kan bære den. — Og Tiden?

Benintende.

Ufortøvet

maa den fuldbyrdes. — Slut Forlig med Gud;
thi om en Time staar du for hans Aasyn.

Hertugen.

Der staar jeg allerede, og mit Blod
vil stige op til Himlen og gaa forud
for deres Sjæle, som har udgydt det. —
Er alt mit Jordegods inddraget?

Benintende.

Ja,

samt rørligt Gods, Juveler, ælskens Skatte,
paa tvende tusinde Dukater nær; —
dem kan du raade over.

Hertugen.

Det er haardt. —

Jeg havde gjerne forbeholdt de Godser
nærved Treviso, som jeg har til Len
af Lorenz, Grevebispen af Ceneda,
til evig Tid for mig og Arvinger,
til Deling, — mens mit Gods i Byen, Slottet
og Skattene, hjemfaldt til Jer som Bytte, —
imellem mine Frænder og min Hustru.

Benintende.

Paa dine Frænder hviler Statens Ban;
den ypperste blandt dem, din Brodersøn,
er selv anklaget paa sit Liv; men Raadet
opsætter Sagen imod ham for Tiden.
Vil du bestemme for din Fyrsteenke
et Underhold, saa vær kun rolig; hun
skal ingen Uret lide.

Angiolina.

Ædle Herrer,

jeg vil ej dele Eders Rov! fra nu af
er jeg indviet til min Gud alene;
i Klostret søger jeg et Ly.

Hertugen.

Saa kom!

Timen kan blive tung; men den faar Ende. —
Sig, er der mer at gennemgaa end Døden?

Benintende.

Alt, hvad du har at gjøre, er at skrifte
og dø; i Embedsdragt staar Præsten; Sværdet
er blottet; begge vente udenfor. —

Men fremfor Alt tænk ikke paa at tale
til Folket; det staar mylrende ved Porten;
men den er lukket; ikkun Timandsraadet
og Giuntaen, Avogadori samt
de Fyrretyves Formænd ville se
din Doms Fuldbyrkelse, og de staa rede
til at ledsage Hertugen.

Hertugen.

Hertugen!

Benintende.

Ja, Hertug; du har levet og skal dø
som Fyrste; indtil Øjeblikket forud
for Hovedets Adskillelse fra Kroppen
skal Hertugkronen være med dit Hoved
forenet. Du har glemt din Værdighed,
idet du nedlod dig til Rænkespind
med ringe Oprørsmænd; det gjør ej vi,
der selv i Straffen anerkjende Fyrsten.
Den Død, som Hunden eller Ulven faar,
fik dine usle Fæller; du skal falde
som Løven falder mellem Jægerne,
blandt dem, der føle stolt Medlidenhed
for dig og sørge ved den strænge Død,
der voldtes af din egen vilde Harme
og herskesyge Trods. Nu overlade
vi dig til din Beredelse; gjør den
i Korthed; vi vil selv ledsage dig
hen til det Sted, hvor vi blev første Gang
forenede med dig som dit Senat
og dine Undersaatter og maa skilles
for evigt fra dig paa det samme Sted. —
Vagt! vær Hertugens Følge til hans Kammer.

(De gaa.)

Anden Scene.

Hertugens Værelse.

(Hertugen, som Fange. Hertuginde.)

Hertugen.

Præsten er gaaet; og det er unyttigt
at holde paa de usle Øjeblikke.

Een Kval endnu, den Kval at skilles fra dig, —
saa vil jeg levne det Par sidste Sandskorn,
der er tilbage af den Times Frist,
mens end de falde. — Jeg er færdig nu
med Tiden.

Angiolina.

Ak! og jeg har været Aarsag;
den ubevidste Aarsag, og for dette
vort Ligfærdsbryllup, denne mørke Pagt,
som føjelig imod min Faders Ønske
du loved ved hans Død, har du beseglet
din egen!

Hertugen.

Nej; der boede i min Sjæl
altid en Anelse, der varsled mig
et vældigt Omslag. Det er kun et Under,
at ej det kom før nu; — det er dog spaaet mig.

Angiolina.

Hvorledes spaaet?

Hertugen.

For lange Tider siden,

saa lange, at de staa for Mindet tvivlsomt,
men leve dog i Krøniken; mens jeg
var ung og tjente Riget og Senatet
som Hovedsmand og Podestá i Byen
Treviso, tirrede den dovne Bisp,
der bragte Hostien, min Ungdoms Ilsind
ved uhørt Nølen og hovmodigt Svar
paa min Bebrejdelse; jeg løfted Haanden
og slog ham, saa han tumled under Byrden
af Helligdommen, og da han stod op
igjen fra Jorden, løfted han mod Himlen
med Skjælven sine Hænder, peged saa
paa Hostien, han havde tabt, og talte,
idet han saa paa mig: «Den Stund skal komme,
da han, som du har styrtet ned, skal styrte
dig ned, og Ærens Glands skal vige fra
dit Hus, Visdommen rystes fra din Sjæl,
og i din Aands fuldmodne Kraft, skal Vanvid
dit Hjerte gribe; Lidenskaben skal
fortære dig, naar alle Lidenskaber
hos andre Mænd forsvinde eller mildnes
til Dyder; — Højheds Glands, som er et Smykke
for andre Hoveder, skal krone dit,
og lade dig tilbage hovedløs;
for dig skal Hædersposter varsle Fald,
og hvide Haar kun Skam, og begge Død,
men ej den Død, der sømmer sig en Gubbe.»
Saa talte han og gik. — Den Stund er kommen.

Angiolina.

Og kunde du, saa stærkt advaret, dog
ej kjæmpe for at vende bort den Stund,
som Skjæbnen truede dig med, og sone
med Bod og Anger, hvad du havde gjort?

Hertugen.

Jeg tilstaar, disse Ord gik mig til Hjerter,
saadan at midt i Livets vilde Tummel
jeg husked dem, som om der var i dem
en Aanderøst, der skrækkede mig op
i en dæmonisk Drøm; men det stod ikke
til mig at standse det Bestemte; det,
der skulde være, kunde jeg ej ændre
og vilde ikke frygte. — Ja, fremdeles,
du har vel ikke glemt, hvad Alle mindes,
at paa den Dag, jeg landede her som Hertug,
da jeg kom hjem fra Rom, gik der en tæt
og sælsom Taage foran Bucentauren,
Skystøtten lig, der førte Israel
udaf Ægypten, saadan at vor Styrmand
foer vild og satte os iland imellem
Sankt Markos Søjler, der hvor det er Skik,
at Staten lader Udaadsmænd henrette,
istedenfor at lægge til som ellers
ved Riva della Paglia, saa at hele
Venedig gyste ved det onde Varsel.

Angiolina.

Ak! lidet baader det at mindes nu
om disse Ting.

Hertugen.

Jeg finder dog en Trøst
i Tanken om, at det er Skjæbnens Værk;
jeg vil dog heller bøje mig for Guder
end Mennesker, og heller klynge mig
fast til en Skjæbnetro end tænke mig,
at disse Dødelige, for det meste
saa lidet værd som Støvet og saa svage
som lidet værd, at de er mer end kun
et Redskab for en Magt, der styrer Alle;
de selv er ej istand til, — de kan ikke
besejre den, der vandt saa mangen Sejr
for dem.

Angiolina.

Brug de Minuter, du har end
tilbage, til at give dine Tanker
en bedre Retning; tag din Flugt til Himlen
i Fred, — endog med disse Nidinger!

Hertugen.

Jeg er i Fred, den Fred, som ligger i
min Vished om, at der skal sikkert komme
engang den Stund, da deres Sønnesønner
og denne stolte Stad og disse Vande
og Alt, hvormed de glimre nu og straale,
skal blive til en Ødelæggelse,
til en Forbandelse, en Haan og Spot
for Verdens Folk, et Tyrus, et Karthago,
et Havets Babel!

Angiolina.

Tal ej nu saaledes;
din Lidenskabs den vilde Bølgegang
slaar over dig endnu indtil det sidste;
du skuffer kun dig selv, og dem kan du
dog ingen Skade gjøre; — kom til Ro!

Hertugen.

Jeg staar i Evigheden og ser ind
i Evigheden, og jeg skuer, — ja,
saa klart, som nu jeg ser dit søde Aasyn
for sidste Gang, — de Dage, jeg forkynder
for alle Tider imod disse Mure,
de havombeltede, og alle dem,
som bo derinde.

Vagten.

(kommer frem.)

Hertug af Venedig,
nu venter Timandsraadet Eders Højhed.

Hertugen.

Farvel nu, Angiolina! — kun et Kys! —
tilgiv den Gamle, der var dig en kjærlig,
men skjæbnesvanger Husbond; skjænk mit Minde
din Kjærlighed; jeg vilde ikke kræve
saameget for mig selv, imens jeg leved;
men du kan dømme mere kjærligt om mig
nu, da du ser, de onde Lidenskaber
er bragt til Ro. Dertil, af al den Frugt,
de lange Aar har bragt mig, — Hæder, Rigdom.

og Magt og Navn og Ry, der efterlade
dog gjerne nogle Blomster, der kan blomstre
selv over Graven, — har jeg Intet nu
tilbage, ej engang lidt Kjærlighed,
lidt Venskab eller Agtelse, nej ikke
saameget, at det kunde lokke frem
en Gravskrift fra forfængelige Frænder;
een Time har jo rykket op med Rod
mit hele fordums Liv og Alting har
jeg overlevet paa dit Hjerte nær,
det rene, gode, ømme, der vil ofte
med uformindsket Sorg, skjønt ej højrøstet,
endnu bevare — hvor du bliver bleg! —
Ak! hun er daanet hen, hun aander ikke,
og hendes Pulsslag standser! — Vagt! kom!
hjælp! —

jeg kan jo ej forlade hende saadan; —
og dog, det er jo bedre; hvert Minut,
hun ligger livløs, sparer jo en Kval.
Naar hun afryster dette korte Dødsblund,
er jeg jo hos den Evige. — Men kald
paa hendes Turner; — end eet Blik! — hvor kold
er hendes Haand! — saa kold, som min vil være,
før hun er bragt til Liv. — Plej hende kjærligt!
og tag min sidste Tak. — Nu er jeg færdig.

(Angiolinas Jomfruer komme ind og omgive hende, — Hertugen
og Vagten gaa.)

Tredie Scene.

(Borggaarden i Hertugpaladset; de ydre Porte lukkede for Folket. — Hertugen kommer ind i hertugelig Dragt, ledsaget af Timandsraadet og andre Patriciere, med Vagt; idet de komme til det Øverste af Kjæmpe-trappen, hvor Skarpretteren staar med Sværdet, tager en af Timandsraadets Formænd Hertughuen af Hertugens Hoved.)

Hertugen.

Saa er der ingen Hertug mer; nu er jeg
igjen engang Marino Faliero;
det er dog godt at være det, om end
kun for et Øjeblik; her blev jeg kronet,
og her nedlægger jeg, Gud er mit Vidne,
langt mere veltilfreds det Glimmerfjas,
det Hertuglegetøj, end jeg modtog
den Dødsens Pryd.

En af Timandsraadet.

Du skjælver, Faliero!

Hertugen.

Det er af Alderdom.

Benintende.

Har du endnu
et Ønske, Faliero, som Senatet
kan tilstaa med Retfærdighed?

Hertugen.

Jeg ønskede

at anbefale til Senatets Naade
min Brodersøn, til dets Retfærdighed
min Hustru; thi mig tykkes, at min Død,
og det en saadan Død, vel kunde slette
alt Regnskab ud imellem mig og Staten.

Benintende.

Dem skal der sørges for uagtet din
uhørte Brøde.

Hertugen.

Uhørt! — ja, der gives
ej nogen Krønike, der ikke viser
en kronet Sammensvoren imod Folket;
men for at føre det til Frihed er kun
een Hersker død, og een er Døden nær.

Benintende.

Og hvem var de, der faldt i slig en Sag?

Hertugen.

Kongen af Sparta og Venedigs Hertug, —
Agis og Faliero!

Benintende.

Har du mere

at sige eller gjøre?

Hertugen.

Maa jeg tale?

Benintende.

Ja, men husk paa, at Folket staar derude,
hvor ingen menneskelig Røst kan naa.

Hertugen.

Til Tiden taler jeg og Evigheden,
som jeg tilhører, ej til Mennesker.
I Elementer, som jeg skal nu snart
opløses i, lad som en Aand min Røst
nu gaa henover Jer! I Bølger blaa,
der bar mit Banner! og I Himlens Vinde,
der flagred om det, som I elsked det,
og svulmed i mit Sejl, imens det fløj
til mangel Sejer! du, min Fødejord,
for hvem jeg blødte, og du fjerne Strand,
der drak mit Blod, imens det villigt flød
af mangt et Saar! I Stene, som mit Blod
vil ikke synke ned i, men vil dampe
op imod Himlen! og du høje Himmel,
som vil modtage det! du Sol, der skinner
paa alle disse Ting; og Du, der tænder
og slukker Sole! — vær mit Vidne! Jeg
er ej uskyldig; men er disse skyldfri?
Jeg faldt, men ej uhævnet; fjerne Tider
opdukke svævende fra Fremtids Afgrund
og vise disse Øjne, før de lukkes,
den Dom, der venter denne stolte Stad,
og min Forbandelse skal efterlades
til den og til dens Slægt for evigt! — Ja,
i Stilhed spire Timerne alt til
den Dag, da denne Stad, der byggede
mod Attila et Bulværk, skal sig bøje,
og uden Blod og fejgt sig bøje for

en Slegfredsøn af Attila, og ikke
udgyde til sit sidste Forsvar blot
saameget Blod, som disse gamle Aarer,
der blev saa ofte tømte til dens Forsvar,
skal gyde ud til Offer. — Den skal kjøbes
og sælges, og som Naadeløn bortskjænkes
til dem, der vil foragte den! — den skal
nedsynke til et Kejserdømmes Lydland,
en ringe Kjøbstad for en Hovedstad
med Trælle for Senat, med Tiggere
for Adelsmænd og Koblere for Folk! —
Og naar da Jøden bor i dine Slotte
og Hunneren paa dine høje Steder, —
naar Grækeren gaar paa dit Torv omkring
og smiler til det, som om det var hans, —
naar dine Adelsmænd i snævre Gyder
maa tigge deres bitre Brød og bruge
selv deres Adelskab som Krav paa Medynk, —
da, naar de Faa, der har beholdt et Vrag
af deres store Fædres Arv, maa logre
om en barbarisk Slavefogeds Foged
i Slottet, hvor de herskede som Fyrster,
i Slottet, hvor de dræbte deres Fyrste,
indbildske af et Navn, de har vanæret,
og nogle med en Bolerske til Moder,
der praler af den Synd, hun øved med
en drøj Gondolkarl eller fremmed Stridsknægt, —
og de vil bære deres Skjændselsbyrd
med Stolthed til det tredie Slegfredled; —

naar dine Sønner staa paa sidste Trin
af Lavhed, Trælle, som af Sejerherren
blev overladte til de Overvundne,
foragtede af Fejge for en Fejghed,
der var end større, og forhaanede
af Lastefulde selv for slige Laster,
hvis gruelige Paafund gaar langt over,
hvad nogen Lovbog aner eller nævner, —
naar Cyprus, nu dit Skattekongerige,
kun efterlader dig til Arv sin Skjændsel
som dine Døttres Lod, hvis ringe Dyd
er mer end Cyperns bleven til et Ordsprog, —
naar alt, hvad Ondt et undertvunget Land
besmittes med, har lagt sig over dig,
Last uden Glands, Synd, ej engang besmykket
blot af et Elskovsskjær paa Overfladen,
men ikkun grove, kjødelige Vaner,
en lysten Griskhed uden Lidenskab,
kun kold beregnet Vellyst, som forvansker
Naturens Svaghed til en Kunst, — naar dette
og mere hviler tungt paa dig, naar Smil,
der fattes Munterhed, og Tidsfordriv,
der fattes Glæde, Ungdom uden Ære
og Alder uden Agtelse, naar Lavhed
og Svaghed og Bevidsthed om en Nød,
som du vil ikke kjæmpe mod og tør
ej knurre mod, har gjort dig til den sidste
og ringeste af folkerige Ørkner,
da, i din Dødsvals sidste Krampegispen,

tænk da, blandt dine mange Mord, paa mit!
Du Morderhule, hvor der drikkes Rus
i Fyrsteblood! du Bølgernes Gehenna!
du Havets Sodoma! saaledes vier
jeg dig nu ind til Underverdnens Guder,
dig og din Slangesæd!

(Vender sig til Skarpretteren.)

Træl, gjør din Gjerning!
hug til, som jeg paa Fjenden! hug, som jeg
nu vilde hugget de Tyranner ned!
hug dybt, som min Forbandelse! hug til —
men kun eet Hug! —

(Han knæler ned; Skarpretteren løfter Sværdet.)

Fjerde Scene.

Den store og lille Sankt Marko-Plads. — En Folkestimmel
staar udenfor Hertugpaladsets lukkede Gitterporte.

Første Borger.

Til Porten naaede jeg, og jeg kan se
de Ti med deres Højtidskaaber paa
i Kreds om Hertugen.

Anden Borger.

Alt, hvad jeg strider,
kan jeg dog ikke naa dig; hvordan gaar det?
lad os dog høre Noget, siden Folket
er udelukket fra at se undtagen
de, der har faaet Plads ved dette Gitter.

Første Borger.

Nu gaar den Ene hen til Hertugen;
nu tog de Hertughuen af hans Hoved;
nu løfter han de skarpe Øjne op
mod Himlen; jeg kan se dem funkke. — Tys! —
tys! — nej! det var en Mumlen blot, jeg hørte. —
Ha! den fordømte Afstand! — Ordene
er ikke til at skjelne; men hans Røst,
den svulmer som en dæmpet Torden; gid
vi kunde sanke blot en enkelt Sætning!

Anden Borger.

Tys, tys! maaske vi dog kan fange Lyden.

Første Borger.

Det er forgjæves; jeg kan Intet høre. —
Hvor dog hans hvide Haar i Luften strømmer,
som Skum paa Bølgen! — Nu, — nu knæler han; —
nu har de sluttet Kredsen rundt omkring ham,
og Alt er skjult; — men Sværdet, som er løftet
i Luften, kan jeg se. — Ha! hør! det falder!

(Folket knurrer.)

Tredie Borger.

Saa har de myrdet ham, der vilde skaffet
os Frihed.

Fjerde Borger.

Han har altid ment det godt
med Menigmand.

Femte Borger.

Klogt var det gjort af dem
at holde deres Porte stængede.
Gid blot vi havde faaet Nys om det,
de havde for, før vi blev kaldt herhid, —
saa havde vi bragt Vaaben med og sprængt dem!

Sjette Borger.

Men er I ogsaa vis paa, han er død?

Første Borger.

Jeg saa jo Sværdet falde. — Hvad er det?

(Paa Altanen af Hertugpaladset træder en af Formændene for
Timandsraadet frem med et blodigt Sværd. Han svinger det
tre Gange for Folket og raaber:)

Loven har ramt den mægtige Forræder!

(Portene aabnes; Folkemængden strømmer ind henimod Kjæmpe-
trappen, hvor Henrettelsen har fundet Sted.)

Første Borger.

Hans Hoved ruller ned ad Kjæmpetrappen!

Rettelser i første Bind.

S. 8 L. 9 f. n.

læs: min egen Attraa, at den ej skal komme
din Lyst ivejen; du er altfor villig

S. 59 L. 3

læs: det havde jeg vel spaaet mig selv; men lad os
nu lyde Stjernerne; jeg kan ej trættes
med dem og deres vise Tolk. — Hvem der?

S. 68 L. 1 f. n.

efter: paa deres Gang paa Himlens hvalte Blaa
læs: og sammenligne dem med Myrrhas Øjne;

S. 95 L. 5 f. n.

læs: mit hele, vide Rige til et Ly
for dem, der lide, vilde jeg jo gjort det.

